

**Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un
Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda
ieviešanas sistēmas efektivitātes izvērtējums**

IZVĒRTĒJUMA ZIŅOJUMS

Izvērtējums finansēts no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas
finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda projekta
LV01 “Tehniskās palīdzības fonds 2011.–2017.gadam” līdzekļiem.

Izpildītājs:
SIA SAFEGE Baltija

Iesniegts: 20.01.2016.

Saturs

Saīsinājumu saraksts	3
Kopsavilkums.....	5
Executive Summary	8
Ievads	12
Izmantotās metodes.....	15
Izvērtējuma rezultāti un konstatējumi.....	20
1.uzdevums: analizēt donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt to atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai.	20
2.uzdevums: analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (Programme bilateral funds), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi.	27
3.uzdevums: analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas.	34
4.uzdevums: analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera iesaisti programmu izstrādē un ieviešanā.....	45
5.uzdevums: analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai.	53
6.uzdevums: analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai.	64
7.uzdevums: analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu.....	75
8.uzdevums: analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu.	79
9.uzdevums: analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu.....	85
10.uzdevums: analizēt un izvērtēt, kādā veidā finanšu instrumentu programmas papildina viena otru, tajā skaitā arī citus finanšu avotus.	93
11.uzdevums: analizēt un izvērtēt iespējas finanšu instrumentu programmu projektu ieviešanai bez finanšu instrumentu atbalsta, identificēt to iespējamās finansēšanas avotus.	98
Finanšu instrumentu vadības sistēmas un programmu papildināmības novērtējums un galvenie secinājumi.....	115
1. PIELIKUMS. Intervēto personu saraksts	124
2. PIELIKUMS. Fokusgrupas dalībnieku saraksts	125
3. PIELIKUMS. Pārskats par izmantotajām metodēm	126
4. PIELIKUMS. Divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultāti	131
5. PIELIKUMS. Anotācija pētījumam.....	143
6. PIELIKUMS. Iepriekš noteikto projektu dzīvescikls	146
7. PIELIKUMS. Apstiprināto projektu skaits katrā no programmām	147
8. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju/ aģentūru aptauja.....	149
9. PIELIKUMS. Līdzfinansējuma saņēmēju aptauja	157
10. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju fokusgrupas diskusijas vadlīnijas ..	166
11. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju/aģentūru interviju jautājumi.....	168
12. PIELIKUMS. Interviju jautājumi ar Vadošās iestādes struktūrvienībām	171
13. PIELIKUMS. Izvērtējuma rubrikas	174

Saīsinājumu saraksts

BD	Budžeta departaments
Donorvalstu Noteikumi	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta komitejas 2011.gada 13.janvārī apstiprinātie noteikumi par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta ieviešanu 2009.—2014.gadā un Norvēģijas Ārlietu ministrijas 2011.gada 11.februārī apstiprinātie noteikumi par Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešanu 2009.—2014.gadā
EEZ FI	Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments
EJZF	Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības Fonds
EK	Eiropas Komisija
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības Fonds Lauku Attīstībai
EM	Ekonomikas ministrija
ENŠPUN	EEZ, Norvēģijas un Šveices projektu uzraudzības nodaļa
ES	Eiropas Savienība
ESFSD	Eiropas Savienības fondu stratēģijas departaments
ESFTNN	Eiropas Savienības fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļa
ESFUD	Eiropas Savienības fondu uzraudzības departaments
ESFVKD	Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles departaments
FDND	Finanšu darbības un nodrošinājuma departaments
FGD	Fokusgrupas diskusija
FIB	Finanšu instrumentu birojs
FM	Finanšu ministrija
IAD	Iekšējā audita departaments
IeM	Iekšlietu ministrija
INP	Iepriekš noteiktais projekts
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KAKD	Komercdarbības atbalsta un kontroles departaments
KM	Kultūras ministrija
LIAA	Latvijas investīciju un attīstības aģentūra
MK	Ministru Kabinets
NFI	Norvēģijas finanšu instruments
NPP	Nacionālais programmas partneris
NVO	Nevalstiskā organizācija
PA	Programmas apsaimniekotājs
PL	Programmas līgums
RI	Revīzijas iestāde
SI	Sertifikācijas iestāde
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
SM	Saprašanās memorands
TM	Tieslietu ministrija
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VKS	Vadības kontroles sistēma
VI	Vadošā iestāde
VIAA	Valsts izglītības attīstības aģentūra
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
TP	Tehniskās palīdzība
UK	Uzraudzības komiteja

Kopsavilkums

Izvērtējuma mērķis ir sniegt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk kopā – finanšu instrumenti) vadības sistēmas un programmu papildinātības izvērtējumu. Izvērtējuma ietvaros plānots vērtēt finanšu instrumentu vadības sistēmas atbilstību efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, kā arī identificēt programmu papildinātību ar citiem ārvalstu finansējuma avotiem.

Donorvalstu prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei

Šajā periodā (2009.-2014.gads) finanšu instrumentu ieviešanā lielāks uzsvars tiek likts uz stratēģisko pieeju, palielinot VI lomu vadības sistēmas un programmu mērķu uzraudzībā un samazinot donorvalstu (FIB) lomu projektu administrēšanā. Donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei atbilst drošas finanšu vadības principiem. Tomēr nākotnē būtu pārskatāms ārējo un iekšējo normatīvo regulējumu prasību samērīgums ar pieejamo finansējumu, kā arī prasības atsevišķiem programmu ieviešanas posmiem, piemēram, iepriekš noteikto projektu atlasei, konstatēto neatbilstību ziņošanai, finanšu korekciju piemērošanai un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanai, norakstīšanai vai atgūšanai. Tāpat būtu ieteicama VI un FIB kompetences pārskatīšana atsevišķos vadības sistēmas un uzraudzības jautājumos, lai pilnvērtīgāk īstenotu stratēģisko pieeju un stiprinātu VI stratēģisko lomu.

Programmu divpusējo attiecību fondi

Kopumā programmu divpusējo attiecību fondu aktivitāšu īstenošana ir atzīstama prakse, tomēr, ņemot vērā, ka programmu divpusējo attiecību fondi ir jaunievedums 2009.-2014.gada periodā, pieredzes trūkums un sākotnēji neskaidrie donorvalstu ierobežojumi attiecībā uz fonda izlietojumu tiek minēti kā šī instrumenta ieviešanu kavējoši faktori. Ņemot vērā programmu specifiku, kā ierobežojošs faktors tiek minēts arī līdzfinansējuma saņēmēju – NVO – kapacitāte un valodas barjeras, kas apgrūtināja fonda ieviešanu. Vislielākās problēmas radīja neskaidrības programmu izstrādes un sākuma posmā, jo programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas īsti nesaprata, kam šo finansējumu var plānot un izlietot. Kā īpaši veicinošu faktoru aptaujas respondenti izceļ programmas un sadarbības komiteju stratēģiskās norādes un donorvalstu partneru norādes. Programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanu kavēja tas, ka donorvalstu partneru atsaucība tika daļēji ierobežota ārkārtīgi lielā pieprasījuma pēc partneriem, jo vienlaicīgi visas finanšu instrumentu saņēmējvalstis meklēja partnerus, kam donorvalstis nebija gatavas. Vienlaikus programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas labi novērtē programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem.

Vadošās iestādes funkcijas

VI ir īstenojusi savas funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam. Izvērtējot VI funkcijas, kopumā nav konstatējamas pazīmes, ka kāda no

VI funkcijām būtu veicinājusi administratīvā sloga veidošanos, vai tās izpilde neatbilst efektivitātes, lietderības vai saimnieciskuma principiem. Atsevišķos gadījumos VI iestādes loma VKS ieviešanas nodrošināšanā ir vērtējama kā formāla. VI stratēģiskās vadības lomas stiprināšana ļautu VI iestādei noteiktās funkcija veikt efektīvāk, tomēr jāatzīst, ka tas lielā mērā ir atkarīgs no donorvalstu prasību pārskatīšanas un iesaistes mazināšanās finanšu instrumentu operacionālajā kontrolē un uzraudzībā. Kā ierobežojošs faktors jāvērtē situācija, ka ESFSD nevienam darba līmeņa cilvēkam finanšu instrumentu programmēšanas posmā nav noteikti konkrēti pienākumi un kompetence.

VI pārstāvji, līdzīgi kā PA, norāda, ka normatīvais regulējums (gan ārējie, gan iekšējie normatīvie akti) ir nesamērīgs ar apsaimniekājamo finansējumu (nepilni 70 milj. EUR). Salīdzinājumam: no ES fondiem 2007.-2013.gada plānošanas periodā pieejamo 4,53 miljardu EUR administrēšanai bija izstrādāts līdzīgs regulējums. Ir konstatējami atsevišķi programmu īstenošanas posmi, kuros vērojamas pazīmes, kas liecina par papildus administratīvā sloga veidošanos. Kā būtiskākie jānosauc normatīvo aktu izstrāde programmu ieviešanas nodrošināšanai un nesamērīgās prasības konstatēto neatbilstību ziņošanai.

Programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā

Aplūkojot programmu īstenošanas un uzraudzības posmus, jāsecina, ka nozaru ministrijām vairāk jāfokusējas uz rezultātu novērtēšanas sistēmas kvalitātes pilnveidošanu un institūciju kompetences un spējas stiprināšanu rezultātu novērtēšanā, nodalot politikas plānošanas un ieviešanas funkcijas, t.i., projekta līmeņa vadības un uzraudzības funkcijas atstājot aģentūru ziņā. Vislielākā kritika izskanēja par ilgo programmu izstrādes un saskaņošanas procesu, kas aizkavēja projektu konkursu izsludināšanu un atstāja salīdzinoši maz laika projektu īstenošanai, tā radot riskus projektu realizēšanai.

Prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai

Analizējot prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai, var secināt, ka tās ir samērīgas un tikai atsevišķos gadījumos radījušas papildus slogu līdzfinansējuma saņēmējiem. Minētās prasības ir pilnībā atbilstošas lietderības principam un gandrīz atbilstošas saimnieciskuma un efektivitātes principiem. Būtu jāatrisina atsevišķas problēmas, kas saistītas ar projektu iesniegumu izstrādi, budžeta sagatavošanu, donorvalsts projektu partneru piesaisti un projektu iesniegumu iesniegšanu.

Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, projektu iesniegumu atlase un apstiprināšana, projektu līgumu noslēgšana

Vērtējot katrai programmai pieejamo finansējumu un atbalstīto projektu skaitu katrā no projektu atlases veidiem, var secināt, ka sadrumstaloti projektu atlases veidi neatbilst efektivitātes un saimnieciskuma principiem, jo rada nelietderīgu resursu izlietojumu projektu iesniedzējiem, sagatavojot projektu iesniegumus un piesakot konkursā pieejamajam finansējumam nesamērīgi lielu projektu iesniegumu skaitu. Īpaši tas novērojams gadījumos, kur atklātā projektu konkursā vai grantu shēmas projektu konkursā apstiprināti ne vairāk kā 10 projekti. Nacionāli un institūcijās

iekšēji noteiktā projektu vērtēšanas sistēma ir smagnējāka nekā donoru noteiktās prasības vērtēšanas procesam un veido papildus administratīvo slogu. Lielākajā daļā programmu PA/ aģentūru veiktā INP iesniegumu izvērtēšana bija formāla, jo PA nacionāli noteica pārāk daudz formālu vērtēšanas kritēriju un vērtēšanas kārtību. Turklāt atsevišķu programmu iesniegumu un MK noteikumu saskaņošana iekavējās, ka INP vērtēšanas procesā vairs nebija laika rezerves INP īstenošanas plānu, budžetu vai citu ar projekta ieviešanu saistītu aspektu pilnveidošanai. INP bija jāapstiprina tādā, kvalitātē kāds ir, lai paspētu to ieviest, jo tuvojās maksimālais projektu īstenošanas beigu termiņš.

Maksājumu veikšanas savlaicīgums un konstatēto neatbilstību apzināšana, finanšu korekciju piemērošana

Maksājumi tiek veikti savlaicīgi un nepastāv būtiski šķēršļi vai problēmas, kas ietekmētu maksājumu veikšanas savlaicīgumu un radītu papildus administratīvo slogu. Nesamērīgu papildus administratīvo slogu finanšu instrumentu ieviešanā iesaistītajām institūcijām rada donorvalsts prasības konstatēto neatbilstību ziņošanai un neatbilstību rezultātā radušā finansējuma atkārtotu izmantošanu programmā. Process neatbilst lietderības principam un tajā nepieciešami uzlabojumi, precīzāk nosakot neatbilstību definīciju un finanšu apjomu, no kura par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem jāiesniedz neatbilstību ziņojums.

Ieviešanas uzraudzības prasības un process

Attiecībā uz projektu ieviešanas uzraudzības prasībām un procesu, nepieciešams pārskatīt prasības projektu pārskatu un attaisnojošo dokumentu sagatavošanai, tāpat jāmeklē risinājums iesniedzamo dokumentu apjoma samazināšanai. Nepieciešams pilnveidot sadarbību starp līdzfinansējuma saņēmējiem un PA/aģentūrām, lai šī sadarbība būtu nevis kontrolējoša, bet projekta īstenošanu atbalstoša un veicinoša.

Finanšu instrumentu programmu savstarpējā papildinātība un programmu projektu ieviešanas iespējas no citiem finansēšanas avotiem

Vairākas finanšu instrumentu programmas ir savstarpēji papildinošas, jo vērstas uz vienotu mērķu sasniegšanu un nodrošina vienotu ietekmi uz savstarpēji saistītām mērķgrupām. Līdzfinansējuma saņēmējiem ir labas un apmierinošas iespējas arī turpmāk saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem.

Executive summary

The aim of the evaluation is to perform assessment of the management system and programmes' complementarity of the European Economic Area Financial Mechanism and Norwegian Financial Mechanism (further – Financial Mechanisms) during 2009 – 2014 period. The evaluation reviewed economy, efficiency and effectiveness of the Financial Mechanisms' management system, and identified complementarity with other financial sources.

Donor state requirements regarding development of national regulatory framework for Financial Mechanisms

During the current period (2009 – 2014) the Financial Mechanisms had more emphasis upon strategic approach in order to increase the role of the National Focal Point in monitoring of programmes' objectives and decrease Donors' (FMO's) role in project administration. Donor states (Norway, Iceland and Liechtenstein) requirements for preparation of the national regulatory framework for implementation of the Financial Mechanisms correspond to the principles of sound financial management. However, in the future the proportionality of internal and external regulations *vis a vis* available financing should be reviewed along with the requirements for specific programme implementation stages: e.g., selection of Predefined Projects, reporting on irregularities, financial corrections for irregularities, and recovery, withholding and write off of irregular payments. It is recommended to review the responsibilities of the FMO and the National Focal Point with regard several management and monitoring aspects in order to fully implement the strategic approach and to strengthen the strategic role of the National Focal Point.

Programme Bilateral Funds

In general, implementation of the Programme Bilateral Funds is well recognised praxis. However, introduction of the Programme Bilateral Funds in 2009 – 2014 period was a new incentive, therefore lack of experience, unclear restrictions for implementation of the Funds initially were noted as limiting factors to the implementation of this instrument. Due to the specifics of the programme, another limiting factor was the capacity and language skills of the Project Promoters – the NGOs – which affected the implementation of the Fund. The main problems were confusion in the preparatory and initial implementation stages of the programmes, since the institutions did not understand the planning and use of these funds. The survey respondents highly appreciated strategic directions received from the Programme and Steering Committees, and directions from the Donor Programme Partners. Implementation of the Programme Bilateral Funds was delayed by the Donor Programme Partners' response – they were affected by the high demand from the Beneficiary states of the Financial Mechanisms; the Donor states were not prepared for such situation. The institutions involved in programme implementation rated proportionality of the invested resources with regard to the Programme Bilateral Funds results as good.

Functions of the National Focal Point

The National Focal Point has implemented its functions in line with the regulatory framework. Evaluation of the functions performed by the National Focal Point does not reveal that any of these have created additional administrative burden, implementation of these functions correspond to the principles of economy, efficiency and effectiveness. On specific occasions, role of the National Focal Point in implementation of the Management and Control System is considered formal. Strengthening of the strategic role of the National Focal Point would permit more efficient implementation of its functions, but it depends largely upon review of the Donor States requirements and decreased involvement in operational control and monitoring of the Financial Mechanisms. Lack of operational level employees assigned with responsibilities and competences for the programming of the Financial Mechanisms in the EU Structural Funds Strategy Department is considered as a limitation.

The National Focal Point along with the POs noted that the regulatory framework (internal and external documents) in relation to the available financing (less than 70 MEUR) is inadequate. The regulatory framework for administration of 4,53 billion EUR of EU funds in 2007 – 2013 period was similar, to give a comparison. There are indications about additional administrative burden in specific programme implementation stages: elaboration of normative documents for implementation of the programmes and inadequate requirements for reporting of irregularities.

Involvement of the Programme Operators, Agencies and the National Programme Partner in programmes' preparation and implementation

The evaluation of programmes' implementation and monitoring stages highlights the need for the line ministries to focus upon improvement of the quality of the result evaluation systems and competences for evaluation of results. The policy planning and implementation should be separated, e.g., the project level management and monitoring should be delegated to the Agencies. Main criticism has been expressed regarding the lengthy process of programmes' preparation and coordination, which delayed announcement of the project calls and left relatively short time for projects implementation, thus creating risks to projects' implementation.

Requirements for preparation and submission of project applications

Analysis of requirements for preparation and submission of project applications shows that these requirements are relevant. Only in some cases they have created additional administrative burden for project promoter. The requirements are fully in line with the principles of efficiency, and largely in line with the principles of economy and effectiveness. Key issues that need to be addressed are related to preparation of project applications, preparation of budget, attraction and involvement of Donor Project Partners and submission of project applications.

Evaluation criteria of project applications, selection and approval of project applications and project contracts

Evaluation of available financing under each programme and number of supported projects under each project selection round demonstrates that fragmented project selection ways do not correspond to the principles of effectiveness and economy. They require large resources from the project applicants for preparation of project applications, as a result inadequately high number of project applications in relation to the available financing is submitted under the call. This is particularly relevant in cases where only 10 projects have been approved under the open call for proposals or under the Small Grant Scheme. National and institutional internal project evaluation systems are more heavy than the Donors' requirements for the evaluation process and create administrative burden. In most programmes evaluation of the Predefined Projects was formal and counterproductive, since the POs defined too many formal evaluation criteria and too bureaucratic procedure at the national level. Coordination and approval of several programme proposals and national regulations on Programmes was delayed, therefore no time reserve was left for improvement of the implementation plan, budget or any other implementation aspect of the Predefined Projects. The Predefined Projects had to be approved in the quality as they were in order to leave sufficient time for implementation, since the final project implementation deadline was approaching.

Timeliness of payments, identification of irregularities and use of financial corrections

Payments are made in a timely manner and there are no substantial barriers or problems that could affect timeliness of payments; neither these have caused administrative burden. Administrative burden for institutions involved in implementation of the Financial Mechanisms is created by the Donor State requirements regarding reporting of irregularities and re-use of financing what has been generated from irregularities under the programme. This process does not correspond to the principles of efficiency, and further improvements are required in order to define the irregularities and amount from which the irregularity reports should be submitted for the irregular payments.

Monitoring requirements and process

With regard to the project monitoring requirements and process, it is recommended to review the requirements for preparation of project reports and supporting documents, the number of documents to be submitted should be decreased. Cooperation between the Project Promoters and the POs/Agencies should be improved – cooperation should be supportive to project implementation rather than controlling.

Mutual complementarity of the Financial Mechanisms programmes and possibilities for implementation of the programmes from other financial sources

Several programmes of the Financial Mechanisms are mutually complementary, since they are aimed at achievement of the common objectives and provide joint impact upon interconnected target groups. The Project Promoters have good and average

possibilities to receive financing for implementation of similar activities from other financial sources.

Ievads

Izvērtējuma **mērķis ir** sniegt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk kopā – finanšu instrumenti) vadības sistēmas un programmu papildinātības novērtējumu. Izvērtējuma ietvaros plānots vērtēt finanšu instrumentu vadības sistēmas atbilstību efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, kā arī identificēt programmu papildinātību no citiem ārvalstu finansējuma avotiem.

Pakalpojuma nolūks ir nodrošināt finanšu instrumentu vadību un ieviešanas efektivitāti, izstrādāt secinājumus un rekomendācijas, lai uzlabotu finanšu instrumentu vadības sistēmu, kā arī tās nodrošināšanā iesaistīto institūciju un līdzfinansējuma saņēmēju funkciju un pienākumu īstenošanu.

Lai sasniegtu izvērtējuma mērķi, tika izvērtēti tabulā redzamie jautājumi.

1.tabula. Izvērtējuma jautājuma un mērķa sasaiste

Izvērtējuma jautājums	Izvērtējuma mērķis
1. Vai finanšu instrumentu ieviešanas mehānisma uzbūve un iesaistīto institūciju funkcijas nodrošina finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (<i>outcome/output</i>) savlaicīgu sasniegšanu? Kādi ir galvenie kavēkļi šo mērķu/rezultātu sasniegšanā un kā tos iespējams mazināt/novērst?	Finanšu instrumentu vadības sistēmas izvērtējums
2. Vai finanšu instrumentu ieviešanas prasības ir samērojamas no administratīvā sloga viedokļa un samērīguma principa?	
3. Vai finanšu instrumentu programmas papildina viena otru? Vai finanšu instrumenti papildina citus finanšu avotus? Cik liela ir varbūtība, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta un kādi būtu to finansēšanas avoti šādā gadījumā?	Programmu papildinātības izvērtējums

Datu avots: autoru veidots

Veicot finanšu instrumentu vadības sistēmas un programmu papildinātības izvērtējumu, atbilstoši izvērtējuma mērķim tika vērtēta sistēmas atbilstība efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem.

Tika noteikta virkne uzdevumu, kuru fokuss atbilst vienam vai vairākiem izvērtējuma jautājumiem. Uzdevumu atbilstība izvērtējuma jautājumiem norādīta 2.tabulā.

2.tabula. Uzdevumu saistība ar izvērtējuma jautājumiem

Uzdevumi	1.jaut.	2.jaut.	3.jaut.
1. Analizēt donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt tā atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai.			

2. Analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (<i>Programme bilateral funds</i>), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi.			
3. Analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas.			
4. Analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera (Iekšlietu ministrija) iesaisti programmu izstrādē un programmu ieviešanā.			
5. Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai.			
6. Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, projektu līgumu noslēgšanai.			
7. Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu.			
8. Analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu.			
9. Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu.			
10. Analizēt un izvērtēt, kādā veidā finanšu instrumentu programmas papildina viena otru, tajā skaitā citus finanšu avotus.			
11. Analizēt un izvērtēt iespēju, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta un identificēt to iespējamās finansēšanas avotus.			

Datu avots: autoru veidots

Zemāk uzskaitītas programmas, kuru specifika tika vērtēta katrā no izvērtējuma uzdevumiem. Tālāk tekstā pie katra uzdevuma metožu apraksta visas programmas netiks uzskaitītas.

3.tabula. Izvērtējamās programmas

Nr.	Programmas nosaukums	Programmas apsaimniekotājs	Kopējais programmas finansējums, EUR	EEZ līdzfinansējums, EUR	LV budžeta līdzfinansējums, EUR
EEZ finanšu instruments					
LV02	Nacionālā klimata politika	VARAM	11 205 406	10 365 000	840 406
LV03	NVO fonds	SIF	10 910 526	10 365 000	545 526
LV04	Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana	KM	11 787 647	10 019 500	1 768 147
Norvēģijas finanšu instruments					
LV06	Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā	EM	12 586 667	11 328 000	1 258 667
LV07	Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un	VARAM	5 645 781	4 992 000	653 781

	reģionālām iestādēm				
LV08	Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma	TM/IM	15 360 000	13 056 000	2 304 000
Finanšu instrumenti					
LV05	Pētniecība un stipendijas	IZM	6 122 500	5 510 250	612 250

Datu avots: autoru veidots, izmantojot informāciju, kas pieejama tīmekļa vietnē <http://www.eeagrants.lv>

Izvērtējuma ziņojums atspoguļo pētījuma autoru viedokli, tādēļ tas nav uzskatāms par Finanšu ministrijas oficiālo nostāju. Saskaņošanas procesā pētījuma autori iespēju robežās ņēma vērā Finanšu ministrijas pārstāvju komentārus, tomēr atšķirīgie viedokļi iekļauti ziņojumā.

Izmantotās metodes

Lai precizētu izpratni par izvērtējumā plānoto metožu pielietojumu saskaņā ar tehniskajās specifikācijas noteiktajiem uzdevumiem, izvērtētāji sagatavoja ievadziņojumu, kurā sniegts detalizēts izklāsts par plānotajām datu ieguves un analīzes metodēm.

Izvērtējuma metodoloģija balstīta dzīvescikla analīzes un programmas vides analīzes metožu pielietošanā. Dzīvescikla analīze ir metode, kas palīdz sistemātiski aplūkot un izskaidrot izvērtējuma jautājumā definēto problēmu katrā no finanšu instrumentu dzīvescikla posmiem, sākot ar plānošanas procesu (ietverot finanšu instrumentu vadības sistēmas un ieviešanas mehānisma izveidi), īstenošanas procesu (ietverot programmu ieviešanas mehānisma izveidi katras programmas līmenī un programmu ieviešanas gaitu) un pārejas posmu uz nākošo periodu (ietekmes un ilgtspējas procesi). Savukārt programmas vides analīze ir metode, kas cenšas raksturot un izskaidrot vidi, kurā darbojas konkrētā programma, identificēt faktorus, kas to ietekmē, un galvenos spēlētājus. Balstoties uz secinājumiem, kas iegūti, pielietojot dzīvescikla analīzi un programmas vides analīzi, tika analizēta iekšējo un ārējo faktoru ietekme uz konkrētā izvērtējuma jautājumā skatīto funkciju izpildi katrā no identificētajiem dzīvescikla posmiem.

Analizējot katras aktivitātes/apakšaktivitātes ietekmi, izmantota metožu kopuma (*methode mix*) pieeja, sistemātiski kombinējot kvalitatīvās un kvantitatīvās metodes. Izvērtējuma gaitā tika pielietotas šādas datu ieguves metodes:

- *dokumentu analīze*, analizējot primāros un sekundāros avotus (dokumentus, tiesību aktus, ieviešanas progresu raksturojošos dokumentus, ziņojumus, citu izvērtējumu un pētījumu ziņojumus, uzraudzības datus u.c.);
- 23 padziļinātas, daļēji strukturētas tiešās *intervijas* (intervēto personu saraksts pievienots 1. pielikumā);
- viena *fokusgrupas* diskusija (FGD dalībnieku saraksts pievienots 2. pielikumā);
- viena līdzfinansējuma saņēmēju *aptauja*, kurā aptaujāti 119 līdzfinansējuma saņēmēji;
- viena finanšu instrumentu administrēšanā iesaistīto institūciju (VI, PA, NPP, aģentūras) *aptauja*, kurā piedalījās 21 respondents.

Atbildot uz konkrētajiem izvērtējuma jautājumiem, datu analīzē tika pielietotas sekojošas metodes: *dzīvescikla analīze, ietekmes faktoru analīze, programmas vides analīze, izvērtējuma rubrikas, plūsmkartes, dokumentu analīze, statistiskā analīze*. Detalizētu pārskatu par izvērtējuma gaitā pielietotajām datu ieguves un analīzes metodēm skatīt 4.tabulā (izmantotās metodes atzīmētas zaļā krāsā).

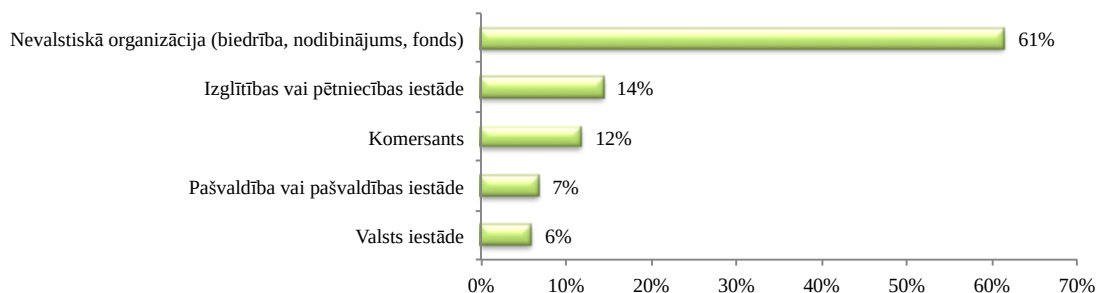
4. tabula. Izmantotās metodes

Uzdevums	Dzīves cikla analīze	Ietekmes faktoru analīze	Programmas vides analīze	Izvērtējuma rubrika	Plūsmkarte	Dokumentu analīze	Statistiskā analīze	Intervijas	Aptauja	FGD
1. Analizēt donorvalstu prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt tā atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai										
2. Analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (<i>Programme bilateral funds</i>), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi										
3. Analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas										
4. Analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera (Iekšlietu ministrija) iesaisti programmu izstrādē un programmu ieviešanā										
5. Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai										
6. Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai										
7. Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu										
8. Analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu.										
9. Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu.										
10. Analizēt un izvērtēt, kādā veidā finanšu instrumentu programmas papildina viena otru, tai skaitā citus finanšu avotus										
11. Analizēt un izvērtēt iespēju, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta un identificēt to iespējamās finansēšanas avotus										

Līdzfinansējuma saņēmēju aptauja

Anketēšana tika veikta interneta vidē no 2015.gada 10.decembra līdz 21.decembrim. Uzaicinājums piedalīties aptaujā tika nosūtīts 330 līdzfinansējuma saņēmējiem. Atbildes tika saņemtas no 119 respondentiem, kas veido 36% no visiem potenciālajiem respondentiem, kam tika nosūtīts uzaicinājums piedalīties aptaujā.

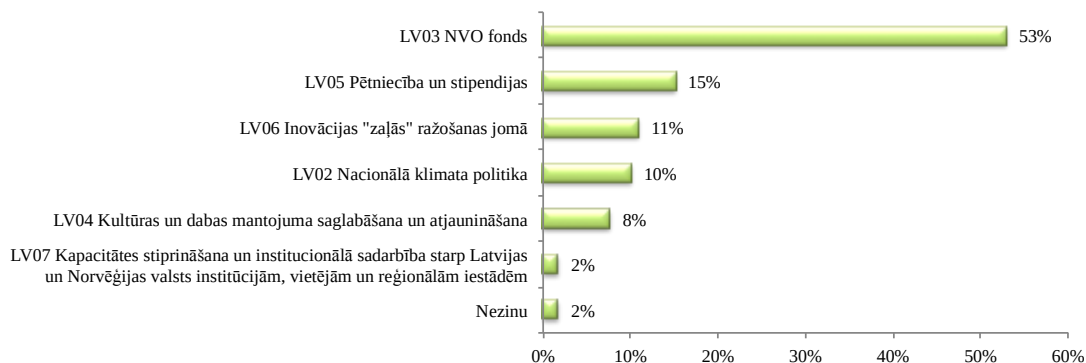
Respondentu sadalījums pēc to juridiskā statusa attēlots zemāk. No visiem aptaujātajiem līdzfinansējuma saņēmējiem lielāko īpatsvaru veido nevalstiskās organizācijas, kas īstenoja finanšu instrumentu atbalstīto projektu lielāko daļu.

1.attēls. Respondentu juridiskais statuss (n=119)

Datu avots: autoru veidots, izmantojot līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas datus

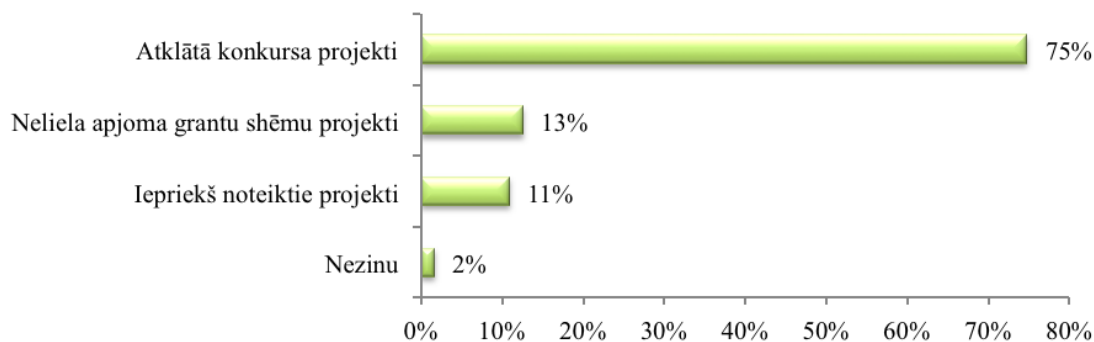
Attēlā zemāk parādītas līdzfinansējuma saņēmēju pārstāvētās programmas. Lielākais respondentu skaits projektus īstenojuši programmā LV03 “NVO fonds”, kur ir arī lielākais atbalstīto projektu skaits. Aptaujā netika saņemtas atbildes no līdzfinansējuma saņēmējiem, kas atbalstu saņēmuši programmā LV08 “Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma”.

2.attēls Respondentu īstenoto projektu sadalījums, atbilstoši finanšu instrumentu programmām (n=119)

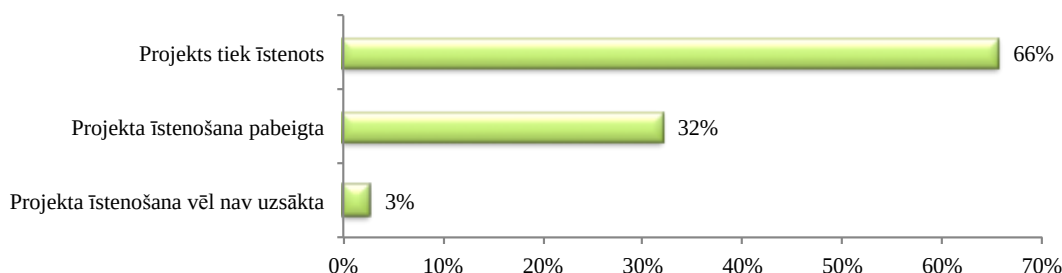
Datu avots: autoru veidots, izmantojot līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas datus

Lielākais aptaujas respondentu īpatsvars īsteno projektus, kas atlasīti atklātu projektu konkursu ietvaros.

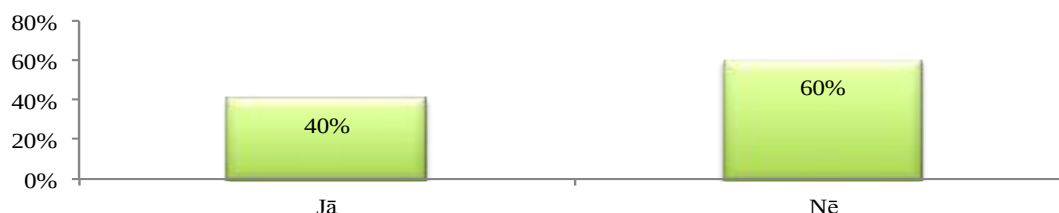
3.attēls. Respondentu īstenoto projektu sadalījums, atbilstoši projektu atlases veidiem (n=119)
 Datu avots: autoru veidots, izmantojot līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas datus

Kā redzams 4.attēlā, lielākā daļa respondentu vēl šobrīd nodrošina projekta ieviešanu (66%), savukārt 32% ir pabeiguši projektu īstenošanu.

4.attēls. Respondentu projektu statuss (n=119)
 Datu avots: autoru veidots, izmantojot līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas datus

40% respondentu projekta īstenošanā iesaistījuši donorvalstu projekta partneri. Lielākā daļa (60%) respondentu projektus īstenojuši bez donorvalstu projekta partneriem.

5.attēls. Vai Jūs projektā iesaistījāt donorvalstu sadarbības partneri? (n=119)
 Datu avots: autoru veidots, izmantojot līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas datus

Programmas apsaimniekotāju aptauja

Lai noskaidrotu institūciju pieredzi un viedokli par finanšu instrumentu vadību un administrēšanu, kā arī programmu papildinātību ar citiem ārvalstu finansējuma avotiem, tika veikta VI, PA, aģentūru un NPP par programmu īstenošanu atbildīgo amatpersonu anketēšana. Anketēšanu veica interneta vidē no 2015.gada 30.novembra līdz 7.decembrim. Aptaujā piedalījās 21 programmu īstenošanā un uzraudzībā iesaistīto institūciju pārstāvis.

Atbilstība efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem

Lai izvērtētu sistēmas atbilstību efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES, EURATOM) Nr. 966/2012 (2012.gada 25.oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un Padomes Regulas (EK, EURATOM) Nr. 1605/2002 atcelšanu, tika definēti kritēriji efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principu pielietojumam finanšu instrumenta kontekstā. Saskaņā ar Regulas 7.nodaļas “Pareizas finanšu pārvaldības princips” 30.pantu “Saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principi”:

- 1) apropriācijas izlieto saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, proti, ievērojot saimnieciskuma, lietderības un efektivitātes principus;
- 2) saskaņā ar saimnieciskuma principu, resursi, ko iestādes lieto savas darbības veikšanai, tiek darīti pieejami noteiktā laikā, pienācīgā apjomā un kvalitātē un par labāko cenu. Lietderības princips saistīts ar labāko attiecību starp izmantotajiem resursiem un sasniegto rezultātu. Efektivitātes princips ir saistīts ar konkrētu noteikto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu.

Izvērtējuma ietvaros efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principi interpretēti saskaņā ar Regulu, piemērojot to tehniskajā specifikācijā noteiktajiem uzdevumiem.

Izvērtējuma rezultāti un konstatējumi

1.uzdevums: analizēt donoralstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt to atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai.

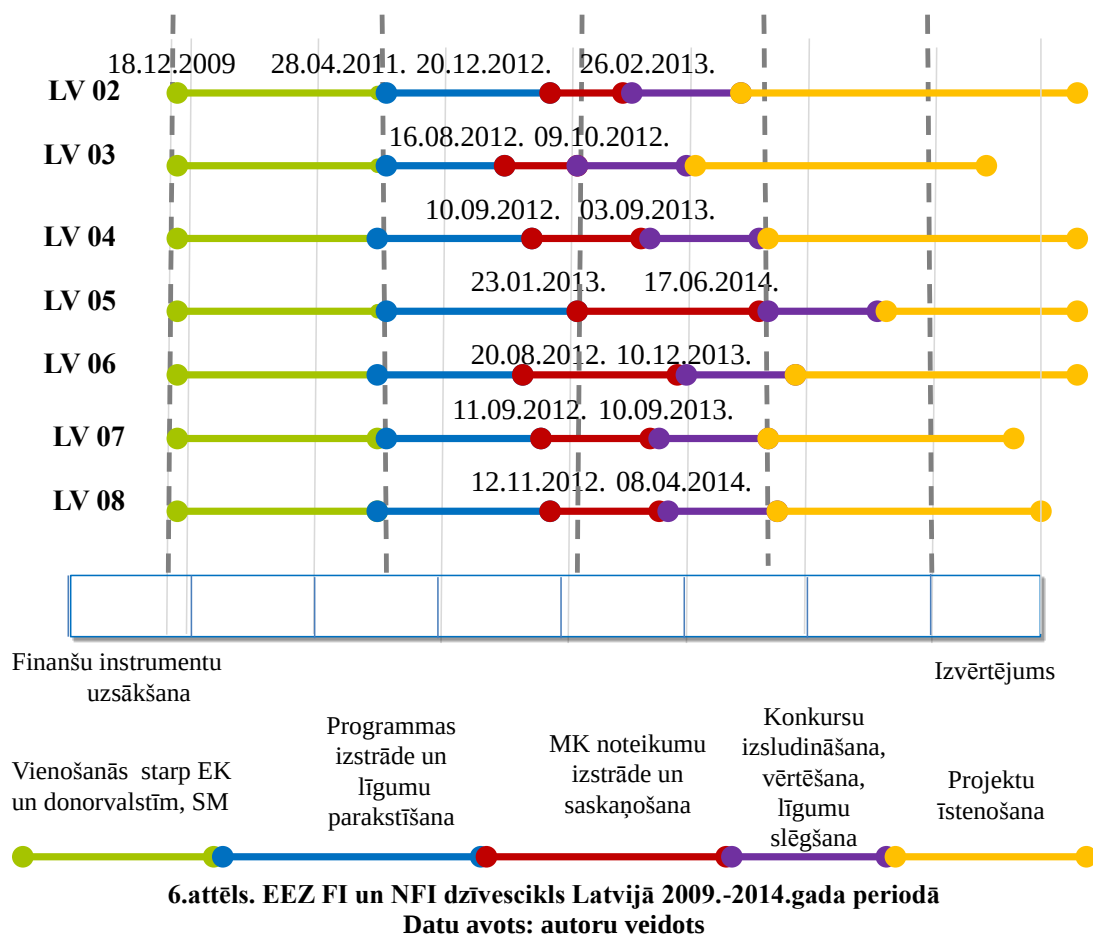
Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir donoralstu izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei?
2. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka kādas no donoralstu izvirzītajām prasībām nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem vai to izpildei nepieciešamajiem resursiem?
3. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka kādas no donoralstu izvirzītajām prasībām nav atbilstošas efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?
4. Vai ir konstatējamas pazīmes, ka kādas no izvirzītajām prasībām ir veicinājušas papildus administratīvā sloga veidošanos finanšu instrumentu vadības, programmu vai projektu līmenī?

Finanšu instrumentu ieviešanas progress

2009.gada 18.decembris uzskatāms par Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta (EEZ FI) un Norvēģijas finanšu instrumenta (NFI) 2009.-2014.gada ieviešanas uzsākšanas brīdi, kad donoralstis (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) panāca vienošanos ar Eiropas Komisiju (EK) par EEZ FI un NFI (turpmāk – donoralstu finanšu instrumenti) ieviešanai paredzētā finansējuma piešķiršanu jaunajā periodā 2009.-2014.gadā.

Apkopotā informācija liecina, ka programmēšanas posms (vienošanās starp EK un donoralstīm panākšana, SM noslēgšana, programmas izstrāde un līgumu parakstīšana) prasīja trīs līdz četrus gadus. Sekoja programmu īstenošanas nosacījumu izstrāde un konkursu izsludināšana, projektu īstenošanai atvēlot nepilnus trīs gadus (skat. 6.att.). Vispārējais donoru noteiktais projektu īstenošanas termiņš ir 2016.gada 30.aprīlis. 2015.gada oktobrī donoralstis, piemērojot izņēmuma nosacījumus, apstiprināja VI iesniegto atsevišķu projektu īstenošanas termiņa pagarinājumu pieprasījumu, tādējādi dodot iespēju atsevišķiem projektiem pagarināt projekta īstenošanas termiņu maksimāli līdz 2017.gada 30.aprīlim.

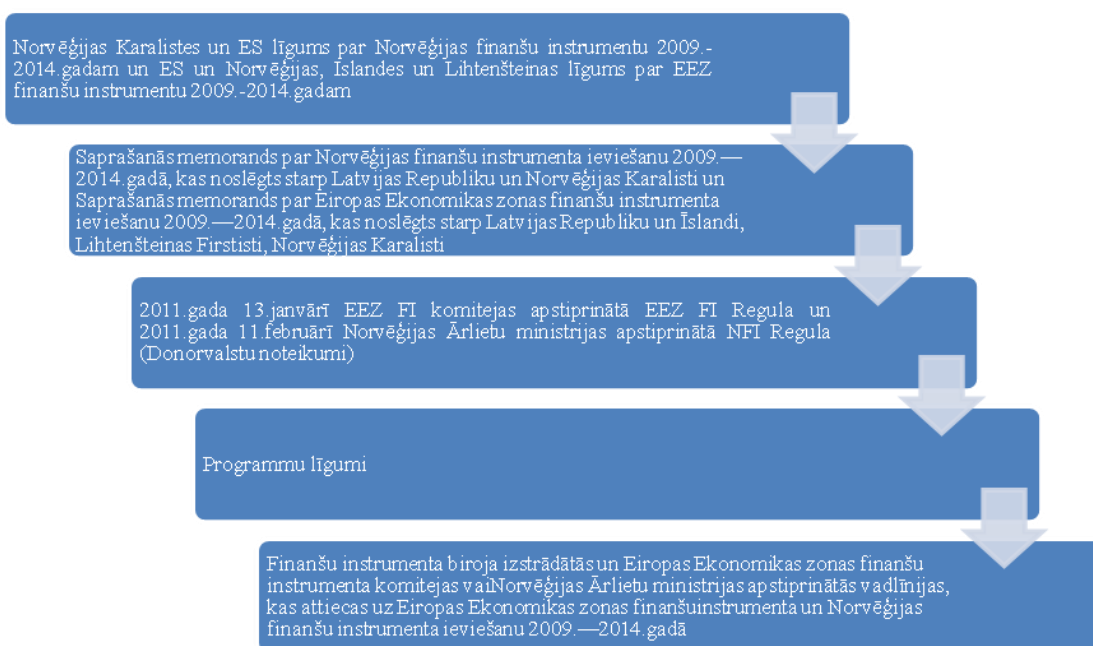

Latvija bija viena no pirmajām saņēmējvalstīm, kura sāka pieejamā finansējuma plānošanu un sarunas ar donorvalstīm. Tomēr, kā liecina intervijas ar finanšu instrumentu administrēšanā iesaistīto institūciju pārstāvjiem Latvijā, kavēšanos programmu īstenošanas uzsākšanā ietekmēja vairāki faktori, ar kuriem institūcijas saskārās programmēšanas fāzē. T.i.:

1. Iepriekšējā perioda noslēguma fāze, jo donorvalstīm ir ierobežota kapacitāte vienlaicīgi pabeigt esošo periodu un sākt jaunā perioda programmēšanu.
2. Donorvalstu stratēģisko priekšrakstu kavēšanās, jo *“sākotnēji nav pilnībā izplānots, kā nodrošināt īstenošanu”*.
3. Donorvalstu augsta līmeņa diplomātu iesaiste sarunās ar saņēmējvalsts ierēdņiem. „Jebkādas sarunas, kurās bija nepieciešama vienošanās vai lēmuma pieņemšana, prasīja pārāk ilgu laiku. No ierēdniecības līmeņa cilvēki bija ļoti atvērti, bet augstākā vadība bija pārslogota.”

Donorvalstu izvirzītās prasības Finanšu instrumentu ieviešanai

Atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajam, finanšu instrumentu 2009.-2014.gadam tiesisko ietvaru nosaka piecu līmeņu dokumenti (skat. 7.att.).

7. attēls. Donorvalstu noteiktais tiesiskais ietvars
Datu avots: autoru veidots

2010.gada 28.jūlijā tika parakstīti līgumi starp EK un donorvalstīm par EEZ FI un NFI ieviešanai paredzētā finansējuma piešķiršanu 2009.-2014.gada periodā. Līgumā noteikti vispārējie atbalsta mērķi un dalībvalstīm pieejamais finansējums.

Donorvalstu finanšu instrumentu ieviešanu regulē 2011.gada 13.janvārī EEZ FI komitejas apstiprinātā EEZ FI Regula un 2011.gada 11.februārī Norvēģijas Ārlietu ministrijas apstiprinātā NFI Regula (turpmāk – Donorvalstu Noteikumi). Donorvalstu Noteikumi¹ nosaka, ka finanšu instrumentu tiesisko ietvaru veido 7.attēlā minētie dokumenti un **saņēmējvalsts pienākums ir līdz minimumam ierobežot jebkurus papildus noteikumus, kas piemērojami saistībā ar finanšu instrumentu 2009.-2014.gadam ieviešanu**. Noteikumos tiek regulēti vispārīgie principi, stratēģiskā pieeja, divpusējās attiecības, vadības un kontroles sistēma, programmu izstrāde un īstenošana, projektu atlase, izdevumu attiecināmības nosacījumi, finanšu pārvaldība, novērtējumi, ārējā uzraudzība un revīzijas, neatbilstība, maksājumu pārtraukšana, finanšu korekcijas un atmaksāšana.

Lai nodrošinātu Finanšu instrumentu ieviešanu, 2011.gada 28.aprīlī tika parakstīts SM par NFI ieviešanu 2009.-2014.gadā, savukārt SM par EEZ FI ieviešanu 2009.-2014.gadā tika parakstīts 2011.gada 8.jūnijā. Iepriekšminētie SM nosaka donorvalstu un saņēmējvalsts tiesības un pienākumus, tāpat finanšu instrumentu galvenos ieviešanas aspektus Latvijā. Abos SM ir divi pielikumi, no kuriem A pielikums nosaka nacionālās vadības un kontroles struktūru finanšu instrumentu ieviešanā un B pielikums nosaka programmu jomas un finansējumu, konkrētas programmas, to apsaimniekotājus, finansējuma apmēru un programmas galveno virzienu.

1

Donorvalstu noteikumu 1.4.pants.

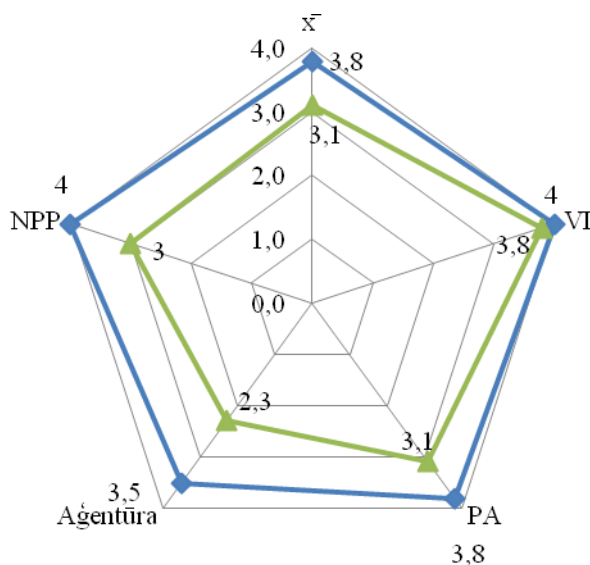
Programmu līgumi par programmas īstenošanu tiek noslēgti starp VI un Norvēģijas Ārlietu ministriju vai Eiropas Ekonomikas zonas Finanšu instrumenta komiteju pēc programmas apstiprināšanas. Programmu līgumos tiek noteikti programmu ieviešanas vispārīgie principi un termiņi, tiesības un pienākumi, kā arī vispārējie programmas ieviešanas nosacījumi, t.sk. termiņi, sasniedzamie rezultāti, piešķirtais finansējums, INP.

Savukārt FIB izstrādātās un Eiropas Ekonomikas zonas Finanšu instrumenta komitejas vai Norvēģijas Ārlietu ministrijas apstiprinātās vadlīnijas, kas attiecas uz Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta ieviešanu 2009.-2014.gadā, regulē dažādus specifiskus ieviešanas aspektus, izstrādājamo dokumentu formu/ietvaru un saturu.

Labā prakse. Kā īpaši laba prakse vērtējama donorvalstu izstrādātie informatīvie materiāli, kas pieejami FM administrētajā vietnē <http://www.eeagrants.lv/>, kā arī rokasgrāmata PA.

Programmu īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvju aptauja liecina, ka donorvalstu izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai tiek vērtētas pozitīvāk un mazāk kritiski nekā nacionāli izvirzītās prasības. Kā redzams 8.attēlā, donorvalstu normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai respondenti novērtējuši ar 3,8 ballēm skalā no 1 – 5 (1 – pilnībā neapmierina, 5 – pilnībā apmierina), savukārt nacionālo normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai respondenti novērtējuši ar 3,1.

Novērtējiet donorvalstu noteikto normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai.
Novērtējiet nacionālo normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai.

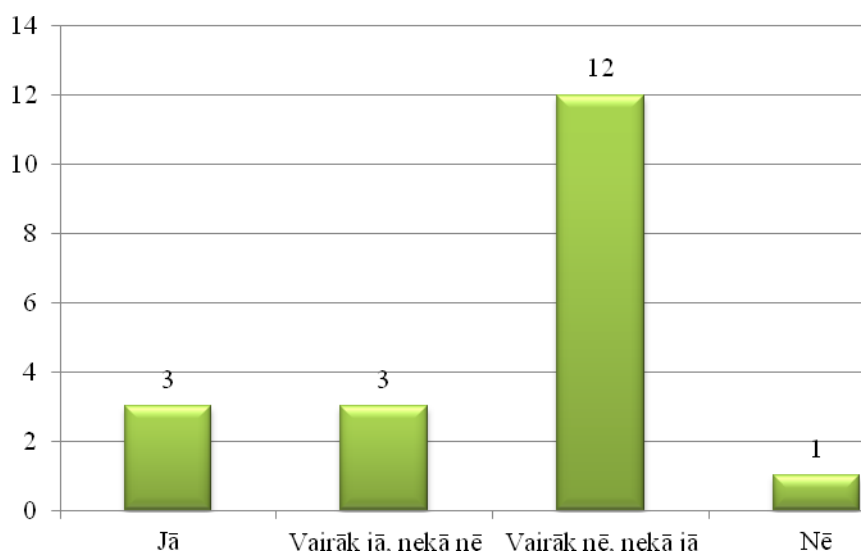
8. attēls. Donorvalstu un nacionālā normatīvā regulējuma un prasību finanšu instrumentu ieviešanai novērtējums (n=19)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Kā liecina turpmākajās nodaļās sniegtā analīze, tad šāds vērtējums varētu būt saistīts ar Latvijā spēkā esošo tiesību sistēmu un finanšu instrumentu ieviešanas nodrošināšanai nepieciešamo iekšējo un ārējo normatīvo aktu skaitu, saturu un apjomu.

Lai gan interviju rezultāti liecina, ka *“...ieviešanas sistēma ir pārāk smagnēja, skatoties pret pieejamo naudas apjomu”*, tomēr finanšu instrumentu ieviešanas sistēma tiek vērtēta kā elastīgāka nekā ES fondu sistēma, jo atsevišķos jautājumos iespējams panākt vienošanos ar donorvalstīm. *“Donorvalstis atsevišķos jautājumos ir bijušas elastīgākas uz risinājumiem. Elastība ir tur, kur ir atvērti jautājumi.”*

Kopumā dažādos programmu ieviešanas posmos donorvalstu izvirzīto prasību atbilstību veiktajiem ieguldījumiem finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvji vērtē kā samērīgu. 68,5 % jeb 13 respondenti uz jautājumu: *“Vai Jūsaprāt, kādā no programmu ieviešanas posmiem donorvalstu izvirzītās prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem?”* atbildēja pozitīvi (vairāk nē, nekā jā un nē) (skat.9.att.).

9.attēls. Vai Jūsaprāt, kādā no programmu ieviešanas posmiem donorvalstu izvirzītās prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem? (n=19)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Arī respondentu paustie viedokļi liecina, ka donorvalstu prasības tiek vērtētas kā samērīgas.

Tomēr 31,6% jeb 6 respondenti uzskata, ka kādā no programmu ieviešanas posmiem donorvalstu izvirzītās prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem. Intervijās un aptaujā finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvji norādīja uz vairākām donorvalstu prasībām, kas nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem.

- ✓ *Programmas apstiprināšanas posms aizņēma gandrīz gadu, lai arī bija jāizskata četru mēnešu laikā.*
- ✓ *Jau tā nelielais programmas finansējums tiek sadalīts vairākās daļās (INP, neliela apjoma grantu shēmās, atklātajos konkursos) un katrai no šīm daļām nepieciešama citādāka administratīvā procedūra projektu atlasīšanai, vērtēšanai, apstiprināšanai. Administratīvais darbs ir nesamērīgi liels attiecībā pret ieviesto projektu skaitu (apjomu).*

- ✓ *Atsevišķas prasības projektu vērtēšanas procesā šķiet nesamērīgas. Nesamērīga ir prasība piesaistīt ekspertus no malas projektu vērtēšanai. Tāpat projekta vērtēšanas procesā jānodrošina visu vērtēšanas komisijas sēžu protokolu nosūtīšana donorvalstīm, kas rada papildus administratīvo slogu programmu apsaimniekotājiem.*
- ✓ *Ziņošana par neatbilstību, jo nav noteiks sliekšnis. Ziņojumā par neatbilstību jāraksta pat par nelielām summām un jāsniedz regulāra informācija par atgūšanas procesu. Uzraudzības procesā nesamērīgi šķiet tas, ka donorvalstis jebkādas kļūdas projektu pārskatos uzskata par neatbilstībām. Gadījumos, kad projektam ir izmaksāts avansa maksājums, kas iekļauts programmas "IFRā", un ar pārskatu, kurā tiek konstatētas kļūdas, šis avanss tiek dzēsts, vienmēr ir jāiesniedz donorvalstīm neatbilstību ziņojums, lai gan finansiālas sekas šāda kļūda nerada.*
- ✓ *Atsevišķa programmas vadības un kontroles sistēmas apraksta izstrāde katrai programmai ir papildus birokrātija, jo ir jau kopējais Latvijas EEZ/NOR FI vadības un kontroles sistēmas apraksts, kurā ietverts arī PA līmenis.*
- ✓ *Neizlieto to vai no neatbilstībām ietaupīto līdzekļu pārdale programmas noslēgumā. Lai pārdalītu programmā (aktivitātē) ietaupītos līdzekļus, var tikt lūgts gan rīkot atsevišķu projektu konkursu, gan mainīt MK noteikumus, gan grozīt programmas līgumu.*

Autoruprāt, arī Donorvalstu noteiktā prasība INP izmaksu attiecināšanai rada saņēmējvalstij papildus administratīvo slogu, jo VI tiek izvirzīta prasība nodrošināt vienvirziena komunikāciju – nosūtīt noteiktus dokumentus FIB, kuri neprasa sniegt saņēmējvalstij atgriezenisko saiti. Piemēram, atbilstoši Programmas līguma 4.1.panta "Attiecināmie izdevumi" ceturtās daļas 4.1.4. punktā noteiktajam INP izmaksas ir attiecināmas no dienas, kad VI ir informējusi FIB par PA INP pozitīvu novērtējumu. Šāda prakse rada gan PA, gan VI papildus administratīvo slogu informācijas sagatavošanai un nosūtīšanai un ir vērtējama kā nelietderīga, ņemot vērā, ka dalībvalsts institūciju atbildība ir pieņemt lēmumu par projekta apstiprināšanu.

Līdzīgi vērtējama īstenojamā prakse PA VKS aprakstu izstrādei un iesniegšanai donorvalstīm. PA intervijās minēja prasības daudzskaitlīgu iekšējo normatīvo dokumentu sagatavošanai un PA VKS izstrādei kā programmas ieviešanas ierobežojošu faktoru, jo "*nepieciešamo iekšējo kārtību skaits ir nesamērīgi liels pret kopējo katrai programmai nepieciešamo finansējumu*". Prasība izstrādāt VKS aprakstu atbilst drošas finanšu vadības principiem, tomēr būtu izvērtējams izstrādājamo procedūru un nacionālā līmeņa un PA VKS apjoma samērīgums. No šādas situācijas iespējams ļautu izvairīties Donorvalstu vadlīnijas jeb donorvalstu noteikumos noteiktas detālākas prasības PA VKS izstrādei, tādējādi sekmējot efektīvāku resursu izmantošanu.

Šajā finanšu instrumentu perioda (2009.-2014.gads) ieviešanā lielāks uzsvars tiek likts uz stratēģisko pieeju, palielinot VI lomu vadības sistēmas un programmu mērķu uzraudzībā un mazinot donorvalstu (FIB) lomu projektu administrēšanā. Tomēr, autoruprāt, programmu ieviešanā ir posmi, kad donorvalstu noteiktās prasības rada institūcijām papildus administratīvo slogu un neļauj VI pilnībā īstenot programmu vadības un īstenošanas uzraudzības stratēģisko lomu. Kā piemēru jāmin PA ikgadējā ziņošana FIB un VI stratēģiskā pārskata sagatavošana un iesniegšana donorvalstīm.

Minēto dokumentu sagatavošana notiek gandrīz vienlaicīgi. Turklāt PA tiek radīts papildus administratīvais slogs, jo ikgadējais ziņojums ir jāsniedz gan FIB, gan VI. Tāpēc būtu nepieciešams pārskatīt izveidoto uzraudzības mehānismu, stiprinot VI stratēģisko lomu programmu uzraudzībā un tādējādi mazinot administratīvo slogu Finanšu instrumentu vadībā iesaistītajām institūcijām.

Citi programmu ieviešanas aspekti, piemēram, INP atlase un konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošana un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšana, norakstīšana vai atgūšana, kuros donorvalstu normatīvā regulējuma prasības vērtējamas kā nesamērīgas efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai, tiek analizētas turpmākajās šī ziņojuma nodaļās.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības pilnībā atbilst saimnieciskuma principam.
Lietderības princips		Prasības kopumā atbilst lietderības principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu lietderības principa ievērošanu, piemēram: - ieviešanas mehānismu/risinājumu vienā programmā skaita pārskatīšana, lai ieviešanas sistēma būtu samērojama ar pieejamā finansējuma apjomu; - VI lomas nostiprināšana vadības sistēmas un stratēģisko mērķu uzraudzībā (FIB lomas mazināšana un lielākas atbildības par programmu mērķu un rezultātu sasniegšanas uzraudzību deleģēšana VI); - prasības 2 līmeņu VKS – gan nacionālā līmeņa VKS, gan PA VKS - iesniegšanai FIB pārskatīšana
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, piemēram: - savlaicīga donorvalstu stratēģisko priekšrakstu pieejamība; - kapacitātes jautājuma risināšana, lai varētu vienlaicīgi nodrošināt esošā perioda programmu noslēgšanu un jaunā perioda programmu izstrādi; - vadlīnijas/ieteikumi PA VKS aprakstiem; - PA gadskārtējo pārskatu sagatavošanas un iesniegšanas prasības FIB un VI stratēģiskā pārskata sagatavošana un iesniegšana FIB; - prasību ziņošanai par neatbilstībām pārskatīšana; - prasību iepriekšnoteikto projektu vērtēšanai pārskatīšana.

Secinājumi

Analizējot donoralstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei, jāsecina, ka tās kopumā atbilst drošas finanšu vadības principiem. Tomēr nākotnē būtu pārskatāmas VI un FIB kompetences atsevišķos vadības sistēmas un stratēģisko mērķu uzraudzības aspektos, ārējā un iekšējā normatīvā regulējuma prasību samērīgums ar pieejamo finansējumu, kā arī prasības atsevišķiem programmu ieviešanas posmiem, piemēram, iepriekšnoteikto projektu atlasei un konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanai un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanai, norakstīšanai vai atgūšanai.

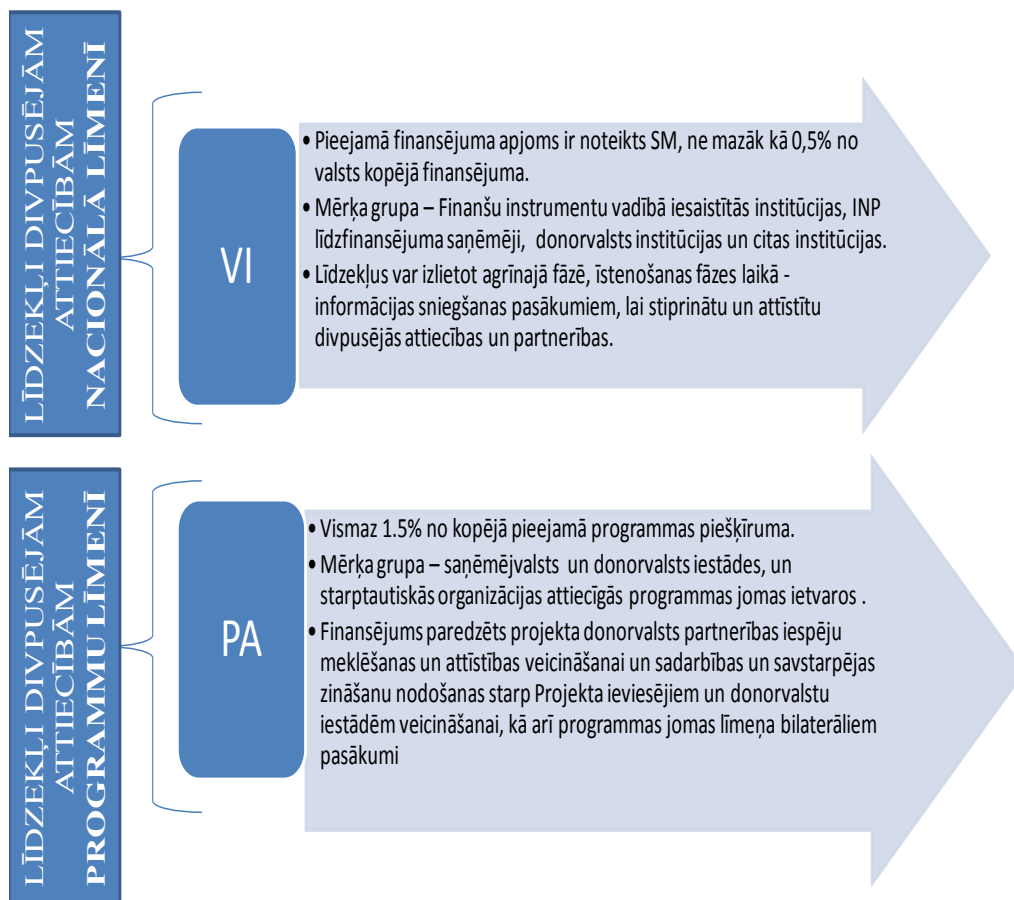
2.uzdevums: analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (Programme bilateral funds), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir donoralstu izvirzītās prasības programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas regulējuma izstrādei?
2. Cik lielā mērā šīs prasības tikušas iestrādātas finanšu instrumentu ieviešanas nacionālajā normatīvajā regulējumā?
3. Vai un kā šīs prasības tikušas ievērotas, īstenojot programmu divpusējo attiecību fondu aktivitātes?
4. Kādi ir programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultāti?
5. Vai pastāv būtiskas atšķirības programmu divpusējo attiecību fondu darbībā starp programmām?
6. Kādi galvenie iekšējie un ārējie faktori ir ietekmējuši programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanu?
7. Vai ir konstatējamās pazīmes, kas liecina par to, ka programmu divpusējo attiecību fondu ieviešana nav atbildusi efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?

Divpusējo attiecību fondu ieviešanas mērķis ir sadarbības stiprināšana starp donoralsts un saņēmējvalsts institūcijām, paredzot finansējumu sadarbībai un zināšanu apmaiņai un/vai partnerattiecību izveidei un attīstībai. Šāda iniciatīva ir 2009.-2014.gada perioda jauninājums. Programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanu nosaka donoralstu noteikumi un programmas līgumi, savukārt nacionālā Divpusējo attiecību fonda nosacījumus nosaka līgums par TP un divpusējo attiecību fondu ieviešanu nacionālā līmenī. Atbilstoši donoralstu noteikumos noteiktajam, tiek izdalīti atšķirīgi regulējumi divpusējo attiecību fondu ieviešanai nacionālā un programmu līmenī (skat. 10.attēlu).

Divpusējo attiecību fondu ieviešana

10.attēls. Divpusējo attiecību fondu ieviešana

Datu avots: autoru veidots

Divpusējo attiecību fondu ieviešana nacionālā līmenī notiek atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajam regulējumam² un līgumam, kas noslēgts starp donoriem un Finanšu ministriju par TP un divpusējo attiecību fondu ieviešanu nacionālā līmenī un MK noteikumu Nr.694 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi" V nodaļā noteiktajam regulējumam. Turpmāk šajā nodaļā tiks analizēti tikai tie aspekti, kas specifiski attiecināmi uz divpusējo attiecību nostiprināšanu. Savukārt divpusējo attiecību fondu ieviešana programmu līmenī notiek atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajam regulējumam³ un programmu līgumiem, kas noslēgti starp donoriem un Finanšu ministriju par programmu ieviešanu. Donorvalstu noteikumos un programmu līgumos ir noteikti divpusējo attiecību fondu izmantošanas, kā arī attiecināmības nosacījumi. Specifiskie divpusējo attiecību fondu izmantošanas nosacījumi tiek noteikti katrā programmas līgumā. Piemēram, atbilstoši līguma par TP un divpusējo attiecību fondu ieviešanu nacionālā līmenī nosacījumiem (turpmāk – TP līgums), VI

² Donorvalstu noteikumu 3.5., 7.7.1 un 7.7.3. punkts

³ Donorvalstu noteikumu 3.6., 7.7.2. un 7.7.3.punkts

ne vēlāk kā divu mēnešu laikā pēc līguma parakstīšanas jāiesniedz donoralstīm šis fonda ietvaros veicamo darbību apraksts, kā arī divpusējo attiecību fonda ieviešanas sistēmas apraksts.

Atbilstoši donoralstu noteikumos noteiktajam, lai stiprinātu divpusējās attiecības starp donoralstīm un saņēmējvalstīm, saņēmējvalsts rezervē vismaz 0,5% no kopējā saņēmējvalsts piešķiruma. Regulējums paredz, ka fonda līdzekļus pēc saskaņošanas ar donoralstīm var izmantot arī sadarbībai ar starptautiskām organizācijām. Savukārt PA katras programmas ietvaros rezervē vismaz 1,5% no programmas attiecināmiem izdevumiem divpusējo attiecību fondam, ar mērķi veicināt:

- 1) projekta partneru meklēšanu donoralstu partnerības projektiem pirms projekta iesnieguma sagatavošanas vai tās laikā, šādu partnerattiecību attīstīšanu un iesnieguma sagatavošanu donoralstu partnerības projektam;
- 2) sadarbību zināšanu, tehnoloģiju, pieredzes un labas prakses apmaiņā un nodošanā starp saņēmējvalsts iestādēm, donoralsts iestādēm, un starptautiskām organizācijām attiecīgās programmas jomas ietvaros.

Ziņojuma 5.pielikumā iekļautā analīze par divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātiem liecina, ka pastāv atšķirīga prakse līdzekļu administrēšanā divpusējām attiecībām nacionālā līmenī un programmu līmenī. Nacionālā līmeņa Bilaterālā fonda ietvaros līdzekļu administrēšana notiek atbilstoši TP līgumam, kas noslēgts starp VI un donoralstīm un donoralstu noteikumiem. Nacionālajā normatīvajā regulējumā noteikti vispārīgi divpusējo attiecību ieviešanas principi un attiecināmās izmaksas. Ar katru no finansējuma saņēmēju institūcijām (kas nav FM vai tās padotības iestāde), pēc apstiprinājuma saņemšanas no donoralstīm, FM slēdz starpresoru vienošanās un pēc atskaites un pamatojošo dokumentu pārbaudes veic transferta maksājumu citai valsts budžeta iestādei, kas ir ieviesusi pasākumu vai ir labuma saņēmējs. Piemēram, lai segtu komandējuma izdevumus citas valsts pārvaldes iestādes pārstāvim uz donoralstu rīkotu konferenci ir jāpiemēro šī smagnējā procedūra. Nacionālās prasības izriet no valsts budžeta regulējošiem normatīvajiem aktiem, jo Finanšu instrumentu finansējums sākotnēji tiek priekšfinansēts no Latvijas valsts budžeta. Līdz ar to ir izvērtējams vai papildus programmu divpusējo attiecību fondiem ir nepieciešams arī atsevišķs divpusējo attiecību fonds nacionālā līmenī, jo pamatā visi fonda pasākumi un to īstenotāji vai labuma saņēmēji (piemēram, Tieslietu ministrija, Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretariāts (Ārlietu ministrija) vai nodibinājums "Rīga 2014") ir saistīti ar kādu citu ne FM ministrijas nozares politiku.

Savukārt programmās, kurās līdzekļi divpusējām attiecībām iezīmēti programmu līgumos, divpusējo attiecību fondu administrēšanas kārtība ir iestrādāta MK noteikumos, kas regulē programmu īstenošanu. Analīze liecina, ka prakse ir dažāda. Atsevišķos gadījumos divpusējo attiecību īstenošanas kārtība ir noteikta MK noteikumos par programmas īstenošanas kārtību, citos gadījumos tā iekļauta MK noteikumos, kas regulē finansējuma piešķiršanu noteiktas apakšprogrammas / atklāta konkursa projektu atlasei un īstenošanai. Šāda pieeja tiek skaidrota ar programmas specifiku, vai tajā ir tikai INP vai arī ir atklātie projektu konkursi.

5.tabulā atspoguļots programmu īstenošanā iesaistīto institūciju novērtējums divpusējo attiecību fondu ieviešanas donoralstu un nacionālajam normatīvajam regulējumam. Kā redzams, VI to novērtējusi visaugstāk ar 4,17 punktiem skalā no 1 –

5, kur 1 – pilnībā neskaidrs, bet 5 – pilnībā skaidrs. NPP un aģentūras ir bijušas diezgan kritiskas (skat. 5.tab.), jo vairāk vērtē praktiskos ieviešanas aspektus.

5.tabula. Programmas īstenošanā iesaistīto institūciju vērtējums par divpusējo attiecību fondu donorvalstu un nacionālo normatīvo regulējumu

Jautājums: finanšu instrumentu vadībā iesaistīto institūciju novērtējums		VI	PA	NPP	Aģentūra
Novērtējiet programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas normatīvo regulējumu (1 – pilnībā neskaidrs, 5 – pilnībā skaidrs) (n=20)	3,75	4,17	3,89	2	3,25

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Šīs nodaļas turpinājumā apkopotā informācija par programmu divpusējo attiecību fondu īstenošanu veicinošiem un kavējošiem ārējiem faktoriem, liecina, ka Donorvalstu noteiktais regulējums atsevišķiem programmu partneriem šķiet pārāk sarežģīts, tādējādi ierobežojot partneru dalību un programmu divpusējo attiecību fondu apguvi.

Intervijas ar institūcijām, kas nodrošina programmu divpusējo attiecību fonda administrēšanu un FGD liecina, ka vislielākās problēmas radīja tieši neskaidrības programmu izstrādes un sākuma posmā, jo programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas nesaprata, kam īsti šo finansējumu var plānot un izlietot. *“Visiem bija liela neskaidrība sākotnēji, kam to var izlietot. Tagad katrs priekš sevis ir noteicis izlietošanas kārtību”*. Jānorāda, ka donorvalstu Divpusējo attiecību vadlīnijas bija pieejamas tikai 2012.gada martā, kad visas programmas (izņemot LV05) jau bija iesniegtas donorvalstīm apstiprināšanai.

Veiktā analīze par divpusējo attiecību fondu īstenošanas progresu liecina, ka ar divpusējām attiecībām paredzētā finansējuma apguvi vislabāk veicies Finanšu ministrijai, kura uz 01.09.2015. apguvusi 96,37 % no pieejamā finansējuma. VI pārstāvji gan norāda, ka divpusējo attiecību fonda nacionālā līmenī administrēšana Finanšu ministrijai ir apgrūtināta, jo ne visos gadījumos iespējams nodrošināt tādu elastību pasākumu finansēšanā, kādu vēlētos donorvalstis. Piemēram, publiskā iepirkuma prasības ierobežo FM iespējas finansēt noteiktas donorvalsts (Norvēģijas vai Īslandes) māksliniekus vai aktivitātes. Tomēr ieviešanas progress liecina, ka FM divpusējo attiecību īstenošanai pieejamo finansējumu apgūst daudz sekmīgāk nekā PA (skat. 6.tab.).

6.tabula. Divpusējo attiecību fondu īstenošanas progress, EUR

Nr.	Programmas nosaukums	Piešķirums savstarpējām attiecībām	Iztērēts savstarpējām attiecībām uz 01.09.2015.	% iztērēts savstarpējām attiecībām no kopēja piešķiruma
Līdzekļi divpusējām attiecībām nacionālā līmenī (3.5.1.pants)				
LV01	Tehniskā palīdzība, t.sk. Bilaterālais fonds	364 750	351 510	96,37%
Līdzekļi divpusējām attiecībām programmas līmenī (3.6.1.pants)				
LV02	Nacionālā klimata politika	168 081	27 036	16,52%
LV03	NVO fonds	163 658	61 461	37,55%
LV04	Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana	176 815	24 847	14,05%
LV05	Pētniecība un stipendijas	122 449	45 960	37,53%
LV06	Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā	294 000	142 902	48,60%
LV07	Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm	89 065	29 760	33,41%
LV08	Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma	378 377	36 822, 76	9,73%

Datu avots: autoru veidots, izmantojot FM, PA un aģentūru sniegto informāciju

Kā redzams, tad programmu divpusējo attiecību īstenošanai paredzētā finansējuma apguve uz 01.09.2015. ir atšķirīga un svārstās no nepilniem 10% programmā LV08 līdz nepilniem 50% programmā LV06.

Lai gan divpusējo attiecību fondu administrēšanā pastāv dažāda prakse un, piemēram, programmu LV04 un LV06 gadījumā tā vērtējama kā salīdzinoši vienkārša, tas tomēr nav vecinājis finansējuma apguvi. Šeit jāņem vērā vairāki aspekti. Piemēram, programmas LV04 divpusējās sadarbības fonda apguve programmas ietvaros ir tikai 14%. Tomēr šajā programmā gandrīz visi projekti tiek ieviesti partnerībā, un, kā norāda PA, reālais sadarbībai novirzīto programmas līdzekļu apjoms ir daudz lielāks. Arī programmu LV02 un LV07 gadījumā apstiprināto pasākumu ir vairāk, bet to īstenošana notiek atbilstoši vienošanās dokumentam ar donorvalsts partneriem, tāpēc tie tiek īstenoti ilgākā laika posmā. Vairākām programmām plānoti lieli bilaterālie pasākumi programmas beigās.

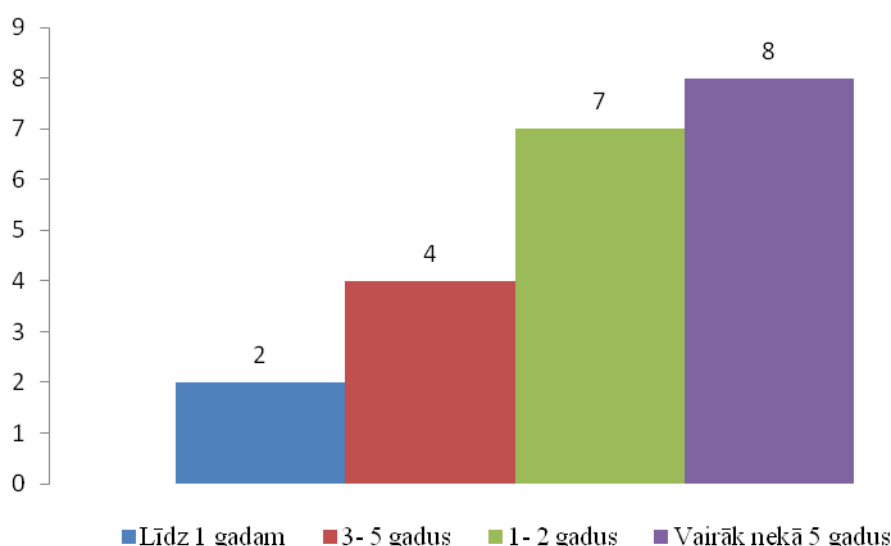
Kā atšķirīga prakse divpusējo attiecību fondu administrēšanā vērtējama programmu LV03 un LV05 ietvaros izmantotā pieeja, kad sadarbības veidošanas projektu

īstenošanai tika rīkoti atklāti konkursi. Gan SIF, gan VIAA sniegtā informācija liecina, ka sagatavošanās vizītēs bija vērojama augsta saņēmēju aktivitāte. “...NVO fondu tā saucamās “seed money” apguvē bija vērojama augsta NVO atsaucība, kā arī lieliski bija izdevies “partner search” pasākums programmas ieviešanas sākumā, kas sekmēja programmas mērķu sasniegšanu.”

Finanšu instrumentu vadībā iesaistīto institūciju pārstāvju sniegtie viedokļi intervijās un aptaujā liecina, ka programmu divpusējo fondu ieviešanu ietekmēja vairāki iekšējie un ārējie faktori.

Iekšējie faktori

Kā programmu ietekmējošs iekšējais faktors visbiežāk tika minēta iestāžu kapacitāte gan pozitīvā, gan negatīvā nozīmē. Bija institūcijas, kas norādīja uz cilvēkresursu trūkumu kā kavējošo faktoru, taču bija arī institūcijas, kas norādīja uz darbinieku lielo pieredzi kā programmas ieviešanu veicinošu faktoru. Finanšu instrumentu vadībā un ieviešanā iesaistīto darbinieku aptauja liecina, ka no aptaujātajiem respondentiem lielākajam vairumam jeb 38% pieredze ar finanšu instrumentu ieviešanu ir ilgāka par pieciem gadiem (skat.11.att.).

11.attēls. Finanšu instrumentu vadībā iesaistīto respondentu pieredze darbā ar finanšu instrumentu īstenošanu (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Ņemot vērā, ka divpusējo attiecību fondi ir jaunievedums 2009.-2014.gada periodā, pieredzes trūkums un sākotnēji neskaidrie ierobežojumi par fonda izlietojumu tiek minēti kā šī instrumenta ieviešanu kavējoši faktori. Ņemot vērā programmu specifiku, kā ierobežojošs faktors tiek minēts arī līdzfinansējuma saņēmēju – NVO – kapacitāte un valodas barjeras, kas apgrūtināja fonda ieviešanu. Aptaujas respondenti kā īpaši veicinošu faktoru izceļ programmu sadarbības komiteju stratēģiskās norādes un donorvalstu programmu partneru norādes.

Ārējie faktori

Intervijas un finanšu instrumentu ieviešanā iesaistīto darbinieku aptaujas rezultāti liecina – kā pozitīvs ārējais faktors tiek norādīta donorvalstu atsaucība delegāciju uzņemšanā. Tomēr lielais vairums respondentu norāda, ka sekmīgu programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanu ierobežoja ārkārtīgi lielais pieprasījums pēc donorvalstu partneriem, jo vienlaicīgi visas finanšu instrumentu saņēmējvalstis meklēja partnerus, kam donorvalstis nebija gatavas. Tāpat respondenti norāda, ka *“projektu īstenošanas laikā ierobežotās kapacitātes dēļ projektu iesniedzēji nav gatavi veltīt papildus laiku divpusējās sadarbības veicināšanai, jo visu uzmanību nepieciešams veltīt projekta pamataaktivitātēm. Tāpēc divpusējās sadarbības pasākumi tiek pārcelti uz laiku, kad noslēgušās galvenās aktivitātes”*.

Arī programmu divpusējo attiecību fonda ieviešanas aspekti tiek minēti kā kavējošs faktors programmas mērķu sasniegšanā. Piemēram, kāds no PA norādīja, ka problēmas rada divpusējām attiecībām paredzētā finansējuma atrašanās LV institūcijas budžetā, kad institūcija saskaras ar problēmu apmaksāt partnera rīkotu pasākumu Norvēģijā. PA norāda, ka *“būtu daudz vienkāršāk, ja finansējums būtu sadalīts proporcionāli katrai pusei NO/LV. Normatīvajos aktos noteikto prasību iesniegt audita ziņojumus donorvalsts partneris uzskata par slogu un vairāk nevēlas piedalīties, jo ir sarežģīti”*. Jānorāda, ka šāda prasība izriet no Donorvalstu noteikumiem. Tādējādi var apgalvot, ka Donorvalstu noteiktais regulējums donorvalstu partneriem šķiet pārāk sarežģīts, kas samazina donorvalstu partneru interesi un iesaisti programmu divpusējo attiecību fonda pasākumu īstenošanā.

Kā pozitīvu faktoru finanšu instrumentu ieviešanā iesaistīto institūciju pārstāvji norāda lēmumu par programmu pagarinājumu, kas ļaus īstenot plānotos pasākumus un sasniegt noteiktos rezultātus arī programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanā.

Programmu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujas rezultāti liecina, ka institūcijas divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem vērtē viduvēji (skat. 7.tab.).

7.tabula. Programmu īstenošanā iesaistīto institūciju vērtējums par divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem

Jautājums: finanšu instrumentu vadībā iesaistīto institūciju vērtējums		VI	PA	NPP	Aģen-tūra
Novērtējiet divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem (n=20)	3,5	3,83	3,67	2	3,5

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Kā redzams, viskritiskāk divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem vērtē NPP. Kā liecina FGD, šāds vērtējums saistīts ar problēmām partnera piesaistei projekta izstrādes posmā. *“Donorvalsts attiecīgais dienests nebija gatavs sadarboties ar iepriekšnoteiktā projekta īstenoātāju Latvijā. Rezultātā bija jāmeklē citi risinājumi - divpusējās attiecības tika stiprinātas ar Eiropas Padomi”*, kas stipri aizkavēja projekta īstenošanas uzsākšanu.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu saimnieciskuma principa ievērošanu, piemēram: - nodrošināt, ka divpusējām attiecībām programmu līmenī pieejamajiem resursiem tiek iezīmēta donorvalstu partnerinstitūcijām un saņēmējvalstu institūcijām pieejamā proporcija.
Lietderības princips		Prasības kopumā atbilst lietderības principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu lietderības principa ievērošanu, piemēram: - pārskatīt donorvalstu prasības divpusējām attiecībām programmu līmenī, nosakot paredzētā finansējuma apjomu un tā piešķiršanas kārtību; - pārskatīt programmu divpusējo attiecību īstenošanas prasības (īpaši nacionālā līmenī), paredzot lielāku elastību tās piemērošanā atbilstoši programmu specifikai un donorvalstu partneru piedāvājumam; - izvērtēt donorvalstu prasību paredzēt 2 līmeņu divpusējo attiecību fondus – gan nacionālā, gan programmu līmenī.
Efektivitātes princips		Prasības pilnībā atbilst efektivitātes principam.

Secinājumi

Var teikt, ka programmu divpusējo attiecību fondu aktivitāšu īstenošana ir atzīstama prakse. Divpusējo attiecību fondu aktivitātes ir vērstas uz mērķi veicināt divpusējo sadarbību starp Latviju un donorvalstīm, atbalstīt labas prakses piemēru pārņemšanu un zināšanu apmaiņu. Tomēr mērķa pilnīgu sasniegšanu apgrūtina nepietiekamā elastība programmu divpusējo attiecību administrēšanai pieejamā finansējuma plānošanā un izmantošanā.

3.uzdevums: analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir donorvalstu izvirzītajās prasībās noteiktās vadošās iestādes funkcijas?
2. Kādi ir vadošās iestādes darbības galvenie rezultāti?
3. Kā vadošā iestāde ir ievērojusi šīs prasības, īstenojot savas pamatfunkcijas – plānošanu, vadības sistēmas un uzraudzību?
4. Kādi galvenie iekšējie un ārējie faktori ir ietekmējuši vadošās iestādes

darbību un funkciju izpildi?

5. Vai ir konstatējamās pazīmes, ka kādas no vadošās iestādes funkcijām īstenošana ir veicinājusi papildus administratīvā sloga veidošanos?
6. Vai attiecībā uz kādu no funkcijām ir konstatējamās pazīmes, kas liecina par to, ka tās izpilde nav samērīga ar veiktajiem ieguldījumiem vai nepieciešamajiem resursiem?
7. Vai konstatējamās pazīmes, kas liecina par to, ka kādas no vadošās iestādes funkcijām izpilde neatbilst efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?

Donorvalstu noteikumi finanšu instrumentu ieviešanā paredz katrai saņēmējvalstij SM noteikt un izveidot šādas iestādes:

- 1) vadošā iestāde;
- 2) sertifikācijas iestāde;
- 3) revīzijas iestāde;
- 4) atbilstoša valsts iestāde, kas atbildīga par neatbilstību ziņojumu sagatavošanu un iesniegšanu.

Donorvalstu normatīvajā regulējumā VI tiek noteikti šādi pienākumi un funkcijas⁴:

- 1) izveidot un vadīt uzraudzības komiteju;
- 2) nodrošināt finanšu instrumentu mērķu sasniegšanu;
- 3) pārstāvēt saņēmējvalsti attiecībā ar donorvalstīm;
- 4) nodrošināt informācijas un publicitātes prasību ievērošanu – par finanšu instrumentu 2009.-2014.gadam esamību saņēmējvalstī, tā mērķiem, ieviešanu un vispārējo ietekmi;
- 5) pārliecināties par PA informācijas un publicitātes saistību izpildīšanu;
- 6) nodrošināt programmu ieviešanu saskaņā ar donorvalstu noteikumiem, uzraudzīt to ieviešanas procesu un kvalitāti, t.sk. izvērtēt finanšu instrumentu 2009.-2014.gadam ieviešanas riskus;
- 7) saskaņā ar programmā noteiktajiem rādītājiem un finanšu prasībām, veikt regulāru programmu uzraudzību saistībā ar programmas rezultāta(u) un mērķa(u) progresu;
- 8) iesniegt donorvalstīm detalizētu vadības un kontroles sistēmas aprakstu par VI, SI, RI, PA;
- 9) reizi gadā iesniegt FIB stratēģisko pārskatu par finanšu instrumentu 2009.–2014. gadam ieviešanu.

Saprašanās memorandā noteiktas šādas papildus VI funkcijas:

- 10) nodrošināt nacionālā līmeņa tiesību aktu izstrādi attiecībā uz finanšu instrumentu ieviešanu;
- 11) nodrošināt finanšu instrumentu ieviešanas un uzraudzības sistēmas izveidi;
- 12) izveidot un ieviest ziņošanas sistēmu par neatbilstībām finanšu instrumentu ietvaros;
- 13) uzraudzīt finanšu instrumentu ieviešanu, atbilstoši donorvalstu noteikumiem un nacionālajiem tiesību aktiem.

⁴ Donorvalstu noteikumu 4.nodaļa

VI nodrošina finanšu instrumentu vadību un uzraudzību, atbilstoši donorvalstu vadības dokumentos un Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajam. Atbilstoši VI izstrādātajam Finanšu instrumentu Vadības un kontroles sistēmas aprakstam (turpmāk – VI VKS), VI funkcijas FM nodrošina trīs departamenti (skat. 8.tab.).

8. tabula. VI institucionālā struktūra

Struktūrvienība	Loma finanšu instrumentu vadībā un uzraudzībā	Iesaistītie darbinieki/noslodze ⁵
ESFSD	Saprašanās memoranda noslēgšana, pārrunas ar donoriem, programmu izvērtējumu organizēšana	Direktors un direktora vietnieks (2)
ESFUD	Finanšu instrumentu ieviešanas uzraudzība, t.sk. uzraudzības komitejas organizēšana, programmu saskaņošana, iesniegšana donorvalstīm, īstenošanas uzraudzība, stratēģisko pārskatu un neatbilstību pārskatu sagatavošana, TP ieviešana un uzraudzība	Direktors un EEZ, Norvēģijas un Šveices projektu uzraudzības nodaļa (6 t.sk., 3,1 amata slodze funkciju veikšanai finansēta no EEZ/NFI TP)
ESFVKD	VI VKS apraksta izstrāde aktualizācija un iesniegšana donorvalstīm, iekšējo noteikumu un metodoloģiju izstrāde, VI risku vadības nodrošināšana, nacionālā līmeņa ārējo tiesību aktu izstrāde.	Direktors, ES fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītājs un juriskonsults, vecākais eksperts (4 t.sk. 0,75 amata slodze funkciju veikšanai finansēta no EEZ/NFI TP)

Datu avots: autoru veidots, izmantojot VI VKS

Atsevišķu uzdevumu izpildes nodrošināšanai tiek iesaistīti arī citi FM departamenti (FDND, BD, TAD, KAKD, IAD). VI ir izveidota un darbojas vadības un kontroles sistēma, VI funkcijas ir noteiktas struktūrvienību reglamentos, struktūrvienību savstarpējā sadarbība un funkciju īstenošanas mehānisms noteikts iekšējās kārtības dokumentos.

Saprašanās memorandu un to grozījumu sagatavošana par finanšu instrumentu ieviešanu un programmas iesniegumu saskaņošanas un iesniegšanas donorvalstīs nodrošināšana

ESFSD ir atbildīgs par sarunām un SM noslēgšanas organizēšanu ar donorvalstīm, kā arī SM sagatavošanu un virzīšanu apstiprināšanai. SM, programmas un programmas līguma apstiprināšanas un grozīšanas kārtība ir noteikta MK noteikumos⁶, savukārt VI struktūrvienību iesaiste iepriekšminēto darbību īstenošanā noteikta VI iekšējās kārtības dokumentos⁷.

⁵ Stratēģiskais pārskats 2014

⁶ MK 09.10.2012. noteikumi Nr.694 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi"

⁷ 05.11.2012. Kārtība Nr.1 "Kārtība, kādā notiek Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada ieviešanas perioda uzsākšana",

Latvija bija viena no pirmajām saņēmējvalstīm, kas sāka sarunas ar donoralstīm. ESFSD loma programmēšanas posmā ir sarunu organizēšana ar donoralstīm, tāpat plānoto investīciju sasaiste ar NAP noteiktajiem mērķiem un nozaru prioritāšu pārzināšana. Finanšu instrumentu programmēšanu nodrošināja divi vadības līmeņa cilvēki (departamenta direktors un direktora vietnieks). Šis minams kā programmēšanas posma ierobežojošs faktors, jo ESFSD nevienam darba līmeņa cilvēkam finanšu instrumentu programmēšanas posmā nav noteikti pienākumi un kompetence. Šādu situāciju veicinājuši finanšu instrumentu un ES fondu attiecināmības nosacījumi, jo ESFSD visi darbinieki pilnībā tiek finansēti no ES fondu TP, kas nozīmē, ka viņi strādā tikai ar ES fondu jautājumiem un nevar tikt piesaistīti finanšu instrumentu jautājumu risināšanā. Tāpat pētījuma autori konstatēja, ka ESFSD ir notikusi kadru maiņa un departamentā nav saglabājusies institucionālā atmiņa par to, kā norisinājās 2009.-2014.gada finanšu instrumentu programmēšanas process.

VI iekšējā kārtība⁸ nosaka, ka līdz ar SM parakstīšanu beidzas ESFSD loma programmēšanā un programmu iesniegumu saņemšanu, izvērtēšanu un līgumu noslēgšanu nodrošina ESFUD ENŠPUN. Ņemot vērā, ka ENŠPUN VI nodrošina programmu turpmāko ieviešanas uzraudzības procesu, šāds atbildības dalījums vērtējams kā efektīvs, tomēr lielā mērā atkarīgs no departamentu savstarpējās sadarbības un ENŠPUN iesaistes programmēšanā jau sarunu posmā. ENŠPUN izveidotie kontakti ar donoralstu pārstāvjiem ir viens no veicinošiem faktoriem, kas var ietekmēt sekmīgu un savlaicīgu programmēšanas procesa norisi.

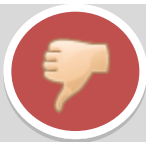
Nacionālā līmeņa tiesību aktu izstrāde par finanšu instrumentu vadību un ieviešanu un VKS izveide

Nacionālā līmeņa tiesību aktu izstrādi, VI VKS izstrādi un finanšu instrumentu vadību VI iestādē nodrošina ESFVKD (ES fondu tiesiskā nodrošinājuma nodaļa un ESFVKD vecākais eksperts). ESFTNN nodrošināja Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības likuma un trīs horizontālo Ministru Kabineta noteikumu izstrādi⁹. VI pārstāvji, līdzīgi kā PA, norāda, ka normatīvais regulējums (gan ārējie, gan iekšējie normatīvie akti) ir nesamērīgs ar apsaimniekojamo finansējumu (nepilni 70 milj. EUR). Salīdzinājumam: no ES fondiem 2007.-2013.gada plānošanas periodā pieejamo 4,53 mljrd. EUR administrēšanai bija izstrādāts līdzīgs regulējums.

04.09.2013. "Kārtība, kādā notiek EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu 2009.-2014.gada perioda programmu saņemšana, izvērtēšana, kā arī programmu līgumu slēgšana un grozīšana"

⁸ VI Kārtība Nr.2 "Kārtība, kādā notiek EEZ un Norvēģijas finanšu instrumentu 2009.-2014.gada perioda programmu iesniegumu saņemšana, izvērtēšana, kā arī programmu līgumu slēgšana un grozīšana"

⁹ MK 2012.gada 9.oktobra noteikumi Nr.694 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības noteikumi", MK 2013.gada 29.janvāra noteikumi Nr. 67 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda uzraudzības noteikumi", MK 2012.gada 26.jūnija noteikumi Nr.439 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda uzraudzības komitejas nolikums"

Pārskatāmā prakse. Kā norādīts šī ziņojuma sākumā (1.uzdevums) un turpinājumā (4.uzdevums un 6.uzdevums), PA prasību izstrādāt MK noteikumus ierobežotās atlases projektiem min kā vienu no faktoriem, kas radīja papildus administratīvo slogu gan finanšu instrumentu administrēšanā iesaistītajām institūcijām, gan finansējuma saņēmējiem.

Jautājums par MK noteikumu apjomu nav nekas jauns dažādu fondu un finanšu instrumentu administrēšanas kontekstā. Iepriekš veiktajā pētījumā par ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ieviešanas efektivizēšanas iespējām sniegta detalizēta analīze par iespējām lēmumu pieņemšanas hierarhijas samazināšanai, kā arī MK noteikumu saturu un apjomu gadījumos, kad projektu īstenošana tiek paredzēta ierobežotās atlases rezultātā. Pētījuma rezultāti liecina, ka “attiecībā uz publisko tiesību subjektiem MK noteikumi nav nepieciešami”.¹⁰ Ziņojuma autori piedāvājuši konkrētu risinājumu attiecībā uz aktivitātēm, kurās projektu iesniedzēji ir tikai publisko tiesību subjekti “...viena ministrija visām šādām aktivitātēm izdotu vienus Ministru Kabineta noteikumus, kuros atrunātu tikai attiecīgās aktivitātes esamību, mērķus, rezultatīvos rādītājus un iesniedzēju loku, bet citus jautājumus varētu izlemt zemākā līmenī, apstiprinot vērtēšanas kritērijus, bet atlases nolikumu apstiprinātu tam pilnvarota iestāde”¹¹. Jānorāda arī, ka nesen VK uzdevumā tika veikts pētījums par Valdības centra stiprināšanas iespējām, kurā viens no uzdevumiem bija izvērtēt ministru noteikumu ieviešanas iespēju, lai efektivizētu valdības darbu. Pētījuma autori norāda, ka “ir izvērtējama iespēja paredzēt iespēju tiesisko regulējumu, kur nav nepieciešama valdības politiskā izšķiršanās, deleģēt izdot valdības locekļiem, proti, pašiem ministriem”. Pētījuma autori norāda, ka “nesaskata juridiskus šķēršļus, lai likumā paredzētu ministra noteikumu ieviešanu. Šāds risinājums varētu būt piemērojams gadījumos, kad ir noteikti kritēriji (nosacījumi) ministrijai paredzēto finanšu līdzekļu piešķiršanai projektu konkursiem un nevalstiskajām organizācijām, tomēr pētījuma autori atzīst, ka ir rūpīgi jāizvērtē lietderības ieguvumi un riski”.¹² Jāsecina, ka ir iespējami vairāki risinājumi, lai institūcijām samazinātu administratīvo slogu, kuru rada MK noteikumu izstrāde, īpaši ierobežotās atlases projektiem, tomēr jautājums ir, vai pašas institūcijas ir gatavas elastīgāku pieeju izmantot? Kā norāda VI pārstāvis, ES fondu 2014.-2020.gada programmēšana un vadības sistēmas izstrāde liecina, ka institūcijas nav gatavas darboties elastīgi, jo tas palielina atbildību par lēmumu pieņemšanu. “Visi vēlas, lai ir maksimāli elastīgi. Bet lielā mērā, īpaši fondos tas nav atkarīgs no tā, cik mēs ļoti vēlamies, bet pēc pieprasījuma no klientiem, kuri vēlas, lai viss būtu maksimāli sadefinēts. Domāju, ka ir iespējams maksimāli vienkāršot un nepārreglamentēt, bet atkarīgs no ministrijām.”

Viens no VI pienākumiem finanšu instrumentu vadības nodrošināšanā ir MK noteikumu projektu par programmu īstenošanu izskatīšana un atzinumu sniegšana, kā arī sniegt skaidrojumus par donorvalstu noteikumu un vadlīniju interpretēšanu. Minēto pienākumu īstenošanā primārā loma ir ENŠPUN, kas pārliecinās par MK noteikumu atbilstību donorvalstu noteikumiem, programmas līgumam, vadlīnijām, apstiprinātajiem programmas iesniegumiem, kā arī organizē saraksti ar Finanšu

¹⁰ Finanšu ministrija, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējums, 2013.gads, pieejams: www.esfondi.lv, [skatīts 23.12.2015.] 22.lpp.

¹¹ Valsts Kanceleja, Ziņojums par valdības centru Latvijā, tā stiprināšanu un īstenoto cilvēkresursu politiku, 2015.gads, 72.-75.lpp.

¹² Ibid.

instrumenta biroju, nozaru ministrijām un citām tiešās un pastarpinātās valsts pārvaldes iestādēm un to padotībā esošajām institūcijām un citiem korespondentiem. Savukārt ESFTNN ir noteikts atbilstoši savai kompetencei sniegt atzinumus par tiesību aktu projektiem, kas skar ārvalstu finanšu instrumentu vadību, kā arī sniegt konsultācijas par ārvalstu finanšu instrumentus regulējošo normatīvo aktu piemērošanu. Tādējādi praksē ESFTNN nodaļa nodrošināja VI kompetencē esošo tiesību aktu projektu izstrādi, virzību un saskaņošanu, savukārt ENŠPUN sniedza kopējo atzinumu par PA izstrādātajiem MK noteikumiem par programmas īstenošanu, kā arī nodrošināja komunikāciju ar FIB un PA/ Aģentūrām, sniedzot VI viedokli un skaidrojumus par dažādu neskaidro jautājumu interpretāciju un vienotas prakses piemērošanu.

Intervijas ar VI pārstāvjiem liecina, ka ESFTNN loma pēc finanšu instrumentu horizontālā normatīvā regulējuma izstrādes ir būtiski samazinājusies. *“Pēc „horizontālo noteikumu” uzrakstīšanas ir tik maz praktisku jautājumu, ka vai nu tur viss ir precīzi uzrakstīts, vai arī ENŠPUN patstāvīgi spēj sagatavot atbildes un atrisināt aktuālos jautājumus.”*

PA sadarbību ar VI pārstāvjiem kopumā vērtē kā labu. Atsevišķos gadījumos PA vēlējas lielāku VI atbalstu (t.sk. metodisku) vai skaidrojumus par problēmjautājumiem, kas saistīti ar programmu ieviešanu. PA minētie piemēri šādiem problēmjautājumiem, kur iztrūkst donorvalstu precīzas prasības vai skaidrojums, piemēram, horizontālo prioritāšu interpretācija, bilaterālo fondu apguves pilnveidošana, soda naudu piemērošana.

VI pārstāvji norādīja, ka VI vienmēr ir atbildējusi uz visām PA/aģentūru oficiālajām un elektroniskajām vēstulēm, kā arī telefonsarunās uzdotajiem jautājumiem. Ja ir bijusi nepieciešamība, VI ir rīkojusi sanāksmes, lai klātienē izdiskutētu problēmjautājumus. VI juridisko un metodoloģisko atbalstu sniedz, balstoties uz donorvalstu noteikumiem un nacionālo tiesisko regulējumu. VI cenšas neradīt papildus ierobežojumus, bet ļauj PA ar FIB saskaņot izņēmuma gadījumus (case by case) par problēmjautājumiem attiecīgajā programmā. PA/aģentūras var ierosināt priekšlikumus par VI vadlīniju papildināšanu, bet VI nav saņēmusi nevienu šādu ierosinājumu. Atbilstoši finanšu instrumentu regulējumam, tālāk katra iestāde ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu atbilstoši savai kompetencei, t.i., gan FIB, gan VI, gan paša PA/aģentūru līmenī.

VI norādīja, ka donorvalstu vispārēji pieņemtā prakse ir tāda, ka konkrētas programmas specifiskos jautājumus ar FIB risina pats PA, jo katrai programmai FIB ir atbildīgā persona, kas sniedz atbalstu attiecīgajam PA. VI iesaistās specifiskos jautājumos, ja PA/aģentūra nevar vienoties ar FIB. Tālāk, ja VI secina, ka konkrētais jautājums ir horizontāls un skar arī citas programmas, tad VI skaidrojumu nosūta arī pārējiem PA/aģentūrām.

No vienas puses šāda sadarbības forma var paātrināt problēmjautājumu risināšanu atsevišķos gadījumos. No otras puses donorvalstis, ieviešot šādu praksi, sistēmiski jauc programmu decentralizētas ieviešanas sistēmas jēgu un mazīna FM kā VI (vai *National Focal Point*) nozīmi.

PA intervijās norādīja, ka PA vēlētos VI aktīvāku iesaisti komunikācijā ar FIB un mazāku PA tiešo komunikāciju ar FIB. Turpmāk visām iesaistītajām pusēm VI, PA un donorvalstīm savstarpēji būtu jāpārrunā, kā pilnveidot sadarbības formu ar FIB problēmjautājumu risināšanā.

Iepriekš minētās problēmas var norādīt arī uz to, ka atsevišķi PA ne vienmēr problēmjautājumos spēj būt elastīgi un pieņemt lēmumu atbilstoši savai kompetencei, jo iespējams trūkst pārliecības vai kompetences par lēmuma pamatotību, un nepieciešams atbalsts no hierarhiski augstāk stāvošas institūcijas. Iespējams arī tas, ka PA ir pieradušas pie ES fondu ieviešanas sistēmas, kur to lēmumu pieņemšanā iespējama mazāka elastība un VI ir daudz striktāka loma, izdodot sistēmiskus normatīvos un metodiskos dokumentus. Turpmāk sistēmiskā līmenī būtu jādomā, kā atbalstīt PA lēmumu pieņemšanā un to pamatošanā.

Autoruprāt, šādu situāciju veicināja šādi faktori:

- iepriekš aprakstītā problēma nacionālā līmenī par MK noteikumu apjomu dažādu fondu un finanšu instrumentu administrēšanas kontekstā;
- FIB pieņemtā prakse nodrošināt tiešo komunikāciju ar PA, mazinot VI lomu;
- PA/ aģentūru kapacitāte lēmumu pieņemšanā un to pamatošanā jautājumos, kad normatīvos nav noteikts strikts regulējums;
- tiesiskā nodrošinājuma uzdevumu un kapacitātes sadalījums VI;
- nepietiekami efektīvs sadarbības mehānisms ESFVKD un ESFUD starpā dažādu ar tiesību aktu interpretāciju saistītu jautājumu skaidrošanā;
- juridiskās kompetences sadrumstalotība (sistēmiski juridiskais atbalsts ir izdalīts atsevišķā departamenta nodaļā ESFTNN).

ESFVKD VI nodrošina arī VI iekšējās vadības un kontroles sistēmas izveidi un pilnveidošanu, izstrādājot iekšējās kārtības noteikumus, VI VKS aprakstu, kā arī nodrošinot VI risku vadības procesu. Minētā struktūrvienība atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajām prasībām nodrošina arī PA VKS aprakstu tulkošanu un iesniegšanu donorvalstīm. Kā norādīts šī ziņojuma iepriekšējās nodaļās (1.uzdevums), donorvalstu noteikto prasību PA izstrādāt programmas līmeņa VKS aprakstu un apjomīgu iekšējo normatīvo dokumentu skaitu uzskata par ierobežojošu faktoru, it īpaši ņemot vērā administrējamo finansējuma apjomu. Veiktā analīze liecina, ka atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajam PA VKS un to funkciju aprakstā obligāti ir jābūt iekļautai tikai šādai informācijai:

- (a) maksājumu pieprasījumu pārbaudes sistēmai;
- (b) revīzijas un uzraudzības sistēmām;
- (c) neatbilstību novēršanas, noteikšanas, ziņošanas un labošanas sistēmai; un
- (d) sistēmai, kas izveidota revīzijas datu par visiem papildu pasākumiem uzturēšanai.

Praksē, balstoties uz spēkā esošo nacionālo normatīvo regulējumu par prasībām iekšējās kontroles sistēmai¹³ un RI¹⁴ noteiktajām prasībām, PA papildus VI

¹³ MK noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”

¹⁴ Atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajam RI atbildība ir veikt revīzijas ar mērķi pārbaudīt vadības un kontroles sistēmas efektīvu darbību saņēmējvalsts līmenī. Tā kā izpildītājam atbilstoši dotajam darba uzdevumam nebija jāvērtē RI loma un funkcijas finanšu instrumentu ieviešanas sistēmā, tad RI šajā pētījumā netiek apskatīta.

izstrādātajam VKS izstrādāja ļoti detalizētus PA VKS aprakstus. Kā liecina PA sniegtā informācija, tad RI veica izvērtējumu par visu PA izveidoto VKS sistēmu, vērtējot visu funkciju sadalījumu, visas izstrādātās procedūras, kā arī iekšējās kontroles vides prasības. Šāda prakse tiek piemērota arī ES fondu sistēmā, tomēr jānorāda, ka administrēšanai pieejamais finanšu instrumentu finansējums ir vairāk kā piecdesmit reižu mazāks, nekā Latvijai pieejamais ES fondu finansējums 2007.-2013.gada plānošanas periodā. Autoruprāt, ņemot vērā Latvijai pieejamo EEZ/NOR FI finansējumu, ir izvērtējama donorvalstu prasība bez VI VKS izstrādes vēl papildus izstrādāt katrai programmai savu VKS.

Lai gan VI sniegtā informācija liecina, ka tā atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajām prasībām PA VKS gadījumā darbojas tikai kā kontaktpunkts PA VKS aprakstu tulkojumu iesniegšanai FIB un neanalizē PA VKS, tomēr īstenotā prakse liecina, ka atsevišķos gadījumos VI iestāde ir izvirzījusi papildus prasības PA attiecībā uz PA VKS. Piemēram, 2015.gada 17.novembrī PA un Aģentūrai nosūtītajā vēstulē par *izmaksu attiecināmības perioda pagarināšanu* norādīts, ka PA/Aģentūrai ir jāizstrādā un jāapstiprina izsekojamas IZM/VIAA iekšējās procedūras projektu pagarinājuma izvērtēšanai un lēmumu par projektu pagarināšanu pieņemšanai. Tādējādi praksē ir vērojama situācija, kad VI atsevišķos gadījumos izvirza prasības PA VKS, bet šāda prakse un vienotas vadlīnijas PA VKS ir iztrūkušas to izstrādes sākuma posmā.

Ņemot vērā, ka VKS aprakstu izstrāde ir donorvalstu prasība, tad saņēmējvalstis varēja sagaidīt tieši donorvalstu vadlīnijas informācijas atspoguļošanai un detalizācijas pakāpei, tomēr situācijā, kad šādas vadlīnijas no donorvalstīm nebija pieejamas, autoruprāt, VI varēja uzņemties proaktīvāku lomu minētā jautājuma risināšanā.

Iespējams, tikai vienota VKS apraksta izstrāde (visām finanšu instrumentu ieviešanā iesaistītajām institūcijām) nākotnē ļautu piemērot samērīgas un vienvērtīgas prasības un izvairīties no papildus administratīvā sloga radīšanas PA. Vienlaikus tas ļautu stiprināt VI finanšu instrumentu vadības un kontroles sistēmas virsuzraudzības un metodiskās vadības lomu. Intervijā VI pārstāvji atzīst, ka *“nepieciešams vairāk stiprināt VI neitrālo vērtējumu, pēc būtības, no savas gudrākās kompetences viedokļa, kā skatu no malas”*, tomēr biežā darbinieku mainība tiek minēta kā ierobežojošs faktors šādas pieejas īstenošanā. Vienlaikus jānorāda, ka vadības un kontroles jautājumu risināšana līdzīgi kā tiesību aktu jautājumu gadījumā ir sadalīta starp diviem departamentiem (ESVFKD un EDFVUD). ESVFKD noteiktās kompetences īstenošanai ir paredzēta viena amata vieta uz pusslodzi.

Vienlaikus jānorāda, ka departamentu kompetenču sadalījums izriet no kopējās FM kā trīs ārvalstu finanšu palīdzības (ES fondi, EEZ/NOR FI un Latvijas un Šveices sadarbības programma) Vadošo iestāžu funkciju nodrošināšanas.

Ņemot vērā iepriekš minētos aspektus, autoruprāt būtu izvērtējams esošais kompetenču un kapacitātes dalījums kā arī esošais sadarbības mehānisms starp ESVFKD un ESFUD, nodrošinot VI noteikto funkciju izpildi, lai stiprinātu juridisko un metodisko virsvadību.

VI ir izstrādājusi finanšu instrumentu risku pārvaldības stratēģiju, kurā tiek noteikti vienoti un saskaņoti principi un mērķi risku vadībai finanšu instrumentu ieviešanā. Risku vadības procesu nodrošina risku vadības grupa, kas identificē riskus un reizi gadā tos pārskata. Kā norādīja VI pārstāvis, “šāda sistēma palīdz donorvalsts stratēģiskajā pārskatā atskaitīties par riskiem, bet faktiski riski tiek minimizēti ikdienas darbā”. Kā pozitīva iezīme jāmin tas, ka risku vadības darba grupā tiek apskatīti gan finanšu instrumentu, gan ES fondu riski, kas ļauj salīdzināt tendences.

Finanšu instrumentu mērķu sasniegšana un vadība - uzraudzīt finanšu instrumentu ieviešanu, nodrošināt UK izveidošanu un darbību, nodrošināt finanšu instrumentu ieviešanu, atbilstoši saprašanās memorandu, noteikumu un nacionālo tiesību aktu nosacījumiem sagatavot un iesniegt ikgadējo un noslēguma stratēģisko pārskatu donorvalstīm

Finanšu instrumentu mērķu sasniegšanas vadība un uzraudzība ir viena no galvenajām VI kompetencēm. Šīs funkcijas īstenošanu VI nodrošina ESFUD ENŠPUN, kurā ir pieci cilvēki ar vēsturisko atmiņu, kas nodrošināja iepriekšējā 2004.-2009.gadu perioda finanšu instrumentu ieviešanu. Tas ir minimums sekmīgai funkcijas īstenošanai.

Finanšu instrumentu uzraudzības kārtība ir noteikta 2013.gada 29.janvāra MK noteikumos Nr.67 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda uzraudzības noteikumi”. VI ir izstrādājusi normatīvo bāzi, saskaņā ar kuru finanšu instrumentu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina finanšu instrumentu uzraudzību, izvērtēšanu un kontroli un ziņo par finanšu instrumentu vadībā konstatētajām neatbilstībām, kā arī atgūst neatbilstoši iztērētos izdevumus. Galvenie uzraudzības datu pamatavoti ir stratēģiskie pārskati, ziņojumi Ministru Kabinetam par finanšu instrumentu ieviešanas progresu, donorvalstu izstrādātā finanšu instrumentu elektroniskā dokumentēšanas, ziņošanas un informācijas sistēma DORIS. VI savas kompetences ietvaros nodrošina informācijas ievadi DORIS sistēmā, vienu reizi pusgadā izstrādā ziņojumu MK par finanšu instrumentu ieviešanas progresu¹⁵, konstatētajām problēmām un nepieciešamajiem risinājumiem, izskata un saskaņo programmu līgumu grozījumus, sniedz atbildes uz PA jautājumiem, veic konsultācijas ar donorvalstu pārstāvjiem par neskaidriem jautājumiem. Atbilstoši donorvalstu noteikumos noteiktajām prasībām, VI vienu reizi gadā izstrādā stratēģisko pārskatu un organizē gadskārtējās sanāksmes ar donorvalstu pārstāvjiem. VI ir izveidojusi UK, kuras pienākums ir 1) periodiski izskatīt finanšu instrumentu 2009.-2014.gadam mērķu sasniegšanas progresu; 2) pārbaudīt ieviešanas rezultātus - iznākumu un izvirzīto mērķu un rezultātu sasniegšanas progresu; 3) novērtēt un sagatavot atzinumu par Stratēģiskajiem pārskatiem; 4) ierosināt jebkādu SM B pielikumā minētā ieviešanas ietvara pārskatīšanu vai pārbaudi. Ieviešanas prakses analīze liecina, ka realitātē UK veic tikai stratēģiskā pārskata saskaņošanu rakstiskas procedūras veidā un klātienē uz sanāksmēm nenāk. Faktiski gadskārtējās sanāksmes, kuras ar donorvalstīm tiek organizētas atbilstoši donorvalstu noteikumiem, aizstāj nepieciešamību sasaukt uzraudzības komiteju. Ņemot to vērā, būtu izvērtējama iespēja apvienot UK un gadskārtējo sanāksmju organizēšanu, lai neradītu papildus administratīvo slogu finanšu instrumentu mērķu un rezultātu uzraudzības procesa nodrošināšanā.

¹⁵ Līdz 2014.gada 31.decembrim ziņojumi MK bija vienu reizi ceturksnī.

Kārtība, kādā VI nodrošina Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadību un uzraudzību, liecina, ka par finanšu instrumentu uzraudzību VI ir atbildīgi visi trīs departamenti (ESFUD, ESFVKD un ESFSD). Tomēr ESFSD iesaistās finanšu instrumentu uzraudzībā stratēģiskā līmenī tikai tad, ja ESFUD un ESFVKD ir konstatējis riskus stratēģisko mērķu sasniegšanai. Tajā pašā laikā ESFSD ir noteikts pienākums nodrošināt finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu izvērtēšanas organizēšanu. Var pieņemt, ka ESFSD iesaiste stratēģisko mērķu uzraudzībā, ja tas nepieciešams, varētu tikt īstenota caur izvērtēšanas organizēšanu. Tomēr esošās prakses analīze liecina, ka līdz šim ESFSD loma izvērtēšanu organizēšanā izpaudusies vienīgi TS izstrādē šim pētījumam. Izvērtējuma organizācija, kā arī atsevišķi izvērtējumā iekļautie jautājumi, tiek pētīti no donorvalstu puses, tādejādi ir konstatējamas pazīmes, kas liecina, ka finanšu instrumentu izvērtēšana nacionālā līmenī nenorīt visefektīvākajā veidā. Šādu situāciju rada donorvalstu noteiktais regulējums, ka saņēmējvalsts pienākums ir iekļaut stratēģiskajā pārskatā informāciju par plānotajiem izvērtējumiem, taču saņēmējvalstij nav pieejama informācija par donorvalsts īstenotajiem horizontālajiem izvērtējumiem, kuros nepieciešama gan VI, PA, gan līdzfinansējuma saņēmēju iesaiste. Šādu situāciju nākotnē būtu ieteicams pārskatīt, stiprinot ESFSD lomu izvērtēšanas plānošanā un īstenošanā, t.sk. komunikācijā ar donorvalstīm par plānotajiem izvērtējumiem un izvērtējuma rezultātu izskatīšanā.

Izveidot un ieviest finanšu instrumentu īstenošanā konstatēto neatbilstību ziņošanas sistēmu

Atbilstoši donorvalstu noteikumu prasībām, VI ir izveidojusi finanšu instrumentu īstenošanā konstatēto neatbilstību ziņošanas sistēmu. 2013.gada 29.janvāra MK noteikumos Nr.67 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda uzraudzības noteikumi" noteikta neatbilstības izvērtēšanas un ziņošanas par konstatēto neatbilstību kārtība. Savukārt VI ESFUD iespējamo neatbilstību konstatēšanu un izvērtēšanu nodrošina atbilstoši VI kārtībai. Intervijas liecina, ka ziņošana par konstatētajām neatbilstībām ir viens no jautājumiem, kur notiek ļoti aktīva sadarbība un komunikācija ar FIB, lai izskaidrotu normatīvo aktu piemērošanas praksi.

Nodrošināt finanšu instrumentu ieviešanas publicitāti Latvijā

Finanšu instrumentu ieviešanas publicitāte ir joma, kurai donorvalstu noteikumos ir noteiktas ļoti detalizētas prasības. Finanšu instrumentu publicitātes un vizuālās identitātes prasību ievērošana un informācijas publiskošana par projektiem ir noteikta MK 2012.gada 9.oktobra noteikumos Nr.694 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības noteikumi". Atbilstoši normatīvajā regulējumā noteiktajam, VI izstrādājusi finanšu instrumentu komunikācijas stratēģiju un izveidojusi komunikācijas vadības grupu, kas atbild par komunikācijas procesa nodrošināšanu un koordināciju. Stratēģijas ieviešanas uzraudzība notiek gan komunikācijas vadības grupas sanāksmēs, gan sagatavojot un iekļaujot informāciju stratēģiskajā pārskatā. VI izveidojusi arī tīmekļa vietni <http://www.norwaygrants.lv>, kur tiek iekļauta visa aktuālā informācija par finanšu instrumentu ieviešanu un uzraudzību gan latviešu, gan angļu valodā.

Nodrošināt TP projekta īstenošanu un uzraudzību

TP projekta īstenošana notiek atbilstoši starp donorvalstīm un Finanšu ministriju noslēgto vienošanos par projekta LV01 “Tehniskās palīdzības fonda 2011.-2017.gadam” īstenošanu un MK 2012.gada 9.oktobra noteikumos Nr.694 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi” noteiktajai kārtībai par finanšu instrumentu tehniskās palīdzības ieviešanu. Finanšu ministrijā TP fonda ieviešana notiek atbilstoši iekšējiem noteikumiem. Projekta vadības funkcijas un ministrijā īstenojamās projekta aktivitātes īsteno Finanšu un darbības nodrošinājuma departaments. ESFUD nodrošina to, lai finansēšanai paredzētie pasākumi atbilstu projekta nosacījumiem.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu saimnieciskuma principa ievērošanu, piemēram: - panākt, ka funkciju izpildei tiek nodrošināti nepieciešamie cilvēkresursi un to pieejamība nav atkarīga no ES fondu TP attiecināmības aspektiem.
Lietderības princips		Prasības pilnībā atbilst lietderības principam.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, piemēram: - donorvalstīm pārskatīt prasības 2 līmeņu VKS (gan VI, gan PA) izstrādei un VI lomu finanšu instrumentu vadības un kontroles sistēmas izstrādē un pilnveidošanā; - VI pilnveidot finanšu instrumentu uzraudzību stratēģiskā līmenī, stiprinot izvērtēšanas funkciju; - izvērtēt VI institucionālajā un vadības struktūrā noteikto kompetenču dalījumu, kā arī horizontālo un vertikālo sadarbības kārtību, lai veicinātu efektīvāku esošo resursu un kompetenču izmantošanu un koncentrēšanu.

Secinājumi

VI ir īstenojusi savas funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam. Izvērtējot VI funkcijas, kopumā nav konstatējamas pazīmes, ka kāda no VI funkcijām būtu veicinājusi administratīvā sloga veidošanos, vai tās izpilde neatbilst efektivitātes, lietderības vai saimnieciskuma principiem. Atsevišķos gadījumos VI iestādes loma PA VKS ieviešanas nodrošināšanā ir vērtējama kā formāla. VI stratēģiskās vadības lomas stiprināšana ļautu VI

iestādei noteiktās funkcijas veikt efektīvāk, tomēr jāatzīst, ka tas lielā mērā ir atkarīgs no donoralstu prasību pārskatīšanas un iesaistes mazināšanās finanšu instrumentu operacionālajā kontrolē un uzraudzībā.

4.uzdevums: analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera (Iekšlietu ministrija) iesaisti programmu izstrādē un programmu ieviešanā.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir donoralstu izvirzītās prasības programmas apsaimniekotāju iesaistei programmu izstrādē un programmu ieviešanā?
2. Cik lielā mērā šīs prasības tikušas iestrādātas finanšu instrumentu ieviešanas nacionālajā normatīvajā regulējumā?
3. Vai un kā šīs prasības tikušas ievērotas, izstrādājot un ieviešot programmas?
4. Vai šajā ziņā pastāv būtiskas atšķirības starp programmām?
5. Kādi galvenie iekšējie un ārējie faktori ietekmējuši programmas apsaimniekotāju, aģentūru un nacionālā programmas partnera iesaisti?
6. Vai ir konstatējamas pazīmes, ka programmas apsaimniekotāju, aģentūru un nacionālā programmas partnera iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā ir veicinājušas papildus administratīvā sloga veidošanos?
7. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka programmas apsaimniekotāju, aģentūru un nacionālā programmas partnera iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā nav samērīga ar veiktajiem ieguldījumiem vai nepieciešamajiem resursiem?
8. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka programmas apsaimniekotāju, aģentūru un nacionālā programmas partnera iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā neatbilst efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?

PA iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā tiek noteikta donoralstu noteikumos, saprašanās memorandā, programmas līgumā un programmu noteikumos (skat.12. att.).

SM	• Tiek noteikti PA; • Programmas finansējums; • Galvenais virziens; • Iepriekš noteiktie projekti
DONORVALSTU NOTEIKUMI	• Nosaka PA atbildību par programmas sagatavošanu un ieviešanu saskaņā ar ekonomikas un efektivitātes principiem (t.sk. 9.pielikums - PA rokasgrāmata)
PL	• Nosaka programmas ieviešanas mehānismu, ieviešanas nosacījumus t.sk. sasniežamos rezultātus

12.attēls. Donoralstu normatīvais regulējums PA iesaistei programmu izstrādē un ieviešanā
Datu avots: autoru veidots

Atbilstoši donorvalstu noteiktajam regulējumam, PA ir atbildīgs par programmas iesnieguma sagatavošanu un programmas ieviešanu saskaņā ar efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem. Šajos noteikumos detalizēti tiek noteikta PA atbildība¹⁶ visos programmu un projektu ieviešanas posmos. PA darbības principi un noteikto funkciju un pienākumu izpildes prasības detalizēti fiksētas donorvalstu noteikumu 9.pielikumā – PA rokasgrāmatā, kas vērtējama kā laba prakse.

Iepriekš aprakstītie PA pienākumi programmu iesniegumu izstrādē un programmu ieviešanā liecina, ka donorvalstu normatīvajā regulējumā noteikti detalizēti pienākumi, kas jāievēro PA, izstrādājot programmas iesniegumu, nodrošinot programmu mērķu un rezultātu sasniegšanu, projektu atlases un ieviešanas vadību un uzraudzību.

Nacionālajā normatīvajā regulējumā PA pienākumi un tiesības programmu izstrādē un ieviešanā ir noteikti Finanšu instrumentu vadības likumā. Detalizēta kārtība PA iesaistei programmu izstrādē un ieviešanā noteikta MK noteikumos: MK 2012.gada 9.oktobra noteikumi Nr.694 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda vadības noteikumi” un MK 2013.gada 29.janvāra noteikumi Nr.67 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda uzraudzības noteikumi”. Likums paredz, ka daļu no savām funkcijām PA var deleģēt aģentūrai. Kompetences sadalījumu starp programmas apsaimniekotāju un aģentūru, kā arī šo institūciju sadarbības kārtību nosaka Ministru Kabinets - attiecīgās programmas MK noteikumi (t.sk. par projektu atklātajiem konkursiem).

Finanšu instrumentu programmu ieviešanas administrēšanu nodrošina desmit institūcijas – seši PA, trīs aģentūras un viens NPP (skat.13.att.).

PA (6)	Aģentūra (3)	NPP(1)
• VARAM • IZM • KM • TM • EM • SIF	• VIAA • VRAA • LIAA	• IeM

13.attēls. Programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas

Programmu īstenošanas kārtības dokumentu analīze liecina, ka Latvijā īstenoto septiņu programmu administrēšanā pastāv četri dažādi mehānismi, kā tiek nodrošināta PA noteikto funkciju ieviešana.

1. PA nodrošina visu tam noteikto funkciju īstenošanu. Šādi tiek ieviestas divas programmas: LV03 “NVO fonds”¹⁷ un LV04 “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana”¹⁸, kur PA funkcijas veic SIF un KM.

¹⁶ EEZ FI Regulas un NFI Regulas 4.7.pants

¹⁷ MK 9.10.2012. noteikumi nr.696 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas “NVO fonds” īstenošanas kārtība”

2. PA funkcijas tiek sadalītas starp PA un aģentūru. Šādi tiek ieviestas trīs programmas: LV02 "Nacionālā klimata politika"¹⁹, LV05 "Pētniecība un stipendijas"²⁰, kā arī programma LV07 "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm"²¹. Programmu LV02 un LV07 ieviešanas funkcijas tiek sadalītas starp VARAM un VRAA, savukārt programmas LV05 ieviešanā starp IZM un VIAA. Šajās programmās PA pārsvarā nodrošina programmu mērķu un rādītāju uzraudzību, normatīvās bāzes izstrādi, bet aģentūrām tiek deleģētas projekta līmeņa vadības, uzraudzības un kontroles funkcijas. Tomēr jānorāda, ka starp programmām vērojamas zināmas atšķirības, jo dažādiem ieviešanas instrumentiem pastāv atšķirīgi ieviešanas mehānismi.
3. Lai gan programmas LV06 "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā"²² administrēšanā PA ir deleģējis daļu funkcijas veikt aģentūrai, tomēr šajā programmā, atšķirībā no iepriekšminētajām, ir konstatējams, ka PA piedalās projekta uzraudzībā un kontrolē, noslēdzot trīspusējus līgumus ar līdzfinansējuma saņēmējiem.
4. Savukārt programmas LV08 "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma"²³ administrēšanā piedalās PA un NPP. SM ir noteikts, ka programmu īsteno TM sadarbībā ar IeM. Savukārt programmas MK noteikumos ir noteikts PA un NPP sadarbības mehānisms. Detalizētu abu institūciju sadarbības kārtību Valsts policijas projekta "Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu standartu uzlabošana, tai skaitā aktivitātes infrastruktūras uzlabošana; līdzšinējās prakses administratīvajai aizturēšanai samazināšana/likvidēšana; prakses maiņa, atgriežot apcietinājumā esošos ieslodzītos turpmākai izmeklēšanai; atbilstošu apmācību nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā īslaicīgās aizturēšanas vietās" ieviešanas uzraudzībā nosaka abu institūciju savstarpējā vienošanās. Normatīvo aktu analīze liecina, ka vispārējos normatīvajos aktos (Likums, MK noteikumi, kas nosaka finanšu instrumentu ieviešanas sistēmu) NPP loma un kompetence netiek skaidri atrunāta. Minēto faktu apliecina arī NPP sniegtā informācija: *"Iekšlietu ministrija Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros veica PA sadarbības partnera funkcijas. Sākotnēji no Finanšu ministrijas puses minētais fakts tika interpretēts, ka PA sadarbības partnerim būs līdzvērtīga loma kā PA. Faktiski daudzos gadījumos sadarbības partnerim informācija no finanšu instrumenta*

¹⁸ MK 26.03.2013. noteikumi nr.162 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana" īstenošanas kārtība

¹⁹ MK 10.09.2013. noteikumi nr. 815 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Nacionālā klimata politika" īstenošanas kārtība"

²⁰ MK 22.10.2013. noteikumi nr.1174 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Pētniecība un stipendijas" īstenošanas kārtība un divpusējas sadarbības fonda sagatavošanas vizīšu projektu iesniegumu atklāta konkursa nolikums"

²¹ MK 26.02.2013. noteikumi nr.111 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm" īstenošanas kārtība"

²² MK 02.04.2013. noteikumi nr.181 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" īstenošanas kārtība"

²³ MK 08.04.2014. noteikumi nr. 191 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma" īstenošanas kārtība"

VI vai Valsts kases netika sūtīta tieši, bet gan izmantojot PA. Tas vairākas reizes bija radījis kļūdas savlaicīgas informācijas saņemšanā. Augstākminētais attiecās arī uz konsultāciju sniegšanu un interpretāciju." Vienlaikus jānorāda, ka nacionālā programmas partnera iesaiste programmas īstenošanā ir izņēmums no EEZ/NOR FI sistēmas, turklāt donorvalstu noteikumi šādu ieviešanas mehānismu neatrunā. Turklāt gan pret donorvalstīm, gan pret VI par programmu īstenošanu ir atbildīgs PA nevis NNP. Līdz ar to, lai nesarežģītu nacionālo horizontālo normatīvo aktu bāzi un nacionāli atrunātu izņēmuma gadījumu, kas attiecināms tikai uz 1 programmu, EEZ/NOR FI vadības likuma 15.panta 7.punktā tika noteikts, ka PA un tā partnera sadarbības kārtību nosaka attiecīgās programmas MK noteikumos.

Normatīvo aktu analīze liecina, ka Latvija papildus donorvalstu noteiktajām funkcijām noteikusi vēl citas funkcijas, piemēram, 1) iepirkumu pirmspārbaudes veikšana, 2) valsts budžeta līdzekļu plānošana un pieprasīšana programmas īstenošanai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts budžeta līdzekļu pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem. Kā norāda VI pārstāvji, iepirkumu pirmspārbaudes ir attaisnojušās, jo iepriekšējā Finanšu instrumentu periodā bija daudz gadījumu, kad nepareizi veikta iepirkuma dēļ tika piemērotas finanšu korekcijas. Tomēr šīs funkcijas ieviešanas efektivitāte būtu vērtējama vēlākā programmas ieviešanas posmā, jo lielākā daļa projektu šobrīd ir aktīvā ieviešanas fāzē.

Apkopotā informācija par amata vietu skaitu, kas paredzēts katrā institūcijā PA funkciju nodrošināšanai, ir atšķirīga (skat. 9.tab.). Kā redzams, programmas ieviešanas kapacitāti ietekmē gan administrējamā finansējuma apjoms, gan dažādie ieviešanas risinājumi vienas programmas ietvaros.

9. tabula. Programmu administrēšanā iesaistīto amata vietu skaits

Finanšu instrumenti (FI)	Programma	Programmas finansējums (EUR)	Ieviešanas instrumenti	Programmas ieviešanā iesaistītā institūcija	Amata vietu skaits
EEZ FI	LV02 *	10 365 000	-INP	VARAM	4
			-Neliela apjoma grantu shēma	VRAA	3
			-Atklāts projektu konkurss	Kopā	7
	LV03	10 365 000	-Divpusējās sadarbības fonds		
			-Apakšprogramma "Nevalstisko organizāciju darbības atbalsta programma"	SIF	16
			-Apakšprogramma "Nevalstisko organizāciju projektu programma"	Kopā	16
EEZ FI un Norvēģu FI	LV04	10 019 500	-INP "Ilgtspējīgas pilsoniskās sabiedrības attīstības atbalsta un monitoringa sistēmas pilnveidošana Latvijā"		
			-Divpusējās sadarbības fonds		
			-Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras mantojuma saglabāšana"	KM	11
	LV05	4 992 000	-Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras apmaiņa"	Kopā	11
			-pieci INP		
			-Divpusējās sadarbības fonds		
EEZ FI un Norvēģu FI	LV05	4 992 000	-Atklātais konkurss "Pētniecība"	IZM	2
			-Atklātais konkurss "Stipendijas"	VIAA	3
			-Divpusējās sadarbības fonds	Kopā	5

Finanšu instrumenti (FI)	Programma	Programmas finansējums (EUR)	Ieviešanas instrumenti	Programmas ieviešanā iesaistītā institūcija	Amata vietu skaits
Norvēģu FI	LV06	11 328 000	-INP -Neliela apjoma grantu shēma -Projektu iesniegumu atklāts konkurss "Atbalsts "zaļo" tehnoloģiju ieviešanai ražošanā" -Divpusējās sadarbības fonds	EM	2
				LIAA	6
				Kopā	8
	LV07 *	4 992 000	-Četri INP -Divpusējās sadarbības fonds	VARAM	4
				VRAA	3
				Kopā	7
	LV08	13 056 000	-Trīs INP -Divpusējās sadarbības fonds	TM	6
				IeM	3
				Kopā	9

*Darbinieku skaits kopīgs divām programmām LV02 un LV07

Datu avots: autoru veidots, izmantojot PA VKS aprakstus un sniegto informāciju

Balstoties uz iepriekšminēto informāciju, nav iespējams izdarīt secinājumus par PA darbības efektivitāti. Tam būtu nepieciešams veikt detalizētu funkciju analīzi, izmantojot citas metodes. Tomēr ir redzams, ka INP ieviešana prasa salīdzinoši mazākus PA/aģentūru resursus un ir vērtējama kā samērīgāka ar administrēšanā nepieciešamajiem resursiem.

Analizējot PA funkcijas jāsecina, ka gadījumos, kad nozares ministrija veic uzraudzību un kontroli projektu līmenī, tas pilnībā neatbilst nozares ministrijai noteiktajai kompetencei. Nozaru ministrijām būtu vairāk jāfokusējas uz rezultātu novērtēšanas sistēmu kvalitātes pilnveidošanu un institūciju kompetences un spējas stiprināšanu rezultātu novērtēšanā, nodalot politikas plānošanas un ieviešanas funkcijas un projekta līmeņa vadības un uzraudzības funkcijas atstājot aģentūru ziņā.

Programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas aptaujā tika aicinātas piecu punktu skalā novērtēt dažādu programmu izstrādes un ieviešanas aspektus un to samērīgumu ar ieguldītajiem resursiem (kur 1 – pilnībā neapmierina, 5 – pilnībā apmierina). Institūciju vērtējums par dažādiem programmu ieviešanas posmiem un ieguldīto resursu samērīgumu ar rezultātu liecina, ka viskritiskāk tiek novērtēts finanšu instrumentu vadības ietvars.

10.tabula. Finanšu instrumentu administrēšanā iesaistīto institūciju vērtējums par programmu izstrādi un ieviešanu

Jautājums: finanšu instrumentu vadībā iesaistīto institūciju vērtējums		VI	PA	NPP	Aģentūra
Novērtējiet, cik lielā mērā finanšu instrumentu vadības ietvars (t.sk. regulējums, funkcijas, prasības) un īstenotās darbības ir veicinājušas izvirzīto mērķu un rezultātu savlaicīgu sasniegšanu? (1 – būtiski kavē, 5 – pilnībā atbalsta) (N=19)	3,21	4	3,1	3	2,5
Novērtējiet institūcijas iesaistes programmas izstrādē samērīgumu ar	3,87	4,5	3,44	4	5

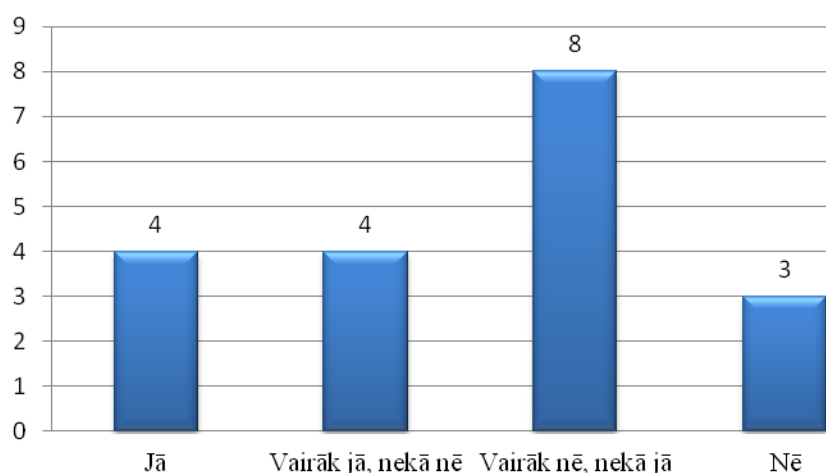
veiktajiem ieguldījumiem. (1 – pilnībā nesamērīgi, 5 – pilnībā samērīgi) (N=15)					
Novērtējiet institūcijas iesaistes programmas ieviešanā samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem. (1 – pilnībā nesamērīgi, 5 – pilnībā samērīgi) (N=18)	3,89	3,6	4,1	4	3,75

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Arī intervijās un FGD normatīvais regulējums tiek minēts kā kavējošs faktors. Kā norāda programmu ieviešanā iesaistīto institūcijas pārstāvji, *“ir pārāk daudz normatīvo aktu. Programmai, manuprāt, ir jābūt elastīgākai. Naudas mazas, bet normatīvo aktu nesamērīgi daudz...”*. *“Maza finansējuma ieviešanai tiek piemērota liela finansējuma apmēra normatīvā bāze, procedūru un iekšējo kārtību virkne, uzraudzības/pārvaldības shēma.”*

Arī intervijas ar aģentūru pārstāvjiem liecina, ka situācijās, kad donorvalstu normatīvais regulējums pieļauj elastīgākus programmas īstenošanas nosacījumus, nacionālā līmenī ir tieksme noteikt sarežģītākas projektu ieviešanas uzraudzības prasības, kas rada papildus administratīvo slogu gan programmu administrēšanā iesaistīto institūciju pārstāvjiem, gan līdzfinansējuma saņēmējiem. Piemēram, donorvalstu noteikumos ir izstrādāts 12.pielikums, nosakot specifiskus noteikumus attiecībā uz programmas LV05 pētniecības aktivitāti, tomēr Latvijā bija nesamērīgi smagnēja atsevišķu atvieglotu noteikumu saskaņošana un apstiprināšana, galvenokārt saistībā ar publiskā iepirkuma nepiemērošanu ārējo projektu vērtēšanas ekspertu piesaistē. Šis jautājums detalizēti tiek analizēts šī ziņojuma turpinājumā.

Šāds viedoklis gan nav viennozīmīgi vērtējams, jo novērtējot, vai kādā no programmu ieviešanas posmiem nacionāli izvirzītās prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem, vairāk nekā puse jeb 57,9% respondentu atbildēja noliedzoši (vairāk nē, nekā jā un nē) (skat.14.att.).

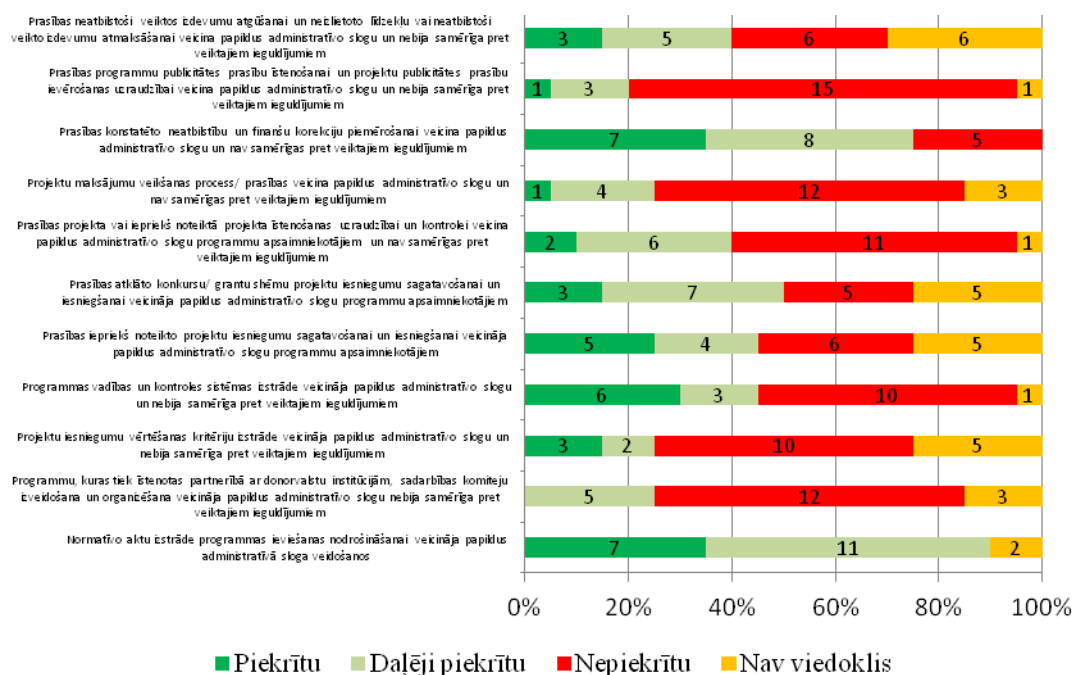
14.attēls. Vai, Jūsaprāt, kādā no programmu ieviešanas posmiem nacionāli izvirzītās prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem? (n=19)

Datu avots: programmu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Aptaujas rezultāti liecina, ka institūcijas iesaistes programmas izstrādē samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem vērtējušas vidēji ar 3,87 (skat. 10.tab.). Redzams, ka šo

aspektu viskritiskāk vērtējuši PA. Šādu vērtējumu pamato PA viedoklis par INP izstrādi un noteiktajām prasībām INP vērtēšanai, kas detalizēti analizēta šī ziņojuma turpinājumā (7.uzdevums). *“Programmas un iepriekš noteikto projektu izstrāde notika sākumā angļu valodā, pēc tam latviešu, kas bija jāiesniedz MK. Pēc tam atkal jātulko precizētais dokuments uz angļu valodu. Iepriekš noteiktais projekts tiek izvērtēts no donoru ekspertu puses un apstiprināts, iekļaujot programmas līgumā atbalstāmās aktivitātes, taču LV vēlreiz jāveic bija atkārtota izvērtēšana un gala apstiprināšana, kuras process jāapraksta programmas MK noteikumos. Līdz ar to no programmas izstrādes līdz iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzsākšanai pagāja 2 gadi.”*

Lai gan programmu ieviešanā iesaistīto institūciju pārstāvji visaugstāk novērtējuši iesaistes samērīgumu ar veiktajiem ieguldījumiem, tomēr atsevišķos programmu īstenošanas posmos bija novērojamas pazīmes, kas liecina par papildus administratīvā sloga veidošanos. Programmu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja liecina, ka papildus administratīvo slogu veicināja normatīvo aktu izstrāde programmas ieviešanas nodrošināšanai. Šim apgalvojumam pilnībā piekrīt vai daļēji piekrīt 90% respondentu. Savukārt prasības konstatēto neatbilstību un finanšu korekciju piemērošanai kā nesamērīgas novērtē 75% respondentu (skat. 15.att.).

15.attēls. Apgalvojumi par programmu ieviešanas posmiem (n=20)
Datu avots: programmu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Arī FGD dalībnieki novērtēja programmu ieviešanas posmus, kuros konstatējamas prasības, kas rada papildus administratīvo slogu. FGD dalībnieku vērtējumā tika atzīmēta 1) projektu neatbilstība un finanšu korekcijas, 2) programmu izstrāde un 3) programmu ieviešana un uzraudzība. Gan intervijās, gan aptaujā, gan FGD respondenti savu viedokli pamatoja ar papildus VI ieviestajām prasībām programmu uzraudzības posmā, kur konstatējama daļēja dublēšanās starp donoralsts un VI prasībām ikgadējo pārskatu sagatavošanā un informācijas nodrošināšanā VI stratēģiskā pārskata sagatavošanai. *„Ikgadējā ziņošana. Jāiesniedz gan gada pārskats*

FIB, gan uzraudzības pārskats Finanšu ministrijā. Abos pārskatos pieprasītā informācija ir ļoti līdzīga, tāpēc būtu vienkāršāk, ja abus šos pārskatus varētu apvienot un iesniegt tikai vienu”.

Jānorāda, ka šādu situāciju rada iepriekšējās nodaļās aprakstītā problēma ar donorvalstu vēlmi iesaistīties Finanšu instrumentu operacionālajā kontrolē un uzraudzībā. Tādējādi tiek radīta situācija, ka PA ir jāziņo par programmās sasniegto progresu gan FIB, gan VI, lai VI varētu īstenot tai donorvalstu noteikumos noteiktās funkcijas un atbildību.

Tāpat PA un aģentūras norāda uz prasību nesamērīgumu, kad donorvalstis maza apjoma projektiem ir noteikušas tādas pašas atskaitīšanās prasības DORIS, kā liela apjoma projektiem. Turklāt intervijās PA/ aģentūru pārstāvji norādīja, ka DORIS sistēma veidota tā, ka PA/aģentūras to nevar izmantot ikdienā projektu vai programmu uzraudzībai. Programmu uzraudzībai nepieciešamo informāciju PA/aģentūras uzkrāj vai nu iekšējā informācijas sistēmā (ja tāda pastāv) vai pašu izveidotās tabulās (excel formātā). Datu ievade DORIS sistēmā ir manuāls process un tajā nav iespējama automātiska datu importēšana arī tajos gadījumos, kad PA/aģentūrai atbilstoši dati ir pieejami un uzkrāti savā elektroniskā informācijas sistēmā. Turpmāk būtu nepieciešams risināt jautājumu ar donorvalstīm par iespēju automātiskai datu importēšanai DORIS sistēmā no PA/ aģentūru izmantotajām elektroniskās informācijas sistēmām. Latvijā jau ir pozitīva pieredze ES struktūrfondu gadījumā, kad institūcijas no savām lokālajām elektroniskās informācijas sistēmām importē datus ES struktūrfondu vienotā informācijas sistēmā.

Analīzi par nesamērīgām donorvalstu prasībām projektos konstatēto neatbilstību ziņošanai skatīt ziņojuma turpinājumā (8.uzdevums).

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības pilnībā atbilst saimnieciskuma principam.
Lietderības princips		Prasības pilnībā atbilst lietderības principam.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, piemēram: - pārskatīt PA un aģentūru kompetences programmu ieviešanā, nodalot politikas plānošanas un ieviešanas funkcijas un projekta līmeņa vadības un uzraudzības funkcijas atstājot aģentūru ziņā; - pārskatīt trīspusējo līgumu starp PA, aģentūru un līdzfinansējuma saņēmēju noslēgšanas nepieciešamību; - izvairīties no situācijas, kad ieviešanas sistēmā tiek noteikti atsevišķi izņēmumi - papildus

		institūcijas (piemēram, NPP), kas vēl vairāk sarežģī jau tā ļoti komplicēto sistēmu; - izvairīties no papildus prasību noteikšanas gadījumos, kad donorvalstu normatīvais regulējums paredz elastīgākus programmas ieviešanas uzraudzības nosacījumus.
--	--	---

Secinājumi

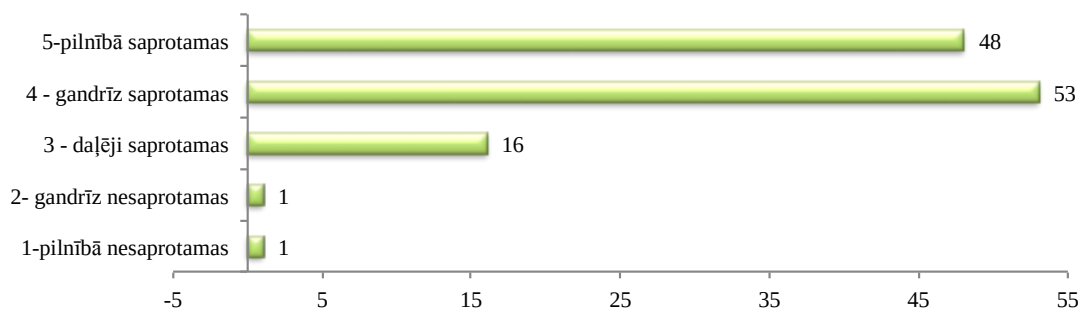
PA, aģentūru un NPP iesaistes programmu izstrādē un ieviešanā analīze liecina, ka kopumā institūciju iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā bijusi samērīga ar nepieciešamajiem resursiem. Atsevišķos gadījumos (piemēram, KM, EM gadījumā) būtu vērtējama programmu administrēšanai izveidotā institucionālā struktūra, lai noteiktais funkciju sadalījums vairāk atbilstu valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajai institūciju kompetencei (t.i., kad nozares ministrija veic nozares politikas izstrādes, bet aģentūra politikas ieviešanas funkcijas).

5.uzdevums: analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai?
2. Vai (un kurās programmās) konstatējamas pazīmes, ka izvirzītās projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības ir veicinājušas papildus (nesamērīga) administratīvā sloga veidošanos?
3. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem vai nepieciešamajiem resursiem?
4. Vai ir konstatējami kādi ierobežojošie faktori projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasībās, kas rada šķēršļus šo prasību efektīvai izpildei?
5. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības neatbilst efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?
6. Kādus pozitīvus faktorus vai labu praksi var konstatēt programmās saistībā ar projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasībām, kas liecina par samērīgumu un efektivitāti?

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā respondenti tika lūgti novērtēt, vai prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai bija saprotamas. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 4.23**. Šis novērtējums norāda, ka prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai līdzfinansējuma saņēmējiem lielākoties bija saprotamas.

16.attēls. Vai Jums bija saprotamas prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

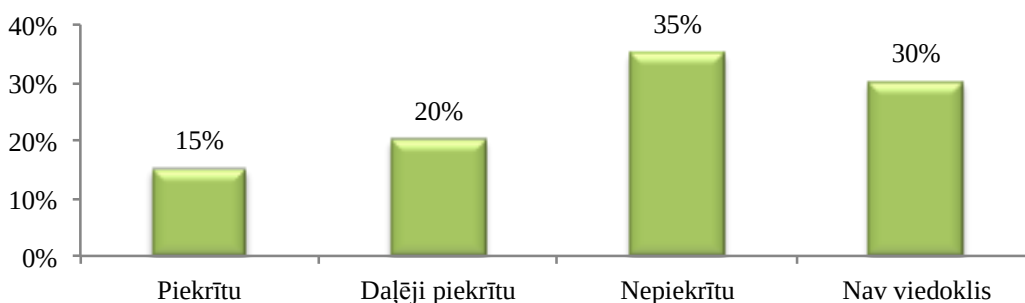
Aptaujā lielākais līdzfinansējuma saņēmēju īpatsvars (80%) norādīja, ka tiem izvirzītās prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai nav radījušas grūtības vai šķēršļus.

17.attēls. Vai kādas no izvirzītajām prasībām projektu iesniegumu sagatavošanā un iesniegšanā Jums radīja grūtības vai šķēršļus? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

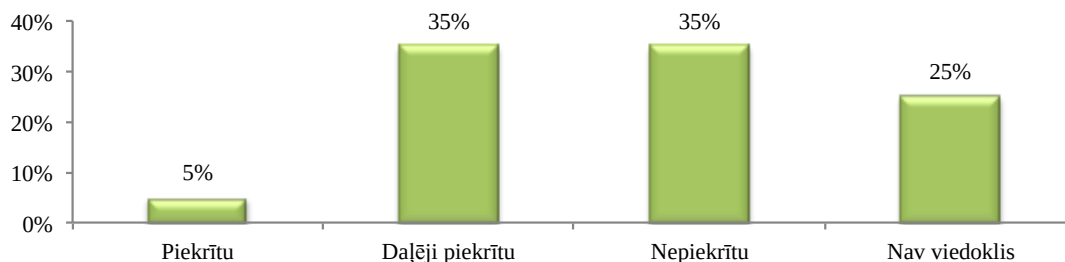
Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem tika lūgts novērtēt apgalvojumu, ka INP iesniegumu sagatavošana un iesniegšana ir radījusi papildus administratīvo slogu projektu iesniedzējiem. Lielākā respondentu daļa norāda, ka projektu iesniegumu iesniegšana un sagatavošana nav radījusi papildus administratīvo slogu projektu iesniedzējiem.

18.attēls. Prasības INP iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu projektu iesniedzējiem (n=21)

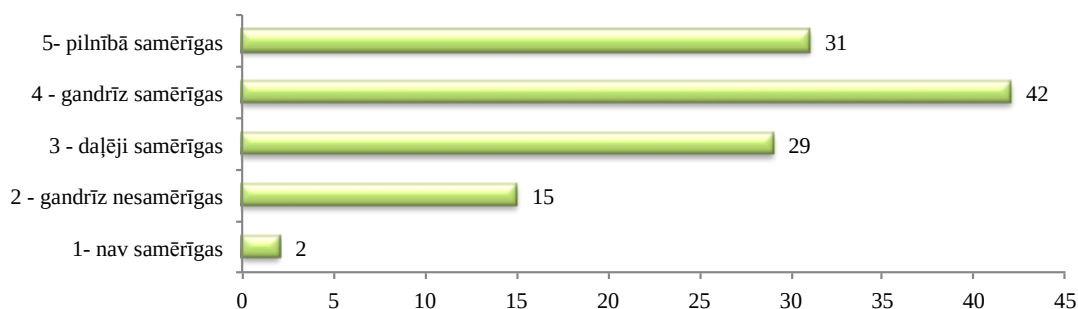
Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Savukārt apgalvojumā, ka atklāto konkursu/grantu shēmu projektu iesniegumu sagatavošana un iesniegšana ir radījusi papildus administratīvo slogu projektu iesniedzējiem, vienlīdz liels īpatsvars norādījis, ka daļēji piekrīt un nepiekrīt šim apgalvojumam.

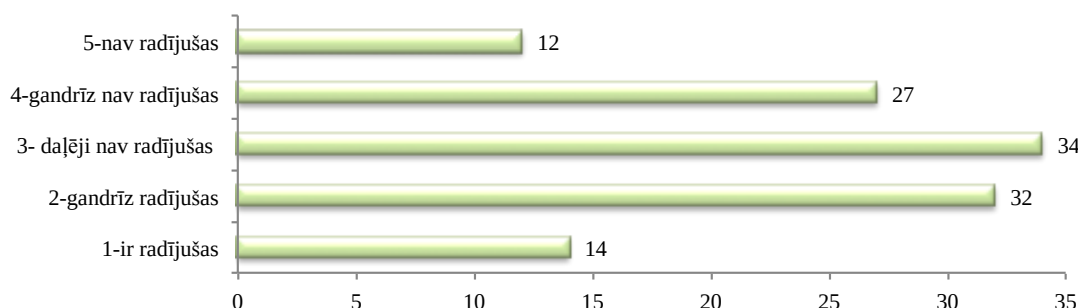
19.attēls. Prasības atklāto konkursu/grantu shēmu projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu projektu iesniedzējiem (n=21)
Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā respondenti piecu baļļu skalā novērtēja to, vai prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai ir samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem vai arī nesamērīgas, jo to izpilde prasījusi nesamērīgi daudz resursu. Kā redzams attēlā, lielākais respondentu īpatsvars prasības novērtējis kā gandrīz samērīgas. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 3,71**. Tas norāda, ka prasības ir drīzāk samērīgas ar atsevišķiem nenožīmīgiem izņēmumiem.

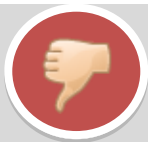

20.attēls. Vai prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai ir samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)? (n=119)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Tāpat aptaujā līdzfinansējuma saņēmēji novērtēja to, vai prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai ir radījušas papildus administratīvo slogu. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 2,92**. Tas norāda uz to, ka kopumā prasības nav radījušas būtisku papildus administratīvo slogu, tomēr pastāv atsevišķi šķēršļi vai problēmas, kas būtu novēršamas.

21.attēls. Vai projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības ir radījušas Jums papildus administratīvo slogu? (n=119)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Analizējot normatīvos dokumentus līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā, kā arī programmu apsaimniekotāju/aģentūru pārstāvju intervijās sniegtos komentārus, iezīmējas vairākas problēmas vai kavēkļi saistībā ar:

- INP izstrādi;
- konkursu projektu iesniegumu izstrādi;
- projektu budžetu sagatavošanu;
- donorvalstu projekta partneru iesaisti;
- programmu apsaimniekotāju/aģentūru metodisko un informatīvo atbalstu;
- projektu iesniegumu iesniegšanu.

Iepriekš noteikto projektu izstrāde

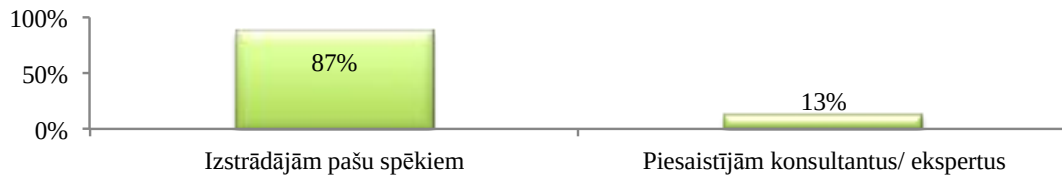
Šī izvērtējuma 6.pielikumā ir INP dzīvescikls. Intervijās ar programmu apsaimniekotājiem iezīmējās problēma, ka INP izstrāde aizņēma nesamērīgi ilgu laiku un projekta ieviešanai atlika salīdzinoši neliels laika periods.

INP izstrāde noritēja vienlaikus ar katras programmas izstrādi. Vispirms latviešu valodā tika sagatavoti projektu kopsavilkumi, kas kopā ar katru programmu tika saskaņoti Ministru Kabinētā. Programmu apsaimniekotāji sagatavoja programmas (tajā skaitā projektu kopsavilkumus) angļu valodā un iesniedza FIB izvērtēšanai. Atsevišķi PA nebija paredzējuši nepieciešamo kapacitāti un resursus (gan cilvēkresursus, gan finanšu resursus) programmas iesnieguma un INP kopsavilkuma sagatavošanai. Tas radīja grūtības šo dokumentu izstrādē un tulkošanā. Atsevišķās programmās atbalstu dokumentu tulkošanai nodrošināja donorvalsts programmas partneris.

Dažās programmās pēc FIB izvērtējuma tika veikti būtiski precizējumi projektos, piemēram, LV07 programmā iepriekš plānotie divi projekti tika sadalīti četros projektos. Tika izstrādāti un apstiprināti Ministru Kabineta noteikumi par attiecīgās programmas ieviešanu, kas noteica kārtību un prasības INP iesniegumu izstrādei. Atbilstoši šiem noteikumiem tika izstrādāts projekta iesniegums. Lielākajā daļā INP kopsavilkuma un INP iesnieguma izstrāde un izvērtēšana aizņēma vairāk nekā divus gadus.

Pārējo projektu iesniegumu izstrāde

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā tika noskaidrots, ka lielākā daļa līdzfinansējuma saņēmēju projektu iesniegumus izstrādāja pašu spēkiem un tikai salīdzinoši neliels īpatsvars projekta izstrādē piesaistījis konsultantus vai ekspertus. Ņemot vērā, ka prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai bijušas saprotamas, lielākā daļa izvēlējušies projektu iesniegumus izstrādāt paši. Tomēr daļa līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā norādīja, ka līdzekļi projektu iesniegumu sagatavošanai bijuši ierobežoti un šādām izmaksām nav paredzēts atbalsts. Tāpat līdzfinansējuma saņēmēji norādīja, ka tiem sagādāja grūtības pieredzes trūkums projektu izstrādē, kas atsaucās uz projekta kvalitāti.

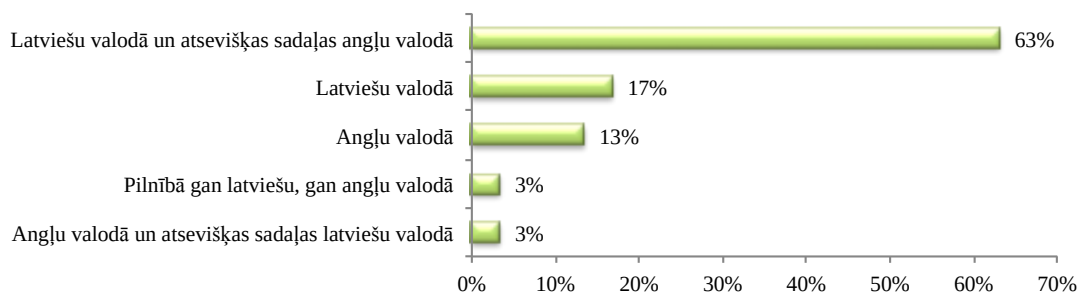
22.attēls. Vai projekta iesniegumu (tajā skaitā papildus iesniedzamos dokumentus) izstrādājāt pašu spēkiem vai arī piesaistījāt konsultantus/expertus? (n=119)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Labā prakse. Pozitīvi vērtējams tas, ka programmā LV03 “NVO fonds” tika atvieglotas projektu iesniegumu izstrādes prasības finansējuma apjoma ziņā maziem projektiem (mikroprojektiem).

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā norādījuši, ka projekta iesniegumā vairākas sadaļas vai jautājumi bijuši samērā līdzīgi vai par vienu un to pašu tēmu, kas radījis papildus darbu, pārrakstot vienu un to pašu informāciju dažādās sadaļās. Nepieciešams pārskatīt projektu veidlapas sadaļas, kurās pieprasīta līdzīga informācija, un definēt konkrētākus jautājumus ar piemēriem, lai būtu skaidri saprotams, kāda veida informācija tiek prasīta attiecīgajā sadaļā.

Kā redzams attēlā, lielākā daļa līdzfinansējuma saņēmēju projektus sagatavoja latviešu valodā ar atsevišķām papildus sadaļām angļu valodā. Lielākajā daļā no programmām projektiem angļu valodā tika pievienots projekta kopsavilkums. Vairāki no līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas respondentiem norādīja, ka projekta iesnieguma aizpildīšana latviešu valodā radījusi papildus slogu sadarbības nodrošināšanai ar donorvalstu projekta partneriem. Projekta izstrādē iesaistoties donorvalstu projekta partneriem, komunikācija notika angļu valodā. Finanšu instrumentu programmās tulkošanas izmaksu segšanai projekta izstrādes etapā atbalsts nebija paredzēts, kas prasīja papildus resursus pieteicējiem. Projekts vai nu speciāli tika tulkots, lai pilnvērtīgi iesaistītu donorvalsts projekta partneri projekta iesnieguma izstrādē, vai arī partnera iesaiste nebija pilnvērtīga, kas radīja tālākas sekas partnerības līgumu noslēgšanā un uzsākot projekta īstenošanu.

23.attēls. Kādā valodā Jūs izstrādājāt un iesniedzāt projekta iesniegumu (tajā skaitā papildus iesniedzamos dokumentus)? (n=119)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Programmu apsaimniekotāju un aģentūru intervijās, kā arī FGD tika iezīmēta problēma, ka projektu iesniegumu izstrāde latviešu valodā radījusi dažādus šķēršļus projektu vērtēšanas procesā, par ko rakstīts šī izvērtējuma nākamajās nodaļās.

Intervijā ar VIAA pārstāvjiem tika noskaidrots, ka LV05 programmu reglamentējošo MK noteikumu apstiprināšanai bijusi nepieciešamība sagatavot projekta iesnieguma veidlapas latviešu valodas versiju, jo veidlapas tiek pievienotas MK noteikumu pielikumā. Tas uzskatāms kā nelietderīgs papildus administratīvais slogs, jo šajā programmā projektu konkursos projektu iesniegumi tika sagatavoti un iesniegti angļu valodā, tāpēc veidlapa bija nepieciešama angļu valodā. Savukārt projekta iesnieguma veidlapas tulkojums latviešu valodā bija nepieciešams tikai un vienīgi nacionāli noteiktās kārtības dēļ.

Saistībā ar pārmērīgo normatīvo bāzi, kas regulē projektu konkursu izsludināšanu un atbalsta piešķiršanu, nākotnē būtu jāizvērtē nepieciešamību ar MK noteikumiem apstiprināt projekta iesniegumu veidlapas. Vēlā ņemama ir citu starptautisko finanšu instrumentu pieredze un kārtība, kur projekta iesniegumi tiek aizpildīti angļu valodā un to veidlapas netiek noteiktas MK, piemēram, ES teritoriālās sadarbības programmas vai “Erasmus +”.

Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā norādīja, ka projekta iesniegumā nebija skaidrs, kā aizpildāmas sadaļas par horizontālajām prioritātēm, īpaši gadījumos, kad programmas atbalsts un projekta aktivitātes nebija vērstas uz kādu no šīm prioritātēm, bet sadaļa obligāti jāaizpilda. Intervijās programmu apsaimniekotāji pieminēja arī problēmu, ka šajā finanšu instrumentu ieviešanas periodā trūka donoru vai vadošās iestādes vienots skaidrojums par horizontālām prioritātēm un to piemērošanu. Daži programmu apsaimniekotāji piemēroja ES struktūrfondos pieņemto sistēmu un paskaidrojumus. Nākotnē donoralstīm būtu nepieciešams izstrādāt vadlīnijas vai skaidrojumu horizontālajām prioritātēm.

Projektu budžeta sagatavošana

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā respondenti norādījuši vairākas problēmas, kas saistītas ar projektu budžetu izstrādi:

- limitēts budžets donoralsts galvaspilsētas izmaksām;
- daudzie budžeta šķērsgriezumi sākumā sagādāja neskaidrības (programma LV04);
- pirms vizītes nav iespējams precīzi aprēķināt ceļa izdevumus (programma LV05);
- būtu nepieciešams iezīmēt lielāku attiecināmo budžeta summu mikroprojektu gadījumā (programma LV03);
- būtu nepieciešams atvēlēt lielāku procentuālo daļu administratīvo izdevumu segšanai;
- jāpārskata darbiniekiem piemērojamās likmes, jo piedāvātās nebija adekvātas. Administratīvais slogs projektu īstenojot ir nesamērīgi liels, tiek pieprasīti daudz detalizētāki pārskati nekā vairākās ES programmās, piemēram, “Erasmus+”, ES programma “Radošā Eiropa” (programma LV05);
- jāatvieglo budžeta izstrādi, dažās pozīcijās ieviešot vienību likmes par iesaistītajiem dalībniekiem un īstenotajām aktivitātēm, līdzīgi kā tas tiek veikts, piemēram, “Erasmus+” mobilitātes projektu gadījumā (programma LV05);
- jāietver projekta sagatavošanas jeb izstrādes posmu projekta attiecināmās izmaksās (personāla izmaksas vai pakalpojums), ja projekts uzvar konkursā un tiek atbalstīts. Kvalitatīvi sagatavots projekts prasa vismaz viena mēneša

darbu.

Donorvalstu projekta partneru iesaiste

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā tika uzdots jautājums, vai prasības/nosacījumi donorvalstu projekta partnera iesaistei projektā radīja grūtības vai šķēršļus. Lielākais respondentu īpatsvars (84%) atbildējuši, ka grūtības vai šķēršļi nav radušies.

24.attēls. Vai prasības/nosacījumi donorvalstu projekta partnera iesaistei projektā Jums radīja grūtības vai šķēršļus? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

PA un aģentūru pārstāvju intervijās, kā arī līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā tika noteiktas atsevišķas grūtības donorvalstu projekta partneru atrašanā un sadarbības izveidē:

- problēma bija atrast projekta partnerus donorvalstīs, pat vēstniecībās nebija atsaučības un ieinteresētības;
- atsevišķās jomās, piemēram, kultūras jomā, nebija iespējams atrast projekta partnerus, kas būtu līdzīgi pēc darbības jomas;
- potenciālo donorvalstu projekta partneru loks bija ierobežots un tiem vienlaicīgi sadarbību piedāvāja arī projekti no citām valstīm, kas saņem finanšu instrumentu atbalstu;
- nebija pieejama kontaktu datu bāze, kas palīdzētu atrast atbilstoša profila donorvalstu projektu partnerus;
- programmā LV06 projektu iesniedzējiem trūka izpratne un precīzs skaidrojums ar praktiskiem dzīvē balstītiem **piemēriem** par to, kāda veida sadarbība ar donorvalstu projektu partneriem ir atbalstāma projektā. Minētās programmas MK noteikumos tika uzskaitīts, kāda veida sadarbība nevar tikt atbalstīta - nevar ietvert ne preču vai pakalpojumu piegādi, ne arī pakalpojuma/produkta pirkšanu, tāpat par projekta partneri netika uzskatīts komersants vai zinātniskā institūcija, kas ir ar līdzfinansējuma saņēmēju saistīta persona²⁴. Turpmāk nepieciešams skaidrāk nodefinēt un sniegt piemērus, kādā formā var notikt sadarbība ar partneriem;
- no PA pietrūka metodisks un informatīvs atbalsts (atsevišķos gadījumos angļu valodā) par programmu, atbalsta saņemšanas nosacījumiem un prasībām, ko parādīt sadarbības partneriem;
- grūtības radīja un procesu paildzināja prasība iesniegt donorvalstu projekta partneru parakstītus oriģināldokumentus nevis kopijas;
- grūtības radīja no donorvalstu projekta partneriem saņemt oficiālas izziņas (piemēram, par finansiālo situāciju). Turpmāk vajadzētu izmantot partnera

²⁴ MK 10.12.2013. noteikumi nr.1442 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" atklāta projektu konkursa īstenošanas kārtība" 23.p. un 23¹.p.

atbalstu vai donoru pārstāvētās institūcijas, kas atvieglo oficiālās informācijas iegūšanu par sadarbības partneriem.

PA/aģentūru atbalsts projektu iesniegumu sagatavošanā

Zemāk apkopoti līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā sniegtie komentāri saistībā ar problēmām vai šķēršļiem programmu apsaimniekotāju/aģentūru atbalstā projektu iesniegumu izstrādes un iesniegšanās procesā:

- sarežģīta un atsevišķās sadaļās nesaprotama veidlapas terminoloģija, kam pietrūka metodisks izskaidrojums vai konkrēti piemēri;
- semināros un konsultācijās programmas apsaimniekotāju/aģentūru darbinieki lietoja angļu valodas izteicienus, lai paskaidrotu kādu terminu projektā vai budžetā, bet nesniedza paskaidrojumu vai praktiskus piemērus, ko tas nozīmē;
- piedāvātā projekta iesnieguma forma “Word” formātā strukturāli ievērojami atšķīrās no elektroniskās informācijas sistēmā ievadāmās formas. Datu pārstrukturēšana prasīja ievērojamu papildus laiku (programma LV05);
- atbalsta materiālu “paraugformā” dažās sadaļās iztrūka komentāri, tāpēc bija grūti saprast, ko aģentūra konkrēti sagaida attiecīgajā sadaļā. Rezultātā bija jāveic labojumi, kas prasīja gan mūsu, gan aģentūras laiku;
- grozījumi un papildinājumi izvērtēšanas metodikā netika veikti savlaicīgi, bet dažas nedēļas pirms projektu iesniegšanas termiņa, kas radīja papildus slogu projekta iesnieguma papildināšanai un precizēšanai;
- atsevišķās programmās bija salīdzinoši sarežģīti Ministru Kabineta noteikumi, kas noteica prasības un kārtību projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai, kurus bija grūti saprast, tāpēc nepieciešami papildus paskaidrojumi un metodiskie norādījumi, lai skaidrāk saprastu izvirzītās prasības;
- atsevišķās programmās, kurās bija jāiekļauj konkrētu rādītāju aprēķins (piemēram, programmā LV02), grūtības radīja rādītāju aprēķināšana, izmantojot noteikto formulu. Grūtības samazinātos, ja pieteikuma veidlapā (piemēram, uz excel bāzes) jau būtu iestrādāta automātiska formula, kas aprēķina nepieciešamo rādītāju pēc datu ievades.

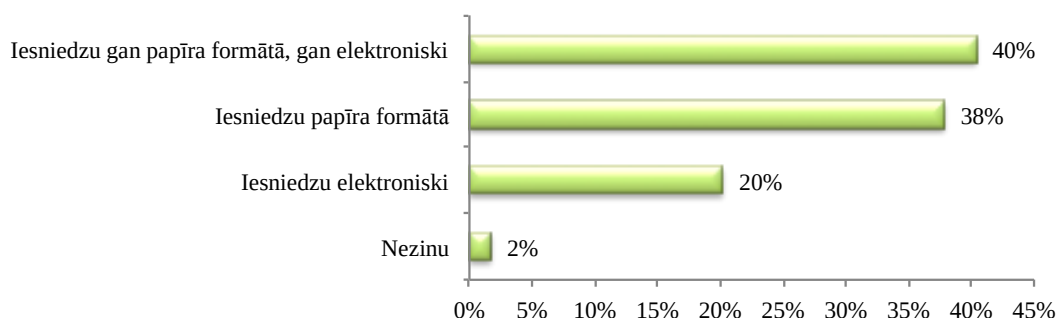
Labā prakse. Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā izcelts SIF un VRAA sniegtais atbalsts, kas atvieglojis projektu iesniegumu izstrādi un iesniegšanu. Zemāk apkopoti aptaujā sniegtie līdzfinansējuma saņēmēju komentāri.

- VRAA organizētie informatīvie pasākumi, attieksme un atbalsts projekta iesniegumu sagatavošanā un iesniegšanā bija sadarbību veicinoši.
- VRAA personāls ir ārkārtīgi pretimnākošs un saprotošs, patiešams prieks sadarbībai.
- Laba un koleģiāla sadarbība ar SIF koordinatoriem.
- SIF konsultatīvā palīdzība, kvalitatīvie informatīvie materiāli un pasākumi palīdzēja projektu iesniegumu sagatavošanā.
- SIF un VRAA labie metodiskie materiāli, vadlīnijas, projekta iesnieguma veidlapas un budžeta paraugi.

- Iespēja uzdot jautājumus un saņemt atbildi gan uz savu personīgo jautājumu, gan biežāk uzdoto jautājumu atbilžu apkopojumu.
- VIAA amatpersonu atvērtība un gatavība sniegt informatīvo atbalstu par to vai citu konkursa nosacījumu neskaidrāko punktu saturu.
- LIAA atbalsts un atbildes uz jautājumiem.
- Pretimnākoši KM darbinieki, kas sniedz konsultācijas.

Projektu iesniegumu iesniegšana

Tika analizēts projektu iesniegumu iesniegšanas veids. Lielākajā daļā no programmām projektu iesniegumus varēja iesniegt vai nu papīra formātā (pievienojot arī projekta elektronisko versiju), vai elektroniski e-pastā, dokumentus parakstot ar drošu elektronisko parakstu. Kā redzams attēlā, un to apstiprināja arī programmu apsaimniekotāju intervijas, lielākā daļa no projektu iesniedzējiem savus projektus iesnieguši papīra formātā.

25.attēls. Vai Jūs savu projekta iesniegumu (tajā skaitā papildus iesniedzamos dokumentus) iesniedzāt elektroniski? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā vairākkārt uzsvēruši, ka būtu nepieciešams nodrošināt iespēju pieteikumus iesniegt attālināti elektroniskā veidā, izmantojot tam paredzētu elektronisko informācijas sistēmu. Tas norāda, ka projektu iesniegšana e-pastā, izmantojot drošu elektronisko parakstu, ir radījusi grūtības. Turklāt līdzfinansējuma saņēmēji uzsvēruši, ka šai sistēmai jābūt viegli funkcionējošai un iepriekš testētai, lai projektu iesniegšanas brīdī nerastos sistēmas darbības kļūdas. Šādā informācijas sistēmā jāparedz iespēja automātiski iekopēt informāciju, kas atkārtojas dažādās projekta iesnieguma sadaļās, lai nav jāpārraksta viena un tā pati informācija, piemēram, uzskaitītās aktivitātes un to numerācija, rezultāti u.c. Tas ļautu izvairīties no tehniskām pārrakstīšanās kļūdām un ietaupītu laiku. Šādā sistēmā jāparedz arī iespēja projekta iesniegumu aizpildīt pa daļām, saglabājot ievadīto un dodot iespēju turpināt informācijas ievadi vai labošanu pēc noteikta laika. Šāda sistēma atvieglotu projektu vērtēšanu un uzraudzību, par ko rakstīts turpmākajās nodaļās.

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā tika norādīts, ka aprakstošās sadaļas par organizāciju un iepriekš realizētajiem projektiem prasīja nesamērīgi daudz laika. Ja projektu iesniegšanai tiktu izmantota elektroniskā informācijas sistēma, varētu izveidot iespēju saglabāt iepriekš iesniegto informāciju par konkrēto projekta iesniedzēju un dot pieeju nepieciešamības gadījumā šo informāciju papildināt vai

aktualizēt nākamajā projektā. Varētu katram projekta iesniedzējam elektroniskās informācijas sistēmā izveidot savu profilu, kurā tiktu saglabāta projekta iesniedzēja ievadītā informācija par darbību un pieredzi iepriekšējos projektos.

Tāpat respondenti norādījuši, ka ērtākai elektroniskās informācijas sistēmas lietošanai projekta iesniegumā nepieciešamās informācijas ievadīšanai nepieciešams paredzēt iespēju aizpildīt vai labot pieteikuma formu vairākiem cilvēkiem vienlaicīgi. Tas norāda, ka līdzfinansējuma saņēmēji šādu elektroniskās informācijas sistēmu potenciāli izmantotu kā konkrētu rīku, kas ļauj tiem izstrādāt, labot un pilnveidot projektu komandas darbā.

Tomēr, ja šādu sistēmu ievieš, tad jāieplāno arī nepieciešamie resursi projektu iesniedzēju apmācībai un izskaidrošanai par sistēmas lietošanas aspektiem. Lai ievērotu saimnieciskuma un lietderības principus, šādu sistēmu vērts attīstīt tikai tad, ja to paredz lietot ilgtermiņā un, iespējams, arī citu finanšu instrumentu administrēšanai, sistēmā paredzot ne vien projektu iesniegšanas, bet arī vērtēšanas un uzraudzības funkcijas. Pārējas periodā uz elektronisku iesniegšanu, nepieciešams saglabāt iespēju projektu iesniegumus iesniegt arī papīra formātā.

Labā prakse. Programmā LV05 “Pētniecība un stipendijas” VIAA izstrādāja Elektronisko projektu iesniegumu iesniegšanas sistēmu. Projektu iesniedzēji projektu iesniegumus iesniedza elektroniski, aizpildot veidlapu šajā sistēmā. **Iespēju iesniegt pieteikumu elektroniskā sistēmā pozitīvi novērtējuši daudzi respondenti līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā.** Sistēma ir ērta ne tikai projektu iesniegumu iesniegšanai, bet atviegloja arī projektu vērtēšanu, par ko rakstīts turpmākajās nodaļās. Līdzfinansējuma saņēmēji norādīja, ka elektroniskās informācijas sistēma bijusi arī ērta saziņai ar VIAA projektu izstrādes brīdī. Šādu sistēmu atzinīgi novērtējuši arī paši VIAA darbinieki. Šobrīd sistēma ir pilnveidota un tiek izmantota ne tikai projektu iesniegumu iesniegšanai, bet visu ar projekta ieviešanu saistīto pārskatu, iepirkumu plānu, līguma grozījumu pieprasījumu un citas ar projektu īstenošanu saistīto dokumentu iesniegšanai elektroniski (Elektroniskā dokumentu iesniegšanas sistēma <https://edis.viaa.gov.lv>). Šī sistēma tiek pilnveidota, lai to izmantotu arī citu finanšu instrumentu vajadzībām.

Šāda veida elektroniskās informācijas sistēmas projektu iesniegšanai tiek sekmīgi izmantotas arī citos finanšu instrumentos. Piemēram, “Erasmus+” programmas projektu konkursos un Ziemeļvalstu ministru padomes grantu programmās ir donoru veidotas sistēmas. Lauku atbalsta dienesta ELFLA un EJZF projektu konkursos ir nacionāli Lauku atbalsta dienesta līmenī izveidota elektroniska informācijas sistēma.

Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā norādīja, ka projektu iesniegšanu apgrūtināja nepieciešamība pievienot apjomīgos pielikumus ar tehniskajiem projektiem, piemēram, LV02 programmā. Nepieciešamība iesniegt pielikumus ar tehniskajiem projektiem ierobežoja praktiskās iespējas projekta iesniegumu iesniegt elektroniskā veidā, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu.

Programmu apsaimniekotāji intervijās un līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā izteikuši

kritiku par to, ka ilga programma izstrādes un saskaņošanas process aizkavēja projektu konkursu izsludināšanu. Lielākajā daļā programmu projektu konkursi tika izsludināti salīdzinoši vēlu, atstājot nelielu laika periodu projektu īstenošanai un radot riskus projektu realizēšanai.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu saimnieciskuma principa ievērošanu, piemēram: - savlaicīga programmas un citu normatīvo dokumentu izstrāde, lai neaizkavētu projektu konkursu izsludināšanu; - attiecināms atbalsts projekta izstrādes izmaksu segšanai samērīgā apjomā; - skaidras un saprotamas prasības donorvalstu projekta partneru iesaistei projektā, kā arī atbalsts partneru atrašanai.
Lietderības princips		Prasības pilnībā atbilst lietderības principam.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu efektivitātes principa ievērošanu, piemēram: - pilnveidota projektu iesniegumu iesniegšana elektroniski, izvērtējot iespējas izmantot elektroniskās informācijas sistēmu; - vienkāršs un skaidri saprotams projektu konkursa nolikums; - pieejami skaidri saprotami metodiskie materiāli un aizpildāmo veidlapu paraugi; - uz sadarbību ar projektu iesniedzējiem vērsts konsultatīvais atbalsts no programmu apsaimniekotāju/aģentūru puses.

Secinājumi

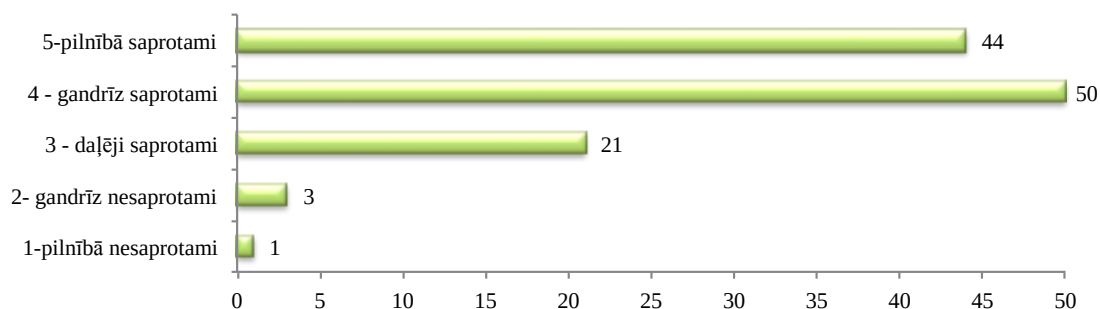
Analizējot prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai, var secināt, ka tās ir samērīgas un tikai atsevišķos gadījumos radījušas papildus slogu līdzfinansējuma saņēmējiem. Minētās prasības ir pilnībā atbilstošas lietderības principam un gandrīz atbilstošas saimnieciskuma, kā arī efektivitātes principam. Analīze parādīja, ka būtu jārisina atsevišķas problēmas, kas saistītas ar projektu iesniegumu izstrādi, budžeta sagatavošanu, donorvalsts projektu partneru piesaisti un projektu iesniegšanu.

6.uzdevums: analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai?
2. Vai (un kurās programmās) ir konstatējamās pazīmes, ka izvirzītās prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai ir veicinājušas papildus (nesamērīga) administratīvā sloga veidošanos?
3. Vai ir konstatējamās pazīmes, kas liecina par to, ka prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem vai nepieciešamajiem resursiem?
4. Vai ir konstatējami kādi ierobežojoši faktori prasībās projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai, kas rada šķēršļus šo prasību efektīvai izpildei?
5. Vai ir konstatējamās pazīmes, kas liecina, ka prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai neatbilst efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tādējādi kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (outcome/output) savlaicīgu sasniegšanu?
6. Kādus pozitīvos faktoros vai labo praksi var konstatēt programmās saistībā ar prasībām projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai, kas liecina par samērīgumu un efektivitāti?

Līdzfinansējuma saņēmējiem aptaujā piecu ballu skalā lūdza novērtēt, vai ir saprotami projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, vērtēšanas un atlases kārtība, kā arī projekta līguma noslēgšana. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 4.12**. Šis novērtējums norāda, ka minētās prasības līdzfinansējuma saņēmējiem lielākoties bija saprotamas.

26.attēls. Vai Jums bija saprotami projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, vērtēšanas un atlases kārtība, kā arī projekta līguma noslēgšana? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

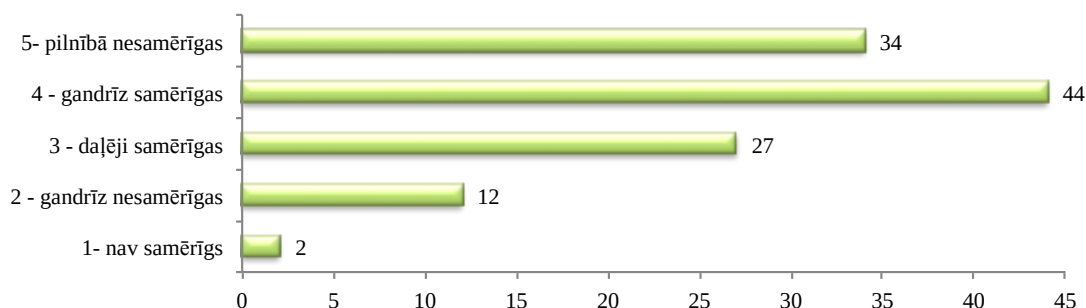
Aptaujā lielākais līdzfinansējuma saņēmēju īpatsvars (86%) norādīja, ka tie nav novērojuši šķēršļus vai problēmas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līguma noslēgšanā.

27.attēls. Vai novērojāt kādus šķēršļus vai problēmas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līguma noslēgšanā? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

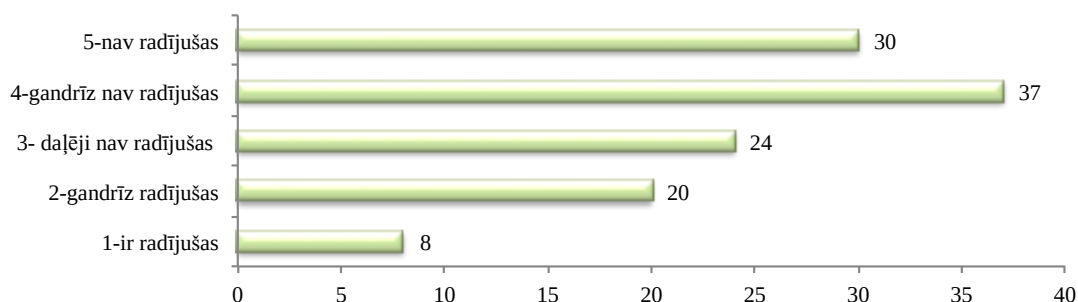
Līdzfinansējuma saņēmēji piecu baļļu skalā novērtēja to, vai prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, vērtēšanas un atlases kārtībai, kā arī projekta līguma noslēgšanai ir samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem. Kā redzams attēlā, lielākais respondentu īpatsvars prasības novērtēja kā gandrīz samērīgas. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 3,81**. Tas norāda, ka prasības ir drīzāk samērīgas ar atsevišķiem mazāk nozīmīgiem izņēmumiem.

28.attēls. Vai prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, vērtēšanas un atlases kārtībai, kā arī projekta līguma noslēgšanai ir samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

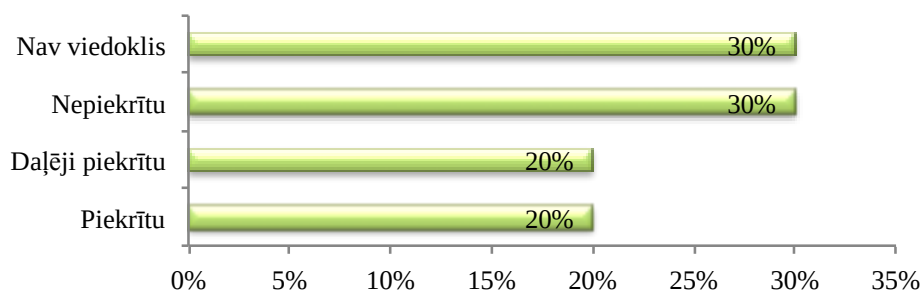
Tāpat aptaujā līdzfinansējuma saņēmēji novērtēja to, vai projektu vērtēšanas kritēriji, projektu vērtēšana un atlase, projekta līgumu noslēgšana ir radījuši papildus administratīvo slogu. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums ir 3,51**. Tas norāda, ka līdzfinansējuma saņēmējiem papildus administratīvais slogs gandrīz nav radīts.

29.attēls. Vai projektu vērtēšanas kritēriji, projektu vērtēšana un atlase, projekta līgumu noslēgšana ir radījuši papildus administratīvo slogu? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

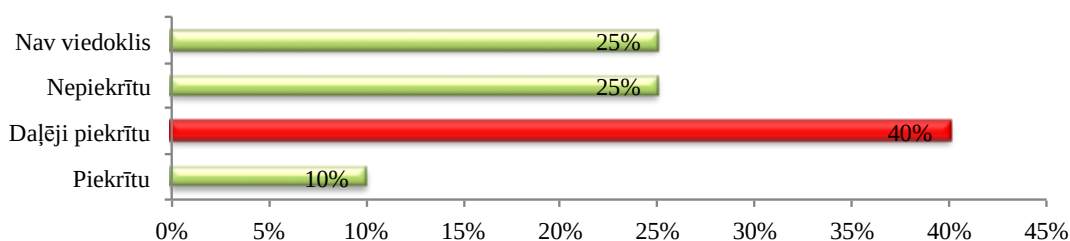
Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem tika lūgts novērtēt apgalvojumu, ka prasības INP iesniegumu vērtēšanai un atlasei veicināja papildus administratīvo slogu. Lielākā respondentu daļa norāda, ka projektu iesniegumu iesniegšana un sagatavošana nav radījusi papildus administratīvo slogu, tomēr salīdzinoši liels īpatsvars ir norādījis, ka piekrīt (20%) vai daļēji piekrīt (20%) šim apgalvojumam.

30.attēls. Prasības INP iesniegumu vērtēšanai un atlasei veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (n=21)

Datus avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

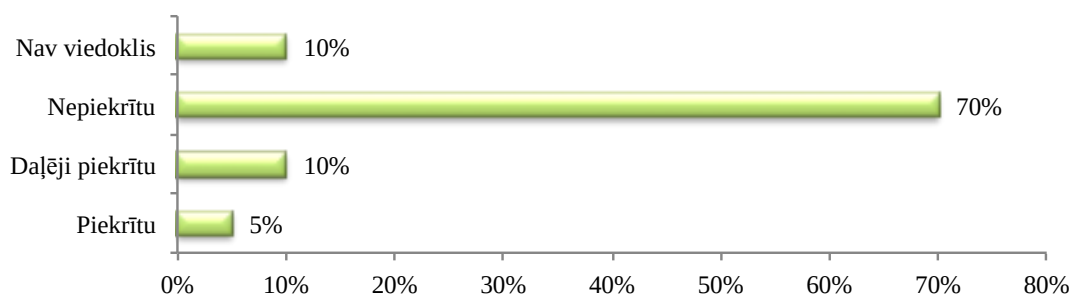
Apgalvojumā, ka atklāto konkursu/grantu shēmu iesniegumu vērtēšana un atlase veicināja papildus administratīvo slogu, gandrīz puse no respondentiem (40%) piekrīt šim apgalvojumam. Tas norāda, ka pastāv būtiskas problēmas, kam nepieciešams risinājums, lai novērstu papildus radīto nesamērīgo administratīvo slogu.

31.attēls. Prasības atklāto konkursu/grantu shēmu projektu iesniegumu vērtēšanai un atlasei veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (n=21)

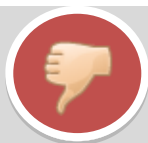
Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Atbildot uz apgalvojumu, ka projektu līgumu noslēgšana veicināja papildus administratīvo slogu, izteikti lielāks īpatsvars respondentu (70%) nepiekrīt šim apgalvojumam.

32.attēls. Prasības projekta vai INP līguma noslēgšanai veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Izvērtējuma analīzes ietvaros konstatētas vairākas problēmas vai kavēkļi projektu iesniegumu vērtēšanas, atlases, apstiprināšanas un līgumu noslēgšanas procesā, kas galvenokārt saistīti ar:

- projektu atlases veidiem;
- projektu vērtēšanas procesu;
- ārējo ekspertu piesaisti projektu vērtēšanā;
- informācijas pieejamība vērtēšanas kritēriju interpretācijai
- līgumu noslēgšanu.

Projektu atlases veidi

Finanšu instrumentu ieviešanai tika paredzēti vairāki atšķirīgi projektu atlases veidi: atklāts projektu konkurss, neliela apjoma grantu shēma un INP. 7.pielikumā redzams kopsavilkums par piemērotajiem projektu atlases veidiem un atlasīto projektu skaitu katrā no programmām. Katrs projektu atlases veids prasa noteikta vērtēšanas procesa veikšanu un dokumentēšanu, kas ir papildus administratīvais slogs. Vērtējot katrai programmai pieejamo finansējumu un atbalstīto projektu skaitu katrā no projektu atlases veidiem, redzam, ka šādi sadrumstaloti projektu atlases veidi neatbilst efektivitātes un saimnieciskuma principiem. Īpaši tas attiecināms uz gadījumiem, kad atklātā projektu konkursā vai grantu shēmas projektu konkursā apstiprināti ne vairāk kā 10 projekti. Tas rada nelietderīgu resursu izlietojumu projektu iesniedzējiem, sagatavojot projektu iesniegumus un piesakot konkursā pieejamajam finansējumam nesamērīgi lielu projektu iesniegumu skaitu.

Šādi sadrumstaloti projektu atlases veidi izriet no SM parakstīšanas procesa, kad konceptuāli vienojās par dažādām atbalstāmām aktivitātēm un ieviešanas mehānismiem programmā. Mazāk tika pievērsta uzmanība praktiskiem programmu ieviešanas aspektiem un netika izvērtēts budžeta samērīgums attiecībā pret daudzajiem projektu atlases veidiem.

Šādos gadījumos nevajadzētu veidot vairākus projektu atlases veidus, bet saglabāt tikai vienu. Vajadzētu arī izvērtēt iespēju atbalstu piešķirt INP vai arī atsevišķos gadījumos veidot divpakāpju atlasī (vispirms projektu ideju priekšatlase, kam seko gatavu projektu iesniegumu atlase).

LV06 programmas neliela apjoma grantu shēmas projektu konkursā tika noteikts

papildus posms projektu vērtēšanas procesā, kur INP līdzfinansējuma saņēmējs (SIA “Green Industry Innovation Center”) nodrošināja “sākotnējā neliela apjoma grantu shēmas projektu iesniegumu izskatīšanu un atzinuma par neliela apjoma grantu shēmas projektu iesniegumu sniegšanu neliela apjoma grantu shēmas projekta iesnieguma iesniedzējam”²⁵. Proti, grantu shēmas projektu konkursā tika paredzēta nosacīta projektu ideju priekšatlase vai izvērtēšana, kas vērtējama pozitīvi.

Vairāki intervētie PA un aģentūru pārstāvji minēja, ka turpmāk vērtēšanā būtu lietderīgi ieviest divu pakāpju atlases procesu – vispirms projektu iesniedzēji iesniedz projektu idejas vai kopsavilkumus un tiek veikta atbilstošo ideju priekšatlase. Pēc tam tiek sagatavoti pilni projektu iesniegumi. Normatīvais regulējums šajā periodā pieļāva iespēju veidot divpakāpju vērtēšanas un projektu atlases procesu, ko PA līdz šim praktiski neizmantoja (izņemot programmu LV03 un iepriekš minēto programmu LV06). Tomēr jāņem vērā, ka divpakāpju vērtēšanas un projektu atlases sistēma krietni paildzinās projektu izvērtēšanu un atlasī, kā arī prasīs papildus cilvēkresursus. Iepriekšējā ES struktūrfondu plānošanas periodā (2007.-2013.) šāda divpakāpju projektu vērtēšanas prakse tika ieviesta Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta pārrobežu sadarbības programmās, piemēram, Igaunijas–Latvijas–Krievijas pārrobežu sadarbības programmā. Šīs programmas prakse parādīja, ka projekta ideju priekšatlasē tika iesniegts nesamērīgi liels projektu kopsavilkumu skaits, kuru izvērtēšana prasīja apjomīgus resursus. Iespējams, lietderīgāk būtu bijis novirzīt šos resursus projektu konsultācijām pirms pilna projekta iesnieguma sagatavošanas. Šajā periodā atsevišķās teritoriālās sadarbības programmās, piemēram, Centrālās Baltijas jūras reģiona pārrobežu sadarbības programmā, ir iespēja konsultāciju nolūkos iesniegt projekta ideju programmas sekretariātā, lai to varētu pilnveidot, rakstot pilnu projekta iesniegumu.

Vērtēšanas process

Izvērtējumā konstatēts, ka lielākajā daļā programmu projektu vērtēšanas process, kārtība, vērtēšanas formas un prasības pamatā veidotas identiskas ES struktūrfondu sistēmai. Programmu īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvji intervijās atzinuši, ka pašu PA nacionāli un institūcijās iekšēji noteiktā projektu vērtēšanas sistēma ir smagnējāka nekā donoru noteiktās prasības vērtēšanas procesam un rada papildus administratīvo slogu. Tas attiecas gan uz iekšējās kārtības dokumentiem, kādi nepieciešami vērtēšanas procesa nodrošināšanai, gan uz dokumentu apjomu, kas jā sagatavo vērtēšanas procesā (vērtēšanas formas, pārbaudes lapas, vērtēšanas protokoli u.c.). Intervijās PA un aģentūru pārstāvji atzina, ka vērtēšanas procesa nodrošināšanai plānotie cilvēkresursi lielākoties nav bijuši pietiekami visu noteikto funkciju veikšanai un nācies šajā procesā iesaistīt citus darbiniekus, kas ikdienā nav saistīti ar finanšu instrumentu ieviešanas funkciju nodrošināšanu.

Finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujā un intervijās tika saņemti komentāri par to, ka projektu vērtēšanas procesā atbilstoši donorvalstu prasībām bija jānodrošina visu vērtēšanas komisijas sēžu protokolu kopsavilkumu angļu valodā nosūtīšana FIB, kas radīja papildus administratīvo slogu programmu apsaimniekotājiem.

²⁵ MK 02.04.2013. noteikumi nr.181 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā” īstenošanas kārtība” 55.2.p.

No PA un aģentūru intervijām izrietēja arī konstatējums, ka programmu un normatīvo aktu apstiprināšana ievilkās, tāpēc atklātu konkursu/neliela apjoma grantu shēmu projektu vērtēšana un atlase bija jāveic iespējami īsākā termiņā, lai atliktu saprātīgs termiņš apstiprināto projektu īstenošanai. PA nepietiekamā kapacitāte (nepieņemams cilvēkresursu nodrošinājums) MK noteikumu un citu saistīto dokumentu izstrādei, kā arī šo aktivitāšu savlaicīgas plānošanas un izpildes trūkums bija būtiski negatīvie faktori vairākās programmās. Kā pozitīvs piemērs šajā ziņā jāpiemin programma LV03, kas tika uzsākta savlaicīgi.

Projektu vērtēšanu veica projektu vērtēšanas komisija. Katrā no programmām ir atšķirīga pieeja vērtēšanas komisiju veidošanā, atkarībā no programmas pārstāvētās jomas specifikas. Vērtēšanas komisijā galvenokārt iesaistīti PA un aģentūru pārstāvji. Atsevišķos gadījumos, lai nodrošinātu nepieciešamo kompetenci, vērtēšanas komisijā iesaistīti dažādi nozaru institūciju pārstāvji, piemēram, programmā LV04. Atšķirīga bijusi pieeja donorvalsts programmas partnera pārstāvja iesaistīšanai vērtēšanas procesā – daļā no programmām pārstāvji projektu vērtēšanas komisijā iesaistīti ar balsstiesībām (piemēram, programmā LV06), citos gadījumos tie iesaistīti novērotāju statusā bez balsstiesībām (piemēram, programmā LV04). Donorvalsts programmas partneru pārstāvju iesaiste projektu vērtēšanā novērtējama pozitīvi. Piemēram, LV06 programmas pārstāvji intervijā atzina, ka donorvalsts programmas partnera pārstāvis bija eksperts programmas jomā un sniedza ļoti saturīgus un kvalitatīvus ieteikumus. Savukārt, programmā LV04 donorvalsts programmas partnera pārstāvis, lai gan bija novērotāja statusā, tomēr palīdzēja novērtēt projektos izveidoto partnerību un donorvalsts projekta partneru statusu, ko Latvijas pusei novērtēt gandrīz nav iespējams.

Tomēr donorvalsts programmas partneru iesaiste vērtēšanas procesā radījusi arī papildus slogu, jo lielākajā daļā programmu projektu iesniegumi bija latviešu valodā. Projektus vai to kopsavilkumus nācās pārtulkot, lai nodrošinātu vērtēšanas procesu un pilnvērtīgu donorvalsts programmas partneru iesaisti. Projektu tulkošana prasīja papildus administratīvos resursus. Tāpat arī vērtēšanas komisiju darba organizēšana radīja papildus grūtības un ne vienmēr bija efektīva, jo daļa dokumentu, ko izmantoja vērtēšanas komisija, bija latviešu valodā, bet daļa tika tulkota angļu valodā vai arī mutiski komentēta vērtēšanas komisijas sēžu laikā.

Prasība projektu iesniegumus iesniegt angļu nevis latviešu valodā uzlabotu vērtēšanas procesa efektivitāti. Turpmāk jāizvērtē programmas potenciālo projektu iesniedzēju kapacitāte un iespējas sagatavot projektu iesniegumus angļu valodā, neradot tiem nesamērīgi lielu slogu, piemēram, nevalstiskajām organizācijām, kam grūtības sagādāja pat projektu iesniegumu sagatavošana latviešu valodā (programmā LV03). Lai neierobežotu potenciālos projektu iesniedzējus, turpmāk šādos gadījumos var paredzēt izvēles iespēju projektu iesniegumus iesniegt vai nu latviešu vai angļu valodā. Pat arī, ja tikai daļa no projektu iesniedzējiem izvēlēties projektu iesniegumu iesniegt angļu valodā, tas samazinās PA/ aģentūru darbu projektu dokumentācijas tulkošanai uz angļu valodu.

Labā prakse. Programmā LV05 “Pētniecība un stipendijas” projektu iesniegumi tika sagatavoti un iesniegti angļu valodā. Tas atviegloja vērtēšanas procesa organizēšanu un padarīja efektīvāku ārvalstu ekspertu iesaisti vērtēšanas procesā.

“Erasmus+” programmā, kur tiek atbalstīti starptautiskās sadarbības projekti, piemēram jaunatnes jomā, projektu iesniedzēji, atkarībā no savas kapacitātes un pieejamajiem resursiem, var izvēlēties projektu iesniegumus sagatavot vai nu latviešu vai angļu valodā (par jaunatnes jomas projektu vērtēšanu ir atbildīga Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra).

ES teritoriālās sadarbības programmās tiek atbalstīti starptautiskās sadarbības projekti un projektu iesniegumi iesniedzami angļu valodā.

Vismaz divas programmas tiek administrētas Latvijā (Latvijas-Lietuvas pārrobežu sadarbības programma, Latvijas-Igaunijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma (2007-2013.gada plānošanas periodā) un turpmāk Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programma (2014-2020.gada plānošanas periodā). Par šo programmu īstenošanu atbildīgas VARAM un VRAA. Minētajās ES teritoriālās sadarbības programmās projektu iesniegumu veidlapu apstiprina Uzraudzības komiteja (nevis MK), attiecīgi nosakot, ka projekta iesniegums iesniedzams angļu valodā.

Lielākā daļa programmu apsaimniekotāju vai aģentūru pārstāvju intervijās atzina, ka INP vērtēšana ir bijusi formāla un nelietderīga. 6.pielikumā redzams INP dzīvescikls kopējā programmu dzīvesciklā. Iepriekšējās nodaļās jau minētas problēmas, kas saistītas ar pārmērīgi ilgo INP izstrādi un saskaņošanu. Neloģiska bija projektu vērtēšana, jo tie formāli jau bija saskaņoti un apstiprināti kopā ar programmu. PA un aģentūru pārstāvji intervijās pauda kritisku viedokli par projektu vērtēšanu.

- Sākot INP iesnieguma izvērtēšanu, radās jautājumi par to, kā konkrētās projektu idejas tiks realizētas, cik atbilstošs un realizējams ir projektam paredzētais budžets. Budžetā plānotās izmaksas neatbilda aktivitātēm un nebija skaidrs, kādām izmaksu pozīcijām tiks izlietots budžets. Vērtēšanas kritēriju bija pārāk daudz un vērtēšanas process pārāk formāls, kas nedeva iespēju projekta iesniedzējiem lūgt projekta ieviešanas plāna un detalizēta budžeta pilnveidošanu vai precizēšanu. Šādi jautājumi pamato nepieciešamību veikt INP īstenošanas plānu kvalitātes novērtējumu un pilnveidot INP, nevis veikt atklātam konkursam līdzīgu formālu INP iesniegumu vērtēšanu.
- Atsevišķās programmās, programmu izstrāde aizkavējās, un, kad INP iesniegums tika nodots vērtēšanai, vairs nebija laika projektu noraidīt un lūgt pilnveidot, lai gan tas būtu bijis nepieciešams projekta salīdzinoši nepilnīgā ieviešanas plāna dēļ.
- Formālā vērtēšana prasīja papildus resursus, sagatavojot vērtēšanas procesa dokumentāciju (protokolu, vērtēšanas formas), lai gan par to, ka projekta kopsavilkums apstiprināts, lēmums jau bija pieņemts apstiprinot programmu.

Donorvalstu prasības nosaka nepieciešamību veikt INP novērtējumu nevis formālu vērtēšanu. PA MK noteikumos un iekšējos normatīvos dokumentos noteica vērtēšanas kritērijus un vērtēšanas kārtību. Donorvalstu noteiktās prasības ir elastīgākas attiecībā uz INP novērtējumu. PA/ aģentūras nacionāli (un iekšēji) striktāk interpretējušas un noteikušas prasības INP vērtēšanai. PA/ aģentūru pārstāvji intervijās apstiprina, ka

pašu noteiktais vērtēšanas process ir formāls un mazāk lietderīgs. Turpmākā periodā, ja saglabājas šāda donorvalstu prasība, būtu svarīgi savstarpēji (starp VI un visiem PA) pārrunāt pieredzi un interpretāciju INP novērtēšanai pirms INP iesnieguma prasību un novērtēšanas kārtības izstrādes. No FIB un VI puses svarīgs būtu metodisks un skaidrojošs atbalsts, lai PA pareizi interpretētu donoru prasības.

Ārējo ekspertu piesaiste projektu vērtēšanā

PA un aģentūru intervijās daudzkārt tika kritizēta donorvalstu prasība piesaistīt ārējos ekspertus atklātu konkursu un grantu shēmu projektu izvērtēšanā, jo tas radīja vairākas problēmas.

- Latvijā pieejamo ekspertu loks ir šaurs un grūtības sagādāja atrast ekspertus, kas ir pieredzējuši, bet bez interešu konflikta ar kādu no projektiem vai projektu iesniedzējiem.
- Dažkārt ārējo ekspertu vērtējumi nebija kvalitatīvi un pārāk virspusēji sagatavoti, atsevišķos gadījumos PA/aģentūru pārstāvjiem nācās pārvērtēt projektus, lai pārliecinātos par ārējo ekspertu vērtējumu atbilstību.
- Kamēr nebeidzās projektu iesniegšana, nebija zināms, cik un kāda veida (jomas) projekti būs jāvērtē un kāda profila eksperti nepieciešami. Ekspertu piesaistei tika organizēta publisko iepirkumu procedūra un to varēja veikt tikai pēc projektu iesniegšanas beigām. Tas aizkavēja projektu vērtēšanas sākumu.

Labā prakse. Programmā LV05 “Pētniecība un stipendijas” atbilstoši donorvalstu prasībām projektu vērtēšanai tika izmantoti ārvalstu eksperti no Eiropas Komisijas ES Ietvara un “Horizon2020” programmu pētniecības projektu vērtēšanai izveidotās datu bāzes. Šī pieredze bija veiksmīga, eksperti bija profesionāli un sagatavoja kvalitatīvus projektu vērtējumus. Latvijā ir salīdzinoši mazs pieejamo ekspertu loks, kas būtu speciālisti konkrētajā jomā un nebūtu ieinteresēti vienas vai otras institūcijas projektā, tāpēc neatkarīgu ārvalstu ekspertu piesaiste ir pozitīvi vērtējama prakse. VIAA nesaņēma nevienu noraidītā projekta sūdzību par to, ka vērtējums nebūtu pamatots – visi noraidītie projekti ir piekrituši vērtējumam.

VIAA ir pozitīva pieredze projektu vērtēšanā izmantot elektroniskās informācijas sistēmu (<https://experts.viaa.gov.lv>). Elektroniskās informācijas sistēmas izmantošana atviegloja saziņu ar ārvalstu ekspertiem un nodrošināja vērtēšanas dokumentu elektronisku apriti.

Līdzīgas prasības sastopamas un sekmīgi darbojas arī ES finansētās programmās, piemēram, “Erasmus+”, kur Eiropas Komisija noteikusi prasību projektu izvērtēšanā piesaistīt ārējos ekspertus, paredzot tam konkrētu finansējumu ekspertu darba atlīdzībai.

VIAA un Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra “Erasmus+” programmas projektu iesniegumu izvērtēšanai arī piesaista vietējos ārējos ekspertus. Tomēr minētās institūcijas šo praksi ievieš veiksmīgāk, jo to ir sekmīgi pārņēmušas no iepriekšējā ES fondu perioda, kad nodrošināja ES programmas “Jaunatne darbībā” un ES Mūžizglītības programmu projektu vērtēšanu. Ārējie eksperti tiek izvēlēti publiskas iepirkumu procedūras kārtībā. Ekspertiem noteiktas specifiskas pieredzes prasības, lai atlasītu kompetentus un pieredzējušus ekspertus. Minētās

institūcijas nodrošina šo ekspertu instruktāžu un apmācības par vērtēšanas nosacījumiem, prasībām un kārtību. VIAA labā prakse ir tāda, ka iepirkuma rezultātā eksperti projektu vērtēšanai tika atlasīti uz vairākiem gadiem (esošo ES fondu plānošanas periodu) visās iespējamās programmas atbalsta jomās, izveidojot ekspertu loku. Pēc tam kārtējā projektu konkursā eksperti konkrētā projekta vērtēšanai tiek atlasīti pēc nejaušības principa. Tāpat VIAA ir noteikusi, ka negarantē visiem ekspertiem projektu vērtēšanu katrā projektu konkursā, bet tas atkarīgs no iesniegto projektu skaita un projektu pārstāvētajām jomām. Pozitīvi ir tas, ka eksperti nemainās, un veicot projektu vērtēšanu katrā no konkursiem, uzkrāj specifisko pieredzi un zināšanas. Pozitīvā prakse ir arī tā, ka katra projekta vērtēšanu veic viens iekšējais un viens ārējais eksperts.

LV05 programmas gadījumā tika konstatētas problēmas, kas radīja šķēršļus sekmīgai ārējo ekspertu piesaistei. Nacionālā likumdošana nosaka, ka ārējie eksperti projektu vērtēšanai jāpiesaista caur iepirkuma procedūru. Savukārt finanšu instrumentu noteikumu 12.pielikums paredzēja īpašu kārtību pētniecības programmām (Latvijas gadījumā LV05 programma), kur bija noteikti izņēmumi iepirkumiem ekspertu atlasē. Proti, šis pielikums noteica, ka eksperti jāpiesaista bez iepirkuma no iepriekš minētās Eiropas Komisijas datu bāzes. Sākotnēji nacionālās (par publisko iepirkumu regulējumu un piemērošanu atbildīgās) institūcijas (piem. FM, IUB) nebija tik elastīgas risinājumu meklēšanā, kā piemērot 12.pielikuma īpašos nosacījumus – projektu vērtēšanas ārējo ekspertu piesaistei un darba apmaksai bez iepirkuma procedūras. Tas prasīja nesamērīgi ilgu laiku un papildus administratīvo slogu IZM un VIAA skaidrot un pamatot, lai nacionāli saskaņotu šo donorvalstu prasības piemērošanu.

Kopumā donorvalstu prasība piesaistīt ekspertus projektu vērtēšanai, vērtējama kā pozitīva prasība, tam vajadzētu atslogot PA un aģentūru darbu projektu vērtēšanas periodā. Programmās, kurās ir negatīva pieredze ar ārējo ekspertu vērtējumu kvalitāti, turpmāk ieteicams izvērtēt iespēju katra projekta vērtēšanā iesaistīt nevis divus ārējos ekspertus, bet vienu iekšējo un vienu ārējo ekspertu. Iekšējais eksperts projektu vērtēšanas procesā var nodrošināt specifisko kompetenci un zināšanas par tālākiem projektu ieviešanas aspektiem. Ārējais eksperts nodrošinātu plašāku kompetenci un zināšanas par attiecīgo nozari.

Informācijas pieejamība par vērtēšanas kritēriju interpretāciju

Atsevišķās programmās MK noteikumi, kas regulēja projektu izstrādi, iesniegšanu un vērtēšanu, bija sarežģīti vai arī nesniedza visu būtisko informāciju par vērtēšanas kritēriju interpretāciju un piemērošanu. Šāda papildus informācija par vērtēšanas kritēriju interpretāciju un piemērošanu tika iegūta no papildus metodiskajiem materiāliem vai PA/ aģentūru iekšējiem normatīviem dokumentiem. Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā ir norādījuši šādas problēmas:

- grūtības sagādāja tas, ka bija jāizmanto dažādi dokumenti un jāspēj tajos orientēties, lai nepalaistu garām kādu būtisku aspektu, kas ir svarīgs projektu vērtēšanā un būtu iekļaujams projektu iesniegumā;
- vērtēšanas metodika parādījās novēloti, gandrīz pirms pašas projektu iesniegšanas;

- vērtēšanas metodika tika sagatavota, kad projektu konkurss jau bija izsludināts, projektu izstrādes laikā bija pieejamas melnrakstu versijas un metodikā vēl tika veiktas izmaiņas.

Šī izvērtējuma iepriekšējās nodaļās ir sniegti priekšlikumi apjomīgā normatīvā regulējuma samazināšanai, kas atslogotu cilvēkresursus veltīt laiku kvalitatīvai un savlaicīgai metodisko dokumentu izstrādei pirms projektu konkursa izsludināšanas. Turpmāk noteikti ir izvērtējama nepieciešamība pēc tik apjomīga dokumentu skaita, kas nosaka vai paskaidro informāciju par projektu izstrādi un vērtēšanu. Turpmāk būtu nepieciešams izvērtēt iespējas ārējos normatīvos dokumentos noteikt vispārīgo regulējumu un atbildības, savukārt vadlīnijas par projektu sagatavošanu, iesniegšanu un atlasī saskaņot, piemēram, Uzraudzības komitejā.

Labā prakse. “Erasmus+” programmā līdzfinansējuma saņēmējiem pamatā ir divi dokumenti, ko tie var izmantot projektu sagatavošanai, lai saprastu prasības projektu iesniegumiem, kā arī vērtēšanas kritērijus un principus:

- “Programmas vadlīnijas”, kas tiek savlaicīgi aktualizētas pirms projektu konkursa izsludināšanas;
- “Projektu kvalitatīvās vērtēšanas vadlīnijas”, kas primāri ir paredzētas ārējiem ekspertiem, kuri veic projektu izvērtēšanu pēc kvalitātes kritērijiem. Vienaļicīgi vadlīnijas ir publiski pieejamas arī projektu iesniedzējiem, lai tie varētu iepazīties ar detalizētāku informāciju un skaidrojumu par kritēriju interpretāciju un piemērošanu;
- projekta veidlapas aizpildīšanas vadlīnijas paskaidro, kā aizpildāma projekta iesnieguma veidlapa elektroniskās informācijas sistēmās.

ES teritoriālās sadarbības programmās ir programmas vadlīnijas, kur iekļauta visa būtiskā informācija par programmas atbalsta nosacījumiem, vērtēšanas kritērijiem un to interpretāciju. Normatīvos aktos noteikts, ka “Uzraudzības komiteja apstiprina projektu vērtēšanas kritērijus un vadlīnijas par projektu sagatavošanu, iesniegšanu, atlasī un īstenošanu [...] **Minētās vadlīnijas ir saistošas programmas vadībā iesaistītajām institūcijām, projektu iesniegumu iesniedzējiem un programmas finansējuma saņēmējam.**”²⁶

Līgumu noslēgšana

Kopumā līguma noslēgšanas procesā būtiskas problēmas netika konstatētas. Finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju pārstāvju intervijās un līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā tika minēts, ka projekta līgumu noslēgšanu aizkavēja donorvalstu noteiktā prasība vispirms noslēgt partnerības līgumu ar donorvalsts projekta partneri. Īpaši process aizkavējās gadījumos, kad projekti tika apstiprināti vasarā – donorvalsts projekta partneru atvaļinājumu laikā. Atsevišķi PA sagatavoja sadarbības līgumu paraugus, lai palīdzētu līdzfinansējuma saņēmējiem sadarbības līgumu noslēgšanā, kas uzskatāma par pozitīvu praksi.

²⁶ 04.09.2014. Eiropas Strukturālo un investīciju fondu mērķa "Eiropas teritoriālā sadarbība" programmu vadības likuma 12.panta 3.daļa

Programmā LV06 noteikts, ka atklāto konkursu gadījumā tiek noslēgts trīspusējs projekta līgums starp līdzfinansējuma saņēmēju, EM un LIAA. Līguma noslēgšanas procesā LIAA kompetence ir izstrādāt projekta līgumu, noslēgt projekta līgumu, sagatavot grozījumus projekta līgumā.²⁷ Savukārt EM kompetence ir piedalīties projekta līguma sagatavošanā, noslēgt projekta līgumu, ierosināt grozījumus projekta līgumā, pieņemt lēmumu par grozījumu izdarīšanu projektā.²⁸

Šāda trīspusēja līgumu noslēgšana un funkciju sadalīšana vai funkciju pārklāšanās starp EM un LIAA rada nevajadzīgu administratīvo slogu. Projekta līgumu noslēgšana būtu deleģējama vienai no abām institūcijām, iespējams LIAA, kas praktiski organizē projektu uzraudzību un komunikāciju ar līdzfinansējuma saņēmēju. Par kopējo funkciju sadalījumu starp aģentūru un ministriju sniegti komentāri šī izvērtējuma iepriekšējās nodaļās.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu saimnieciskuma principa ievērošanu, piemēram: - problēmas ārējo ekspertu piesaistē projektu vērtēšanai; - dokumenti, kas izskaidro projektu iesniegumu prasības un vērtēšanas kritēriju interpretāciju.
Lietderības princips		Prasības neatbilst lietderības principam galvenokārt šādu aspektu dēļ: - SM parakstīšanas procesā noteikti pārlietu sadrumstaloti projektu atlases veidi, neanalizējot to samērīgumu pret programmas budžetu, īpaši gadījumos, kad projektu konkursā pieejamā finansējuma ietvaros apstiprināti ne vairāk kā 10 projekti; - iepriekš noteikto projektu vērtēšanas procesa norise.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr pastāv atsevišķas problēmas, kas būtu risināmas, lai pilnībā nodrošinātu saimnieciskuma principa ievērošanu, piemēram: - donoralsts programmas partnera pārstāvja iesaiste vērtēšanā; - LV05 programmas gadījumā finanšu instrumentu noteikumos noteikto izņēmuma gadījumu piemērošanas ierobežojumi

²⁷ MK 10.12.2013. noteikumi nr.1442 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" atklāta projektu konkursa īstenošanas kārtība" 5.2.9.p.

²⁸ MK 10.12.2013. noteikumi nr.1442 "Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" atklāta projektu konkursa īstenošanas kārtība" 5.1.4.p.

		nacionālajā likumdošanā; - PA un aģentūras funkciju dublēšana līgumu noslēgšanas procesā.
--	--	--

Secinājumi

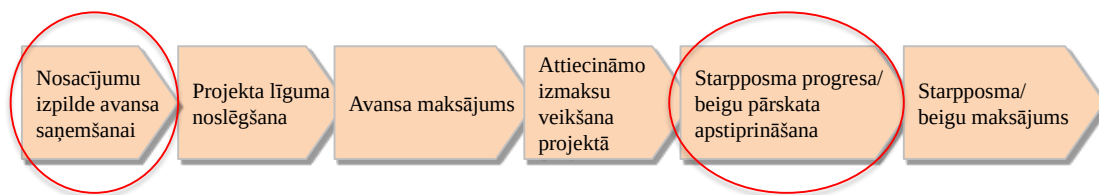
Analizējot prasības projektu iesniegumu vērtēšanai un atlasei, secināms, ka tās vairākos gadījumos ir veicinājušas papildus administratīvā sloga veidošanos. Tika konstatētas vairākas problēmas, kas turpmāk būtu risināmas, lai mazinātu administratīvo slogu. Secināts, ka projektu vērtēšanas prasības neatbilst lietderības principam. Kritiski būtu izvērtējama nepieciešamība veidot dažādus projektu atlases veidus, analizējamas iespējas samazināt kopējo normatīvo regulējumu un pilnveidojami ar vērtēšanas kritērijiem saistītie metodiskie materiāli. Tāpat vajadzētu pilnveidot iepriekš noteikto projektu izvērtēšanas procesu.

7.uzdevums: analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

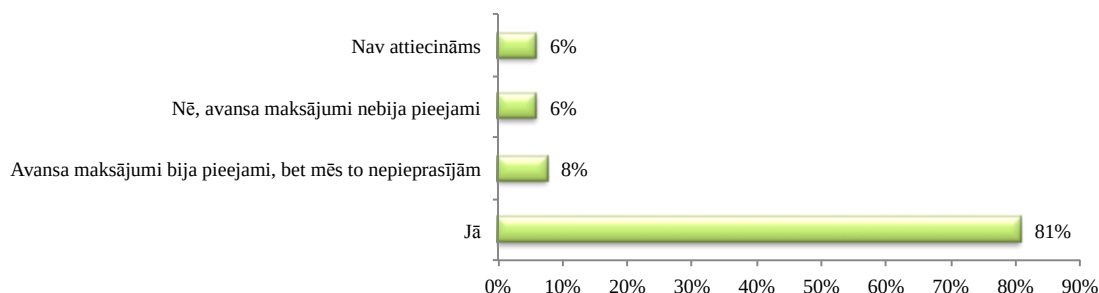
1. Kāds ir projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas process, galvenie posmi, izpildes secība un termiņi?
2. Vai (un kurās programmās) ir konstatējamas pazīmes, ka maksājuma procesa nosacījumi/posmi/prasības ir veicinājuši papildus (nesamērīga) administratīvā sloga veidošanos?
3. Vai un kuros maksājumu veikšanas procesa posmos ir raksturīga aizkavēšanās?
4. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka maksājumu veikšanas process nav samērīgs ar nepieciešamajiem resursiem?
5. Vai ir konstatējami kādi ierobežojoši faktori maksājumu veikšanas procesā, kas rada šķēršļus šī procesa efektīvai izpildei?
6. Vai ir konstatējamas pazīmes, ka maksājumu veikšanas procesa posmi un to izpildes termiņi nav atbilstoši efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem?
7. Kādus pozitīvos faktoros vai labo praksi var konstatēt programmās saistībā ar maksājumu veikšanu, kas liecina par samērīgumu un efektivitāti?

Vispārīgs projektu maksājumu veikšanas process redzams 33.attēlā. Pēc projekta līguma noslēgšanas līdzfinansējuma saņēmējiem ir tiesības pieprasīt avansa maksājumu. Avansa maksājums netiek paredzēts līdzfinansējuma saņēmējiem – valsts iestādēm, jo tās saņem valsts budžeta priekšfinansējumu projekta izmaksu segšanai. Citiem līdzfinansējuma saņēmējiem avansa maksājumi pārsvarā ir pieejami, izpildot konkrētās programmas normatīvajos aktos noteiktos nosacījumus. Projekta īstenošanā veicot projekta attiecināmās izmaksas, līdzfinansējuma saņēmēji PA vai aģentūrā iesniedz apstiprināšanai starpposma progresa pārskatu un maksājuma pieprasījumu, ja paredzējuši saņemt starpposma maksājumu. Pēc projekta realizācijas pabeigšanas, PA vai aģentūrā iesniedzot un saskaņojot beigu pārskatu, var pieprasīt un saņemt noslēguma maksājumu.

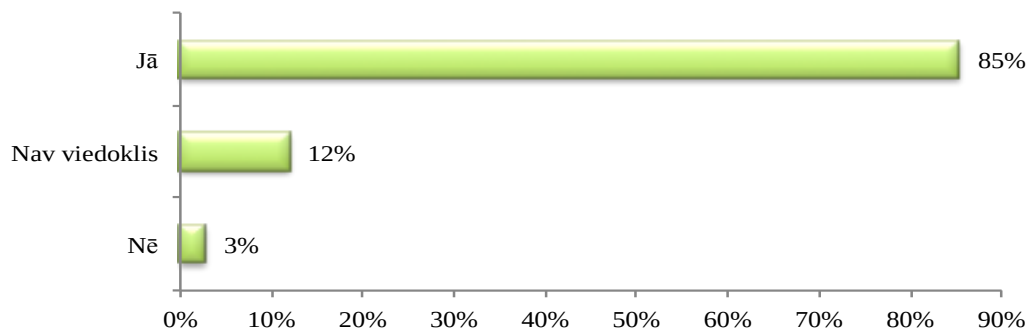
33.attēls. Projektu maksājumu veikšanas process
 Datu avots: autoru veidots

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas respondentu lielākā daļa (81%) ir pieprasījuši avansa maksājumus sava projekta īstenošanai.

34.attēls. Vai Jūsu projektā tika veikts avansa maksājums? (n=119)
 Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

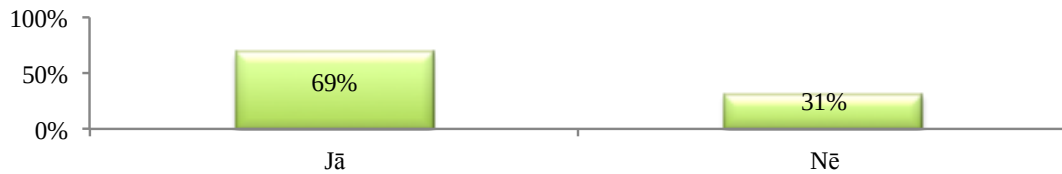
Līdzfinansējuma saņēmējiem aptaujā tika lūgts novērtēt, vai avansa maksājumi tika veikti savlaicīgi. Lielākā daļa respondentu (85%) ir norādījuši, ka avansa maksājumi tika veikti savlaicīgi. To apstiprināja arī PA un aģentūru pārstāvju intervijas.

35.attēls. Vai avansa maksājumi tika veikti savlaicīgi? (n=109)
 Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Sākot projekta īstenošanu pēc projekta īstenošanas grafika un finansēšanas plāna, līdzfinansējuma saņēmēji pēc attiecināmo izmaksu veikšanas noteiktā periodā var pieprasīt starpposma maksājumu vai arī beigu maksājumu projektam noslēdzoties. Būtisks nosacījums maksājuma pieprasīšanai ir tas, ka līdzfinansējuma saņēmējam jāiesniedz un jāsaskaņo progresā/beigu pārskats vai beigu pārskats. Līdzfinansējuma saņēmējs ir tiesīgs saņemt maksājumu pēc pārskata apstiprināšanas.

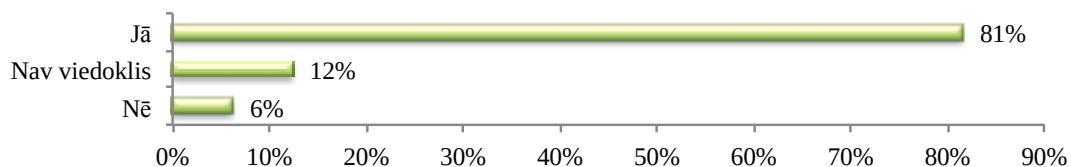
Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā 69% no visiem respondentiem jau bija iesnieguši maksājuma pieprasījumu vai jau saņēmuši starpposma vai noslēguma maksājumu.

36.attēls. Vai esat projektā iesnieguši maksājuma pieprasījumu vai saņēmuši starpposma/noslēguma maksājumu? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

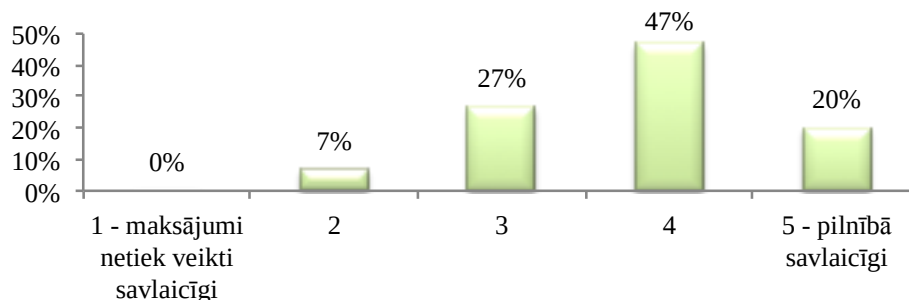
Kā redzams attēlā, lielākā daļa respondentu (81%) apgalvoja, ka starpposma vai noslēguma maksājumi veikti savlaicīgi.

37.attēls. Vai starpposma/noslēguma maksājumi tiek veikti savlaicīgi? (n=81)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Iepriekš minēto par maksājumu savlaicīgu veikšanu apliecina arī finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujas dati, kur lielākā daļa no respondentiem apstiprināja, ka maksājumi tiek veikti gandrīz savlaicīgi. Aptaujāto respondentu vidējais svērtais novērtējums piecu ballu skalā ir 3,8.

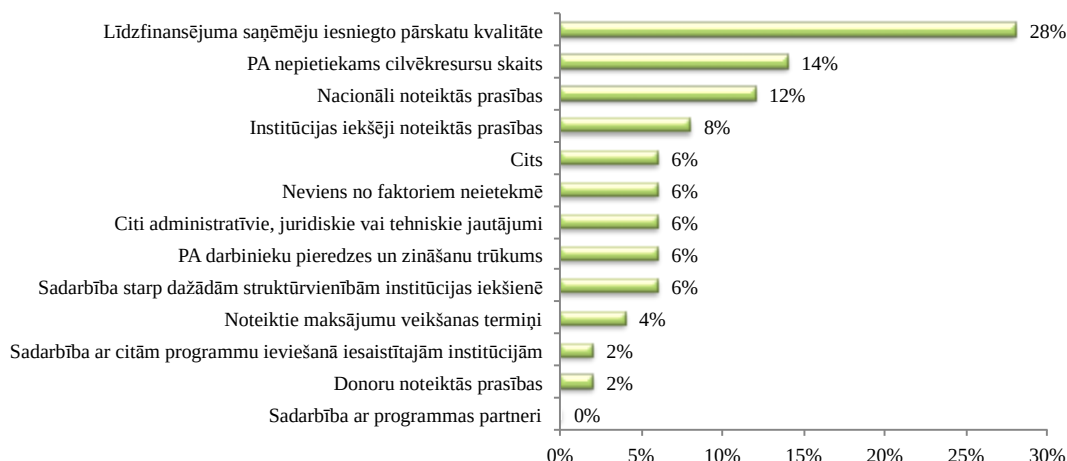
38.attēls. Novērtējiet projektiem veikto maksājumu savlaicīgumu, kur 1 - maksājumi netiek veikti savlaicīgi un 5 - maksājumi tiek veikti pilnībā savlaicīgi. (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Izpēte liecina, ka maksājumu veikšanas procesā ir tikai divi posmi, kur radās šķēršļi savlaicīgai maksājumu veikšanai. Viens no posmiem saistīts ar nosacījumu izpildi avansa saņemšanai, ja šādi nosacījumi programmā paredzēti. Atsevišķi līdzfinansējuma saņēmēji, pamatā nevalstiskā sektora pārstāvji, aptaujā snieguši komentārus, ka viņiem grūtības sagādāja bankas garantijas noformēšana.

Intervijā ar VRAA pārstāvjiem tika konstatēts, ka normatīvajos aktos nebija precīzi noteikts tas, vai līdzfinansējuma saņēmējiem ir tiesības iekļāt ar FI atbalstu būvējamās vai rekonstruējamās ēkas kredīta vai garantijas noformēšanai komercbankā. Šāds jautājums parādījās vienam no programmas LV02 līdzfinansējuma saņēmējiem. Šī jautājuma saskaņošana ar FIB aizņēma salīdzinoši ilgu laiku, tā aizkavējot projekta līguma noslēgšanu un projekta sākšanu.

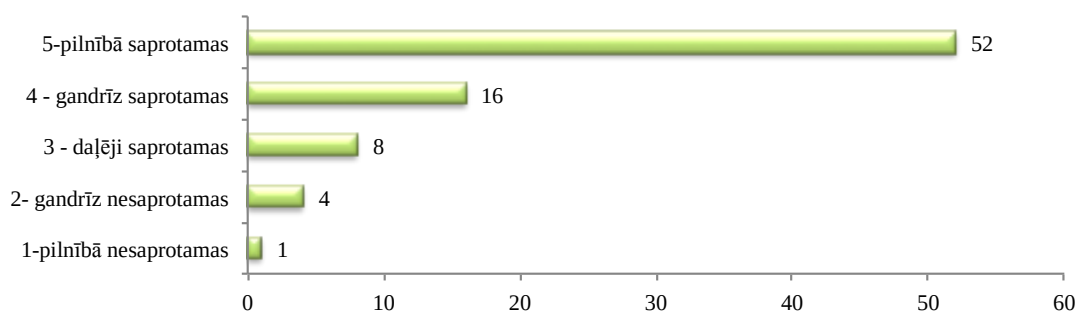
Otrs posms, kur rodas šķēršļi savlaicīgai maksājumu veikšanai, saistīts ar līdzfinansējuma saņēmēju starpposma vai noslēguma pārskatu iesniegšanu. Līdzfinansējuma saņēmēju iesniegtie pārskati netiek apstiprināti un līdzfinansējuma saņēmējiem tiek lūgti precizējumi, papildus informācija vai dokumenti, kas paildzina pārskata apstiprināšanu un iespēju saņemt maksājumu. Šo faktu apstiprināja arī finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja un intervijās saņemtie komentāri. Kā redzams attēlā, finanšu instrumentu īstenošanā iesaistītās institūcijas kā būtiskāko negatīvo faktoru, kas ietekmē savlaicīgu maksājumu veikšanu, atzīmējuši līdzfinansējuma saņēmēju iesniegto pārskatu kvalitāti.

39.attēls. Kādi faktori negatīvi ietekmē savlaicīgu maksājumu veikšanu projektiem? (iespējami vairāki atbilžu varianti) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Līdzfinansējuma saņēmējiem aptaujā tika jautāts, vai tiem ir saprotamas prasības un kārtība maksājuma pieprasīšanai. Lielākā daļa respondentu (64%) apstiprināja, ka šīs prasības ir pilnībā saprotamas. Aptaujāto respondentu **vidējais svērtais novērtējums piecu baļļu skalā ir 4,41.**

40.attēls. Vai Jums ir saprotamas prasības/kārtība maksājuma pieprasīšanai/saņemšanai? (n=81)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Savukārt finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujas dati, kā arī FGD liecina, ka projektu maksājumu veikšanas process un prasības neveicina papildus administratīvo slogu un ir samērīgs ar veiktajiem ieguldījumiem.

Saskaņā ar finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujas datiem, 41.attēlā apkopoti pozitīvie faktori, kas veicina savlaicīgu maksājumu veikšanu

projektiem. Būtiskākie no faktoriem ir PA un aģentūru darbinieku pieredze un zināšanas, kā arī līdzfinansējuma saņēmēju iesniegto pārskatu kvalitāte.

**41.attēls. Kādi faktori pozitīvi ietekmē savlaicīgu maksājumu veikšanu projektiem?
(vairākas atbildes iespējamas) (n=21)**

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības pilnībā atbilst saimnieciskuma principam.
Lietderības princips		Prasības pilnībā atbilst lietderības principam.
Efektivitātes princips		Prasības pilnībā atbilst efektivitātes principam.

Secinājumi

Analizējot projektu maksājumu veikšanas procesu, var secināt, ka kopumā maksājumi tiek veikti savlaicīgi un nepastāv būtiski šķēršļi vai problēmas, kas ietekmētu maksājumu veikšanas savlaicīgumu vai radītu papildus administratīvo slogu. Konstatēts, ka maksājumu veikšanas process atbilst gan saimnieciskuma, gan lietderības, gan efektivitātes principiem.

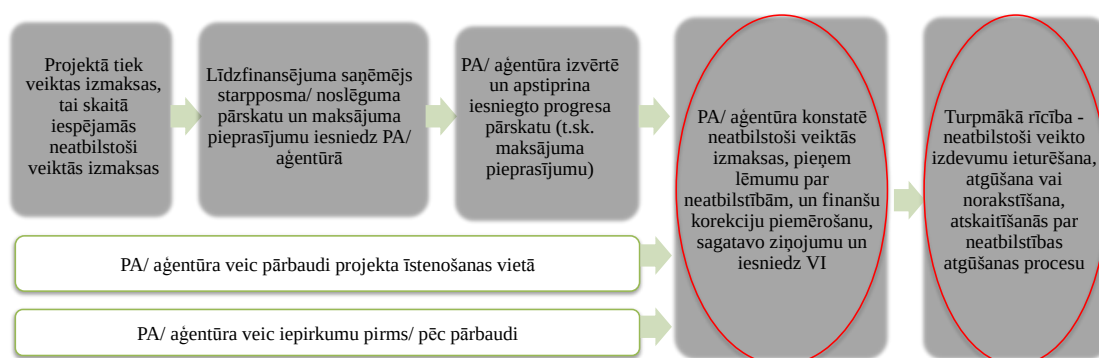
8.uzdevums: analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kāds ir neatbilstību konstatēšanas, finanšu korekciju piemērošanas un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanas, norakstīšanas vai atgūšanas process, tā galvenie posmi, izpildes secība un termiņi?
2. Vai neatbilstību konstatēšanas, finanšu korekciju piemērošanas un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanas, norakstīšanas vai atgūšanas procesā ir konstatējamas pazīmes, kas veicinājušas papildus (nesamērīga) administratīvā sloga veidošanos?

3. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka neatbilstību konstatēšanas, finanšu korekciju piemērošanas un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanas, norakstīšanas vai atgūšanas process nav samērīgs ar nepieciešamajiem resursiem?
4. Vai ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?
5. Vai ir konstatējamas pazīmes tam, ka minētā procesa posmi nav atbilstoši efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem?
6. Kādus pozitīvos faktorus vai labo praksi var konstatēt programmās saistībā ar minēto procesu, kas liecina par samērīgumu un efektivitāti?

Vispārīgs neatbilstību konstatēšanas un finanšu korekciju piemērošanas process redzams 42.attēlā. Līdzfinansējuma saņēmēji projektā vispirms veic izmaksas, tad noteiktajā periodā sagatavo progresa pārskatu un maksājuma pieprasījumu kopā ar darījumiem apliecinājošiem dokumentiem iesniegšanai PA/aģentūrā. Pēc maksājuma pieprasījuma saņemšanas PA/aģentūra izvērtē saņemtos dokumentus un analizē, vai projektā visas izmaksas veiktas atbilstoši. Ja tiek konstatētas neatbilstoši veiktas izmaksas, PA/aģentūra sagatavo ziņojumu, pieņem lēmumu par konkrēto neatbilstību un lemj par finanšu korekcijas piemērošanu.

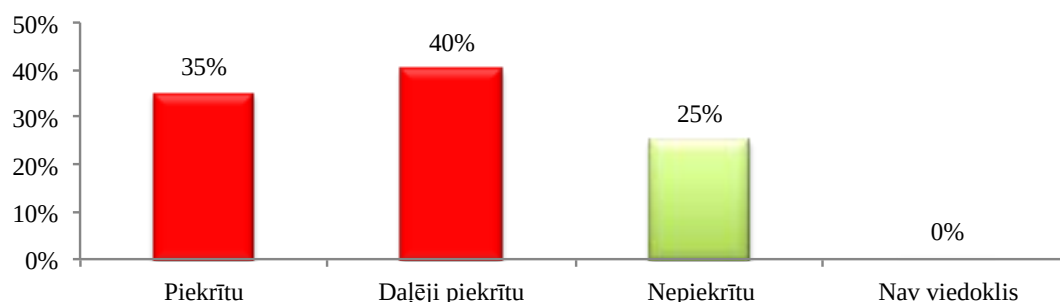
42.attēls. Procesa shēma no neatbilstoši veiktu izdevumu rašanās projektos līdz lēmuma pieņemšanai par konkrēto neatbilstību
Datu avots: autoru veidots

Neatbilstoši veiktās izmaksas var tikt konstatētas arī pārbaudē projekta īstenošanas vietā, kā arī veicot iepirkumu pēcpārbaudes, neatkarīgi no līdzfinansējuma saņēmēja iesniegtā maksājuma pieprasījuma. Augstāk esošajā procesa shēmā nav iekļauts audits, kura ietvaros iespējams konstatēt neatbilstības projektā un ko var veikt citas finanšu instrumentu ieviešanā iesaistītās institūcijas (piemēram, revīzijas iestāde, FIB). Tāpat par iespējamu neatbilstību projektā var ziņot pats līdzfinansējuma saņēmējs.

Pieņemot lēmumu par neatbilstību un finanšu korekciju piemērošanu, tiek noteikta turpmākā rīcība – par neatbilstības summu samazina projekta kopējās attiecināmās izmaksas un neatbilstoši veiktos izdevumus ietur no nākamajiem maksājumiem, līdzfinansējuma saņēmējam lūdz atmaksāt neatbilstoši veiktos izdevumus vai pieņem lēmumu norakstīt neatbilstoši veiktos izdevumus.

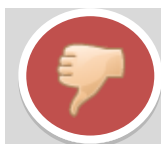
Finanšu instrumentu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondenti novērtēja apgalvojumu, ka prasības konstatēto neatbilstību un finanšu korekciju piemērošanai veicina papildus administratīvo slogu un nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem.

43.attēlā redzams, ka lielākā daļa respondentu piekrīt (35%) vai daļēji piekrīt (40%) šim apgalvojumam. Tas norāda, ka šajā procesā pastāv nesamērīgs papildus administratīvais slogs.

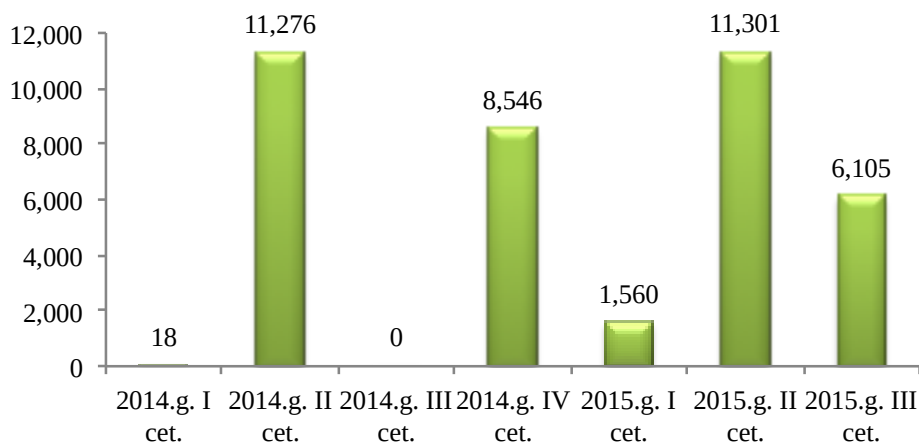
43.attēls. Prasības konstatēto neatbilstību un finanšu korekciju piemērošanai veicina papildus administratīvo slogu un nav samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Šī izvērtējuma analīze liecina, ka nesamērīgs administratīvais slogs veidojas iepriekš parādītās procesa shēmas (42. att.) pēdējos divos posmos. Galvenā problēma saistīta ar prasību ziņot par piemērotajām finanšu korekcijām un veikt turpmāku rīcību finanšu apjoma ziņā nelieliem neatbilstoši veiktiem izdevumiem.

44.attēlā apkopots projektos konstatēto neatbilstību apjoms pa ceturkšņiem. Kopumā laika periodā no 2014.g. pirmā ceturkšņa līdz 2015.g. trešajam ceturksnim projektos konstatēto neatbilstību apjoms ir 38 806 EUR.

44.attēls. Finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu projektos konstatēto neatbilstību apjoms, EUR

Datu avots: autoru veidots, izmantojot FM sniegto informāciju

Kā redzams 11.tabulā, neatbilstības konstatētas četrās programmās, no tām lielākais skaits konstatēts programmā LV03, kas kopumā veido arī lielāko neatbilstību apjomu – 34 175 EUR, bet jāatzīmē, ka programmā LV03 visātrāk tika uzsākta projektu īstenošana un tajā ir arī skaitliski visvairāk apstiprināto projektu salīdzinājumā ar pārējām programmām. Turklāt šajā programmā uz 2015.gada beigām ir vislielākais pabeigto projektu skaits, jo šajā programmā projekti maksimāli tiks pabeigti jau 2016.gada 30.aprīlī (salīdzinājumam parējās programmas lielākā daļa projektu ieviešanas termiņš tika pagarināts un projekti maksimāli tiks ieviesti līdz 2017.gada

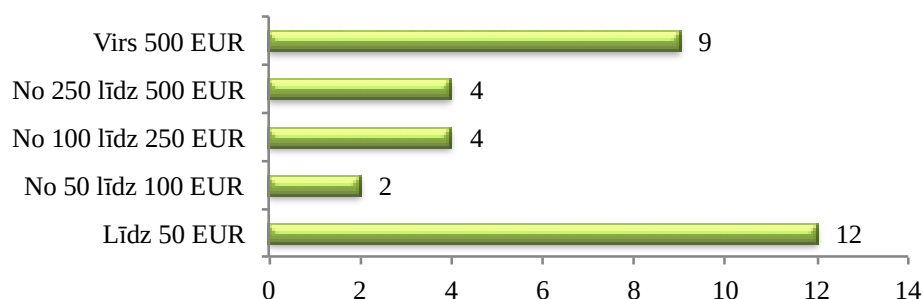
30.aprīlim).

11.tabula. Finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu projektos konstatēto neatbilstību apjoms sadalījumā pa programmām, EUR

Programma	Neatbilstību skaits	Neatbilstību kopējā summa, EUR
LV03	17	34 175
LV04	1	1 467
LV07	5	1 275
LV08	8	1 889
Kopā	31	38 806

Datu avots: autoru veidots, izmantojot FM sniegto informāciju

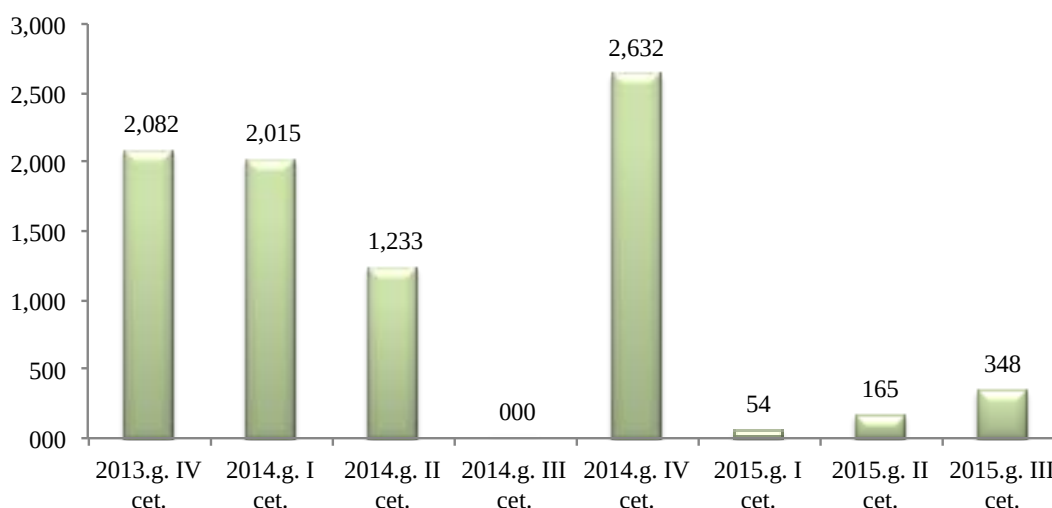
Laika periodā no 2014.g. pirmā ceturkšņa līdz 2015.g. trešajam ceturksnim konstatēta 31 neatbilstība. Kā redzams 45.attēlā, no visām neatbilstībām lielākais skaits ir tādas, kur vienas neatbilstības summa nav lielāka par 50 EUR.

45.attēls. Finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu projektos konstatēto neatbilstību skaits sadalījumā pēc katras neatbilstības apjoma

Datu avots: autoru veidots, izmantojot FM sniegto informāciju

Augstāk redzamajos attēlos nav iekļautas programmas līmeņa neatbilstības, kas radušās PA vai aģentūras līmenī programmas vadības, programmas bilaterālā fonda vai papildu aktivitātes izdevumos. Attēlā redzams kopējais konstatēto programmas līmeņa neatbilstību apjoms pa ceturkšņiem. Laika periodā no 2013.g. ceturktā ceturkšņa līdz 2015.g. trešajam ceturksnim programmas līmeņa neatbilstības sasniedz 8 528 EUR. Skaita ziņā konstatētas 15 šādas neatbilstības, no kurām trīs neatbilstības bijušas finansējuma apjoma ziņā mazākas par 100 EUR.

46.attēls. Finanšu instrumentu programmās (t.sk. tehniskajā palīdzībā) konstatētās programmas līmeņa neatbilstības

Datu avots: autoru veidots, izmantojot FM sniegto informāciju

FI ieviešanā iesaistīto institūciju pārstāvju intervijās, kā arī FGD tika izcelta problēma, ka šajā FI nav noteikts sliekšnis jeb konkrēta summa, no kuras būtu jāziņo par neatbilstību. Institūcijām ir pienākums ziņot un pieņemt lēmumu par turpmāko rīcību jebkura apjoma neatbilstību gadījumā, tajā skaitā arī par salīdzinoši mazām un nenozīmīgām summām. Turklāt pēc lēmuma pieņemšanas par neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu, institūcijām jāsniedz regulāra informācija par attiecīgās neatbilstības atgūšanas procesu.

Saskaņā ar FM sniegto informāciju, FI programmās finansējuma apjoma ziņā mazākā neatbilstība, par kuru sagatavots neatbilstības ziņojums, ir 0.98 EUR apmērā. Izvērtējot nepieciešamo cilvēkresursu ieguldījumu, lai ziņotu un veiktu turpmākās darbības saistībā ar finansējuma ziņā nelielām neatbilstībām, konstatēts, ka tas ir nesamērīgs un neatbilst lietderības principam.

Neatbilstību regulējumu nepieciešams pilnveidot, nosakot sliekšni jeb noteiktu summu, no kuras sākot ir sagatavojams ziņojums un jāveic turpmākā rīcība saistībā ar konstatēto neatbilstību. Nosakot šādu sliekšni, jāizvērtē konkrētās programmas specifika un vidējais projekta attiecināmo izmaksu apjoms. Sliekšnim jābūt samērīgam ar cilvēkresursu izmaksām un vidējo cilvēkstundu darba apjomu, kas nepieciešams ziņojuma sagatavošanai par neatbilstībām un turpmākai rīcībai. FI ieviešanā iesaistīto institūciju pārstāvju FGD tika izteikts viedoklis, ka šim sliekšnim nevajadzētu būt mazākam par 100 EUR.

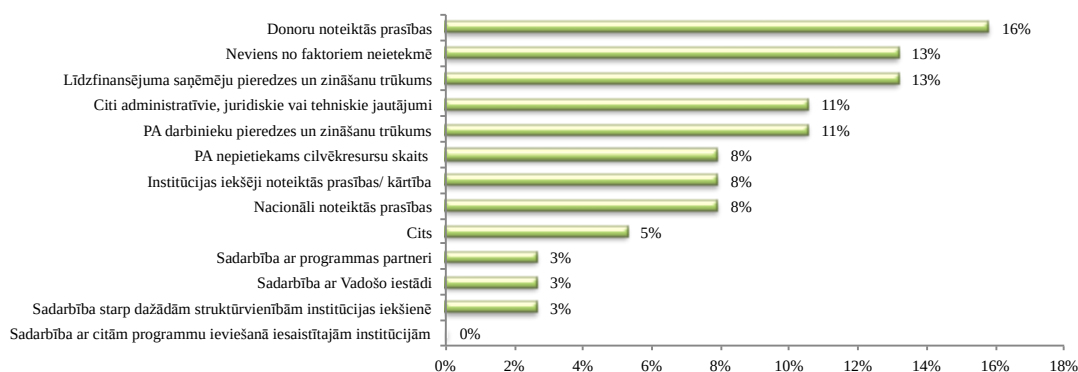
Labā prakse. Citos ārvalstu palīdzības finanšu instrumentos tiek piemērots sliekšnis neatbilstību ziņošanai. Piemēram, Latvijas un Šveices sadarbības programmā sliekšnis, no kura ir sagatavojams ziņojums par neatbilstībām, ir 3 658.98 EUR (4000 CHF)²⁹. ES teritoriālās sadarbības programmās Nacionālā atbildīgā iestāde

²⁹ 07.03.2012. Neatbilstību vadlīniju 1.2.punkts pieejams interneta vietnē: http://www.swiss-contribution.lv/upload/irregularity_note_amended_may_2012.pdf

(VARAM) sniedz ziņojumu par neatbilstībām, kuru summa ir vienāda vai lielāka par 10 000 EUR³⁰. Līdzīga sistēma ir noteikta arī ES struktūrfondos, kad ziņojums EK par neatbilstībām iesniedzams gadījumā, ja neatbilstības summa ir lielāka par 10 000 EUR³¹.

FI ieviešanā iesaistīto institūciju pārstāvji intervijās un FGD norādīja, ka pašlaik trūkst vienota definīcija tam, kas uzskatāms par neatbilstību. FI ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā minēts: *“Nesamērīgi šķiet tas, ka donorvalstis jebkādas kļūdas projektu pārskatos uzskata par neatbilstībām. Attiecīgi, tajos gadījumos, kad projektam ir izmaksāts avansa maksājums, kas iekļauts programmas IFR (starpposma ziņojumā), un ar pārskatu, kurā tiek konstatētas kļūdas, tiek dzēsts šis avanss, vienmēr ir jāiesniedz neatbilstību ziņojums, lai gan finansiālas sekas šāda kļūda nerada.”*

FI ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā lielākais respondentu īpatsvars norādījuši, ka donorvalstu noteiktās prasības negatīvi ietekmē konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu.

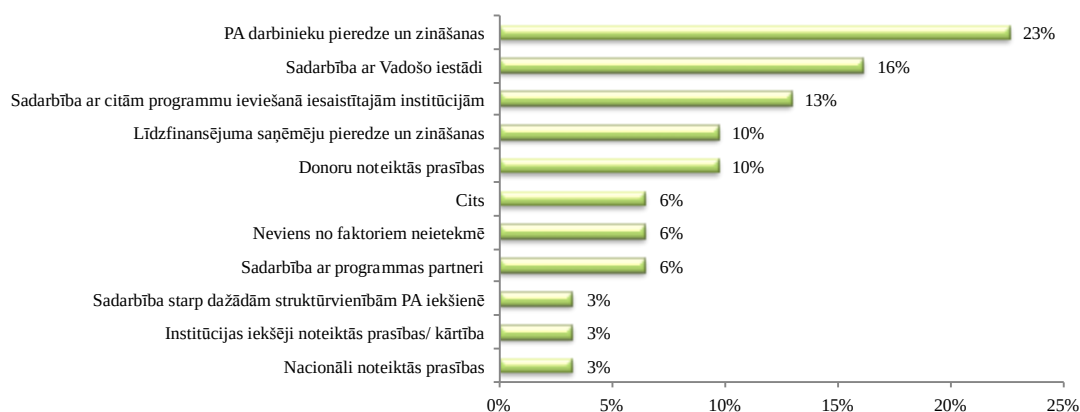
47.attēls. Kādi faktori negatīvi ietekmē konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu?
(vairākas atbildes iespējamas) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Savukārt, starp faktoriem, kas pozitīvi ietekmē šo procesu, respondenti norādījuši darbinieku pieredzi un zināšanas, tāpat pozitīvo sadarbību ar vadošo iestādi un citām FI ieviešanā iesaistītajām institūcijām.

³⁰ MK 08.09.2009. noteikumu nr.1007 “Kārtība, kādā sniedzami ziņojumi par Eiropas Savienības struktūrfondu 3.mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmu finansēto projektu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un atgūstami neatbilstoši veiktie izdevumi” 12.punkts

³¹ VI 30.10.2015. “Vadlīniju par finanšu korekciju piemērošanu, ziņošanu par Eiropas Savienības fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā” 66.punkts

48.attēls. Kādi faktori pozitīvi ietekmē konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu?
(vairākas atbildes iespējamas) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības pilnībā atbilst saimnieciskuma principam.
Lietderības princips		Prasības neatbilst lietderības principam konstatēto problēmu dēļ, kas saistītas ar neatbilstību “slietšķa” un precīzas neatbilstību definīcijas trūkumu.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr nepieciešami risinājumi problēmām saistībā ar neatbilstību “slietksni”.

Secinājumi

Analizējot konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu, var secināt, ka pastāv atsevišķas būtiskas problēmas, kas rada nesamērīgu papildus administratīvo slogu finanšu instrumentu ieviešanā iesaistītajām institūcijām. Process neatbilst lietderības principam un tajā nepieciešami uzlabojumi, precīzāk nosakot neatbilstību definīciju un finanšu apjomu, no kura par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem jāiesniedz neatbilstību ziņojums.

9.uzdevums: analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu.

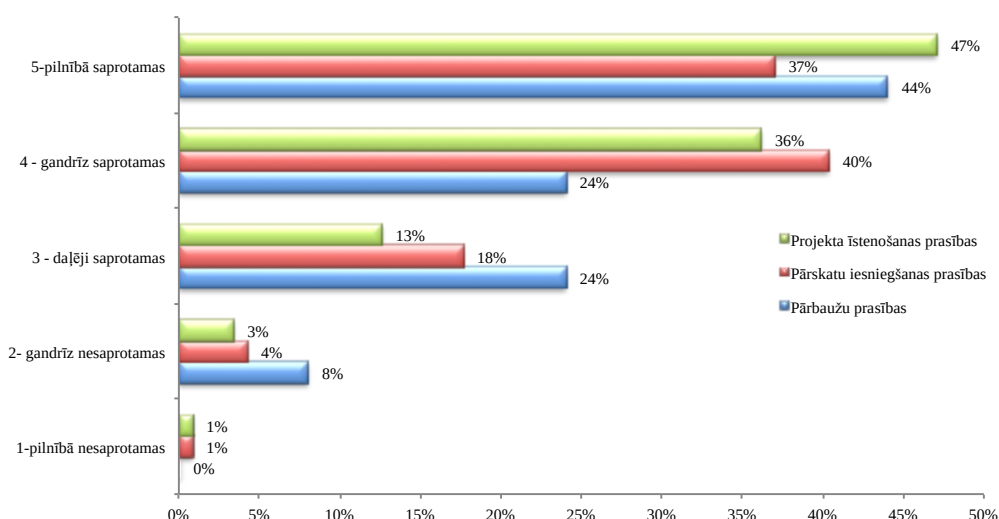
Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas ir projektu ieviešanas uzraudzības prasības un process, tā galvenie posmi, izpildes secība un termiņi?
2. Vai (un kurās programmās) ir konstatējamās pazīmes, ka projektu ieviešanas uzraudzības prasības un process ir veicinājuši papildus (nesamērīga) administratīvā sloga veidošanos?
3. Vai ir konstatējamās pazīmes, kas liecina par to, ka projektu ieviešanas uzraudzības prasības un process nav samērīgs ar veiktajiem

ieguldījumiem vai nepieciešamajiem resursiem?

4. Vai ir konstatējami ierobežojoši faktori projektu ieviešanas uzraudzības prasībās un procesā, kas rada šķēršļus to efektīvai izpildei?
5. Vai ir konstatējamas pazīmes, kas liecina par to, ka projektu ieviešanas uzraudzības prasības un process neatbilst efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, tā kavējot finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (*outcome/output*) savlaicīgu sasniegšanu?
6. Kādus pozitīvos faktorus vai labo praksi var konstatēt programmās saistībā ar projektu ieviešanas uzraudzības prasībām un procesu, kas liecina par samērīgumu un efektivitāti?

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā respondenti tika lūgti novērtēt, vai projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbažu prasības bija saprotamas. Lielākais īpatsvars respondentu novērtējuši, ka prasības bija gandrīz vai pilnībā saprotamas. Piecu balļu skalā aptaujāto respondentu **vidējais svērtais novērtējums saistībā ar projekta īstenošanas prasībām ir 4.25, pārskatu iesniegšanas prasībām 4,08, bet pārbažu prasībām – 4,04.**

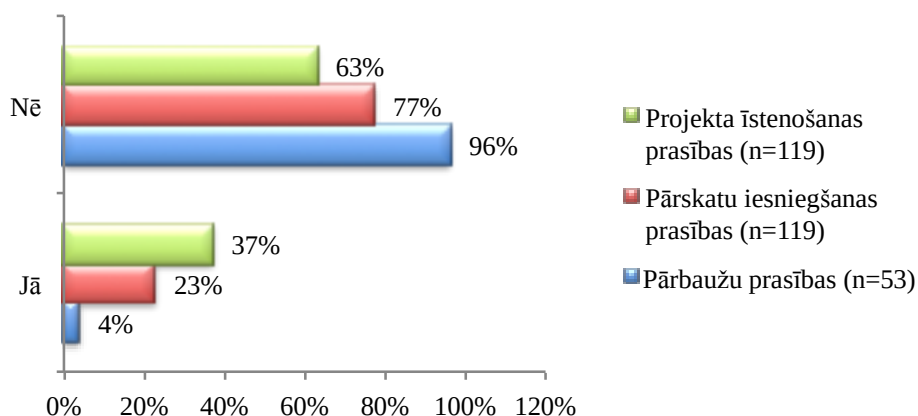

49.attēls. Vai Jums bija saprotamas projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbažu veikšanas prasības? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Kopskaitā piecdesmit diviem (jeb 44%) no visiem aptaujātajiem ir veiktas pārbaudes projektu īstenošanas vietās. Šiem respondentiem pārsvarā veikta viena vai divas pārbaudes, atsevišķos gadījumos veiktas trīs pārbaudes.

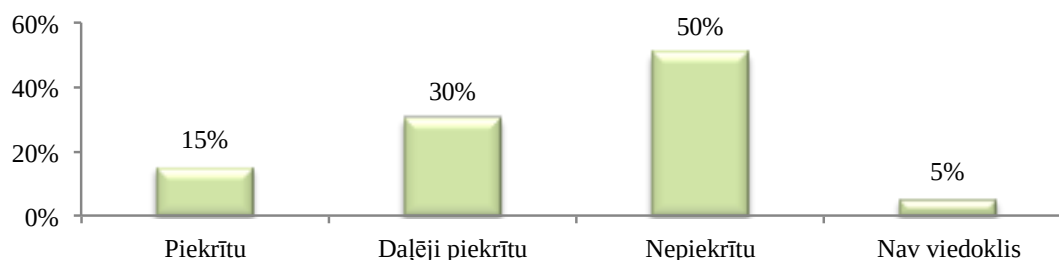
Lielākais līdzfinansējuma saņēmēju īpatsvars norādīja, ka tiem izvirzītās projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbažu prasības nav radījušas grūtības vai šķēršļus.

50.attēls. Vai kādas no izvirzītajām projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaužu prasībām Jums radīja grūtības vai šķēršļus?

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

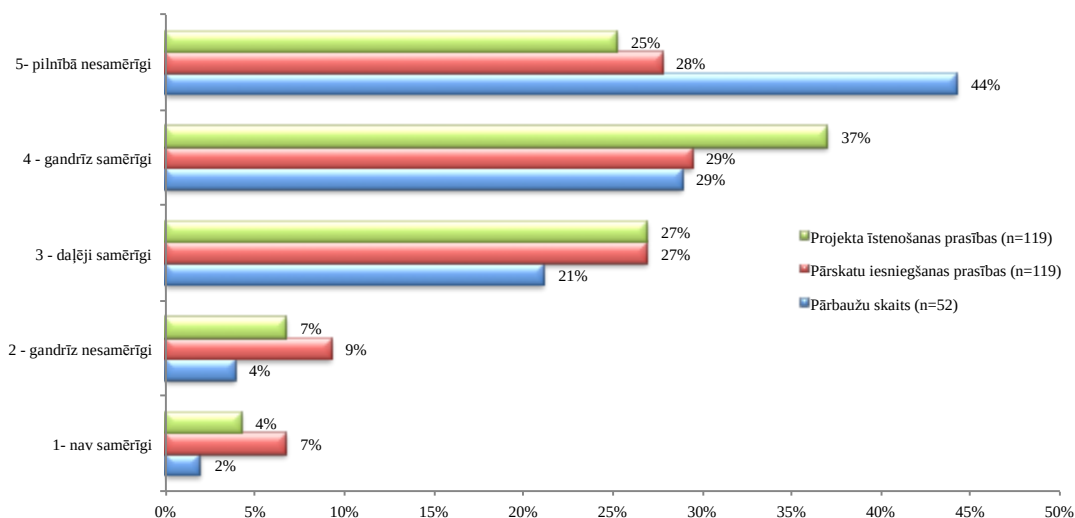
Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem tika lūgts novērtēt apgalvojumu, ka prasības projekta vai iepriekš noteiktā projekta īstenošanas uzraudzībai un kontrolei ir radījušas papildus administratīvo slogu līdzfinansējuma saņēmējiem. Lielākā respondentu daļa (50%) norādīja, ka nepiekrīt šim apgalvojumam.

51.attēls. Prasības projekta vai INP īstenošanas uzraudzībai un kontrolei veicina papildus administratīvo slogu līdzfinansējuma saņēmējiem (n=21)

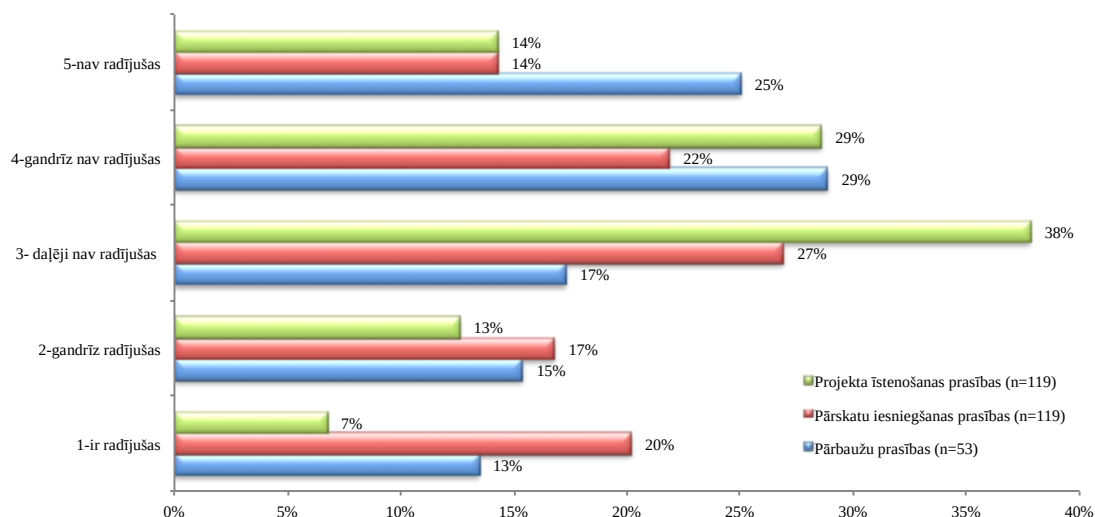
Datus avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā respondenti novērtēja to, vai projektu īstenošanas un pārskatu iesniegšanas prasības, kā arī pārbaužu skaits ir samērīgi ar veiktajiem ieguldījumiem. Piecu baļļu skalā aptaujāto respondentu **vidējais svērtais novērtējums saistībā ar projekta īstenošanas prasībām ir 3,72, pārskatu iesniegšanas prasībām 3,62, bet pārbaužu skaitu – 4,1**. Uzmanība būtu jāpievērš projektu īstenošanas un pārskatu iesniegšanas prasībām, jo salīdzinoši liela daļa respondentu uzskata, ka šīs prasības ir gandrīz vai daļēji samērīgas.

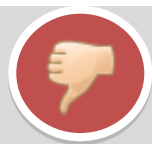

52.attēls. Vai projektu īstenošanas un pārskatu iesniegšanas prasības, kā arī pārbauzu skaits ir samērīgas ar veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Tāpat aptaujā līdzfinansējuma saņēmēji piecu baļļu skalā novērtēja to, vai projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbauzu prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu. Aptaujāto 119 respondentu **vidējais svērtais novērtējums saistībā ar projekta īstenošanas prasībām ir 3,31, pārskatu iesniegšanas prasībām 2,92, bet pārbauzu prasībām – 3,37.** Kritiskāk līdzfinansējuma saņēmēji vērtējuši pārskatu iesniegšanas prasību radīto papildus administratīvo slogu, lai gan arī pārējās minētajās prasībās vidējais novērtējums ir salīdzinoši zemāks nekā citu prasību novērtējums. Turpmāk nepieciešams analizēt un meklēt iespējas, kā samazināt papildus administratīvo slogu, ko līdzfinansējuma saņēmējiem rada pārskatu iesniegšanas prasības.

53.attēls. Vai projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbauzu prasības ir radījušas Jums papildus administratīvo slogu?
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Analizējot normatīvos dokumentus, kā arī līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā un programmu apsaimniekotāju/aģentūru pārstāvju intervijās sniegtos komentārus, iezīmējas vairākas problēmas vai kavēkļi saistībā ar projekta pārskatu un attaisnojošo dokumentu sagatavošanu un apstiprināšanu, kā arī PA/aģentūru sadarbību ar līdzfinansējuma saņēmējiem projektu īstenošanas laikā.

Projektu īstenošanā papildus slogu veido donorvalstu noteiktā prasība nodrošināt tirgus izpēti jeb cenu salīdzināšanu tā saucamajos “zemsliedzīgo” iepirkumos, kuros LV normatīvie akti neparedz publiskā iepirkuma procedūras veikšanu.³²

Turklāt kā nesamērīga šobrīd vērtējama donoru prasība attiecībā uz publisko iepirkumu īstenošanu projektos, ja līdzfinansējuma saņēmējs saņem grantu vismaz 50% no kopējām izmaksām³³. Līdz ar to atsevišķos gadījumos veidojās neloģiska situācija, kad neliela apjoma grantu shēmas projektos, kur projekta grants veido, piemēram, 85%, ir jāpiemēro publisko iepirkumu normas, bet finansējuma apjoma ziņā lielākos projektos (atklāta projektu konkursā), kur projekta grants ir tikai 40% (dēļ valsts atbalsta nosacījumiem), formāli nav attiecināma donorvalstu Noteikumu 7.16.panta 2.daļa. Reālajā situācijā projekta summas neliela apjoma grantu shēmās ir daudzkārt mazākas, nekā lielo atklāto konkursu gadījumā. Saistībā ar minēto normu, ar donorvalstīm tika panākta vienošanās par izņēmumu attiecībā uz neliela apjoma grantu shēmu projektiem programmu LV02 un LV06 ietvaros. Šo programmu grantu shēmu projektos piemērojami MK 04.06.2013. noteikumi nr.299³⁴. Turpmāk būtu nepieciešams izvērtēt un donorvalstu noteikumos noteikt, ka publisko iepirkumu normu piemērošana tiek noteikta ne tikai pēc projekta granta procentuālā apmēra, bet tiek ņemts vērā arī projekta finansējuma apmērs, mērķa grupas un Saņēmējvalsts publisko iepirkumu regulējums.

Atsevišķās programmās nesamērīga ir prasība, ka jebkuras izmaiņas līdzfinansējuma saņēmējam ir jāsaņem ar programmas apsaimniekotāju/aģentūru. Katra šāda saskaņošana prasa vidēji vienu mēnesi. Būtu jānosaka lielāka rīcības brīvība līdzfinansējuma saņēmējiem mazu un nebūtisku izmaiņu veikšanai projektā. To, kādos gadījumos izmaiņas ir nelielas un nebūtiskas, nepieciešams izvērtēt un noteikt katrā programmā individuāli, atkarībā no programmas jomas un specifikas. Tas pats attiecināms uz elastīgāku pieeju izmaiņu veikšanai budžetā. Atsevišķās programmās, kurās nav noteikts sliekšnis jeb summa, no kuras nepieciešams iepriekš saskaņot budžeta izmaiņas, būtu lietderīgi un efektīvi ieviest šādu nosacījumu. Nosakot šo sliekšni, nepieciešams ņemt vērā konkrētās programmas specifiku un projektu apjomu.

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā kā viens no šķēršļiem tika minēta “*prasība norādīt plānotos izdevumus ar pārāk augstu detalizācijas pakāpi*”. Tas rada nevajadzīgu un pārāk biežu nepieciešamību veikt un saskaņot izmaiņas, kā arī papildus slogu, gatavojot pārlietu detalizētu pārskatu.

³² Donorvalstu noteikumu 7.16.punkts 4.daļa

³³ Donorvalstu noteikumu 7.16.punkts 2.daļa

³⁴ MK 04.06.2013. noteikumi nr.299 “Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem”

Līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, kā arī PA/aģentūru intervijas apstiprina, ka līdzfinansējuma saņēmējiem grūtības rada pārskatam pievienojamo attaisnojamo dokumentu noformēšana un apkopošana. Nespēja kvalitatīvi un atbilstoši prasībām sagatavot pārskatu ietekmē maksājumu veikšanas savlaicīgumu, kā tas norādīts iepriekšējās nodaļās. Turpmāk būtu jāmeklē risinājumi, kā samazināt iesniedzamo dokumentu apjomu. Starp iespējamiem risinājumiem varētu būt, piemēram, projektiem/līdzfinansējuma saņēmējiem ar zemāku riska līmeni noteikt mazāku skaitu (izlases kārtībā) iesniedzamo dokumentu. Šāda mehānisma ieviešanu PA/ aģentūru darbā šobrīd rekomendē VI (Vadlīniju Nr.6 “Vadošās iestādes vadlīnijas Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu līdzfinansēto programmu un projektu attiecināmo izmaksu pamatojošiem dokumentiem un to pārbaudēm 2009.-2014.gada periodā” Par pamatojošiem dokumentiem un to pārbaudēm” 7.6, 7.7.punkts un 2.pielikums “Labās prakses piemērs – pamatojošās dokumentācijas izlases veidošanas pamatprincipi).

Šāda uz risku izvērtējumu balstīta pieeja ieviesta tikai atsevišķās programmās. Kā atzinuši PA un aģentūru pārstāvji (aptaujā un intervijās), būtisks kavējošais faktors ir līdzfinansējuma saņēmēju iesniegto projektu pārskatu un tam pievienoto pamatojošo dokumentu kvalitāte. Lielākajā daļā programmās līdzfinansējuma saņēmēji projekta īstenošanu ir uzsākuši salīdzinoši nesen un attiecīgi iesnieguši tikai pirmo pārskatu (vai arī to vēl nav snieguši). Līdzfinansējuma saņēmēji ar katru iesniegto pārskatu mācās un iegūst pieredzi pārskatu sagatavošanā, kā arī dokumentu noformēšanā. Vairākas PA/ aģentūras veic lielu darbu līdzfinansējuma saņēmēju izglītošanā par pareizu un atbilstošu pārskatu sagatavošanu, kā arī dokumentu noformēšanu. Tas savukārt PA/aģentūrās palīdzēs stiprināt paļaušanos un uzticēšanos līdzfinansējuma saņēmējiem, kas ir būtisks solis, lai veidotu uz risku balstītu attaisnojošo dokumentu iesniegšanas sistēmu.

Labā prakse. Programmā LV03 “NVO fonds” ieviesta uz risku izvērtējumu balstīta sistēma, kur tiek novērtēts katra projekta/līdzfinansējuma saņēmēja riska līmenis. Projekti/līdzfinansējuma saņēmēji tiek sadalīti trīs riska kategorijās. Atbilstoši riska līmenim tiek noteikts iesniedzamo attaisnojošo dokumentu apjoms un detalizācija, projektiem ar zemu riska līmeni nosakot mazāku iesniedzamo dokumentu apjomu un detalizāciju. Turklāt šajā programmā līdzfinansējuma saņēmējiem netiek prasīts iesniegt darba laika uzskaites lapas projekta administratīvajam personālam, kas veic vienveidīgas un nemainīgas funkcijas, piemēram, projekta grāmatvedim.

PA/ aģentūrām būtu ieteikums izvērtēt iespējas un labo praksi piemērot vienkāršotas izmaksas (piemēram, netiešo izmaksu nemainīgā likme, vienas vienības izmaksas un vienreizējie maksājumi). Šī sistēma sekmīgi darbojas ES teritoriālās sadarbības un citās ES programmās. Atbilstoši Donorvalstu noteikumiem³⁵ šāda iespēja šobrīd pastāv programmās. PA varēja izvēlēties piemērot šādu risinājumu un attiecīgi saskaņot ar FIB netiešo izmaksu piemērošanas metodiku. Tomēr šajā periodā PA kūtri ir izmantojuši šādu iespēju un šāds risinājums ieviests tikai LV03 programmā.

³⁵

Donorvalstu noteikumi 7.4.punkts

Jāizvērtē iespējas daļu no dokumentiem nepieprasīt iesniegt kopā ar pārskatu, bet tos pārbaudīt, veicot faktiskās pārbaudes projektu īstenošanas vietā.

Jāizvērtē pārskatos pieprasīto (saturisko) informāciju, lai noslēguma pārskati nedublētu starpposma pārskatos jau sniegto informāciju. Kā norādīts līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā, *“projekta gala atskaitē ņemt vērā arī starpposmu atskaites un nelikt vēlreiz iesniegt jau iesniegtu informāciju”*.

Jāizvērtē un jāpārņem rekomendācijas no iepriekš veiktajiem izvērtējumiem par ES struktūrfondu ieviešanas sistēmas efektivitāti. Daļa no rekomendācijām būtu pārņemama kā labā prakse arī šo finanšu instrumentu ieviešanas sistēmā.

Projektu pārskatu iesniegšanai jāizmanto elektroniskās informācijas sistēma un maksimāli jāatsakās no dokumentu iesniegšanas papīra formātā. Dokumentu oriģinālu esamību jāpārbauda faktiskajās pārbaudēs projekta īstenošanas vietā.

Labā prakse. Sabiedrības integrācijas fonds dažādu finanšu instrumentu administrēšanai izmanto projektu elektroniskās vadības sistēmu. Sistēmā tiek organizēta gan projektu vērtēšana, gan līgumu noslēgšana, gan projektu pārskatu iesniegšana. Sistēma pieļauj automātisku dažādu atskaišu un statistikas veidošanu, kas atvieglo programmas plānošanas un uzraudzības funkcijas, kā arī samazina dokumentu apjomu papīra formātā.

Kā minēts iepriekš, VIAA izveidojusi Elektroniskās dokumentu iesniegšanas sistēmu, kas tiek izmantota ar projekta ieviešanu saistīto dokumentu iesniegšanai elektroniski.

Aptaujā līdzfinansējuma saņēmēji norādīja, ka būtu nepieciešama ātrāka pārskatu pārbaude un lēmuma pieņemšana. Atsevišķu programmu PA/aģentūru pārstāvji intervijās norādīja, ka tiem ir ierobežoti cilvēkresursi, lai nodrošinātu pārskatu izskatīšanu un apstiprināšanu. Laika posmā, kad visi projekti vienlaicīgi iesniedz pārskatus, mēdz rasties aizkavēšanās pārskatu izskatīšanā un apstiprināšanā. Turpmāk plānojot pārskatu iesniegšanas kārtību, PA/ aģentūras varētu izvērtēt iespēju noteikt individuālus pārskatu iesniegšanas termiņus katram projektam (sk. zemāk SIF pieredzi).

Plānojot nākamo FI ieviešanas periodu, PA/ aģentūrām būtu jāizvērtē projektu pārskatu iesniegšanas biežumu, ņemot vērā programmas un līdzfinansējuma saņēmēju specifiku, granta apjomu un maksāšanas kārtību iespējami samazināt projekta pārskata iesniegšanas biežumu. Tas prasītu mazākus administratīvos resursus līdzfinansējuma saņēmējiem pārskatu sagatavošanai un PA/aģentūru pārstāvjiem pārskatu izvērtēšanai.

Labā prakse. Noslēdzot projektu līgumus, Sabiedrības integrācijas fonds katram projektam nosaka individuālu pārskatu iesniegšanas termiņu un periodu, atkarībā no katra projekta ieviešanas un finansēšanas plāna. Pozitīvi vērtējams tas, ka šāda pārskatu periodu noteikšana ir maksimāli uz projektu individuālām vajadzībām orientēta. Iespējams, šāda kārtība samazina līgumu grozījumu nepieciešamību un

ļauj nodrošināt precīzāku programmas finansējuma apguves prognozēšanu. Pēc SIF sniegtās informācijas, programmā LV03 finansējuma apguve vidēji ir virs 90%. Vienlaikus tas ļauj izvairīties no tā, ka visu projektu pārskati tiek iesniegti vienā datumā un rada nesamērīgu darba apjomu PA/aģentūru darbiniekiem.

Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā norādījuši, ka tiem sagādā grūtības attaisnojošo dokumentu apkopošana par partnera veiktajiem izdevumiem. Atbilstoši donorvalstu prasībām, projektos, kuros iesaistīti donorvalstu projekta partneri, par partneru veiktajiem izdevumiem iesniedzami attaisnojošie dokumenti (tādā pašā apmērā, kā līdzfinansējuma saņēmējiem) vai audita ziņojums par veikto izdevumu atbilstību³⁶. Šāda prakse tiek izmantota un veiksmīgi darbojas arī ES teritoriālās sadarbības programmās, kur starptautiskiem partneriem jāiesniedz savā valstī sagatavots audita ziņojums par izmaksu atbilstību nacionālās likumdošanas normām. Šajā aspektā jāizvērtē risks un samērīgums – cik procentuāli liels un kādiem izdevumiem paredzēts budžets donorvalsts projekta partnerim. Ņemot vērā programmas, līdzfinansējuma saņēmēju un donorvalsts projektu partneru specifiku, turpmāk ieteicams izvērtēt nepieciešamību pēc šāda audita ziņojuma finansējuma apjoma ziņā mazākiem un zemāka riska līmeņa projektiem. Tāpat būtu izvērtējama iespēja noteikt tos projektus, kam šādu auditu pieprasīt retāk (nevis iesniedzot katru projekta pārskatu) vai tikai pie projekta noslēguma pārskata. Kā piemēram, programmā LV07 audita ziņojums iesniedzams nevis ar katru pārskatu, bet gan vienu reizi gadā.

PA/aģentūru pārstāvji intervijās apstiprināja, ka kļūdas projektu pārskatos lielākoties rodas līdzfinansējuma saņēmēju pieredzes un zināšanu trūkuma dēļ. Arī līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā norādīja, ka tiem būtu nepieciešami papildus informatīvie pasākumi pirms projektu īstenošanas sākšanas un projekta sākuma posmā, kur tiktu detalizēti izskaidrotas projektu īstenošanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaužu prasības. Tāpat projektu īstenošanas laikā no PA/aģentūru puses būtu nepieciešama līdzfinansējuma saņēmējus vairāk atbalstoša un konsultējoša attieksme.

Labā prakse. Šajā aspektā kā pozitīvā pieredze minama SIF sadarbība ar līdzfinansējuma saņēmējiem (programmā LV03), kur katram projektam ir noteikts savs projekta uzraugs vai koordinators. Līdzfinansējuma saņēmējiem jebkurā brīdī ir iespēja konsultēties un pārrunāt neskaidrības vai problēmas, kas radušās projektā, kā arī jautājumus par projekta pārskata sagatavošanu. SIF pārstāvji intervijā norādīja, ka šāda tiešā komunikācija palīdz izvairīties no neskaidrībām un kļūdām projektu pārskatos, kas būtu jāprecizē oficiālas sarakstes veidā un paildzinātu pārskata apstiprināšanas laiku. SIF darbinieku atbalsts, konsultācijas un sadarbība ar līdzfinansējuma saņēmējiem projektu īstenošanas laikā pozitīvi novērtēta līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā.

Intervējot aģentūras secināts, ka specifiska ir pētniecības projektu (programmā LV05) un jaunu tehnoloģiju attīstības projektu (neliela apjoma grantu shēmā programmā LV06) īstenošana. Izstrādājot projekta iesniegumu šāda veida projektiem, ir grūti

³⁶

Donorvalstu noteikumu 7.13.punkts

precīzi nodefinēt rezultātu, kas tomēr tiek prasīts projekta iesniegumā. Savukārt projekta īstenošanas laikā var notikt dažādas izmaiņas un procesā noskaidroties rezultāts. Šajos projektos vajadzētu lielāku elastību, vairāk orientējoties uz konkrētā procesa esamības pārbaudi (pētniecība, testēšana, tehnoloģiju izstrāde), nevis tikai uz rezultātu.

Princips	Atbilstība/ neatbilstība	Komentāri
Saimnieciskuma princips		Prasības kopumā atbilst saimnieciskuma principam, tomēr nepieciešami risinājumi problēmām, kas saistītas ar pārskatu un attaisnojošo dokumentu sagatavošanas prasībām un iesniegšanas kārtību.
Lietderības princips		Prasības kopumā atbilst lietderības principam, tomēr nepieciešami risinājumi problēmām, kas saistītas ar donoru prasībām par iepirkumu piemērošanu, tāpat nacionālām prasībām projektu pārskatu un attaisnojošo dokumentu sagatavošanā.
Efektivitātes princips		Prasības kopumā atbilst efektivitātes principam, tomēr nepieciešami risinājumi problēmām, kas saistītas ar grozījumiem projektu līgumos un projekta budžetā, projektu pārskatu un attaisnojošo dokumentu iesniegšanu un saskaņošanu.

Secinājumi

Analizējot projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu, var secināt, ka pastāv atsevišķi faktori, kas būtu pilnveidojami, lai samazinātu papildus administratīvā sloga veidošanos. Būtu nepieciešams pārskatīt prasības projektu pārskatu un attaisnojošo dokumentu sagatavošanā, izvērtēt risinājumus iesniedzamo dokumentu apjoma samazināšanai. Būtiski ir pilnveidot sadarbību starp līdzfinansējuma saņēmējiem un PA/aģentūrām, lai šī sadarbība būtu nevis kontrolējoša, bet projekta īstenošanu atbalstoša un veicinoša.

10.uzdevums: analizēt un izvērtēt, kādā veidā finanšu instrumentu programmas papildina viena otru, tajā skaitā arī citus finanšu avotus.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Vai ir konstatējama finanšu instrumentu ietvaros īstenoto programmu papildināšana ar citiem finanšu avotiem?
2. Vai un kā finanšu instrumentu ieviešanas sistēma veicina programmu savstarpējo papildinātību?
3. Vai ir konstatējama programmu savstarpējā papildinātība un kurās jomās tā visbiežāk novērojama?
4. Kādi iekšējie un ārējie faktori ietekmē programmu savstarpējo papildinātību?
5. Vai un kā programmu apsaimniekotāji sadarbojas ar citu programmu apsaimniekotājiem?

Analīze parāda, ka visas finanšu instrumentu programmas papildina vismaz divi citi finanšu avoti. FGD dalībniekiem tika lūgts atzīmēt citus finanšu instrumentus, kurus papildina attiecīgā programma. Tabulā ar zaļu iezīmētas finanšu instrumentu programmas un citi finanšu avoti, kas ir savstarpēji papildinoši.

12.tabula. Finanšu instrumentu programmu papildinātība ar citiem finanšu instrumentiem

Finanšu instrumentu programmas	ES struktūrfondi un KF	ES teritoriālās sadarbības programmas	Citas ES programmas	KPFI	Valsts budžeta finansējums	Citi finanšu avoti
LV02						
LV03						
LV04						
LV05						
LV06						
LV07						
LV08						

Datu avots: autoru veidots

Programma LV02 papildina ES teritoriālās sadarbības programmas un ES programmu “Life+”, kuru ietvaros risināti ar klimata pārmaiņām saistīti jautājumi. Tāpat šī programma papildina klimata pārmaiņu finansēšanas instrumentu (KPFI), kura ietvaros tika piešķirts atbalsts energoefektivitātes paaugstināšanas un atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanai.

Programma LV03 papildina vairākas ESF aktivitātes (2007.-2013.g. periodā), piemēram, NVO kapacitātes stiprināšanu. Tāpat šī programma papildina ES teritoriālās sadarbības programmu, kā arī dažādu ES programmu (“Progress” vai “Equal”) atbalstu dažādām NVO aktivitātēm. Programma papildina arī no valsts budžeta finansētas programmas, kas piešķir finansējumu NVO (NVO līdzfinansējuma programma un NVO fonda programmas).

Programma LV04 papildina ERAF aktivitātes, kuru ietvaros sniegts atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai, nacionāli nozīmīgu kultūras mantojuma objektu atjaunošanai un ekonomiskā potenciāla attīstībai. Programma papildina arī ES teritoriālās sadarbības programmas, kuru ietvaros atbalsts sniegts kultūrvēsturiskā mantojuma attīstības projektiem. Tāpat programma papildina no valsts budžeta finansētas Valsts kultūrkapitāla fonda programmas, kā arī Ziemeļvalstu ministru padomes (NORDEN) grantu programmas kultūras jomā.

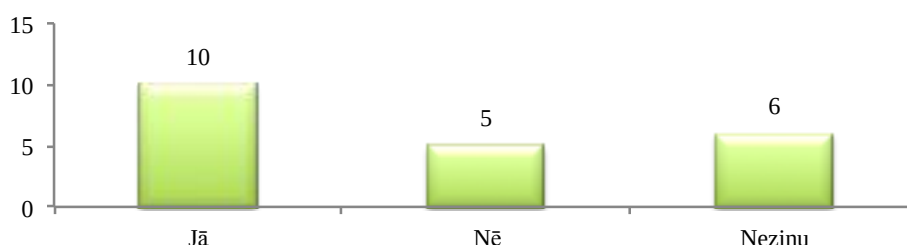
Programma LV05 papildina ERAF aktivitātes, kuru ietvaros atbalsts sniegts pētniecības projektiem. Programma papildina ES teritoriālās sadarbības programmas, kuru ietvaros atbalstu saņēma zinātnisko institūciju pārrobežu sadarbības projekti. Programma papildina arī ES Ietvarprogrammu (2007.-2013.g.) un “Horizon2020” (2014.-2020.g.). programmas, kā arī valsts budžeta finansējumu pētniecības projektiem.

Programma LV06 papildina ERAF un ES teritoriālās sadarbības programmu atbalstu biznesa inkubatoru darbībai, kā arī atbalstu uzņēmējiem, lai attīstītu jaunas tehnoloģijas un jaunu produktus ar augstu pievienoto vērtību.

Programma LV07 papildina ESF aktivitāšu atbalstu noteiktu valsts institūciju, plānošanas reģionu un pašvaldību administratīvās kapacitātes stiprināšanai, ES teritoriālās sadarbības programmu finansējumu pašvaldību un plānošanas reģionu darbības pilnveidošanai un pakalpojumu attīstībai. Tāpat programma papildina ES programmu “Eiropa pilsoņiem”, kuras ietvaros tika piešķirts atbalsts pašvaldību savstarpējās sadarbības projektiem.

Programma LV08 papildina valsts budžeta finansējumu. Šīs programmas pārstāvji FGD atzina, ka izstrādājot finanšu instrumentu programmu un identificējot iepriekš noteiktos projektus, sākumā uzstādījums bijis atbalstu paredzēt tādām jomām, kurām līdz šim nav bijis iespējams saņemt finansējumu citu finanšu instrumentu ietvaros.

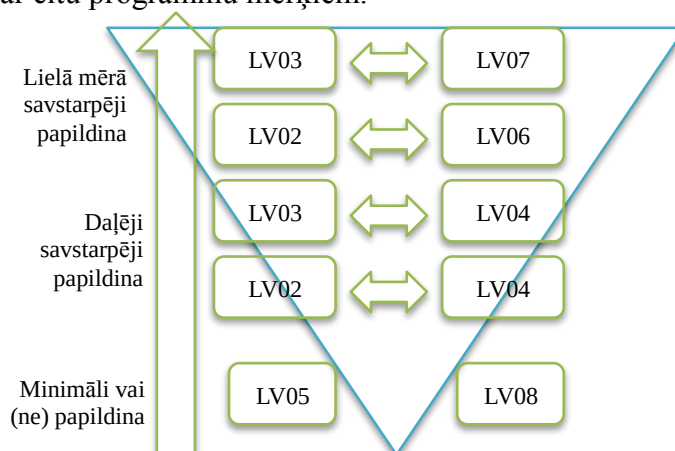
Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem tika jautāts, vai finanšu instrumentu programmas ir savstarpēji papildinošas. Izteikti lielākā daļa piekrita tam, ka programmas papildina viena otru.

54.attēls. Vai finanšu instrumentu ietvaros īstenotās programmas savstarpēji papildina viena otru? (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Izvērtējot programmu savstarpējo papildinātību, tika analizēts, vai programmas un tajās atbalstītie projekti ir vērsti uz vienotu mērķu sasniegšanu un nodrošina vienotu ietekmi uz savstarpēji saistītām mērķgrupām. Attēlā zemāk redzams, ka ir atsevišķas programmas, kas lielā mērā papildina viena otru, bet atsevišķas programmas ir daļēji savstarpēji papildinošas saistītu mērķu ziņā un ar daļēji saistītām mērķgrupām. Ir konstatētas arī tādas programmas, kas fokusētas uz konkrētiem specifiskiem mērķiem, kuri nav saistīti ar citu programmu mērķiem.

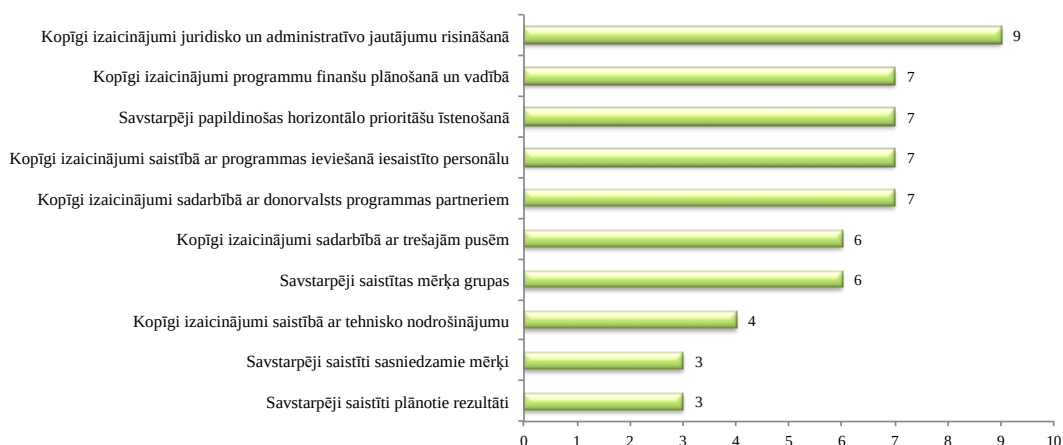
55.attēls. Kuras finanšu instrumentu ietvaros īstenotās programmas savstarpēji papildina viena otru?

Datu avots: autoru veidots, izmantojot finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujas un FGD rezultātus, SAFEGE Baltija

Savstarpēji papildinošas ir LV03 un LV07 programmas, kas saistītas ar pilsoniskas sabiedrības un demokrātijas veicināšanu vietējā līmenī, vienā gadījumā sniedzot atbalstu NVO darbības kapacitātes stiprināšanai, otrā gadījumā atbalstot plānošanas reģionu, pašvaldību, kā arī to apvienību kapacitātes stiprināšanu. LV02 un LV06 programmu ietvaros finansēti energoefektivitātes paaugstināšanas projekti ar mazliet atšķirīgām mērķgrupām. LV03 un LV04 programmas ir savstarpēji papildinošas sabiedrības dialoga un iesaistes veicināšanā, kur LV04 programmas gadījumā ir šaurāks fokuss, orientējoties uz kultūras jomas pārstāvjiem un pārstāvētajām NVO. Savukārt tikai nedaudz savstarpēji papildinošas ir LV02 un LV04 programmu investīcijas ēku atjaunošanā un būvniecībā, jo LV02 programmas fokuss vērsts uz ēku energoefektivitātes uzlabošanu, kamēr LV04 programma fokusējas uz kultūras jomā nozīmīgu (muzeju) ēku atjaunošanu.

Analīze liecina, ka LV05 un LV08 programmās ir salīdzinoši specifiski mērķi un mērķgrupas, kur konstatējama minimāla vai pat nav nekāda papildinātība ar citām finanšu instrumentu programmām.

Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem lūdza atzīmēt tos iekšējos faktorus, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību. Kā redzams attēlā, iekšējie faktori, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību, vairāk ir saistīti ar funkciju un procesa jautājumiem. Proti, lielākais respondentu vairākums atzīmējis, ka kopīgi izaicinājumi juridisko un administratīvo jautājumu risinājumu meklējumos veicina programmu savstarpējo papildinātību. Attēls parāda arī to, ka programmas sastopas ar līdzīgiem izaicinājumiem, kas saistīti ar programmu finanšu plānošanu un vadību, programmu ieviešanā iesaistītajiem cilvēkresursiem, sadarbību ar donorvalsts programmas partneriem. Saturiskā ziņā programmu savstarpējo papildinātību veicina katras programmas nozīme un ieguldījums horizontālo prioritāšu īstenošanā.

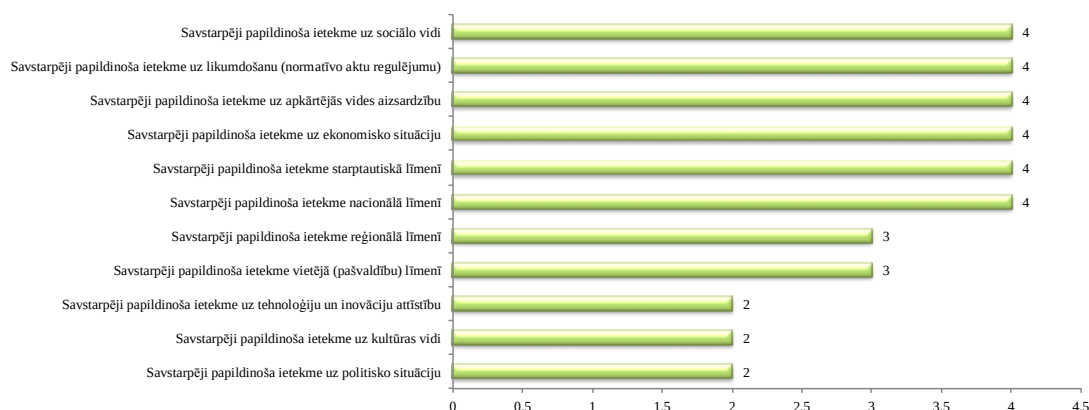

56.attēls. Iekšējie faktori, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību?
(iespējamās vairākas atbildes) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFECE Baltija

Programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujā respondenti atzīmēja arī ārējos faktorus, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību. Kā redzams attēlā, respondentu vērtējumā programmu papildinātību veicina to savstarpēji papildinošā ietekme nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī tādi ārējie faktori, kas saistīti ar

iepriekš pieminētajām horizontālajām prioritātēm (sociālā vide, apkārtējās vides aizsardzība, ekonomiskā situācija).

57.attēls. Ārējie faktori, kas veicina vai nosaka programmu savstarpējo papildinātību? (iespējamās vairākas atbildes) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

No programmu ieviešanā iesaistīto institūciju aptaujas datiem redzams, ka institūciju savstarpējā sadarbība notiek darbiniekiem satiekoties publiskos vai informatīvos pasākumos, gada sanāksmes ietvaros, savstarpēji pārrunājot pieredzi un risinājumus.

58.attēls. Vai un kādā veidā Jūsu institūcija sadarbojas ar citu programmu apsaimniekotājiem? (vairākas atbildes iespējamas) (n=21)

Datu avots: finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptauja, SAFEGE Baltija

Secinājumi

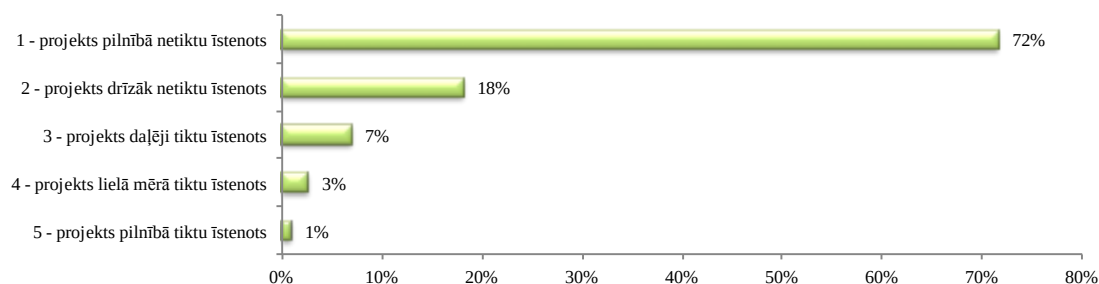
Analizējot programmu savstarpējo papildinātību, var secināt, ka katrai no programmām ir konstatējama papildinātība ar vismaz diviem citiem finanšu instrumentiem. Vairākas finanšu instrumentu programmas ir savstarpēji papildinošas, jo vērstas uz savstarpēji vienotu mērķu sasniegšanu un nodrošina vienotu ietekmi uz savstarpēji saistītām mērķgrupām. Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme vairāku administratīvu jautājumu risināšanā programmu iekšējā vidē. Ārējā vidē programmu savstarpējo papildinātību veicina to savstarpēji papildinošā ietekme uz horizontālo prioritāšu noteiktajām jomām nacionālajā un starptautiskajā līmenī.

11.uzdevums: analizēt un izvērtēt iespējas finanšu instrumentu programmu projektu ieviešanai bez finanšu instrumentu atbalsta, identificēt to iespējamās finansēšanas avotus.

Atbilstoši Ievada ziņojumā noteiktajam, šajā nodaļā tiek analizēti šādi jautājumi.

1. Kādas līdzfinansējuma saņēmēju skatījumā ir bijušas iespējas finanšu instrumentu programmu projektus ieviest bez finanšu instrumentu atbalsta?
2. Kādi citi finanšu avotu bija pieejami līdzfinansējuma saņēmējiem līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai?
3. Cik daudzi līdzfinansējuma saņēmēji paralēli finanšu instrumentu programmu projektiem īstenoja arī līdzīgus/papildinošus projektus, ko finansēja no citiem finanšu avotiem?
4. Kādas ir līdzfinansējuma saņēmēju iespējas nākotnē saņemt atbalstu līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem?

Līdzfinansējuma saņēmēji aptaujā novērtēja, vai būtu iespējams finanšu instrumentu līdzfinansētos projektus ieviest bez finanšu instrumentu atbalsta. Kā redzams attēlā, lielākais īpatsvars norādījuši, ka projekti netiktu īstenoti. Piecu baļļu skalā respondentu **vidējais svērtais vērtējums ir 1,43.**

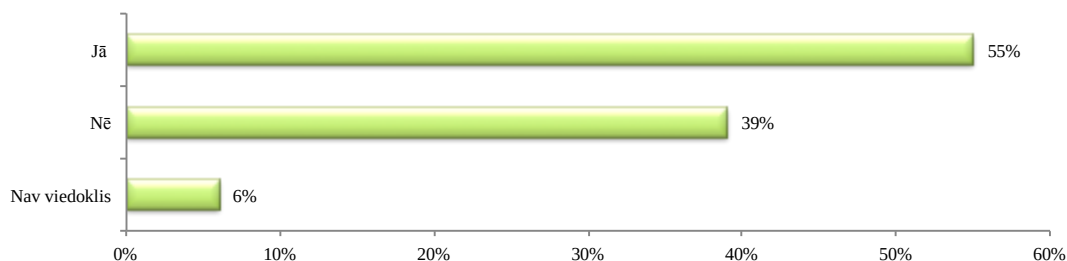

59.attēls. Lūdzu novērtējiet, kādas būtu bijušas Jūsu iespējas šo projektu ieviest bez finanšu instrumentu atbalsta? (n=119)

Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Programmu īstenošanā iesaistītās institūcijas paskaidroja, ka atsevišķās programmās (LV02, LV08) atbalstītie projekti kaut kādā mērā tiktu īstenoti, jo to nepieciešamību nosaka normatīvais regulējums. Proti, projekti tiktu īstenoti jebkurā gadījumā, visdrīzāk tos finansējot no valsts budžeta. Tomēr piešķirtais atbalsts ir devis iespēju šos projektus īstenot ātrāk un plašākā apmērā.

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā lielākais respondentu īpatsvars norādīja, ka tie paralēli īstenojušas arī citus līdzīgus vai papildinošus projektus, ko finansēja no citiem finanšu avotiem.

60.attēls. Vai paralēli šim projektam īstenojāt arī citus līdzīgus vai papildinošus projektus, ko finansējat no finanšu instrumentiem vai citiem finanšu avotiem? (n=119)
Datu avots: līdzfinansējuma saņēmēju aptauja, SAFEGE Baltija

Starp šiem projektiem bijuši tādi, kas arī finansēti finanšu instrumentu ietvaros no dažādām savstarpēji papildinošām programmām.

Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujā un finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju aptaujā respondentiem tika lūgts piecu baļļu skalā novērtēt, vai arī turpmāk nepieciešams atbalsts līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai. **Līdzfinansējuma saņēmēju aptaujas respondentu vidējais svērtais novērtējums ir 4,86, savukārt finanšu instrumentu īstenošanā iesaistīto institūciju respondentu vidējais svērtais novērtējums ir 4,52.** Tas norāda, ka arī turpmāk ir būtiski saņemt atbalstu šādu aktivitāšu īstenošanai.

Zemāk analizētas līdzfinansējuma saņēmēju iespējas saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem katrā no programmām. Tabulā apkopota informācija par katrai programmai atbilstošiem citiem finanšu instrumentiem.

13 .tabula Finanšu instrumentu programmām atbilstošie citi finanšu instrumenti

Programmas nr., nosaukums	Atbilstošie citi finanšu instrumenti	Iespējamie atbalsta virzieni
LV02 Nacionālā klimata politika	ES struktūrfondu atbalsts, Life, Horizon 2020, ERANet-Lac, ES Teritoriālās sadarbības programmas, EKII	Inovāciju attīstība un pētniecība Kapacitātes stiprināšana Sabiedrības informēšana un izglītošana Ēku energoefektivitātes uzlabošana Siltumapgādes sistēmu attīstība, izmantojot videi draudzīgus/atjaunojamus energoresursus
LV03 NVO fonds	ES struktūrfondi, Life, Horizon 2020, ES teritoriālās sadarbības programmas, Norden, ES programma Eiropas pilsoņiem un ERASMUS+	Dažādu NVO aktivitāšu finansēšana, atbilstoši katra finanšu instrumenta jomai
LV04 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana	ES struktūrfondi, Horizon2020, ES teritoriālās sadarbības programmas, Radošā Eiropa, Norden	Atbalsts kultūrvēsturiskā mantojuma atjaunošanai Inovāciju attīstības un pētniecības projekti saistībā ar kultūrvēsturisko mantojumu Starptautiskās sadarbības projekti kultūras jomā Kultūras darbinieku mobilitāte Sadarbības tīklu veidošana kultūras jomā
LV05 Pētniecība un stipendijas	ES struktūrfondi, Horizon 2020	Atbalsts paredzēts pētniecības aktivitāšu veikšanai, pētniecības institūciju kapacitātes stiprināšanai un starptautiskiem pētniecības projektiem
LV06 Inovācijas	ES struktūrfondi, ELFLA, EJZF, Horizon	Atbalsts paredzēts investīcijām iekārtās un ēku būvniecībā, tehnoloģiju un jaunu produktu attīstībai,

"zaļās" ražošanas jomā	2020, ERANet-Lac, ES Teritoriālās sadarbības programmas	pētniecībai un uzņēmējdarbības sākšanas veicināšanai
LV07 Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm	ES teritoriālās sadarbības programmas, ES programma "Eiropa Pilsoņiem", Norden mobilitātes programma "Valsts administrācija" NordPlus (izglītības jomas attīstībai); Erasmus+ (izglītības un jaunatnes jomas attīstībai)	Sadarbības partneru atrašanas pasākumi Starpnozaru (dažādu jomu speciālistu) tīklošanās pasākumi Pašvaldību starptautiskās sadarbības veidošana un tīklošanās Atbalsts starptautisku projektu sagatavošanai, galvenokārt projekta sagatavošanas vizīšu organizēšanai Administratīvās kapacitātes stiprināšana vietējā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas jautājumos Cita veida kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, kas saistītas ar specifisku jomu (nozari)
LV08 Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma	ES struktūrfondi	Atbalsts paredzēts aktivitātēm, kas veicina bijuso ieslodzīto integrāciju sabiedrībā un darba tirgū

Datu avots: autoru veidots

Analizējot citus iespējamus finanšu instrumentus, var secināt, ka pastāv iespēja no citiem finanšu instrumentiem piesaistīt atbalstu programmu jomai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai vai līdzīgu mērķu sasniegšanai. Tomēr citos finanšu instrumentos pastāv atšķirīgi atbalsta piešķiršanas nosacījumi, atbalsta apjoms un atbalstāmo darbību loks.

Programma LV02 "Nacionālā klimata politika"

ES struktūrfondu atbalsts 2014. - 2020.gada plānošanas periodā darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" ceturtā prioritārā virziena "Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs" ietvaros paredzēts atbalsts līdzīgu darbību īstenošanai.

14.tabula. ERAF un KF specifiskais atbalsta mērķis un atbalstāmās darbības

SAM / SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķgrupa
"	pas	bas komersanti
4.2.1.1.	ana	vojam nieki
s"	ana	ku
s"		jumi

	ana	
s”	ener ku ana	Pašvaldības
”	tes pa ana, ana	des komersanti, kas nodarbojas ar cent di
u transports)”	— ba	las mumi
ru”	transp bai ar AER	ju, Daugavpili)

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājumu

“Life” – ES finansēts instruments vides un klimata pasākumiem un projektiem, lai uzlabotu ES vides un klimata politikas un likumdošanas īstenošanu. “Life” programma 2014.–2020.g. ir sadalīta divos periodos – 1.periods (2014.–2017.) un 2.periods (2018.–2020.). Viena no “Life” instrumenta apakšprogrammām ir “Klimata pasākumu apakšprogramma”, kuras atbalstāmās prioritātes ir: 1) klimata pārmaiņu samazināšana; 2) pielāgošanās klimata pārmaiņām; 3) klimata pārvaldība un informācija. Programmas ietvaros finansējumu var saņemt valsts un pašvaldību iestādes, pašvaldības, komersanti un nevalstiskās organizācijas³⁷.

“Horizon2020” ir lielākā Eiropas Savienības atbalsta programma pētniecības un inovāciju attīstības projektiem, kuros kā finansējuma saņēmēji var pieteikties zinātniskās institūcijas, kā arī uz inovācijām un pētniecību orientētas nevalstiskās organizācijas un uzņēmēji. “Horizon2020” programmas ietvaros kā viena no prioritātēm noteikta “Klimata aktivitātes, vide, resursu efektivitāte un izejvielas” (*angļu val. – Societal Challenge “Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials”*), kas ietver vairākas atbalstāmās aktivitātes. Aktuālās atbalstāmās aktivitātes turpmākajos divos gados norādītas tabulā zemāk³⁸.

³⁷ http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/life_2014_2020/?doc=17962

³⁸ Horizon 2020 Work Programme 2016 – 2017, European Commission Decision C (2015) 6776 of 13 October 2015, pieejams tīmekļa vietnē:

15.tabula. “Horizon2020” programmas atbalstāmās aktivitātes un aktivitāšu virzieni

Aktivitāte	Atbalstāmo aktivitāšu virzieni
Klimata pakalpojumi	Klimata pakalpojumu pievienotās vērtības palielināšana Integrētas Eiropas reģionu klimata prognozēšanas un modelēšanas sistēmas attīstība Klimata pakalpojumu tirgus izpēte Stabilas un visaptverošas siltumnīcefekta pārbaudes sistēmas attīstība Klimata vēsturiskie pētījumi
Ceļā uz Eiropu ar zemu oglekļa emisijas izmešu līmeni	Pētniecības un plānošanas aktivitātes oglekļa izmešu samazināšanai 2030.–2050.gadu periodā un turpmāk Pētniecības un inovāciju attīstības aktivitātes oglekļa izmešu samazināšanai
Dabā balstīti risinājumi teritoriju saglabāšanai	Liela apjoma dabā balstīti risinājumi hidrometeoroloģisko risku samazināšanai Ekosistēmu attīstība Starpsektoru dialogu platformu veidošana inovāciju attīstībai
Izejvielas	Ilgtspējīga izejvielu ražošana Inovāciju attīstības, starptautiskās sadarbības un politikas atbalsta aktivitātes efektīvākai izejvielu ražošanai un piegāžu loģistikai

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 13.10.2015. Eiropas Komisijas apstiprinātu “Horizon2020” darba programmu prioritātē “Klimata aktivitātes, vide, resursu efektivitāte un izejvielas”³⁹

“ERANet–Lac” ir ES finansēta iniciatīva, kuras ietvaros iespējams saņemt atbalstu starpreģionu partnerības pētniecības projektiem. Iniciatīvas ietvaros izsludinātajā projektu konkursā trīs no visiem prioritāriem atbalsta virzieniem ir “bioloģiskā daudzveidība”, “bioekonomika” un “enerģija”. Finansējumu šīs iniciatīvas ietvaros var saņemt privātas un publiskas zinātniskās institūcijas, kā arī citas institūcijas, kas darbojas tehnoloģiju un inovāciju attīstības jomā. Zemāk tabulā sniegta informācija par galvenajiem atbalstāmo aktivitāšu virzieniem.

16.tabula. “ERANet–Lac” iniciatīvas prioritātes un aktivitāšu virzieni

Prioritārie virzieni	Atbalstāmo aktivitāšu virzieni
Bioloģiskā daudzveidība	Ekosistēmu attīstība Sabiedrības informēšana par klimata izmaiņām Pasākumu un plānu izstrāde, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu attīstību Atkritumu apsaimniekošanas un pārstrādes sistēmu attīstība
Bioekonomika	Biomases produktu ar augstu pievienoto vērtību izpēte un izstrāde, jauno tehnoloģiju izpēte un attīstība ar lauksaimniecību saistītās jomās Augstas pievienotās vērtības bioproduktu ražošanas veicināšana
Enerģija	Tehnoloģiju attīstība un izpēte vēja un saules izmantošanai enerģijas ražošanā

Datu avots: autoru veidots, izmantojot “ERANet–Lac” tīmekļa vietnē pieejamo informāciju⁴⁰

ES teritoriālās sadarbības programmu ietvaros ir paredzētas aktivitātes, kas saistītas ar vides un klimata jautājumiem. Tabulā zemāk apkopota detalizēta informācija par plānoto atbalstu attiecīgajās ES teritoriālās sadarbības programmās.

17.tabula. ES teritoriālās sadarbības programmu prioritātes un aktivitāšu virzieni

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-climate_en.pdf

³⁹ Horizon 2020 Work Programme 2016 – 2017, European Commission Decision C (2015) 6776 of 13 October 2015, pieejams tīmekļa vietnē:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-climate_en.pdf

⁴⁰ http://eranet-lac.eu/Joint_Calls.php

Programma	Prioritāte	Atbalstāmo aktivitāšu virzieni
Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Tīra un augstvērtīga dzīves vide	Sabiedrības informēšana par videi draudzīgākiem un pārdomātākiem enerģijas un resursu patēriņa veidiem (Atbalsts pieejams Kurzemes, Rīgas un Vidzemes reģionu atbalsta saņēmējiem)
Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Kopīgas darbības vides pārvaldībā	Sabiedrības informēšana un izglītošana par ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un energoefektivitātes jautājumiem (Atbalsts pieejams Vidzemes, Latgales, Zemgales un Pierīgas reģionu atbalsta saņēmējiem)
Centrālā Baltijas jūras reģiona programma (2014.-2020.)	Ilgtermiņa kopīgu resursu izmantošana	Jaunu inovatīvu metožu un tehnoloģiju kopīga attīstība un ieviešana, lai aizsargātu Baltijas jūru un samazinātu piesārņojumu, kas rodas no atkritumu, bīstamo vielu un toksīnu ieplūdes, kā arī veicinātu ilgtspējīgu jūras ekosistēmu izmantošanu (Atbalsts pieejams Kurzemes un Rīgas reģionu atbalsta saņēmējiem)
Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma (2014.-2020.)	Efektīva dabas resursu pārvaldība	Stiprināt ilgtspējīgu ražošanu un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, energoefektivitāti un resursu ziņā izdevīgu jūras nozaru izaugsmi ⁴¹

Datu avots: autoru veidots, izmantojot VARAM tīmekļa vietnē pieejamo informāciju⁴²

Emisijas kvotu izsolišanas instruments ir turpinājums Klimata pārmaiņu finansēšanas instrumentam. Saskaņā ar VARAM sniegto informāciju, EKII ietvaros atbalsts plānots divām atbalstāmām aktivitātēm: 1) biomasas izmantošana siltumenerģijas ražošanai pilsētu un novadu pašvaldībās un mājāsaimniecībās; 2) zema enerģijas patēriņa ēkas. Projektu konkursi šī finanšu instrumenta ietvaros tiks izsludināti pēc noteikumu apstiprināšanas Ministru Kabinetā. Atkarībā no aktivitātes, atbalstu šī instrumenta ietvaros varēs saņemt pilsētu vai novadu pašvaldības, komersanti un fiziskas personas.

Programma LV03 “NVO fonds”

Analizējot šai programmai līdzīgas atbalsta iespējas, tika apkopota informācija par programmām, kuru ietvaros iespējams saņemt atbalstu nevalstiskām organizācijām jomās, kas saistītas ar programmas mērķi un rezultātiem.

ES fondu 2014.–2020.gada darbības programmā “Izaugsme un nodarbinātība” paredzēti vairāki specifiskie atbalsta mērķi, kuru ietvaros tiks sniegts atbalsts biedrībām un nodibinājumiem. Analīze parāda, ka atbalsts nav paredzēts NVO darbības finansēšanai, bet gan konkrētu un specifisku NVO aktivitāšu īstenošanai.

18.tabula. Biedrībām un nodibinājumiem pieejamās aktivitātes ES fondu 2014.-2020.gada darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros

SAM/SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķgrupa
1.2.2.1. “Atbalsts nodarbināto apmācībām”	Atbalsts nodarbināto personu apmācību organizēšanai, lai celtu komersantu darbinieku kvalifikāciju, ar mērķi sekmēt darba ražīguma pieaugumu un jaunu vai uzlabotu produktu un tehnoloģiju izstrādi un ieviešanu ražošanā. Atbalsta projektus, kas tiek īstenoti viedās specializācijas jomās,	Nozaru asoc.

⁴¹

http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/baltijas_juras_regiona_transnacionalas_sadarbiba_s_programma/?doc=18277

⁴² http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/?doc=16884

	ņemot vērā monitoringa rezultātus	
4.2.1.2. "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās"	Valsts un dzīvojamo ēku renovācija energoefektivitātes paaugstināšanai Ēku energosertifikācija un būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai (norobežojošo konstrukciju siltināšana, ēkas inženiersistēmu rekonstrukcija, rekuperācijas, enerģijas kontroles un vadības iekārtu uzstādīšana, tai skaitā viedie skaitītāji) AER izmantošana ēkās	Biedrības un nodibinājumi, ja ēkā veic valsts deleģētus uzdevumus vai pienākumus sociālajā jomā
9.2.4.2. "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai"	Interesu grupu nodarbību organizēšana iedzīvotājiem ar līdzīgām interesēm un dzīvesveida paradumiem (piemēram, jaunās un topošās māmiņas, jaunieši ar atkarību risku, vecāki, kam ir bērni atkarības riska grupā, skolu pavāri u.c.) Jauniešu izglītošana līdzaudžu programmās par veselīga dzīvesveida jautājumiem Interaktīvu, izglītojošu veselības veicināšanas nodarbību un pasākumu organizēšana nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām Sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksi, t.sk. informatīvie materiāli un uzskatīti par attiecīgo veselības jomu, izglītojošu īsfilmu izveidošana un demonstrēšana Nometņu organizēšana mērķgrupām, kas tieši pakļautas kādam no veselības riskiem, saistībā ar sirds un asinsvadu, onkoloģisko vai garīgo veselību	Biedrības un nodibinājumi, ārstniecības iestādes, pašvaldības, plānošanas reģioni, saimnieciskās darbības veicēji

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" papildinājumu

"Horizon2020". Kaut arī programma pārsvarā orientēta uz zinātnisko institūciju iesaistīšanos dažādu jomu pētnieciskās iniciatīvās, ir aktivitātes, kurās NVO var attīstīt sadarbību, iesaistoties starptautiskos pētījumos un izmantojot iepriekšējā plānošanas periodā iegūto pieredzi NVO sadarbībai ES līmenī.

19.tabula. "Horizon2020" programmas piedāvājumi NVO līdzdarbībai

Aktivitāte	Galvenie aktivitāšu virzieni
Droša, tīra un efektīva enerģētika	Instrumentu, moduļu, scenāriju izstrāde sabiedrības iesaistīšanā atjaunojamās enerģijas jomā
Pārtikas drošība, ilgtspējīga lauksaimniecība, jūras un piejūras reģionu pētniecība, bioekonomika un biotehnoloģija	Veselīga dzīves veida popularizēšana
Vieds, videi nekaitīgs un integrēts transports	Līdzdalība sociālekonomisko procesu izpētē un transporta politikas veidošanā
Iekļaujoša, novatoriska un domājoša sabiedrība	Galveno mūsdienu izaicinājumu izpēte, izglītojoši pasākumi domājošas sabiedrības veidošanai

Datu avots: autoru veidots⁴³

Iesniedzot projektu, NVO var ES teritoriālās sadarbības programmu ietvaros pieteikties praktiski uz visām programmās noteiktajām prioritātēm vai specifiskajiem atbalsta mērķiem:

⁴³ REGULATION (EU) No 1291/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 December 2013 establishing Horizon 2020 - the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decision No 1982/2006/EC

- Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (2014.–2020.);
- Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014.–2020.);
- Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.–2020.);
- Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.–2020.);
- Centrālā Baltijas jūras reģiona programma (2014.–2020);
- Baltijas jūras reģiona transnacionālā sadarbības programma (2014.–2020.);
- “Interreg Europe” (2014.–2020.).

“ESPON 2020” programmas (Eiropas telpiskās plānošanas un teritoriālās kohēzijas novērojumu tīkls) ietvaros NVO ir vienas no potenciālajiem finansējuma saņēmējām nacionālas un reģionālas sektorālās politikas efektivitātes stiprināšanai.

“Life” programmas finansējuma apgūšanā 2014.-2017.gadam var iesaistīties NVO, kuru darbība saistīta ar vides un klimata politikas uzlabošanu ES līmenī.

“Erasmus+” programmas ietvaros NVO atbalsts pieejams jauniešu un jaunatnes darbinieku mobilitātes veicināšanai, kā arī stratēģiskās partnerības projektiem inovatīvu pieeju un metožu izstrādei, kas nodrošina jauniešu prasmju attīstību.

Ziemeļvalstu ministru padomes birojā (NORDEN) NVO atbalstu var saņemt divu programmu ietvaros. Ziemeļvalstu un Baltijas valstu NVO programma atbalsta sadarbību starp Ziemeļvalstu un Baltijas valstu nevalstiskajām organizācijām pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā un jaunu ilgtspējīgu iniciatīvu veidošanā. NVO programmas Baltijas jūras reģionā mērķis ir veidot ciešāku saikni starp Ziemeļvalstu, Baltijas, Polijas, Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām. Tiešsaistes pieteikšanās portāls⁴⁴.

ES programmas “Eiropa pilsoņiem” (2014.-2020.) mērķis ir tuvināt Eiropu tās iedzīvotājiem, palielināt sabiedriskās līdzdalības iespējas ES, nodrošinot vietējā, reģionālā un dalībvalstu līmenī atklātākas debates par ES jautājumiem. Programma veicinās pilsoniskās sabiedrības organizāciju iespēju paplašināšanos, lai to biedrus un plašāku sabiedrību iesaistītu ES demokrātiskajā dzīvē. Programmas dotāciju saņēmēji ir pašvaldības un tām padotās iestādes, tāpat pilsoniskās sabiedrības organizācijas (NVO).

Programma LV04 “Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana”

ES fondu 2014.-2020.gada darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” piektā prioritārā virziena “Saglabāt, aizsargāt, veicināt un attīstīt dabas un kultūras mantojumu” ietvaros paredzēts atbalsts.

20.tabula. ERAF un KF specifiskais atbalsta mērķis un atbalstāmās darbības

SAM / SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķgrupa
	ras un dabas mantojuma objekt	

⁴⁴

<http://www.norden.lv/lv/grantu-programmas>

tos pakalpojumus”		
	ras	
	te	juridiskas vai
		des

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājumu

“Horizon2020” ir lielākā Eiropas Savienības atbalsta programma pētniecībai un inovācijām, kas laika posmā no 2014. līdz 2020. gadam sniegs atbalstu līdz pat 80 miljardu EUR apmērā. “Horizon2020” ietvarā iespējams saņemt atbalstu kultūrvēsturiskā mantojuma ilgtspējīgai saglabāšanai (angļu val. – *Cultural heritage for sustainable growth*), kur plānoti divi projektu konkursi. Viens no projektu konkursiem ir SC5-21-2016-2017: “*Cultural heritage as a driver for sustainable growth*”. Tāpat kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai paredzēts atbalsts projektu konkursā SC5-22-2017: “*Innovative financing, business and governance models for adaptive re-use of cultural heritage*”. Programmā pieteikties var ne tikai zinātniskās institūcijas, bet arī uz inovācijām un pētniecību orientētas NVO un uzņēmēji. Minētie projektu konkursi tiek izsludināti jau iepriekš pieminētās prioritātes ietvaros “Klimata aktivitātes, vide, resursu efektivitāte un izejvielas” (angļu val. – *Societal Challenge “Climate Action, Environment, Resource Efficiency and Raw Materials”*).⁴⁵

ES teritoriālās sadarbības programmu ietvaros paredzētais kultūrvēsturiskā mantojuma attīstībai un sadarbības projektu īstenošanai kultūras jomā.

21.tabula. ES teritoriālās sadarbības programmu prioritātes un aktivitāšu virzieni

Programma	Prioritāte	Atbalstāmo aktivitāšu virzieni
Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Dabas un kultūras mantojuma saglabāšana, aizsardzība, veicināšana un attīstīšana	Atbalsts paredzēts kultūrvēsturiskā mantojuma uzlabošanai un tā ekonomiskā potenciāla attīstīšanai (Atbalsts pieejams Kurzemes, Rīgas un Vidzemes reģionu atbalsta saņēmējiem)
Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Vides saglabāšana un aizsardzība un resursu efektīvas izmantošanas veicināšana	Atbalsts paredzēts kultūrvēsturiskā mantojuma uzlabošanai un tā ekonomiskā potenciāla attīstīšanai (Atbalsts pieejams Kurzemes, Zemgales un Latgales reģionu atbalsta saņēmējiem)
Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Vietējās kultūras veicināšana un vēsturiskā mantojuma saglabāšana	Pasākumi vēsturiskā mantojuma saglabāšanai un pielāgošanai kultūras, izglītības un tūrisma veicināšanai Kopīgas iniciatīvas vēsturiskā mantojuma objektu attīstībai (Atbalsts pieejams Latgales un Zemgales reģionu

⁴⁵ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2016_2017/main/h2020-wp1617-climate_en.pdf

Datu avots: autoru veidots, izmantojot VARAM tīmekļa vietnē pieejamo informāciju⁴⁶

ES programma “Radošā Eiropa” izveidota, lai atbalstītu Eiropas kultūras un radošo nozaru attīstību. Šī programma ietver apakšprogrammu “Kultūra”, kas atbalsta kultūras sadarbības projektus, kultūras organizāciju tīklu un platformu darbību, Eiropas daiļliteratūras tulkojumus, kā arī apakšprogrammu “Media”, kas nodrošina finansējumu kino un audiovizuālajai nozarei.⁴⁷

Ziemeļvalstu ministru padome (NORDEN) piedāvā atbalsta iespējas kultūras jomas darbinieku individuālajiem mobilitātes braucieniem, kultūras un mākslas organizāciju kapacitātes attīstībai, kā arī sadarbības tīklu veidošanai.

Programma LV05 “Pētniecība un stipendijas”

ES fondu 2014.-2020.gada darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros atbalsts paredzēts pirmā prioritārā rīcības virziena “Pētniecība, tehnoloģiju attīstība un inovācijas” ietvaros.

22.tabula. ERAF un KF specifiskais atbalsta mērķis un atbalstāmās darbības

SAM / SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķa grupa
jumi”	doktorantus tniekus, r lu	cijas, komersanti
ana”	tus anai, ie	cijas, ku

⁴⁶

http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ets_1420/?doc=16884

⁴⁷

<http://www.km.gov.lv/lv/radosaeiropa/es-programma-radosa-eiropa/>

	kumiem	
s”	ras objektos, atbalsts s laj	rsnis 20 lais kontaktpunkts.

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājumu

Kā minēts, “Horizon2020” ir lielākā Eiropas Savienības atbalsta programma pētniecības un inovāciju attīstības projektu finansēšanai. Programmā kā finansējuma saņēmēji var pieteikties zinātniskās institūcijas pētniecības projektu īstenošanai dažādās jomās. Kā apstiprināja intervijā LV05 programmas īstenošanā iesaistītie pārstāvji, LV05 programma veidota pēc samērā līdzīgiem finansēšanas nosacījumiem un ieviešanas mehānismiem. Projektu, kas saņēmuši atbalstu programmas LV05 ietvaros, tālākā sadarbība būtu jāturpina plašākā mērogā, piesaistot “Horizon2020” programmas finansējumu.

Programma LV06 “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā”

ES struktūrfondu atbalsts 2014.- 2020.gada plānošanas periodā darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ceturtā prioritārā virziena “Pāreja uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni visās nozarēs” ietvaros paredzēts atbalsts līdzīgu darbību īstenošanai.

23.tabula. ERAF un KF specifiskais atbalsta mērķis un atbalstāmās darbības

SAM / SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķa grupa
dei kompetences centru ietvaros”	- jumi - anai	bas projektiem

	ras izveidei • tn anai u.tml.	bu
eri MVK”	an	personas tas
	anai	
”	Atbalsts komersan	Komersanti

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājumu

Eiropas lauksaimniecības fonds lauku attīstībai sniedz atbalstu šādos lauku attīstības programmas (2014.-2020.) pasākumos: “Atbalsts ieguldījumiem lauku saimniecībās” un “Atbalsts ieguldījumiem pārstrādē”. Starp programmas sasniedzamiem mērķiem noteikta ieguldījumu veikšana klimata pārmaiņu samazināšanā. Finansējuma saņēmēji ir komersanti, kas darbojas lauksaimniecības vai lauksaimniecības produktu pārstrādes jomā. Atbalsts paredzēts:

- energoefektīvu būvju būvniecībai (enerģijas ietaupījums vismaz 20%, kas pierādāms ar energoauditu vai aprēķinu);
- būvniecībai vai tehnoloģiju ieviešanai CO₂ un amonjaka izmešu emisiju samazināšanai.⁴⁸

Eiropas jūraslietu un zivsaimniecības fonds sniedz atbalstu rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai (2014.-2020.) pasākumā “Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde”. Šī pasākuma ietvaros tiek atbalstīti ieguldījumi zvejas un akvakultūras produktu apstrādē, kas veicina enerģijas taupīšanu vai samazina ietekmi uz vidi.⁴⁹

Kā minēts iepriekš, “Horizon2020” mērķis ir veicināt pētniecību, inovācijas un no tā izrietošo Eiropas konkurētspēju, kas pēc būtības ir programmai LV06 līdzīgi orientēti mērķi. Tie līdzfinansējuma saņēmēji, kas saņēmuši atbalstu šajā programmā, var meklēt plašas atbalsta iespējas arī “Horizon2020” programmā. Vieni no finansējuma saņēmējiem var būt komersanti. Komersantiem ir salīdzinoši plašas iespējas saņemt atbalstu inovāciju, jaunu tehnoloģiju un pētniecības attīstības projektiem visās programmas jomās. Svarīgākais, kam jāpievērš uzmanība – “Horizon2020” programmā ir salīdzinoši liela projektu konkurence un atbalsta pretendentiem īpaši jāparūpējas par to, lai viņi paši un to partneri būtu pētnieciski spēcīgi savā izvēlētajā jomā (vērtēšanas kritērijs “Ekselence”), projektam būtu ievērojama ietekme

⁴⁸ [http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-](http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/?programField=0&programType=2&programBeneficiary=0&status=0&search=1&phrase=)

⁴⁹ <http://www.lad.gov.lv/lv/atbalsta-veidi/projekti-un-investicijas/atbalsta-pasakumi/54-04-zvejas-un-akvakulturas-produktu-apstrade-229>

(vērtēšanas kritērijs “Ietekme”), kā arī kvalitatīvi pārdomāta ieviešana (vērtēšanas kritērijs “Ieviešanas kvalitāte un efektivitāte”).⁵⁰

Visu zemāk uzskaitīto ES teritoriālās sadarbības programmu ietvaros paredzēts atbalsts uzņēmējdarbības un inovāciju sekmēšanai, tostarp biznesa sākšanas veicināšanai:

- Latvijas – Lietuvas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.);
- Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.);
- Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.);
- Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programma (2014.-2020.);
- Centrālā Baltijas jūras reģiona programma (2014.-2020.);
- Baltijas jūras reģiona transnacionālā sadarbības programma (2014.-2020.);
- “Interreg Europe” (2014.-2020.).

Šajās programmās atbalstu piešķir galvenokārt valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī nevalstiskā sektora pārstāvjiem, kas netiešā veidā ar savām aktivitātēm un iniciatīvām var atbalstīt uzņēmējus, piemēram, izveidojot un nodrošināt biznesa inkubācijas pakalpojumus.

Programma LV07 “Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm”

Teorētiski pastāv iespēja līdztekus valsts un pašvaldību finansējumam piesaistīt arī ārvalstu finanšu palīdzību. ES un citu ārvalstu palīdzības programmu nosacījumu analīze liecina, ka periodā no 2014.-2020.gadam atbalsts nebūs pieejams tāda veida projektiem, kas tika atbalstīti programmas LV07 programmas ietvaros. Zemāk tabulā apkopota informācija par turpmāk iespējamiem kapacitātes stiprināšanas pasākumu veidiem un tiem atbilstošiem atbalsta instrumentiem.

24.tabula. Turpmāk iespējamie kapacitātes stiprināšanas veidi un tiem atbilstošie atbalsta instrumenti

Kapacitātes stiprināšanas pasākumu veids	Atbalsta instrumenti
Sadarbības partneru atrašanas pasākumi	ES teritoriālās sadarbības programmas
Starpnozaru (dažādu jomu speciālistu) tīklošanās pasākumi	ES teritoriālās sadarbības programmas
Pašvaldību starptautiskās sadarbības veidošana un tīklošanās	ES programma “Eiropa pilsoņiem” Ziemeļvalstu ministru padomes Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma “Valsts administrācija”
Atbalsts starptautisku projektu sagatavošanai, galvenokārt projekta sagatavošanas vizīšu organizēšanai	“NordPlus” (izglītības jomas attīstībai) “Erasmus+” (izglītības un jaunatnes jomas attīstībai)
Administratīvās kapacitātes stiprināšana vietējā un reģionālā līmeņa attīstības plānošanas jautājumos	ES teritoriālās sadarbības programmas Ziemeļvalstu ministru padomes Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programma “Valsts administrācija”
Cita veida kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, kas saistītas ar specifisku jomu (nozari)	ES teritoriālās sadarbības programmas

⁵⁰ REGULATION (EU) No 1291/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 11 December 2013 establishing Horizon 2020 - the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decision No 1982/2006/EC

Datu avots: autoru veidots

Viens no būtiskiem atbalsta instrumentiem pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitātes stiprināšanai turpmākajos gados (līdz 2020.gadam) ir Eiropas teritoriālās sadarbības programmas, ES programma “Eiropa pilsoņiem”, kā arī ar jaunatnes jomu saistītās programmas “Erasmus+” un “NordPlus”. Pašvaldību darbinieku apmaiņai un sadarbības tīklu veidošanai atbalsts pieejams arī Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas “Valsts administrācija” ietvaros.

Analizējot turpmākās atbalsta iespējas kapacitātes stiprināšanai, raksturīgi, ka pašvaldību un plānošanas reģionu kapacitāti varēs stiprināt konkrētās un specifiskās jomās, nevis darbā ar jebkāda veida palīdzības projektiem. Nākamā plānošanas periodā atbalsts būs virzīts pašvaldības/plānošanas reģiona darbinieku kapacitātes celšanai konkrētu jomu projektu izstrādes un realizācijas atbalstam. Proti, ja pašvaldība, piemēram, vēlēšies attīstīt izglītības jomu, inovatīvus pakalpojumus vai jaunas metodes vides aizsardzībā, tad saistībā ar šo jomu varēs pastarpināti stiprināt arī savu kapacitāti darbam ar konkrēto finanšu instrumentu un konkrētā palīdzības projekta tematikas ietvaros. Tabulā zemāk apkopota detalizēta informācija par plānoto atbalstu katras ES teritoriālās sadarbības programmas ietvaros.

25.tabula. Plānotais atbalsts kapacitātes stiprināšanai ES teritoriālās sadarbības programmās

Atbilstošais finanšu avots	Tematiskais mērķis	Institūciju prioritāte	Atbalstāmās darbības
Latvijas - Lietuvas pārobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Publisko iestāžu un personu institucionālo spēju un valsts pārvaldes efektivitātes uzlabošana	Publiskās pārvaldes iestāžu kapacitātes paaugstināšana efektīvāku pakalpojumu sniegšanai	Atbalsts paredzēts valsts iestāžu, reģionu un pašvaldību sadarbībai kapacitātes paaugstināšanai (Atbalsts pieejams Kurzemes, Zemgales, Latgales reģionu atbalsta saņēmējiem)
Igaunijas – Latvijas pārobežu sadarbības programma (2014.-2020.)	Stabilu un kvalitatīvu darba vietu izveidošanas veicināšana un darbaspēka mobilitātes atbalstīšana	Integrēts darba tirgus	Atbalsts pieejams specifiskai jomai, kas saistīta ar vietējās nodarbinātības veicināšanas projektiem Atbalsts pieejams pārobežu mobilitātei, informācijas un konsultāciju pakalpojumiem, apmācībām (Atbalsts pieejams Kurzemes, Rīgas un Vidzemes reģionu atbalsta saņēmējiem)
Centrālās Baltijas jūras reģiona pārobežu programma (2014.-2020.)	Kvalificēts un sociāli iekļaujošs reģions	Investīcijas izglītībā un apmācībā, tostarp profesionālajā apmācībā	Atbalsts vērsts uz vietējām iniciatīvām mūzikas izglītības un profesionālās izglītības sistēmas uzlabošanai, cita starpā paredzot cilvēkresursu (īpaši jauniešu un gados vecāku cilvēku) prasmju un zināšanu uzlabošanu, atbilstoši darba tirgus vajadzībām (Atbalsts primāri paredzēts atbalsta saņēmējiem no Kurzemes un Rīgas reģioniem, sekundāri no Vidzemes un Zemgales reģioniem)
Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programma (2014.-2020.)	Institucionālā kapacitāte makro reģionu sadarbībai	Makro reģionu sadarbības koordinēšana	Atbalsts paredzēts kapacitātes stiprināšanai saistībā ar ES Stratēģijas Baltijas jūras reģionam ieviešanu un partnervalstu reģionālo stratēģiju kopīgu prioritāšu realizāciju
Starpreģionu	n/a	Apkārtējā vide un	Programma atbalsta pieredzes apmaiņu,

sadarbības programma "INTERREG EUROPE" (2014.-2020.)		efektīva resursu izmantošana	labās prakses pārņemšanu un izplatīšanu ar mērķi sagatavot gūto pieredzi integrēšanai reģionālajā politikā. Programmas atbalsts vairāk mērķēts uz reģionālās nozīmes projektiem
Starpreģionu sadarbības programma "URBACT" (2014.-2020.)	Institucionālo spēju un publiskās pārvaldes efektivitātes palielināšana	n/a	Programmas atbalsts paredzēts pieredzes apmaiņai un zināšanu apguvei konkrētos tematiskos virzienos ar mērķi veicināt pilsētvides attīstību (attīstības plānošanu, ilgtspējīgu pilsētu pārvaldību, attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu u.c.)
"ESPON 2020" programma	Institucionālo spēju un publiskās pārvaldes efektivitātes palielināšana	Teritoriālās liecības, pārnese, novērojumi, instrumenti un izplatīšana	Programmas atbalsts paredzēts pieredzes un zināšanu pārnesei un pētījumiem ar mērķi stiprināt dažādu sektoru politiku īstenošanas efektivitāti reģionālā un nacionālā līmenī

Datu avots: autoru veidots

Programma LV08 "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma"

ES struktūrfondu atbalsts 2014.-2020.gada plānošanas periodā darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" devītā prioritārā virziena "Sociālā iekļaušana un nabadzības apkarošana" ietvaros paredzēts atbalsts līdzīgu darbību īstenošanai.

26.tabula. ERAF un KF specifiskais atbalsta mērķis un atbalstāmās darbības

SAM / SAM pasākums	Atbalstāmās darbības	Finansējuma saņēmēji vai mērķa grupa
		rvalde
	to karjeras pl —	NVO
”	s	
	juma. c	
	—	
	anas pa	
	bas.	
	-	
	taj	
	ana.	

	- dar ana. bas un - ana.	
ti''	programmu ak de. anas un prasmj de. mas izveide. de ieslod kumi. - - ana. ana ana. de, de. tajiem.	Ieslod rvalde NVO

Datu avots: autoru veidots, izmantojot 30.04.2015. apstiprināto darbības programmas
“Izaugsme un nodarbinātība” papildinājumu

Secinājumi

Analīze parāda, ka lielākā daļa no projektiem, kas finansēti finanšu instrumentu ietvaros, drīzāk netiktu īstenoti bez finanšu instrumentu atbalsta. Tika secināts, ka katrā no programmām līdzfinansējuma saņēmējiem pastāv iespēja saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem. Lai gan lielākajā daļā programmu konstatēti vairāki citi iespējamie finanšu avoti, tomēr programmas LV08 projektu finansēšanas iespējas no citiem avotiem ir salīdzinoši ierobežotas.

Finanšu instrumentu vadības sistēmas un programmu papildināmības novērtējums un galvenie secinājumi

1.izvērtējuma jautājums: vai finanšu instrumentu ieviešanas mehānisma uzbūve un iesaistīto institūciju funkcijas nodrošina finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (outcome/output) savlaicīgu sasniegšanu? Kādi ir galvenie kavēkļi šo mērķu/rezultātu sasniegšanā un kā tos iespējams mazināt/novērst?

Lai sniegtu atbildi uz pirmo izvērtējuma jautājumu, izvērtējuma autori izstrādāja vērtējuma rubriku⁵¹. Rubrikas uzdevums ir palīdzēt novērtēt, cik lielā mērā ieviešanas mehānisms un iesaistīto institūciju konkrētās īstenotās funkcijas, izstrādātais regulējums vai noteiktās prasības ir palīdzējušas savlaicīgi sasniegt izvirzītos mērķus un kādi galvenie faktori ir noteikuši to sasniegšanu. Rubrika tika piemērota, sniedzot apkopojošu vērtējumu par 1.-9.izvērtējuma uzdevumu. Tabulā ar zaļu atzīmēts izvērtētāju sniegtais novērtējums attiecīgajam izvērtējuma uzdevumam.

27.tabula. 1.izvērtējuma jautājuma apkopojošs vērtējums

Cik lielā mērā finanšu instrumentu ieviešanas mehānisma uzbūve un iesaistīto institūciju funkcijas nodrošina finanšu instrumentu kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu savlaicīgu sasniegšanu?	Būtiski kavē	Drīzāk kavē, nekā atbalsta	Lielākoties atbalsta (ar dažiem izņēmumiem)	Gandrīz visos gadījumos atbalsta	Pilnībā (visos gadījumos) atbalsta
1.uzdevums Analizēt donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt tā atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai					
2.uzdevums Analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (<i>Programmebilateral funds</i>), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi					
3.uzdevums Analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas					
4.uzdevums Analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera (Iekšlietu ministrija) iesaisti programmu izstrādē un programmu ieviešanā					
5.uzdevums Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai					

⁵¹ Vērtējuma rubriku skatīt 15.pielikumā

6.uzdevums Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai					
7.uzdevums Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu					
8.uzdevums Analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu					
9.uzdevums Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu					

Secinājumi

Finanšu instrumentu ieviešanas mehānisma uzbūve un iesaistīto institūciju funkcijas ir veicinājušas izvērīto mērķu/rezultātu savlaicīgu sasniegšanu (ar dažiem izņēmumiem). Ir konstatējami vairāki trūkumi, kas tomēr nerada nopietnas negatīvas konsekvences.

Sekojošu funkciju īstenošana: 1) programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas prasības un ieviešanas pieredze; 2) prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai; un 3) konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošana un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšana, norakstīšana vai atgūšana, drīzāk ir radījušas kavējumus, nevis veicinājušas izvērīto mērķu/rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.

Savukārt darbības, kas saistītas ar projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanu, gandrīz visos gadījumos ir veicinājušas izvērīto mērķu/rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.

2.izvērtējuma jautājums: vai finanšu instrumentu ieviešanas prasības ir samērojamas no administratīvā sloga viedokļa un samērīguma principa?

Lai sniegtu atbildi uz otro izvērtējuma jautājumu, izvērtējuma autori izstrādāja vērtējuma rubriku⁵². Rubrikas uzdevums ir palīdzēt novērtēt, cik lielā mērā finanšu instrumentu ieviešanas prasības ir samērojamas no administratīvā sloga viedokļa un samērīguma principa. Ar pārmērīgu administratīvo slogu šajā izvērtējumā tiek saprastas tās finanšu instrumentu ieviešanas prasības, kas paredz institūcijām vai saņēmējiem papildus/atkārtoti sniegt informāciju, kas jau ir pieejama/sniegta iepriekš. Ar samērīgumu tiek saprasta plānoto ieguvumu atbilstība ieguldītajiem resursiem. Rubrika tika piemērota, sniedzot apkopojošu vērtējumu par 1.-9.izvērtējuma uzdevumu. Tabulā ar zaļu atzīmēts izvērtētāju sniegtais novērtējums attiecīgajam izvērtējuma uzdevumam.

⁵² Vērtējuma rubriku skatīt 15.pielikumā

28.tabula 2.izvērtējuma jautājuma apkopojošs vērtējums

Ieviešanas prasību administratīvā sloga saprātīguma un samērīguma pakāpe iepretī plānotajiem rezultātiem	Zema (nekad, vai reti)	Apmierinoša (reizēm, ar dažiem izņēmumiem)	Laba (lielākot ies, ar dažiem izņēmumiem)	Augsta (gandrīz visos gadījumos)	Ļoti augsta (visos gadījumos)
<i>1.uzdevums</i> Analizēt donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei un izvērtēt tā atbilstību efektīvai finanšu instrumentu ieviešanai					
<i>2.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt programmu divpusējo attiecību fondus (<i>Programmebilateral funds</i>), to ieviešanas prasības un ieviešanas pieredzi					
<i>3.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt vadošās iestādes funkcijas					
<i>4.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt programmas apsaimniekotāju un aģentūru, nacionālā programmas partnera (Iekšlietu ministrija) iesaisti programmu izstrādē un programmu ieviešanā					
<i>5.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai					
<i>6.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai					
<i>7.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanas savlaicīgumu					
<i>8.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu					
<i>9.uzdevums</i> Analizēt un izvērtēt projektu un iepriekš noteikto projektu ieviešanas uzraudzības prasības un procesu					

Secinājumi

Noteiktās ieviešanas prasības (ar dažiem izņēmumiem) nav radījušas papildus administratīvo slogu. Sagaidāmie rezultāti/ieguvumi pārsniedz nepieciešamos resursus/veiktos ieguldījumus ieviešanas prasību izpildē. Ir konstatējamas vairākas atkāpes, kas tomēr nerada nopietnas negatīvas konsekvences.

Prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei un apstiprināšanai, kā arī projektu līgumu noslēgšanai, un konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošana un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšana, norakstīšana vai atgūšana ir radījušas papildus administratīvo slogu. Savukārt darbības, kas saistītas ar projektu un iepriekš noteikto projektu maksājumu veikšanu, gandrīz nevienā gadījumā nav radījušas papildus administratīvo slogu.

3.izvērtējuma jautājums: vai finanšu instrumentu programmas papildina viena otru? Vai finanšu instrumenti papildina citus finanšu avotus? Cik liela ir varbūtība, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta un kādi būtu to finansēšanas avoti šādā gadījumā?

Lai analizētu un izvērtētu, kādā veidā finanšu instrumentu programmas papildina viena otru, tajā skaitā citus finanšu avotus, izveidota rubrika, kas analizē sadarbību starp programmu apsaimniekotājiem, tostarp ar citu finanšu avotu īstenotajām programmām un projektiem, kas kalpo vienotu mērķu sasniegšanai. Tabulā ar zaļu atzīmēts izvērtētāju sniegtais novērtējums FI programmu papildinātības pakāpei.

29.tabula. Finanšu instrumentu programmu savstarpējā papildinātība

Papildinātības pakāpe	Kritēriji
Ļoti augsta (visos gadījumos)	<i>Izcils piemērs programmu savstarpējai papildinātībai. Ir konstatējama regulāra programmas apsaimniekotāju sadarbība ar citām programmām kopīgu mērķu īstenošanā. Ir konstatējama cieša un ilgstoša saistība ar vairāku citu finanšu avotu īstenotajām programmām un projektiem. Sasniegtie rezultāti veido kopumu, kas vērsts uz vienota mērķa sasniegšanu. Sadarbojoties ar citām programmām ir sasniegti mērķi, kas nebūtu sasniegti darbojoties atsevišķi.</i>
Augsta (gandrīz visos gadījumos)	<i>Gandrīz visos gadījumos ir konstatējama bieža programmas apsaimniekotāju sadarbība ar citām programmām kopīgu mērķu sasniegšanā. Ir konstatējama saistība ar vairāku citu finanšu avotu īstenotajām programmām un projektiem. Sasniegtie rezultāti veido kopumu, kas vērsts uz vienota mērķa sasniegšanu, ar nelieliem, maznozīmīgiem izņēmumiem. Sadarbojoties ar citām programmām ir sasniegti mērķi, kas nebūtu sasniegti darbojoties atsevišķi.</i>
Labā (lielākoties, ar dažiem izņēmumiem)	<i>Vairākos gadījumos ir konstatējama programmas apsaimniekotāju sadarbība ar citām programmām kopīgu mērķu sasniegšanā. Ir konstatējama saistība ar vairāk nekā vienu cita finanšu avota īstenotu programmu vai projektu. Sasniegtie rezultāti ir vērsti uz vienota mērķa sasniegšanu, ar dažiem izņēmumiem. Sadarbība ar citām programmām ir veicinājusi vienota mērķa sasniegšanu.</i>
Apmierinoša (reizēm, dažiem izņēmumiem)	<i>Dažos gadījumos ir konstatējama programmas apsaimniekotāju sadarbība ar kādu citu programmu kopīgu mērķu sasniegšanā. Šī sadarbība ir notikusi neregulāri. Ir konstatējama saistība ar vismaz vienu cita finanšu avota īstenotu programmu vai projektu. Sasniegtie rezultāti reizēm ir vērsti uz vienota mērķa sasniegšanu. Sadarbība ar citām programmām daļēji veicinājusi vienota mērķa sasniegšanu.</i>
Zema (nekad vai reti)	<i>Gandrīz nemaz nav konstatējama programmas apsaimniekotāju sadarbība ar citām programmām un ar citu finanšu avotu īstenotajām programmām un projektiem, jeb arī tā ir notikusi formālu iemeslu dēļ. Sasniegtie rezultāti nav vērsti uz vienotu mērķu sasniegšanu.</i>

Katrai no programmām ir konstatējama papildinātība ar vismaz diviem citiem finanšu instrumentiem. Vairākas finanšu instrumentu programmas ir

savstarpēji papildinošas, jo vērstas uz vienotu mērķu sasniegšanu un nodrošina vienotu ietekmi uz savstarpēji saistītām mērķgrupām.

Lai analizētu un izvērtētu iespējamību, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta, izveidota rubrika, kas analizē iespējas, no kurām varētu finansēt līdzīgu programmu un projektu ieviešanu, kā arī identificē to iespējamās finansēšanas avotus. Tabulā ar zaļu atzīmēts izvērtētāju sniegtais novērtējums.

30.tabula. Finansējuma iespējas līdzīgu programmu un projektu ieviešanai

Īstenošanas iespējas	Kritēriji	Programmu numuri						
		LV02	LV03	LV04	LV05	LV06	LV07	LV08
Ļoti labas	Skaidri identificējami vairāki finanšu avoti (gan ārvalstu, gan vietējie), kuru atbalsta nosacījumi precīzi atbilst programmu saturam un mērķiem. Atbalsta nosacījumi ļauj pieteikties ikvienam līdzšinējā līdzfinansējuma saņēmējam.							
Labas	Skaidri identificējams vismaz viens finanšu avots (ārvalstu vai vietējais), kura atbalsta nosacījumi atbilst īstenoto programmu saturam un mērķiem. Līdzšinējā līdzfinansējuma saņēmēji var pretendēt uz līdzvērtīgu atbalstu gan apjoma, gan satura ziņā.							
Apmierinošas	Skaidri identificējams vismaz viens finanšu avots (ārvalstu vai vietējais), kura atbalsta nosacījumi daļēji atbilst īstenoto programmu saturam un mērķiem. Līdzšinējā līdzfinansējuma saņēmēji var pretendēt uz mazāka apjoma vai tikai daļēji saturiski atbilstošu atbalstu.							
Zemas	Pieejamo finanšu avotu atbalsta nosacījumi atbilst tikai atsevišķiem īstenoto programmu satura un mērķu elementiem. Līdzšinējā līdzfinansējuma saņēmēji var īstenot tikai nelielu daļu no aktivitātēm, kas atbilstu līdzšinējam atbalstam.							
Nav konstatējamās	Nav konstatējams neviens finanšu avots (ne ārvalstu, ne vietējais), kura atbalsta nosacījumi kaut daļēji atbilstu īstenoto programmu saturam un mērķiem.							

Kopumā līdzfinansējuma saņēmējiem ir labas un apmierinošas iespējas arī turpmāk saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem. Lielākajā daļā programmu tika konstatēti vairāki citi iespējamie finanšu avoti, tomēr programmas LV08 projektu finansēšanas iespēja no citiem avotiem ir salīdzinoši ierobežotas.

Izvērtējuma priekšlikumi

Secinājums	Priekšlikums	Adresāts	Termiņš	Rekomendācijas līmenis
Analizējot donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei, jāsecina, ka tās kopumā atbilst drošas finanšu vadības principiem. Tomēr nākotnē būtu pārskatāms VI un FIB kompetences atsevišķos vadības sistēmas un stratēģisko mērķu uzraudzības aspektos, ārējā un iekšējā normatīvā regulējuma prasību samērīgums ar pieejamo finansējumu, kā arī prasības atsevišķiem programmu ieviešanas posmiem, piemēram, INP atlasei un konstatēto neatbilstību ziņošanai.	1. Pārskatīt donorvalstu normatīvo regulējumu attiecībā uz: - VI stratēģiskās vadības lomas stiprināšanas iespējām, izvērtējot VI un FIB kompetences finanšu instrumentu vadībā un uzraudzībā (t.sk. pārskatot prasības 2 līmeņu VKS izstrādei (gan VI, gan PA) - pieprasītās informācijas apjomam un samērīgumam - un VI un FIB lomu tajā); - prasībām INP projektu vērtēšanai.	Donorvalstis, sadarbībā ar VI	Donorvalstu noteikumu saskaņošanas ar Saņēmējvalstīm procesā	Stratēģisks
	2. Pārskatīt nacionālā normatīvā regulējuma samērīgumu ar finansējuma apjomu, izvērtējot priekšlikumus ārējo normatīvo aktu apjoma un satura samazināšanai un piemērošanai praksē.	VI, sadarbībā ar PA	Pirms jaunā perioda programmu izstrādes sākšanas	Stratēģisks
	3. Pārskatīt VI un FIB lomu finanšu instrumentu un programmu ieviešanas uzraudzībā t.sk. donorvalstu prasības saņēmējvalstij noteikt gan PA līmenī iesniegt programmas gada pārskatu, gan VI stratēģisko pārskatu. 4. Izvērtēt iespēju apvienot UK un gadskārtējo sanāksmju organizēšanu, lai neradītu papildus administratīvo slogu finanšu instrumentu mērķu un rezultātu uzraudzības procesa nodrošināšanā.	VI sadarbībā ar FIB Donorvalstis, sadarbībā ar VI	Donorvalstu noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm Donorvalstu noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Stratēģisks Tehniska
Var apgalvot, ka programmu divpusējo attiecību fondu aktivitāšu īstenošana ir atzīstama prakse. Divpusējo attiecību fondu aktivitātes ir vērstas uz mērķi veicināt divpusējo sadarbību starp Latviju un donorvalstīm, atbalstīt labas prakses piemēru pārņemšanu un zināšanu apmaiņu. Tomēr mērķa pilnīgu sasniegšanu apgrūtina nepietiekamā elastība programmu divpusējo attiecību administrēšanai pieejamā finansējuma plānošanā un izmantošanā.	5. Paredzēt lielāku elastību divpusējo attiecību administrēšanai pieejamā finansējuma plānošanā un izmantošanā gan donorvalsts, gan nacionālā līmenī.	Donorvalstis, sadarbībā ar VI un VI sadarbībā ar PA	Donorvalstu noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm Nacionāli - jaunā perioda programmu normatīvo aktu izstrādes procesā	Stratēģisks
VI ir īstenojusi savas funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam. Izvērtējot VI funkcijas, kopumā nav konstatējamas pazīmes, ka	6. VI pilnveidot finanšu instrumentu uzraudzību stratēģiskā līmenī, stiprinot izvērtēšanas funkciju un ESFSD lomu izvērtēšanu	VI	Pastāvīgi	Stratēģisks

kāda no VI funkcijām būtu veicinājusi administratīvā sloga veidošanos, vai tās izpilde neatbilst efektivitātes, lietderības vai saimnieciskuma principiem. Atsevišķos gadījumos VI iestādes loma VKS ieviešanas nodrošināšanā ir vērtējama kā formāla. VI stratēģiskās vadības lomas stiprināšana ļautu VI iestādei noteiktās funkcijas veikt efektīvāk, tomēr jāatzīst, ka tas lielā mērā ir atkarīgs no donorvalstu prasību pārskatīšanas un iesaistes mazināšanās finanšu instrumentu operacionālajā kontrolē un uzraudzībā.	plānošanā un saskaņošanā ar donorvalstīm			
	7. Izvērtēt VI institucionālajā un vadības struktūrā noteikto kompetenču dalījumu, kā arī horizontālo un vertikālo sadarbības kārtību, lai veicinātu efektīvāku esošo resursu un kompetenču izmantošanu un koncentrēšanu, piemēram, izvērtējot juridiskās un vadību sistēmas kapacitātes koncentrēšanu vienā nodaļā, paredzot tam vienu pilnu amata vietu.	VI	Pirms jaunā perioda programmu izstrādes sākšanas	Stratēģisks
PA, aģentūru un NPP iesaistes programmu izstrādē un ieviešanā analīze liecina, ka kopumā institūciju iesaiste programmu izstrādē un ieviešanā bijusi samērīga ar nepieciešamajiem resursiem. Atsevišķos gadījumos (piemēram, KM, EM gadījumā) būtu vērtējama programmu administrēšanai izveidotā institucionālā struktūra, lai noteiktais funkciju sadalījums vairāk atbilstu valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajai institūciju kompetencei (t.i., kad nozares ministrija veic nozares politikas izstrādes, bet aģentūra politikas ieviešanas funkcijas).	8. Veidojot programmu administrēšanas institucionālo struktūru jaunajam periodam, nodalīt politikas plānošanas un ieviešanas funkcijas un projekta līmeņa vadības un uzraudzības funkcijas atstāt aģentūru ziņā. Gadījumos, kad ministrijai institucionālā padotībā neatrodas neviena aģentūra (piemēram KM) būtu vērtējama līdz šim finanšu instrumentu un ES fondu administrēšanā iesaistīto aģentūru iesaiste, ņemot vērā to kapacitāti vai nu investīciju, vai kapacitātes stiprināšanas projektu ieviešanā.	VI un PA un donorvalstis	SM sarunās, pirms jaunā perioda programmu izstrādes	Stratēģisks
	9. Izvairīties no trīspusējo līgumu starp PA, aģentūru un līdzfinansējuma saņēmēju noslēgšanas	VI un PA		Tehnisks
Līdzšinēji DoRIS sistēma tikusi izmantota pamatā informācijas ievadīšanai, lai nodrošinātu atskaišu (informācijas) iesniegšanu donorvalstīm. DORIS sistēmā informācijas ievade pamatā ir manuāla	10. Turpmāk, lai izvairītos no datu ievades dublēšanas divās sistēmās, izvērtēt iespējamību veikt automātisku datu importēšanu DORIS sistēmā gadījumos, ja PA/ aģentūra atbilstošus datus ievada un uzkrāj savā informācijas sistēmā	Donorvalstis, VI sadarbībā ar PA/ aģentūrām	Jaunā perioda programmu izstrādes posmā (līdz programmu īstenošanas uzsākšanai)	Tehnisks
Vairākās programmās projektu iesniegumu izstrāde latviešu valodā ir radījusi šķēršļus līdzfinansējuma saņēmēju sadarbībai ar donorvalstu projektu partneriem, kā arī projektu vērtēšanas procesā iesaistoties donorvalstu programmas partnerim.	11. Izvērtēt iespējas noteikt prasību projektu iesniegumus sagatavot angļu valodā, īpaši attiecībā uz programmu LV02, LV04, LV06, LV07 atklātajiem projektu konkursiem un iepriekš noteiktajiem projektiem. Pārējo minēto programmu konkursos un visos projektu konkursos programmā LV03 paredzēt līdzfinansējuma saņēmējiem iespēju izvēlēties projekta iesnieguma izstrādes valodu (angļu vai latviešu).	Donorvalstis, VI sadarbībā ar PA/ aģentūrām	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm Pirms jaunā perioda programmu normatīvo aktu izstrādes	Tehnisks

Projekta iesniegumu veidlapas saskaņošana ar attiecīgo programmu regulējošiem MK noteikumiem ir radījusi šķēršļus un papildus birokrātiskās darbības gadījumā, ja projekta iesniegumus sagatavoja angļu valodā vai bija nepieciešamība projekta iesnieguma veidlapas izmaiņām.	12. Izvērtēt iespēju projekta iesnieguma veidlapu apstiprināt ar iekšējiem normatīvajiem dokumentiem, nevis MK noteikumiem.	VI sadarbībā ar PA	Pirms jaunā perioda programmu normatīvo aktu izstrādes	Stratēģisks
Projektu iesniegumu izstrāde ir prasījusi no līdzfinansējuma saņēmējiem salīdzinoši apjomīgu resursu ieguldījumu.	13. Turpmāk izvērtēt iespēju projektu sagatavošanas izmaksas iekļaut projekta attiecināmās izmaksās.	Donorvalstis, VI, PA	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks
Papīra formātā iesniegto projektu iesniegumu dokumentu aprīte dažādos programmas posmos rada papildus slogu (projekta iesniegšanā un projektu vērtēšanā, īpaši iesaistoties ārvalstu ekspertiem vai donorvalstu programmas partneriem, tāpat uzraudzībā).	14. Izvērtēt iespējas attīstīt elektronisko informācijas sistēmu un integrēt to PA/aģentūru darbā dažādos programmas ieviešanas posmos projektu iesniegumu iesniegšanai, projektu vērtēšanai, projektu līgumu noslēgšanai un uzraudzībai.	PA/ aģentūras	Pirms jaunā perioda programmu normatīvo aktu izstrādes	Tehnisks
Programmā LV06 donorvalsts projektu partneru iesaistes forma un sadarbības būtība nebija saprotama un radīja neskaidrības līdzfinansējuma saņēmējiem.	15. Precizēt un paskaidrot nosacījumus, sniegt piemērus sadarbības veidam ar donorvalsts projektu partneriem programmā LV06	EM/LIAA	Pirms jaunā perioda programmu normatīvo aktu izstrādes (ja līdzvērtīga programma ir jaunajā periodā)	Tehnisks
Gan projektu iesniedzējiem, gan PA nebija pietiekami skaidra horizontālo prioritāšu piemērošana projektos	16. Būtu nepieciešams izstrādāt donorvalstu vadlīnijas, skaidrojot horizontālo prioritāšu būtību un piemērošanu projektos	Donorvalstis sadarbībā ar VI	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks
Iepriekš noteikto projektu vērtēšana pēc MK noteikumos un iekšējos normatīvos dokumentos noteiktās kārtības un kritērijiem bija formāla un neefektīva.	17. Pārskatīt prasību pēc šādas vērtēšanas nepieciešamības, tā vietā paredzot, ka iepriekš noteikto projektu saskaņošana un apstiprināšana notiek programmas apstiprināšanas brīdī. Pēc tam jānosaka atbilstības nosacījumus (piemēram, izstrādāt saprotamu un reālistisku projekta ieviešanas plānu un laika grafiku, izstrādāt pamatotu un izmaksu ziņā efektīvu projekta budžetu u.c.), pēc kuru izpildes iespējama projekta līguma noslēgšana.	Donorvalstis, VI un PA	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks
Daudzi projektu atlases veidi vienas programmas ietvaros neatbilda efektivitātes principam un nebija samērīgi ar programmas kopējo finansējumu.	17. Pārskatīt nepieciešamību veidot tik daudzus un dažādus projektu atlases veidus, īpaši programmās LV02, LV04, LV06.	Donorvalstis, VI un PA	Saprašanās memorandu sarunu laikā	Stratēģisks
Iekšēji noteiktās prasības vērtēšanas procesam un vērtēšanā sagatavojamo dokumentu apjomam radīja nesamērīgu papildus slogu un darba apjomu.	18. Pārskatīt un vienkāršot vērtēšanas kārtību un tajā sagatavojamo vērtēšanas veidlapu un protokolu daudzumu/saturu/ formu	PA/ aģentūras	Pirms jaunā perioda normatīvās bāzes izstrādes sākšanas	Tehnisks
Līdzfinansējuma saņēmējiem grūtības radīja nesamērīgi lielais normatīvo un metodisko dokumentu apjoms, kas nosaka	19. Izvērtēt citu ES finansēto programmu labo praksi projektu izstrādei nepieciešamo informāciju,	PA/ aģentūras	Pirms jaunā perioda normatīvās bāzes izstrādes sākšanas	Tehnisks

vai paskaidro projektu iesniegumu sagatavošanas un vērtēšanas prasības.	vērtēšanu un vērtēšanas kritēriju interpretāciju nosakot tikai vienā dokumentā, piemēram, programmas rokasgrāmatā vai vadlīnijās			
Vairākās programmās bija neveiksmīga pieredze ārējo projektu vērtēšanas ekspertu piesaistē	20. Izvērtēt iespēju paredzēt, ka projektu vērtēšanā tiek piesaistīts viens ārējais eksperts un viens iekšējais (PA/ aģentūras) eksperts	Donorvalstis sadarbībā ar VI	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks
Ziņojumu sagatavošana par neliela apjoma neatbilstībām neatbilst saimnieciskuma principam.	21. Noteikt precīzu neatbilstoši veiktu izmaksu apjoma sliekšni, no kura jāziņo par neatbilstībām	Donorvalstis sadarbībā ar VI	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks
Attaisnojamo dokumentu sagatavošana un apstiprināšana prasa nesamērīgi daudz resursu līdzfinansējuma saņēmējiem un PA/ aģentūrām.	22. Izvērtēt iespējas samazināt pieprasāmo attaisnojošo dokumentu daudzumu, piemēram, piemērojot vienkāršoto izmaksu principus (netiešo izmaksu nemainīgo likmi, vienas vienības izmaksas un vienreizējie maksājumi), daļu no dokumentiem pārbaudot projektu īstenošanas vietā vai efektīvāk izmantojot mehānismu izlases kārtībā pieprasīt atsevišķus dokumentus projektiem/ līdzfinansējuma saņēmējiem ar zemu riska līmeni.	PA/ aģentūras	Pirms programmu regulējošās normatīvās bāzes un iekšējo kārtību izstrādes sākšanas	Tehnisks
Atsevišķas donorvalstu prasības (donorvalstu Noteikumu 7.16.panta otrā daļa) saistībā ar iepirkuma procedūras veikšanu projektos ir nesamērīgas un neefektīvas.	23. Izvērtēt iespēju, ka donorvalstu noteikumos publisko iepirkumu normu piemērošana tiek noteikta ņemot vērā projekta finansējuma apmēru, mērķa grupas un Saņēmējvalsts publisko iepirkumu normatīvo regulējumu.	Donorvalstis sadarbībā ar VI	Donorvalstu Noteikumu saskaņošanas procesā ar Saņēmējvalstīm	Tehnisks

1. PIELIKUMS.**Intervēto personu saraksts**

N.p.k.	Intervētā persona	Institūcija, amats	Datums
1.	Alda Sebre	SIF, Projektu nodaļas vadītāja	04.11.2015.
2.	Solvita Ciganska	VARAM, Nacionālo un ārvalstu atbalsta instrumentu nodaļas vadītāja	10.11.2015.
3.	Sandra Cakule	VRAA, Direktora vietniece	11.11.2015.
4.	Harijs Ginters	VRAA, Projektu atbalsta departamenta direktors	
5.	Diāna Atkauķe	FM, EEZ, Norvēģijas un Šveices projektu uzraudzības nodaļas vadītāja	11.11.2015.
6.	Guntra Želve	FM, EEZ, Norvēģijas un Šveices projektu uzraudzības nodaļas vadītājas vietniece	
7.	Jeļena Šaicāne	SIF, Programmu uzraudzības nodaļas vadītāja	12.11.2015.
8.	Antra Kamradze	SIF, Finanšu kontroles nodaļas vadītāja p.i.	19.11.2015.
9.	Inta Sausā	SIF, Finanšu un budžeta vadības nodaļas vadītāja	
10.	Mārīte Ābolte	SIF, Finanšu kontroles nodaļas vadītāja vietnieka p.i.	
11.	Inese Sārtaputne	LIAA, Norvēģijas finanšu instrumenta nodaļas vadītāja	1.12.2015.
12.	Alise Lūse	VIAA, Starptautiskās sadarbības programmu nodaļas vadītāja	2.12.2015.
13.	Jana Sīle	VIAA, Vecākā projektu vadītāja	
14.	Reinis Tralmaks	VIAA, Vecākais eksperts	
15.	Kristīne Strazdīte	KM, Vecākā referente	4.12.2015.
16.	Sigita Šīre - Vismanta	KM, Eiropas Savienības fondu uzraudzības nodaļas vadītāja	
17.	Austra Rimša	KM, Referente	
18.	Linda Barbara	FM ES fondu vadības un kontroles departamenta Tiesiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja	24.11.2015.
19.	Dita Tetere	FM ES fondu vadības un kontroles departamenta ES fondu kontroles nodaļas vecākā eksperte	
20.	Evita Loseva	FM ES fondu vadības un kontroles departamenta Tiesiskā nodrošinājuma nodaļas juriskonsulte	
21.	Diāna Rancāne	FM ES fondu uzraudzības departamenta direktore	08.12.2015.
22.	Edgars Šadris	FM ES fondu stratēģijas departamenta direktors	
23.	Inta Liepa	FM Juridiskā departamenta direktore	24.11.2015.

2. PIELIKUMS. Fokusgrupas dalībnieku saraksts

N.p. k.	Iestāde	Amats	Vārds, uzvārds	Kontakti (telef./e-pasts)
1.	IZM	SSFID direktora vietniece	Inga Griķe	67047826
2.	VARAM	NAĀI nodaļas vadītāja	Solvita Ciganska	67026547; Solvita.ciganska@varam.gov.lv
3.	IeM	ELSSD SPKN vecākā referente	Ilze Baranovska	67219557; ilze.baranovska@iemgov.lv
4.	IeM	ELSSD SPKN Vecākais referents	Jānis Zvilna	67219504; janis.zvilna@iem.gov.lv
5.	EM	Inovācijas nodaļas vecākais eksperts	Modris Supe	26188392 modris.supe@em.gov.lv
6.	KM	ES Fondu depart. Finanšu instrum.attīstības nodaļas vec.referente	Kristīne Strazdīte	67330236 Kristine.Strazdite@km.gov.lv
7.	TM	PD Plānošanas un kontroles nod.vec.referente	Agnese Kleina	67036868 agnese.kleina@tm.gov.lv
8.	SIF	Projektu nodaļas vadītāja, programmu koordinatore	Madara Mežviete	28702318 madara.mezviete@sif.gov.lv
9.	SIF	Projektu nodaļas vadītāja	Alda Sebre	alda.sebre@sif.gov.lv
10.	TM	Projektu departamenta direktors	Agris Batalauskis	agris.batalauskis@tm.gov.lv

3. PIELIKUMS. Pārskats par izmantotajām metodēm

Dzīves cikla analīze

Dzīves cikla analīze ir metode, kas palīdz sistemātiski aplūkot un izskaidrot izvērtējuma jautājumā definēto problēmu katrā no finanšu instrumentu dzīves cikla posmiem, sākot ar plānošanas procesu (ietverot finanšu instrumentu vadības sistēmas un ieviešanas mehānisma izveidi), īstenošanas procesu (ietverot programmu ieviešanas mehānisma izveidi katras programmas līmenī un programmu ieviešanas gaitu) un pārejas posmu uz nākošo plānošanas periodu (ietekmes un ilgtspējas procesi).

Metodi izstrādājis un pamatojis izvērtēšanas teorētiķis R.Štokmans⁵³.

Metode ir piemērota, lai atbildētu uz izvērtējuma jautājumiem, kas vērsti uz ieguldījumu, veicamo aktivitāšu un rezultātu sasniegšanas mehānismu izskaidrošanu. Izmantojot dzīves cikla analīzes metodi, balstoties uz dokumentu analīzi un ekspertu intervijām tiks analizētas izvērtējuma jautājumos noteiktās finanšu instrumentu vadības funkcijas un to realizācijas gaita. Izvērtējuma gaitā paralēli tiks analizēta gan šo funkciju realizācija (noteikto mērķu un uzdevumu sasniegšana), gan to īstenošanas efektivitāte katrā no programmas dzīves cikla fāzēm. Dzīves cikla analīze tiek pielietota paralēli ar programmas vides analīzi un ietekmes faktoru analīzi, lai nodrošinātu sistemātisku finanšu instrumentu vadības funkciju analīzi. Metode tiks pielietota, lai sagatavotu atbildes šādiem izvērtējuma uzdevumiem 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 un 9.

Programmas vides analīze

Programmas vides analīze ir metode, kas cenšas raksturot un izskaidrot vidi, kurā darbojas konkrētā programma, identificēt galvenos spēlētājus un faktorus, kas to ietekmē.

Programmas vidi veido vairāki līmeņi:

- Finanšu instrumentu programmu, jeb *iekšējais līmenis*,
- *Finanšu instrumentu vadības sistēmas līmenis*, ar to saprotot:
 - organizatīvo struktūru kādā finanšu instrumentu vadības sistēma ir izveidota un darbojas;
 - mērķus, kuru sasniegšanai finanšu instrumentu vadības sistēma ir izveidota un darbojas;
 - tehnoloģiskos risinājumus, kādi ir izveidoti finanšu instrumentu vadības sistēmas darbības nodrošināšanai;
 - finanšu resursus, kādi ir nodrošināti finanšu instrumentu vadības sistēmas darbībai;
 - cilvēkresursus, kuri ir iesaistīti finanšu instrumentu vadības sistēmas darbībā)
- *ārējās vides līmenis*, ar to saprotot plašāko kontekstu kādā darbojas finanšu

53

Stockmann, Reinhard (Hg.) (2007): Handbuch zur Evaluation. Eine praktische Handlungsanleitung

instrumentu vadības sistēma, tai skaitā ekonomiskās, sociālās, politiskās, tiesību, un kultūras sistēmas.

Programmas vides analīzes ietvaros, balstoties uz dokumentu analīzi un ekspertu intervijām tiks analizēti iekšējais un vadības sistēmas līmenis, noskaidrojot iekšējos ietekmes faktorus, kā arī ārējās vides līmenis, lai noskaidrotu ārējos ietekmes faktorus, kas ietekmē finanšu instrumentu vadības sistēmas darbību un attiecīgajā izvērtējuma jautājumā skatīto funkciju.

Metodi izstrādājis un pamatojis izvērtēšanas teorētiķis R.Štokmans⁵⁴. Programmas vides analīze tiek pielietota paralēli ar dzīves cikla analīzi un ietekmes faktoru analīzi, lai nodrošinātu sistemātisku finanšu instrumentu vadības funkciju analīzi. Metode tiks pielietota, lai sagatavotu atbildes šādiem izvērtējuma uzdevumiem 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 un 9.

Ietekmes faktoru analīze

Ietekmes faktoru analīze ir metode, kas cenšas raksturot un izskaidrot mehānismus un ietekmes faktorus, kas darbojas vidē, kurā tiek īstenota konkrētā programma. Balstoties uz secinājumiem, kas gūti pielietojot dzīves cikla analīzi un programmas vides analīzi tiks analizēta iekšējo un ārējo ietekmes faktoru ietekme uz konkrētā izvērtējuma jautājumā skatīto funkciju izpildi katrā no identificētajiem dzīves cikla posmiem. Metodi izstrādājis un pamatojis izvērtēšanas teorētiķis R.Štokmans⁵⁵.

Metode ir piemērota un ļoti efektīva ietekmes faktoru sistemātiskai identificēšanai, pārbaudei un apstiprināšanai. Ietekmes faktoru analīze tiek pielietota paralēli ar dzīves cikla analīzi un programmas vides analīzi, lai nodrošinātu sistemātisku finanšu instrumentu vadības funkciju analīzi. Metode tiks pielietota, lai sagatavotu atbildes šādiem izvērtējuma uzdevumiem 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 un 10.

Izvērtējuma rubrikas

Izvērtējuma rubrikas nosaka skaidrus izvērtējuma kritērijus, kas tiks izmantoti vērtējot nesamērīgu prasību radītu administratīvo slogu, ieviešanas efektivitātes un lietderības pakāpi, salīdzinot dažādas finanšu instrumentu ieviešanas sistēmas funkcijas. Izvērtējuma rubrikas ir metode, kas ļauj skaidri pamatot izdarīto vērtējumu, īpaši atspoguļojot kvalitātes, vērtības un būtiskuma elementus⁵⁶. Rubrikas veido izvērtējuma kritēriji, kas šajā gadījumā atspoguļo dažādās nozīmīguma un efektivitātes pakāpes un šo kritēriju kvalitatīvu, aptverošu izskaidrojumu, kas raksturo kādas pazīmes atbilst katram no definētajiem nozīmīguma un efektivitātes līmeņiem. Nesamērīgu prasību radītais administratīvais slogs tiks vērtēts skalā no “ļoti nozīmīgs” - “nozīmīgs” - “daļējs” - “vājš” - “nav konstatējams”. Ieviešanas efektivitāte tiks vērtēta skalā no “ļoti efektīva” - “efektīva” - “apmierinoša” - “vāja” - “nav efektīva”.

Metode tiks pielietota, lai atbildētu uz izvērtējuma uzdevumiem Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 un 9.

⁵⁴ Turpat.

⁵⁵ Turpat.

⁵⁶ Oakden, J. (2013). Evaluation rubrics: How to ensure transparent and clear assessment that respects diverse lines of evidence. Melbourne: Better Evaluation.

Plūsmkarte (Flowchart)

Plūsmkarte (angļu val. - Flowchart) ir grafisks procesa atspoguļojums. Tiek izmantota, lai noteiktu, kā dažādi procesa posmi ir savstarpēji saistīti, kādas ir procesa robeža un posmu norises secība un savstarpējā saistība. Plūsmkarte tiks papildināta ar aprakstošo tekstu.

Metode ir piemērota sarežģītu un no daudziem posmiem sastāvošu procesu norises shematiskai vizualizēšanai, kas ļauj ērtāku un vieglāku procesa uztveri un analizēšanu.

Metode tiks pielietota, lai atbildētu uz izvērtējuma uzdevumiem Nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 un 9.

Dokumentu analīze

Šī izvērtējuma ietvaros pamatā plānojam izmantot neformalizēto metodi – tradicionālo dokumentu analīzi. Tradicionālo dokumentu analīzi veic ar vispārīgām loģiskās analīzes operācijām – sintēzi, salīdzināšanu, novērtēšanu.

Izvērtējumā izmantojamie dokumenti tiks izvēlēti atbilstoši pētāmajiem uzdevumiem. Metode tiks pielietota, lai atbildētu uz visiem izvērtējuma uzdevumiem.

Statistiskā(kvantitatīvā) analīze

Kvantitatīvās analīzes uzdevums ir, izmantojot standartizētas mērīšanas procedūras, mērīt pazīmes un tās mainīgos, izmantojot skaitliski izteiktu informāciju. Kvantitatīvā analīze tiks izmantota, lai veiktu dokumentu analīzes, aptauju un interviju rezultātā iegūto skaitliski izteikto datu statistisko analīzi, mainīgo identifikāciju, hipotēžu definēšanu un testēšanu.

Metode tiks pielietota, lai atbildētu uz izvērtējuma uzdevumiem Nr. 2, 3, 5, 6, 7, 8 un 9.

Datu ieguves metodes:

Intervijas

Plānojam veikt padziļinātās daļēji strukturētas tiešās intervijas, kas noritēs pēc izstrādāta jautājumu saraksta (intervijas protokola). Intervijas, kā kvalitatīva pētījuma metode, ir izvēlēta, jo iespējams iegūt padziļinātu informāciju, viedokli un attieksmi par pētāmajiem jautājumiem katra uzdevuma ietvaros.

Intervijas tiks veiktas, ņemot vērā pakalpojuma ietvaros izstrādātās vadlīnijas intervijām. Pēc metodoloģijas saskaņošanas ar Pasūtītāju, Izpildītāja eksperti nosūtīs institūciju amatpersonām elektronisku lūgumu piedalīties intervijā, norādot galvenās interviju jautājumu tēmas. Intervija tiks organizēta intervējamo personu pārstāvēto iestāžu darba telpās. Ja trīs darba dienu laikā netiks saņemts apstiprinājums intervijai, eksperti telefoniski kontaktēsies ar attiecīgo amatpersonu, lai saskaņotu intervijas laiku. Uzaicinājums intervijai tiks izsūtīts vismaz vienu nedēļu pirms plānotās

intervijas. Intervijas notiks klātienē („vaigs vaigā”) vai izmantojot IKT iespējas (piemēram, Skype vai telefonu).

Ja nepieciešams, intervijā piedalīsies vairāki Izpildītāja eksperti, lai nebūtu atkārtoti jāintervē tā pati amatpersona par citiem jautājumiem. Intervijas tiks fiksētas uz digitāla nesēja ar audio ierīces palīdzību un apstrādātas atbilstoši kvalitatīvas informācijas analīzes metodēm. Intervijas plānotais garums ir 1h. Interviju audio ieraksti vai transkripti tiks iesniegti Pasūtītājam ziņojuma pielikumā.

Metode tiks pielietota, lai atbildētu uz visiem izvērtējuma uzdevumiem.

Aptaujas

Aptaujas pieder pie kvantitatīvās pētniecības pieejas, kas paredz noteiktu intrametodoloģisku darbību īstenošanu noteiktā secībā. Aptauja ar anketēšanu ir sākotnējās informācijas ievākšanas metode, kas paredz uzdot pētāmajai kopai mutiskus vai rakstiskus jautājumus, kuri satur pētījuma problēmu empīriskā līmenī, kā arī iegūto atbilžu statistisko apstrādi.

Aptaujas anketas metodoloģiskā uzbūve aptvers kā faktoloģiskos, tā evaluatīvos jautājumus, bet atbilžu ticamības pārbaudei iekļauti gan filtrējošie, gan kontroljautājumi. Lai vienlaikus spētu iegūt gan objektīvu un plašu informāciju, kā arī nodrošinātu respondentam ērti aizpildāmu anketu un paaugstinātu atbildētības pakāpi, anketa pēc formas veidota iekļaujot kā slēgtos, tā daļēji slēgtos un atvērtos jautājumus. Atbilžu skalas veidotas izmantojot vairākus metodoloģiskos principus atkarībā no noskaidrojamā jautājuma specifikas. Iekļautas gan Laikerta skalas, gan nominālās, gan rangu skalas. Anketas pilotāža paredzēta instrumentārija pārbaudes un precizēšanas nolūkiem, kas tādējādi paaugstina iegūto datu validitāti.

Aptaujas kopas realizēšanai un organizēšanai plānots izmantot jau gatavas datu kopas par mērķa grupu, tās kombinējot ar pētāmo vienību atlasī pēc mērķtiecības un pieejamības principa, atbilstoši proporcionālajam dalījumam pēc statistikas datiem.

Ir paredzēts veikt divu veidu aptaujas – vienas aptaujas ietvaros tiks aptaujātas programmu vadībā iesaistītās institūcijas un otras aptaujas ietvaros tiks aptaujāti līdzfinansējuma saņēmēji.

Metode tiks pielietota, lai sagatavotu atbildes šādiem izvērtējuma uzdevumiem Nr. 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 un 11.

Fokusa grupu diskusija

FGD mērķis ir padziļināt analītiskā materiāla kvalitāti, kā arī iegūt idejas un konkrētus priekšlikumus. FGD pamatjautājumi tiks formulēti, balstoties uz intervijās iegūto informāciju un dokumentu analīzi, taču tie ir atvērti, lai rosinātu FGD dalībnieku interpretāciju un tādējādi jaunas informācijas iegūšanu. Viens no galvenajiem FGD pienesumiem ir praksē balstīta analītiski padziļināta pārskata iegūšana par pētāmajiem jautājumiem, kas papildinās interviju un dokumentu analīzes rezultātā iegūto informāciju.

Tādējādi, FGD tiks izmantotas, lai: (1) nodrošinātu triangulācijas principu ievērošanu, proti, pārbaudītu un validētu izvērtētāju secinājumus un izvirzītās prioritātes; un (2) identificētu nozīmīgu informāciju, kas neparādās interviju un dokumentu analīzes rezultātā.

Uz FGD tiks uzaicināti no 7 līdz 10 pārstāvji, vienlaikus paredzot vismaz 2 dalībnieku rezervi. Uzaicinājums uz FGD tiks nosūtīts elektroniski vismaz divas nedēļas pirms plānotā pasākuma, tam pievienojot darba kārtību. Dienu pirms pasākuma norises tiks nosūtīts atgādinājums. FGD norise tiks plānota Rīgā, iespējami pieejamā vietā. Izpildītājs nodrošinās tehnisko aprīkojumu, moderatoru un kafijas pauzi.

FGD vadīs moderators, piedaloties Izpildītāja ekspertiem. Diskusijas plānotais ilgums ir līdz divām stundām. Diskusijas laikā tiks veikts audio ieraksts.

Metode tiks pielietota, lai sagatavotu atbildes šādiem izvērtējuma uzdevumiem Nr. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 un 11.

4. PIELIKUMS. Divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultāti

30.tabula. LV01 Tehniskā palīdzība, t.sk. Bilaterālais fonds⁵⁷

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Bilaterālajā fondā finansējumu var saņemt: • finanšu instrumentu vadībā iesaistītas institūcijas; • līdzfinansējuma saņēmēji, kas īsteno iepriekš noteiktos projektus; • citas institūcijas, ja vadošā iestāde, programmas apsaimniekotājs vai donoralstis ierosina šo institūciju izdevumus saistībā ar finanšu instrumentu ieviešanu segt no Bilaterālā fonda; • donoralstu institūcijas.	MK noteikumi nosaka no bilaterālā fonda veicamās attiecināmās izmaksas. Vadošā iestāde iesniedz apstiprināšanai Finanšu instrumenta birojā Bilaterālā fonda darba plānā iekļautās aktivitātes. Pēc apstiprinājuma saņemšanas Bilaterālā fonda darba plāna aktivitāšu īstenošanai Finanšu ministrija ar institūcijām slēdz vienošanos, kurā nosaka finansējuma piešķiršanas, pārskatu iesniegšanas un norēķinu kārtību. Pēc plāna apstiprināšanas FM slēdz starpresoru vienošanās <i>par Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda nacionālā līmeņa bilaterālā fonda finansējuma izlietojumu.</i>	n/a	n/a	Notikuši pasākumi programmu sagatavošanas posmā. Starptautisks seminārs Iekšlietu un Tieslietu jomās. Notikuši 8 pasākumi Rīga – Kultūras galvas pilsēta ietvaros. Trīs aktivitātes Latvijas prezidentūras ietvaros.	

57

09.10.2012. Ministru Kabineta noteikumi Nr.694 Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda vadības noteikumi

Programma "LV02 Nacionālā klimata politika"⁵⁸

31. tabula. Divpusējās sadarbības fonda mērķis ir atbalstīt labas prakses piemēru un zināšanu apmaiņu starp donorvalstu un Latvijas institūcijām, veicinot programmas mērķa sasniegšanu.

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
- donorvalstu projektu partneru piesaistes veicināšana pirms grantu shēmas un atklāta konkursa projektu iesniegumu izstrādes un to izstrādes laikā (A); - sadarbības tīkla veidošana, pieredzes, zināšanu, labās prakses piemēru apmaiņa starp iepriekš noteikto projektu, grantu shēmas projektu, atklāta konkursa apstiprināto projektu līdzfinansējuma saņēmējiem, starptautiskajām organizācijām un donorvalstu institūcijām programmas jomas ietvaros (B).	- Administrē PA; - Par finansējuma izlietojumu un divpusējās sadarbības fonda pasākumiem atbilstoši sadarbības komitejas nolikumam lemj sadarbības komiteja; - Noteiktas attiecināmās izmaksas - atšķirīgas donorvalstu projektu partneru piesaistei un sadarbības tīklu veidošanai; - Iepriekš noteiktā projekta, grantu shēmas projekta un atklātā konkursa projekta līdzfinansējuma saņēmēja viena divpusējās sadarbības fonda pasākuma izmaksas nedrīkst pārsniegt EUR 10 000;	- noslēgti četri projektu partnerības līgumi ar nevalstiskajām organizācijām (bāzes vērtība 2013.gadā – 0, mērķis 2017.gadā – 4); - noslēgti deviņi projektu partnerības līgumi ar publiskā sektora institūcijām (bāzes vērtība 2013.gadā – 0, mērķis 2017.gadā – 9)	- izveidoti 11 profesionāli sadarbības tīkli starp Latvijas un donorvalstu institūcijām; - publicētas 15 publikācijas vienā valstī par partnervalstīm	- notikuši trīs partnerības veicināšanas pasākumi; - noticis viens pieredzes apmaiņas pasākums Norvēģijā;	noslēgti divi projektu partnerības līgumi ar publiskā sektora institūcijām

Programma "LV03 NVO fonds"⁵⁹

⁵⁸ 10.09.2013. Ministru kabineta noteikumi nr. 815 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Nacionālā klimata politika" īstenošanas kārtība"

Ministru Kabineta noteikumi nr.696 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "NVO fonds" īstenošanas kārtība" nav noteikts regulējums attiecībā uz divpusējo attiecību fondu ieviešanu un rezultātiem.

32. tabula. Programma "LV03 NVO fonds"

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Divpusējās sadarbības veidošanas atbalsta projekti (turpmāk – sadarbības veidošanas projekti) – projekti divpusējās sadarbības veicināšanai starp Latvijā un donorvalstīs reģistrētajām nevalstiskajām organizācijām ⁶⁰ .	- Programmas līgums attiecībā uz divpusējo attiecību fondu ieviešanu paredz, sadarbību ar Norvēģu Helsinku komiteju divpusējo attiecību veidošanā, kā arī trīs veida aktivitātes: (1) aktivitātes, kas ir vērstas uz partneru meklēšanu projekta sagatavošanas fāzē (paredzēti 7% no pieejamā finansējuma); (2) aktivitātes, kas paredzētas tīklošanās un pieredzes apmaiņas pasākumiem (paredzēti 6% no pieejamā finansējuma); (3) atbalsta meco un makro projektu īstenošanai kā papildus finansējums partnerību veidošanai (paredzēti 87% no pieejamā finansējuma. (1) un (2) tipa aktivitātēm tiek nodrošināts 100% līdzfinansējums, bet (3) tipa aktivitātēm 90%. - Sadarbības veidošanas projektu īstenošanai pieejami 142	- divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un citu valstu nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par 18 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 18); - divpusējo partnerību skaits, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par 14 vienībām (bāzes	- divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un donorvalstu nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par 12 vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 12); - divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un citu saņēmējvalstu vai Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām, palielinājies par sešām	Aktivitāte (1): Īstenoti viens divpusējās sadarbības partnerības veidošanas pasākums starp Latvijas NVO un donorvalstīm (Norvēģijas Karaliste, Islande, Lihtenšteinas Firstiste). Otrais forums nenotika, jo nebija interese no Donorvalstu partneriem. (2) SIF fonds īstenojis sadarbību ar Norvēģu –	- divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un donorvalstu nevalstiskajām organizācijām – 31; - divpusējās partnerības līgumu skaits, kuri noslēgti starp Latvijas un citu saņēmējvalstu vai Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām – 12;

⁵⁹ 9.10.2012. Ministru kabineta noteikumi nr.696 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "NVO fonds" īstenošanas kārtība"

⁶⁰ 2012.gada 9.oktobra **Ministru kabineta noteikumi Nr.697 "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda programmas "NVO fonds" apakšprogrammas "Nevalstisko organizāciju projektu programma" atklāta konkursa nolikums"**

	382 euro, kurus sadala divos atklātos konkursos, piešķirot attiecīgi 60 % un 40 %; • Vienam projektam pieejamais programmas līdzfinansējums sadarbības veidošanas projektiem – līdz 1792,80 euro. • Programmas līdzfinansējums nedrīkst pārsniegt 90 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām. Līdzfinansējuma saņēmējs nodrošina savu finansējumu vismaz 10 % apmērā no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām. Daļu finansējuma var nodrošināt kā ieguldījumu natūrā (brīvprātīgo darbu), bet tas nedrīkst pārsniegt 50 % no līdzfinansējuma saņēmēja finansējuma daļas. • Mecoprojekta vai makroprojekta iesnieguma iesniedzējs, kura projektā kā partneris piesaistīta donorvalstīs reģistrētā sabiedriskā organizācija, var pieteikties programmas līdzfinansējumam sadarbības veidošanas projekta īstenošanai. • Programmas līdzfinansējumu piešķir brauciena izmaksu segšanai ne vairāk kā divām personām no vienas Latvijas nevalstiskās organizācijas un ne vairāk kā divām personām viena	vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 14).	vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 6); • divpusējo partnerību skaits ar donorvalstu nevalstiskajām organizācijām, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par deviņām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 9); • divpusējo partnerību skaits ar citu saņēmējvalstu vai Krievijas un Baltkrievijas nevalstiskajām organizācijām, kuras sekmē un uzlabo Latvijas nevalstisko organizāciju darbību, palielinājies par piecām vienībām (bāzes vērtība 2012.gadā – 0, mērķis 2016.gadā – 5).	Helsinku komiteju, Norvēģijas vēstniecību, kā arī noorganizēts viens seminārs. (3) 12 projektu pieteicēji izmantoja iespēju, lai satiktos ar iespējamajiem partneriem no Donorvalstīm un sagatavotu kopīgu projekta pieteikumu (divi – Islande, 10 – Norvēģija). Visi iepriekšminētie pieteicēji iesniedza projektu pieteikumus projektu konkursā. No tiem pieci tika atbalstīti.	
--	--	---	--	--	--

	mecoprojekta vai makroprojekta iesnieguma sagatavošanai, nepārsniedzot 896,40 euro par vienu personu. • komisija izvērtē sadarbības veidošanas projektu iesniegumus atbilstoši vērtēšanas kritērijiem				
--	---	--	--	--	--

Programma “LV04 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana”⁶¹

33. tabula. Programma “LV04 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana”

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Divpusējās sadarbības fonds ietver divu veidu aktivitātes: "A" aktivitāte – donorvalstu projektu partneru meklēšana un sadarbības izveide; "B" aktivitāte – sadarbības tīklu izveide un uzturēšana pieredzes, zināšanu un labās prakses apmaiņai ar donorvalstu organizācijām un institūcijām.	Programmas līdzfinansējums Divpusējās sadarbības fonda īstenošanai sadalās sekojoši: "A" aktivitātes īstenošanai – 9% apmērā no kopējā programmas līdzfinansējuma Divpusējās sadarbības fonda īstenošanai; "B" aktivitātes īstenošanai – 91% apmērā no kopējā programmas līdzfinansējuma Divpusējās sadarbības fonda īstenošanai. Sadarbības komiteja lemj par Divpusējās sadarbības fonda	• noorganizēti 20 pasākumi plašāku sadarbības iespēju veicināšanai kultūras jomā un kopīgu sadarbības tīklu veidošanai starp Latviju un donorvalstīm; • nodrošināta 1000 personu dalība sadarbības ietvaros īstenotajos kultūras pasākumos.	• izveidotas jaunas un pilnveidotas esošās 10 partnerības; • nodrošināta 100 kultūras jomas darbinieku mobilitāte.	„A” aktivitātes ietvaros noticis viens pasākums ar Donorvalsts partneri. „B” aktivitātes ietvaros 2014.gadā netika īstenoti partnerības pasākumi dēļ lielā darba apjoma. Sadarbības komiteja ir lēmusi par izmaiņām atbalstāmajās darbībās	• izveidotas jaunas un pilnveidotas esošās partnerības - 19 • nodrošināta 72 kultūras jomas darbinieku mobilitāte

⁶¹ 26.03.2013. Ministru kabineta noteikumi nr.162 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana" īstenošanas kārtība

	īstenošanas kārtību, izlietojumu un, ja nepieciešams par procentuālā Divpusējās sadarbības fonda īstenošanai pieejamā programmas līdzfinansējuma sadalījuma maiņu. Noteikumos noteiktas attiecināmās izmaksas. Lai saņemtu programmas līdzfinansējumu Divpusējās sadarbības fonda "B" aktivitātes ietvaros, līdzfinansējuma saņēmējs sagatavo Divpusējās sadarbības fonda līdzfinansējuma pieprasījumu un iesniedz to programmas apsaimniekotājam papīra formā un elektroniski. Divpusējās sadarbības fonda "A" aktivitātes ietvaros veiktās izmaksas sedz 100 % apmērā no programmas līdzfinansējuma. Divpusējās sadarbības fonda "B" aktivitātes ietvaros veikto izmaksu līdzfinansēšanas apmēru no programmas līdzfinansējuma nosaka atbilstoši tā līdzfinansējuma saņēmēja juridiskajam statusam, kurš iesniedzis Divpusējās sadarbības fonda līdzfinansējuma pieprasījumu.			paplašinot to spektru.	
--	--	--	--	-------------------------------	--

	Programmas apsaimniekotājs izvērtē Divpusējās sadarbības fonda līdzfinansējuma pieprasījumu atbilstoši atbilstības kritērijiem un, ja tas saņēmis pozitīvu novērtējumu visos atbilstības kritērijos, nosūta līdzfinansējuma saņēmējam uzaicinājumu slēgt līgumu par Divpusējās sadarbības fonda "B" aktivitātes finansējuma izlietošanu.				
--	--	--	--	--	--

Programma “LV05 Pētniecība un stipendijas”⁶²

34. tabula. „LV05 Pētniecība un stipendijas”

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Sagatavošanas vizīšu projekti Pētniecības un Stipendiju programmās.	Programmas divpusējās sadarbības fonda sagatavošanas vizīšu projektu iesniegumu atklātajā konkursā ir pieejams programmas līdzfinansējums 73 470 euro apmērā. Divpusējās sadarbības fonda sagatavošanas vizīšu projekti tiek ieviesti kā atklāts konkurss. Vienas sagatavošanās vizītes ilgums ir no vienas līdz piecām dienām. Sagatavošanas vizīšu projektiem programmas līdzfinansējums ir 100 % no projekta kopējām attiecināmajām izmaksām, bet tas nevar pārsniegt 1000 euro vienam	pieaugusi zinātniskā sadarbība starp Latviju un Norvēģiju (bāzes vērtība 2012.gadā – 0; mērķis 2017.gadā – 40 sadarbības projekti un 80 sadarbībā iesaistītas institūcijas);	n/a	Noorganizēti divi atklāti konkursi sagatavošanās vizītēm Pētniecības un Stipendiju programmās. Tiek plānots izmantot divpusējo attiecību fondu finansējumu arī apstiprināto Stipendiju un Pētniecības projektu	15 sagatavošanās vizītes stipendiju aktivitātē un 36 sagatavošanās vizītes pētniecības aktivitātē

⁶² 22.10.2013. Ministru kabineta noteikumi nr.1174 “Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Pētniecība un stipendijas" īstenošanas kārtība un divpusējas sadarbības fonda sagatavošanas vizīšu projektu iesniegumu atklāta konkursa nolikums”

	projektam.			ieviešanas posmā, lai organizētu partneru kontaktseminārus Latvijā labās prakses apmaiņai.	
--	------------	--	--	--	--

Programma “LV06 “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā”⁶³

35. tabula. Programma “LV06 “Inovācijas “zaļās” ražošanas jomā”

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Programmas divpusējās sadarbības fonda pasākumi ir: - donorvalsts projektu partneru meklēšanas un piesaistes veicināšanas aktivitātes pirms programmas projektu iesniegumu izstrādes un to izstrādes laikā; - sadarbības tīkla veidošanas, pieredzes, zināšanu, tehnoloģiju un labākās prakses piemēru apmaiņas veicināšana; ✓ starp Latvijas Republikā reģistrētu komersantu, kas ir	MK noteikumi nosaka atbalsta saņēmējus un attiecināmās izmaksas. Pieteikumus dalībai divpusējās sadarbības fonda atbalsta pasākumā atbalsta saņēmēji iesniedz aģentūrā elektroniski, nosūtot uz elektroniskā pasta adresi (NOR.projekti@liaa.gov.lv) vismaz 30 darbdienas pirms divpusējās sadarbības fonda plānotā atbalsta pasākuma. Atbalsta saņēmējs papildus pieteikumam aģentūrā iesniedz aizpildītu uzskaites veidlapu par saņemto <i>de minimis</i> atbalstu saskaņā ar normatīvajiem aktiem par <i>de minimis</i> atbalsta uzskaites un	n/a	30 personas iesaistītas apmaiņas vizītēs starp saņēmējvalsti un donorvalsti.	Notikuši četri programmas sadarbības pasākumi – uzņēmumu kontaktbiržas. Sadarbība notikusi arī viena iepriekšnoteiktā projekta ietvaros.	Programmas sadarbības pasākumos kopumā piedalījušies 102 uzņēmumi un 81 persona no Latvijas un 67 personas no Norvēģijas.

⁶³ 02.04.2013. Ministru kabineta noteikumi nr.181 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā" īstenošanas kārtība”

programmas ietvaros atbalstīta projekta līdzfinansējuma saņēmējs, un donorvalsts institūcijām un komersantiem; ✓ starp programmas apsaimniekotāju, aģentūru, donorvalsts institūcijām un komersantiem Latvijā un donorvalstī	piešķiršanas kārtību un <i>de minimis</i> atbalsta uzskaites veidlapu paraugiem. Aģentūra izvērtē pieteikumu atbilstību divpusējās sadarbības fonda pasākuma mērķim un vismaz 15 darbdienu pirms plānotā atbalsta pasākuma informē pieteikuma iesniedzēju – atbalsta saņēmēju – par pieteikuma atbalstīšanu vai noraidīšanu.				
--	--	--	--	--	--

Programma “LV07 Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm”⁶⁴

36. tabula. Programma “LV07 Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Divpusējās sadarbības fonda mērķis ir atbalstīt zināšanu un labas prakses nodošanu starp Norvēģijas un Latvijas institūcijām, veicinot programmas mērķa sasniegšanu. Programmas divpusējās sadarbības pasākumi ir: programmas projektu	PA veic divpusējās sadarbības pasākumu īstenošanas uzraudzību. MK noteikumi nosaka atbalstāmos saņēmējus un attiecināmās izmaksas, atbalstu vienam divpusējās sadarbības fonda pasākumam - ne vairāk kā 10 000 <i>euro</i>. Izmaksas atbalsta saņēmējiem	n/a	- organizēti pieredzes un zināšanu apmaiņas pasākumi starp Latvijas un Norvēģijas iestādēm (bāzes vērtība 2012. gadā – 0; mērķis 2017. gadā – 15); - izveidotas stratēģiskās	Ir izstrādāts un apstiprināts divpusējā sadarbības fonda pasākumu plāns. Notikusi Ekspertu piesaiste dalībai iepriekš noteiktā projekta „Reģionālās	- organizēti pieredzes un zināšanu apmaiņas pasākumi starp Latvijas un Norvēģijas iestādēm – 13; - izveidotas stratēģiskās

⁶⁴ 26.02.2013. Ministru kabineta noteikumi nr.111 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm" īstenošanas kārtība

iesniegumu izstrādes un donorvalsts projektu partneru piesaistes veicināšanas aktivitātes; sadarbības tīkla veidošana, pieredzes, zināšanu, labās prakses piemēru apmaiņa starp programmas mērķa grupu institūcijām un donorvalsts institūcijām.	finansē 100 % apmērā no divpusējās sadarbības fonda attiecināmajām izmaksām. Sadarbības komiteja ne retāk kā divas reizes gadā izskata un saskaņo plānotos programmas divpusējās sadarbības pasākumus.		partnerattiecības starp Latvijas un Norvēģijas iestādēm (bāzes vērtība 2012. gadā – 0; mērķis 2017. gadā – 20).	politikas aktivitāšu īstenošana Latvijā un reģionālās attīstības pasākumu izstrāde” konferencē, konference Inovācijas publiskajā sektorā: no idejas līdz darbībai; Seminārs Norvēģijas finanšu instrumenta 2009. – 2014.gada perioda programmas „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm” iepriekš noteikto projektu īstenošanai un to partneriem;	partnerattiecības starp Latvijas un Norvēģijas iestādēm – 4.
--	--	--	--	--	---

Programma “LV08 Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma”⁶⁵

36. tabula. Programma “LV08 Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma

Programmas divpusējās sadarbības pasākumi	Ieviešanas nosacījumi	Sasniedzamie rezultāti		Sasniegtie rezultāti uz 31.12.2014.	
		Rezultāta rādītāji	Iznākuma rādītāji	Īstenotie pasākumi	Sasniegtie rezultāti
Divpusējās sadarbības fonda ietvaros izdevumi var būt: • projektu īstenotājiem; • programmas apsaimniekotājam – attiecībā uz programmas līmeņa pasākumiem; • donoru programmas partnerim – attiecībā uz programmas līmeņa pasākumiem, par kuriem starp programmas apsaimniekotāju un donoru programmas partneri noslēgta vienošanās par divpusējās sadarbības fonda pasākuma organizēšanu vai Latvijas dalībnieku donoru programmas partnera organizētā daudzpusējā pasākumā finanšu instrumenta ietvaros.	Programmas finansējums 100 % apmērā sedz programmas līmeņa divpusējās sadarbības fonda izmaksas. Lēmumus par divpusējās sadarbības fonda pasākumiem un to finansēšanu pieņem sadarbības komiteja. Divpusējās sadarbības fonda izdevumu sadalījums pa aktivitātēm: • 40 % – stratēģiskā līmeņa aktivitāšu risināšanai un atbalstam (konferencēm, semināriem, darba grupām, augsta līmeņa vadības sanāksmēm, līdzdalībai starptautiskajās konferencēs); • 60 % – divpusējās sadarbības veicināšanas pasākumiem projektu ietvaros starp projekta partneriem (mācību	Sadarbība starp institūcijām saņēmējvalstīs un donorvalstīs	Partnerības līgumu skaits ar saņēmējvalsts publisko sektoru (mērķa vērtība 5) Aktivitāšu skaits, kurās piedalās saņēmējvalstis un donorvalstis (bilateriālais fonds) (mērķa vērtība 14); Starptautisko tīklu skaits, kuros programmas un projektu partneri piedalās kopā (mērķa vērtība 1); Semināru, darba grupu, konferenču skaits ar citu saņēmējvalstu programmas apsaimniekotājiem Norvēģijas finanšu instrumenta Korekcijas dienestu sektora	Sadarbības komiteja ir apstiprinājusi bilaterālā fonda divpusējo attiecību plānu.	Līdz šim rezultāti sasniegti atbilstoši plānam, korektīvās darbības nav nepieciešamas.

⁶⁵ 08.04.2014. Ministru kabineta noteikumi nr. 191 “Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda programmas "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma" īstenošanas kārtība

	vizītēm, ekspertu konsultācijām, pētījumiem un informatīvajiem pasākumiem, kā arī partnerības attīstībai). Daļa no šiem līdzekļiem, kas nepārsniedz 20 %, ir paredzēta Eiropas Padomes ekspertu līdzdalības finansēšanai Valsts policijas projekta un Ieslodzījuma vietu pārvaldes projekta ietvaros.		ietvaros (mērķa vērtība 4); Līdzdalība politiskā līmeņa tikšanās reizē, kurā piedalās citu saņēmējvalstu pārstāvji Norvēģijas finanšu instrumenta Korekcijas dienestu sektora ietvaros (mērķa vērtība 1); Līdzdalība tikšanās reizē ar citu saņēmējvalstu korekcijas dienestu vadītājiem Norvēģijas finanšu instrumenta Korekcijas dienestu sektora ietvaros (mērķa vērtība 1); Profesionālo tīklu skaits starp tām institūcijām saņēmējvalstī un donorvalstī, kas ir izveidotas un darbojas (mērķa vērtība 5).	
--	--	--	---	--

5. PIELIKUMS. Anotācija pētījumam

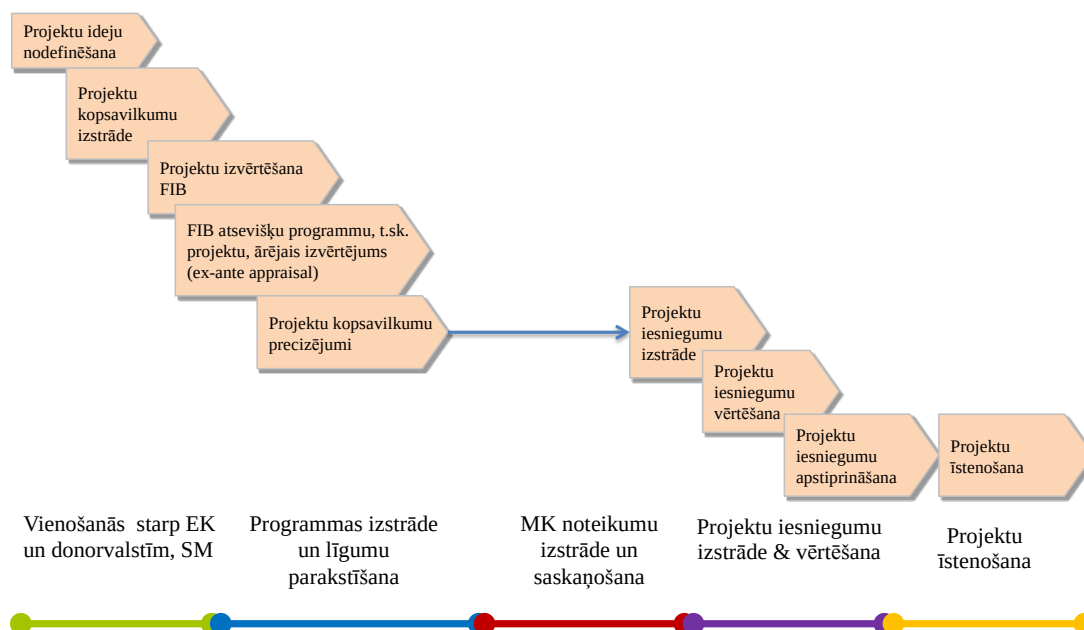
Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta
2009.-2014.gada perioda ieviešanas sistēmas efektivitātes izvērtējums

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti latviešu valodā <u>Pētījuma mērķis</u> ir sniegt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk kopā – finanšu instrumenti) vadības sistēmas un programmu papildināmības izvērtējumu. <u>Pētījuma rezultāti:</u> Donorvalstu (Norvēģija, Īslande un Lihtenšteina) prasības finanšu instrumentu ieviešanas nacionālā normatīvā regulējuma izstrādei atbilst drošas finanšu vadības principiem. Nākotnē būtu pārskatāms ārējā un iekšējā normatīvā regulējuma prasību samērīgums pret pieejamo finansējumu, kā arī prasības atsevišķiem programmu ieviešanas posmiem, piemēram, iepriekšnoteikto projektu atlasei un konstatēto neatbilstību ziņošanai. VI iestāde ir īstenojusi savas funkcijas atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam regulējumam, tomēr nākotnē nepieciešams stiprināt VI stratēģiskās vadības lomu. Nozaru ministrijām, kas veic PA funkcijas, būtu vairāk jāfokussējas uz rezultātu novērtēšanas sistēmu kvalitātes pilnveidošanu un institūciju kompetences stiprināšanu, nodalot politikas plānošanas un ieviešanas funkcijas, un projekta līmeņa vadības un uzraudzības funkcijas.	Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti angļu valodā <u>The objective of the evaluation</u> is to assess management system and programmes' complementarity of the European Economic Area Financial Mechanism and Norwegian Financial Mechanism (further – Financial Mechanisms) for 2009 - 2014. <u>Results of the evaluation:</u> Donor states' (Norway, Iceland, Liechtenstein) requirements regarding national regulatory framework for the Financial Mechanisms correspond to the principles of sound financial management. Proportionality of the external and internal regulatory framework in relation to the available financing should be reviewed in the future, along with the requirements for some specific implementation aspects, e.g., selection of the predefined projects and reporting of irregularities. The National Focal Point has implemented its functions in accordance with the regulatory framework; the strategic management function of the National Focal Point should be strengthened in the future. Line ministries, which perform the POs' functions, should rather focus upon improvement of quality of the evaluation systems and institutional competences; policy planning and implementation functions should be separated from the project level management and monitoring functions.
Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas	1. Vai finanšu instrumentu ieviešanas mehānisma uzbūve un iesaistīto institūciju funkcijas nodrošina finanšu instrumentu

	kopējo mērķu un atsevišķu programmu mērķu/rezultātu (outcome/output) savlaicīgu sasniegšanu? Kādi ir galvenie kavēkļi šo mērķu/rezultātu sasniegšanā un kā tos iespējams mazināt / novērst? 2. Vai finanšu instrumentu ieviešanas prasības ir samērojamas no administratīvā sloga viedokļa un samērīguma principa? 3. Vai finanšu instrumentu programmas papildina viena otru? Vai finanšu instrumenti papildina citus finanšu avotus? Cik liela ir varbūtība, ka finanšu instrumentu programmu projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta un kādi būtu to finansēšanas avoti šādā gadījumā?
Pētījuma pasūtītājs	Finanšu ministrija
Pētījuma īstenotājs	SIA SAFEGE Baltija
Pētījuma īstenošanas gads	2015
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	7588,00 Eiro, pētījums finansēts no Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009. –2014.gada perioda projekta LV01 „Tehniskās palīdzības fonds 2011. – 2017.gadam” līdzekļiem.
Pētījuma klasifikācija*	Padziļinātas ekspertīzes pētījumi politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādei, politikas analīzei un ietekmes novērtēšanai – pētījumi, kas tiek izstrādāti, lai iegūtu neatkarīgu analīzi par konkrētas politikas vai tiesiskā regulējuma izstrādes nepieciešamību, novērtētu esošās politikas vai regulējuma īstenošanu un sasniegtos rezultātus.
Politikas joma, nozare**	Ārvalstu finanšu instrumentu apguve, Eiropas Savienības fondi un citi ārvalstu finanšu instrumenti.
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums (visa Latvija vai noteikts reģions/novads)	Visa Latvija.
Pētījuma mērķa grupa/-as	Valsts pārvaldes un Eiropas Ekonomikas

(piemēram, Latvijas iedzīvotāji darbaspējas vecumā)		zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta vadībā iesaistītās institūcijas, sabiedrība kopumā.
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:		
	a) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	x
	b) statistikas datu analīze	
	c) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	x
	d) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	x
	e) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	x
	f) gadījumu izpēte	n/a
	g) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	x
	h) citas metodes (norādīt, kādas)	n/a
Kvantitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):		
	1. Aptaujas izlases metode	Vienpakāpju klastera izlase
	2. Aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	130
Kvalitatīvās pētījuma metodes (ja attiecināms):		
	1. Padziļināto/ekspertu interviju skaits (ja attiecināms)	23
	2. Fokusa grupu diskusiju skaits (ja attiecināms)	1
Izmantotās analīzes grupas (griezumi)		Finansējuma saņēmēji un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta vadībā iesaistītās institūcijas.
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija		Guntra Želve, Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta EEZ, Norvēģijas un Šveices projektu uzraudzības nodaļas vadītājas vietniece epasts: guntra.zelve@fm.gov.lv ; tālr.: 67095663

6. PIELIKUMS. Iepriekš noteikto projektu dzīvescikls

7. PIELIKUMS. Apstiprināto projektu skaits katrā no programmām

Finanšu instruments (FI)	Programma	Projektu atlases veids/ kārta	Apstiprināto projektu skaits
EEZ FI	LV02 Nacionālā klimata politika	Iepriekš noteiktie projekti	2
		Atklāts konkurss "Ilgtspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība"	7
		Neliela apjoma grantu shēmas projektu iesniegumu atklāts konkurss "Kapacitātes celšana pētījumiem un pasākumiem sabiedrības zināšanu uzlabošanai par klimata pārmaiņām un to radītajām sekām"	18
		Kopējais programmā apstiprināto projektu skaits	27
	LV03 NVO fonds	Iepriekš noteiktais projekts	1
		Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju projektu programma" 1.atlase	66
		Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju projektu programma" 2.atlase	44
		Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju projektu programma" 3.atlase	18
		Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju atbalsta programma"	78
		Kopējais programmā apstiprināto projektu skaits	207
	LV04 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana	Iepriekš noteiktie projekti	5
		Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras apmaiņa"	11
		Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras mantojuma saglabāšana"	5
		Kopējais programmā apstiprināto projektu skaits	21
EEZ FI un Norvēģu FI	LV05 Pētniecība un stipendijas	Atklātais konkurss "Bilaterālās sadarbības fonds: sagatavošanās vizītes (stipendijās un pētniecībā)" 1.atlase	41
		Atklātais konkurss "Bilaterālās sadarbības fonds: sagatavošanās vizītes (stipendijās)" 2.atlase	10
		Atklātais konkurss "Pētniecība"	11
		Atklātais konkurss "Stipendijas"	27
		Kopējais programmā apstiprināto projektu skaits	89
Norvēģu FI	LV06 Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā	Iepriekš noteiktais projekts	1
		Atklātā konkursa "Atbalsts "zaļo" tehnoloģiju ieviešanai ražošanā" 1.kārta	3
		Atklātā konkursa "Atbalsts "zaļo" tehnoloģiju ieviešanai ražošanā" 2.kārta	15
		Neliela apjoma grantu shēmas konkursa "Atbalstu komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā" 1.kārta	4
		Neliela apjoma grantu shēmas konkursa "Atbalstu komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā" 2.kārta	6

		Neliela apjoma grantu shēmas konkursa "Atbalstu komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā" 3.kārta	14
		Kopējais programmā apstiprināto projektu skaits	43
	LV07 Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm	Iepriekš noteiktie projekti	4
	LV08 Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma	Iepriekš noteiktie projekti	3

8. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju/ aģentūru aptauja

Labdien! Aicinām Jūs piedalīties aptaujā saistībā ar Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk kopā – finanšu instrumenti) vadības sistēmas un programmu papildināmības izvērtējumu, kas tiek izstrādāts Finanšu ministrijas pasūtījuma.

Izvērtējuma ietvaros tiek izvērtēta finanšu instrumentu vadības sistēmas atbilstība efektivitātes, lietderības un saimnieciskuma principiem, kā arī identificēta programmu papildināmība ar citiem ārvalstu finansējuma avotiem.

Visa jūsu sniegtā informācija tiks uzskatīta par konfidenciālu un anonīmi analizēta. Aptaujā sniegtās atbildes tiks apkopotas un vērtētas kumulatīvi, nenorādot konkrētā respondenta viedokli.

Lūdzam Jūs aizpildīt šo anketu **līdz 2015.gada 3.decembrim**.

Jau iepriekš pateicamies par Jūsu atbildēm!

1. Novērtējiet donorvalstu noteikto normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai

1 2 3 4 5

Pilnībā neapmierina ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā apmierina

2. Novērtējiet nacionālo normatīvo regulējumu un izvirzītās prasības finanšu instrumentu ieviešanai

1 2 3 4 5

Pilnībā neapmierina ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā apmierina

3. Vai Jūsaprāt, kādā no programmu ieviešanas posmiem donorvalstu izvirzītās prasības nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem?

- ☐ Jā
- ☐ Vairāk jā nekā nē
- ☐ Vairāk nē nekā jā
- ☐ Nē

4. Ja Jūsu atbilde bija “jā” vai “vairāk jā nekā nē”, lūdzu, argumentējiet savu viedokli.

5. Vai Jūsaprāt, kādā no programmu ieviešanas posmiem nacionāli izvirzītās prasības nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem?

- ☐ Jā

- ☐ Vairāk jā nekā nē
- ☐ Vairāk nē nekā jā
- ☐ Nē

6. Ja Jūsu atbilde bija “jā” vai “vairāk jā nekā nē”, lūdzu, argumentējiet savu viedokli.

7. Novērtējiet, cik lielā mērā finanšu instrumentu vadības ietvars (t.sk. regulējums, funkcijas, prasības) un īstenotās darbības ir veicinājušas izvirzīto mērķu un rezultātu savlaicīgu sasniegšanu?

1 2 3 4 5

Būtiski kavē ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā atbalsta

8. Vai Jūsu institūcija bija iesaistīta programmas izstrādē?

Jā ☐ (lūdzu, turpiniet ar jautājumu 8)

Nē ☐ (lūdzu, turpiniet ar jautājumu 9)

9. Novērtējiet institūcijas iesaistes programmas izstrādē samērīgumu pret veiktajiem ieguldījumiem.

1 2 3 4 5

Pilnībā nesamērīgi ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgi

10. Iesaistīta programmas ieviešanas fāzē?

Jā ☐ (lūdzu, turpiniet ar jautājumu 10)

Nē ☐ (lūdzu, turpiniet ar jautājumu 11)

Vai Jūsu institūcija ir

11. Novērtējiet institūcijas iesaistes programmas ieviešanā samērīgumu pret veiktajiem ieguldījumiem?

1 2 3 4 5

Pilnībā nesamērīgi ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgi

12. Atzīmējiet, vai piekrītat apgalvojumiem par programmu ieviešanas posmiem:

	Piekrītu	Daļēji piekrītu	Nepiekrītu	Nav viedoklis
- normatīvo aktu izstrāde programmas ieviešanas nodrošināšanai veicināja papildus administratīvā sloga veidošanos	☐	☐	☐	☐
- programmu, kuras tiek īstenotas partnerībā ar donoralstu institūcijām, sadarbības komiteju izveidošana un organizēšana veicināja papildus administratīvo slogu nebija samērīga pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju izstrāde veicināja papildus administratīvo slogu un nebija samērīga pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- programmas vadības un kontroles sistēmas izstrāde veicināja papildus administratīvo slogu un nebija samērīga pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības iepriekš noteikto projektu iesniegumu sagatavošanai	☐	☐	☐	☐

un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu <u>programmu apsaimniekotājiem</u>				
- prasības <u>iepriekš noteikto</u> projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu <u>projektu iesniedzējiem</u>	☐	☐	☐	☐
- prasības <u>atklāto konkursu/ grantu shēmu</u> projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu <u>programmu apsaimniekotājiem</u>	☐	☐	☐	☐
- prasības <u>atklāto konkursu/ grantu shēmu</u> projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai veicināja papildus administratīvo slogu <u>projektu iesniedzējiem</u>	☐	☐	☐	☐
- prasības <u>iepriekš noteikto</u> projektu iesniegumu vērtēšanai un atlasei veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības <u>atklāto konkursu/ grantu shēmu</u> projektu iesniegumu vērtēšanai un atlasei veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības projekta vai iepriekš noteiktā projekta līguma noslēgšanai veicināja papildus administratīvo slogu un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības projekta vai iepriekš noteiktā projekta īstenošanas uzraudzībai un kontrolei veicina papildus administratīvo slogu <u>programmu apsaimniekotājiem</u> un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības projekta vai iepriekš noteiktā projekta īstenošanas uzraudzībai un kontrolei veicina papildus administratīvo slogu <u>līdzfinansējuma saņēmējiem</u> un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- projektu maksājumu veikšanas process/ prasības veicina papildus administratīvo slogu un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības konstatēto neatbilstību un finanšu korekciju piemērošanai veicina papildus administratīvo slogu un nav samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības programmu publicitātes prasību īstenošanai un projektu publicitātes prasību ievērošanas uzraudzībai veicina papildus administratīvo slogu un nebija samērīga pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐
- prasības neatbilstoši veiktos izdevumu atgūšanai un neizlietoto līdzekļu vai neatbilstoši veikto izdevumu atmaksāšanai veicina papildus administratīvo slogu un nebija samērīga pret veiktajiem ieguldījumiem	☐	☐	☐	☐

13. Novērtējiet projektiem
veikto maksājumu savlaicīgumu

1 2 3 4 5

Maksājumi netiek veikti ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Maksājumi tiek veikti pilnībā savlaicīgi

14. Vai un kādi faktori
negatīvi ietekmē savlaicīgu maksājumu veikšanu projektiem (var atzīmēt vairākus atbilžu variantus)?

☐ Donoru noteiktās prasības

- ☐ Nacionāli noteiktās prasības
- ☐ Institūcijas iekšēji noteiktās prasības/ kārtība
- ☐ Noteiktie maksājumu veikšanas termiņi
- ☐ Sadarbība starp dažādām struktūrvienībām institūcijas iekšienē
- ☐ Sadarbība ar citām programmu ieviešanā iesaistītajām institūcijām
- ☐ Sadarbība ar donorvalsts programmas partneri
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru cilvēkresursu kapacitāte (cilvēkresursu skaits pret veicamajām funkcijām)
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru darbinieku pieredzes un zināšanu trūkums
- ☐ Līdzfinansējuma saņēmēju iesniegto pārskatu un pievienoto dokumentu kvalitāte
- ☐ Citi administratīvie, juridiskie vai tehniskie jautājumi
- ☐ Citi faktori (lūdzu norādīt kādi) _____
- ☐ Neviens no faktoriem neietekmē

15. Kādi faktori pozitīvi
ietekmē savlaicīgu maksājumu veikšanu projektiem *(var atzīmēt vairākus atbilžu variantus)?*

- ☐ Donoru noteiktās prasības
- ☐ Nacionāli noteiktās prasības
- ☐ Institūcijas iekšēji noteiktās prasības/ kārtība
- ☐ Noteiktie maksājumu veikšanas procesa termiņi
- ☐ Sadarbība starp dažādām struktūrvienībām institūcijas iekšienē
- ☐ Sadarbība ar programmas partneri
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru savstarpējā sadarbība
- ☐ Sadarbība ar citām programmu ieviešanā iesaistītajām institūcijām
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru darbinieku pieredze un zināšanas
- ☐ Līdzfinansējuma saņēmēju iesniegto pārskatu un pievienoto dokumentu kvalitāte
- ☐ Citi faktori (lūdzu norādīt kādi) _____
- ☐ Neviens no faktoriem neietekmē

16. Vai un kādi faktori
negatīvi ietekmē konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu *(var atzīmēt vairākus atbilžu variantus)?*

- ☐ Donoru noteiktās prasības
- ☐ Nacionāli noteiktās prasības
- ☐ Institūcijas iekšēji noteiktās prasības/ kārtība
- ☐ Sadarbība starp dažādām struktūrvienībām institūcijas iekšienē
- ☐ Sadarbība ar Vadošo iestādi
- ☐ Sadarbība ar citām programmu ieviešanā iesaistītajām institūcijām

- ☐ Sadarbība ar programmas partneri
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru cilvēkresursu kapacitāte (cilvēkresursu skaits pret veicamajām funkcijām)
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru darbinieku pieredzes un zināšanu trūkums
- ☐ Līdzfinansējuma saņēmēju pieredzes un zināšanu trūkums
- ☐ Citi administratīvie, juridiskie vai tehniskie jautājumi
- ☐ Citi faktori (lūdzu norādiet kādi) _____
- ☐ Neviens no faktoriem neietekmē

17. Kādi faktori pozitīvi ietekmē konstatēto neatbilstību, finanšu korekciju piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanu, norakstīšanu vai atgūšanu (*var atzīmēt vairākus atbilžu variantus*)?

- ☐ Donoru noteiktās prasības
- ☐ Nacionāli noteiktās prasības
- ☐ Institūcijas iekšēji noteiktās prasības/ kārtība
- ☐ Sadarbība starp dažādām struktūrvienībām institūcijas iekšienē
- ☐ Sadarbība ar programmas partneri
- ☐ Sadarbība ar Vadošo iestādi
- ☐ Sadarbība ar citām programmu ieviešanā iesaistītajām institūcijām
- ☐ Programmu apsiamniekotāju/ aģentūru darbinieku pieredze un zināšanas
- ☐ Līdzfinansējuma saņēmēju pieredze un zināšanas
- ☐ Citi faktori (lūdzu norādiet kādi) _____
- ☐ Neviens no faktoriem neietekmē

18. Novērtējiet programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas normatīvo regulējumu.

1 2 3 4 5

Pilnībā neskaidrs ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā skaidrs

19. Novērtējiet divpusējo attiecību fondu ieviešanas rezultātu samērīgumu pret veiktajiem ieguldījumiem.

1 2 3 4 5

Pilnībā nesamērīgi ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgi

20. Lūdzu, raksturojiet, vai un kādi ārējie faktori ietekmēja divpusējo attiecību fondu ieviešanu?

21. Lūdzu, raksturojiet, vai un kādi iekšējie faktori ietekmēja divpusējo attiecību fondu ieviešanu?

22. Vai finanšu instrumentu ietvaros īstenotās programmas savstarpēji papildina viena otru?
(Lūdzu norādiet)

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar 22. jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar 23. jautājumu)
☐ Nezinu (lūdzu turpiniet ar 23. jautājumu)

23. Kuras finanšu instrumentu ietvaros īstenotās programmas savstarpēji papildina viena otru?
(Lūdzu atzīmējiet matricā ar "X" tās programmas, kas viena otru papildina)

Programma/ programmas numurs	LV02	LV03	LV04	LV05	LV06	LV07	LV08
LV02 Nacionālā klimata politika							
LV03 NVO fonds							
LV04 Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana							
LV05 Pētniecība un stipendijas							
LV06 Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā							
LV07 Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm							
LV08 Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma							

Vieta Jūsu komentāriem par programmu savstarpējo papildinātību

24. Atzīmējiet, vai piekrītat apgalvojumiem par iekšējiem faktoriem, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību?

	Piekrītu	Daļēji piekrītu	Nepiekrītu	Nav viedoklis
Programmām ir savstarpēji saistīti vai papildinoši plānotie rezultāti	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji saistīti vai papildinoši sasniedzamie mērķi	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji saistītas mērķa grupas	☐	☐	☐	☐
Programmas ir savstarpēji papildinošas horizontālo prioritāšu īstenošanā	☐	☐	☐	☐
Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas ar juridiskiem un administratīviem jautājumiem	☐	☐	☐	☐
Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas ar programmas ieviešanā iesaistīto personālu (piemēram, personāla mainība, pieredzes trūkums, zems iniciatīvas līmenis, ieinteresētības trūkums)	☐	☐	☐	☐
Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas ar sadarbību ar programmas partneriem	☐	☐	☐	☐
Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas ar sadarbību ar trešajām pusēm	☐	☐	☐	☐
Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas	☐	☐	☐	☐

ar programmu finanšu plānošanu un vadību

Programmām ir kopīgi izaicinājumi un problēmas, kas saistītas ar tehnisko nodrošinājumu ☐ ☐ ☐ ☐

Cits (lūdzu ierakstiet komentāru) ☐ ☐ ☐ ☐

25. Atzīmējiet, vai piekrītat apgalvojumiem par ārējiem faktoriem, kas veicina programmu savstarpējo papildinātību?

	Piekrītu	Daļēji piekrītu	Nepiekrītu	Nav viedoklis
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme vietējā (pašvaldību) līmenī	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme reģionālā līmenī	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme nacionālā līmenī	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme starptautiskā līmenī	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz politisko situāciju	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz ekonomisko situāciju	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz apkārtējās vides aizsardzību	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz likumdošanu (normatīvo aktu regulējumu)	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz sociālo vidi	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz kultūras vidi	☐	☐	☐	☐
Programmām ir savstarpēji papildinoša ietekme uz tehnoloģiju un inovāciju attīstību	☐	☐	☐	☐
Cits (lūdzu ierakstiet komentāru)	☐	☐	☐	☐

26. Vai un kādā veidā Jūsu institūcija sadarbojas ar citu programmu apsaimniekotājiem? (var atzīmēt vairākus atbilžu variantus)

- ☐ Uzraudzības komitejas ietvaros
- ☐ Gada sanāksmes ietvaros
- ☐ Darbinieki tiekas publiskos / informatīvos pasākumos
- ☐ Darbinieki savstarpēji sazinās, lai pārrunātu aktualitātes par programmu ieviešanu
- ☐ Darbinieki savstarpēji pārrunā pieredzi un risinājumus neskaidrajiem jautājumiem vai problēmām
- ☐ Nesadarbojas
- ☐ Cits (lūdzu ierakstiet komentāru)

27. Novērtējiet, cik lielā mērā līdzfinansējuma saņēmējiem paralēli finanšu instrumentu programmu projektiem bija iespējas īstenot līdzīgus/papildinošus projektus, ko finansēja no citiem finanšu avotiem?

1 2 3 4 5
 Neīstenoja līdzīgus/ papildinošus ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Īstenoja līdzīgus/ papildinošus

projektus

projektus

28. Novērtējiet, kādas ir līdzfinansējuma saņēmēju iespējas nākotnē saņemt atbalstu līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai no citiem finanšu avotiem?

1 2 3 4 5

Nākotnē nav iespējams saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Pilnībā ir iespējams saņemt atbalstu līdzīgu aktivitāšu īstenošanai

29. Vai nākotnē būtu nepieciešams saņemt atbalstu līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai?

1 2 3 4 5

Nav nepieciešams atbalsts

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

Ir nepieciešams atbalsts

30. Vieta Jūsu komentāriem attiecībā uz šī izvērtējuma rekomendāciju ieviešanu praksē.

31. Atzīmējiet, kuru no finanšu instrumentu ieviešanas vadībā saistīto institūciju kategoriju pārstāvat.

- ☐ Vadošā iestāde
- ☐ Programmas apsaimniekotājs
- ☐ Aģentūra
- ☐ Nacionālais programmas partneris
- ☐ Cits _____

32. Atzīmējiet, cik gadus Jūs strādājat saistībā ar finanšu instrumentu īstenošanu.

- ☐ Līdz 1 gadam
- ☐ 1- 2 gadus
- ☐ 3- 5 gadus
- ☐ Vairāk nekā 5 gadus

Izsakām Jums lielu pateicību par Jūsu ieguldīto laiku aptaujas anketas aizpildīšanā!

9. PIELIKUMS. Līdzfinansējuma saņēmēju aptauja

Labdien! Aicinām Jūs piedalīties aptaujā saistībā ar Jūsu īstenoto vai šobrīd īstenošanā esošu projektu, kam atbalsts tiek piešķirts no Eiropas Ekonomikas zonas vai Norvēģijas finanšu instrumentiem 2009.-2014.gadu periodā (turpmāk – finanšu instrumenti). Šīs aptaujas rezultātus izmantosim, lai novērtētu:

- vai normatīvo aktu prasības projekta izstrādei un ieviešanai ir samērīgas pret ieguvumiem, un nerada papildus pārlietu administratīvo slogu;
- vai un kā Jūsu īstenotais projekts papildina citus Jūsu īstenotos projektus;
- turpmākās iespējas īstenot līdzīgus projektus.

Visa jūsu sniegtā informācija tiks uzskatīta par konfidenciālu un anonīmi analizēta.

Aptaujā sniegtās atbildes tiks apkopotas un vērtētas kumulatīvi, nenorādot konkrētā respondenta viedokli.

Lūdzam Jūs aizpildīt šo anketu **līdz 2015.gada 17. decembrim**.

Vispārīgie jautājumi

1. Jūsu juridiskais statuss

- ☐ Valsts iestāde
- ☐ Pašvaldība vai pašvaldības iestāde
- ☐ Komersants
- ☐ Nevalstiskā organizācija (biedrība, nodibinājums, fonds)
- ☐ Izglītības vai pētniecības iestāde
- ☐ Cits

2. Jūsu projekta statuss

- ☐ Projekta īstenošana vēl nav uzsākta
- ☐ Projekts tiek īstenots
- ☐ Projekta īstenošana pabeigta

3. Lūdzam atzīmēt savam projektam atbilstošo projektu konkursu vai iepriekš noteikto projektu

- ☐ Neliela apjoma grantu shēma "Kapacitātes celšana pētījumiem un pasākumiem sabiedrības zināšanu uzlabošanai par klimata pārmaiņām un to radītajām sekām"
- ☐ Atklāts konkurss "Ilgtspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "Nacionālā klimata politika"
- ☐ Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju projektu programma"
- ☐ Atklātais konkurss "Nevalstisko organizāciju atbalsta programma"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "NVO fonds"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana"
- ☐ Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras apmaiņa"

- ☐ Neliela apjoma grantu shēma "Kultūras mantojuma saglabāšana"
- ☐ Atklātais konkurss "Bilaterālās sadarbības fonds: sagatavošanās vizītes"
- ☐ Atklātais konkurss "Pētniecība"
- ☐ Atklātais konkurss "Stipendijas"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā"
- ☐ Atklātais konkurss "Atbalsts "zaļo" tehnoloģiju ieviešanai ražošanā"
- ☐ Neliela apjoma grantu shēma "Atbalstu komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālām iestādēm"
- ☐ Iepriekš noteiktais projekts programmā "Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma"
- ☐ Nezinu

Donorvalstu sadarbības partneru iesaiste projektā

4. Vai Jūs projektā
iesaistījāt donorvalstu sadarbības partneri?

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
- ☐ Nē (lūdzu turpiniet ar 9.jautājumu)

5. Vai Jums bija saprotamas programmā noteiktās prasības/nosacījumi donorvalstu sadarbības partnera iesaistei projektā?

1 2 3 4 5

Pilnībā nesaprotamas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotamas

6. Vai prasības/nosacījumi
donorvalstu sadarbības partnera iesaistei projektā Jums radīja grūtības vai šķēršļus?

- ☐ Jā
- ☐ Nē

Ja šajā jautājumā, atbilde ir "jā" lūgums raksturot galvenās grūtības vai šķēršļus, ar ko saskārties iesaistot donorvalstu sadarbības partneri projektā.

7. Vai un kādus novērojāt
pozitīvus faktorus vai pieredzi, kas atviegloja donorvalstu sadarbības partnera iesaisti projektā?

Projektu iesniegumu sagatavošana un iesniegšana

8. Vai projekta iesniegumu
(tai skaitā papildus iesniedzamos dokumentus) izstrādājat pašu spēkiem vai arī piesaistījāt konsultantus/ekspertus?

- ☐ Izstrādājām pašu spēkiem
- ☐ Piesaistījām konsultantus/ ekspertus
- ☐ Cits _____

9. Vai Jūs savu projekta iesniegumu (tai skaitā papildus iesniedzamos dokumentus) iesniedzāt elektroniski?

- ☐ Iesniedzu elektroniski
- ☐ Iesniedzu papīra formātā
- ☐ Iesniedzu gan papīra formātā, gan elektroniski
- ☐ Nezinu

10. Kādā valodā Jūs izstrādājāt un iesniedzāt projekta iesniegumu (tai skaitā papildus iesniedzamos dokumentus)?

- ☐ Pilnībā latviešu valodā
- ☐ Latviešu valodā un atsevišķas sadaļas angļu valodā
- ☐ Pilnībā angļu valodā
- ☐ Angļu valodā un atsevišķas sadaļas latviešu valodā
- ☐ Cits _____

11. Vai Jums bija saprotamas prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai?

1 2 3 4 5

Pilnībā nesaprotamas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotamas

12. Vai kādas no izvirzītajām prasībām projektu iesniegumu sagatavošanai un iesniegšanai Jums radīja grūtības vai šķēršļus?

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
- ☐ Nē (lūdzu turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

13. Lūgums raksturot galvenās grūtības vai šķēršļus projektu iesniegumu sagatavošanā un iesniegšanā.

14. Vai prasības projektu iesniegumu izstrādei un iesniegšanai ir samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?

1 2 3 4 5

Nav samērīgas, jo prasību ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgas
izpilde prasīja nesamērīgi daudz resursus

15. Vai projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības ir radījušas Jums papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5

Prasības ir radījušas papildus ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus

administratīvo slogu

administratīvo slogu

16. Vai un kādi uzlabojumi būtu nepieciešami projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasībās turpmāk līdzīgos projektu konkursos?

17. Vai un kādus novērojāt pozitīvus faktorus vai pieredzi, kas atviegloja projekta iesniegumu sagatavošanu un iesniegšanu?

Projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, vērtēšanas un atlases kārtība, projekta līguma noslēgšana

18. Vai Jums bija saprotami projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, vērtēšanas un atlases kārtība, kā arī projekta līguma noslēgšana?

1 2 3 4 5

Pilnībā nesaprotami ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotami

19. Vai novērojāt, kādus šķēršļus vai problēmas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līguma noslēgšanā?

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

20. Lūgums raksturot galvenos šķēršļus vai problēmas projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līguma noslēgšanā.

21. Vai prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, vērtēšanas un atlases kārtībai, kā arī projekta līguma noslēgšanai ir samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?

1 2 3 4 5

Nav samērīgas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgas

22. Vai projektu projektu vērtēšanas kritēriji, projektu vērtēšana un atlaše, projekta līgumu noslēgšana ir radījuši papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5

Prasības ir radījušas papildus ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus administratīvo slogu

23. Vai un kādi uzlabojumi būtu nepieciešami projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līguma slēgšanā turpmāk līdzīgos projektu konkursos?

24. Vai un kādus novērojāt pozitīvus faktorus projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos, vērtēšanas un atlases kārtībā, kā arī projekta līgumu slēgšanā?

Projektu ieviešana, progressa pārskatu iesniegšana un pārbaudes projekta īstenošanas vietā

25. Vai Jums ir saprotamas projekta ieviešanas prasības?

1 2 3 4 5
Pilnībā nesaprotamas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotamas

26. Vai novērojāt, kādus šķēršļus vai problēmas projektu ieviešanas prasību izpildē?

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

27. Lūgums raksturot galvenos šķēršļus vai problēmas projektu ieviešanas prasību izpildē.

28. Vai projektu ieviešanas prasības ir samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?

1 2 3 4 5
Nav samērīgas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgas

29. Vai projektu ieviešanas prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5
Prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus administratīvo slogu

30. Vai Jums ir saprotamas pārskatu iesniegšanas prasības?

1 2 3 4 5
Pilnībā nesaprotamas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotamas

31. Vai novērojāt, kādus šķēršļus vai problēmas pārskatu iesniegšanas prasību izpildē?

- ☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

32. Lūgums raksturot galvenos šķēršļus vai problēmas pārskatu iesniegšanas prasību izpildē.

33. Vai pārskatu iesniegšanas prasības ir samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?

1 2 3 4 5
Nav samērīgas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgas

34. Vai pārskatu iesniegšanas prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5
Prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus administratīvo slogu

35. Vai Jūsu projektā tika veikta pārbaude projekta īstenošanas vietā?

☐ Jā, tika veikta viena pārbaude (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Jā, tika veiktas vairākas pārbaudes..... (lūdzu norādiet cik pārbaudes bijušas Jūsu projektā un turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar 40.jautājumu)

36. Vai Jums bija saprotamas pārbaudes (-žu) prasības?

1 2 3 4 5
Pilnībā nesaprotamas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotamas

37. Vai novērojāt, kādus šķēršļus vai problēmas pārbaudes(-žu) prasību izpildē?

☐ Jā (lūdzu turpiniet ar nākamo jautājumu)
☐ Nē (lūdzu turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

38. Lūgums raksturot galvenos šķēršļus vai problēmas pārbaudes (-žu) prasību izpildē.

39. Vai pārbaudes (-žu) prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5
Prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus administratīvo slogu

40. Vai veikto pārbažu skaits ir samērīgs?

1 2 3 4 5
Pilnībā nesamērīgs, jo veikto pārbažu skaits ir pārāk liels ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgs un atbilstošs projekta apjomam, ilgumam un sarežģītībai

41. Vai un kādi uzlabojumi būtu nepieciešami projektu ieviešanas, pārskatu iesniegšanas un pārbažu prasībās?

42. Vai un kādus novērojāt pozitīvus faktorus projektu ieviešanas, pārskatu iesniegšanas un pārbaudes prasībās?

Maksājumi projektiem

43. Vai Jūsu projektā tika veikts avansa maksājums?

- ☐ Jā
- ☐ Avansa maksājumi bija pieejami, bet mēs to nepieprasījām
- ☐ Nē, avansa maksājumi nebija pieejami
- ☐ Nav attiecināms – valsts iestādēm ir valsts budžeta priekšfinansējums (ja izvēlēta šis atbildes variants, šī sadaļa turpmāk nav jāpilda)

44. Vai avansa maksājumi tika veikti savlaicīgi?

- ☐ Jā
- ☐ Nē
- ☐ Nav viedoklis

45. Vai esat projektā iesnieguši maksājuma pieprasījumu vai saņēmuši starpposma/noslēguma maksājumu?

- ☐ Jā
- ☐ Nē (lūdzu turpināt ar 52.jautājumu)

46. Vai starpposma/noslēguma maksājumi tiek veikti savlaicīgi?

- ☐ Jā
- ☐ Nē
- ☐ Nav viedoklis

47. Vai Jums ir saprotamas prasības/ kārtība maksājuma pieprasīšanai/ saņemšanai?

1 2 3 4 5
Pilnībā nesaprotami ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā saprotami

48. Vai novērojāt, kādus šķēršļus vai problēmas saistībā ar maksājumiem?

☐ Jā (lūdz turpiniet ar nākamo jautājumu)

☐ Nē (lūdz turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

☐ Nav viedoklis

49. Lūgums raksturot galvenos šķēršļus vai problēmas saistībā ar maksājumiem.

50. Vai maksājumu veikšanas prasības ir samērīgas pret veiktajiem ieguldījumiem (t.sk. saņemto atbalstu)?

1 2 3 4 5

Nav samērīgas ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Pilnībā samērīgas

51. Vai maksājumu veikšanas prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu?

1 2 3 4 5

Prasības ir radījušas papildus administratīvo slogu ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Prasības nav veidojušas papildus administratīvo slogu

52. Vai un kādi uzlabojumi būtu nepieciešami saistībā ar maksājumu veikšanu?

53. Vai un kādus novērojāt pozitīvus faktorus vai prasības saistībā ar maksājumu veikšanu?

Neatbilstības un finanšu korekcijas projektā

54. Vai Jūsu īstenotajā projektā ir konstatētas neatbilstības/piemērotas finanšu korekcijas?

☐ Jā (turpiniet ar nākamo jautājumu)

☐ Nē (turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

55. Kādi ir galvenie neatbilstību rašanās iemesli?

56. Vai un kādi uzlabojumi būtu nepieciešami saistībā ar neatbilstību un finanšu korekcijām?

Noslēguma jautājumi

57. Lūdzu novērtējiet, kādas būtu bijušas Jūsu iespējas šo projektu ieviest bez finanšu instrumentu atbalsta?

	1	2	3	4	5	
Projekts netiktu īstenots	☐	☐	☐	☐	☐	Projekts pilnībā tiktu īstenots finansējot to no saviem vai citiem finanšu avotiem

58. Vai paralēli šim projektam, īstenojāt arī citus līdzīgus vai papildinošus projektus, ko finansējāt no finanšu instrumentiem vai citiem finanšu avotiem?

- ☐ Jā (turpiniet ar nākamo jautājumu)
- ☐ Nē (turpiniet ar aiznākamo jautājumu)
- ☐ Nav viedoklis (turpiniet ar aiznākamo jautājumu)

59. Sniedziet lūdzu īsu komentāru par Jūsu īstenotajiem citiem līdzīgajiem/ papildinošajiem projektiem.

60. Vai nākotnē būtu nepieciešams saņemt atbalstu līdzvērtīgu vai līdzīgu aktivitāšu īstenošanai?

	1	2	3	4	5	
Nav nepieciešams atbalsts	☐	☐	☐	☐	☐	Ir nepieciešams atbalsts

61. Vieta Jūsu papildus komentāriem un ieteikumiem

Izsakām Jums lielu pateicību par Jūsu ieguldīto laiku aptaujas anketas aizpildīšanā!

10. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju fokusgrupas diskusijas vadlīnijas

Diskusijas norises datums un laiks: 10.11.2015.no plkst. 11:00 līdz plkst.13:30

Diskusijas norises vieta: Valsts administrācijas skola

Fokusgrupas diskusijas mērķis ir padziļināt izvērtējuma analītiskā materiāla kvalitāti, kā arī iegūt diskusijas dalībnieku viedokli, priekšlikumus un secinājumus par izvirzītajiem jautājumiem.

Izvērtie fokusgrupas diskusijas jautājumi

1. Vai programmu ieviešana ir efektīva pret veiktajiem ieguldījumiem vai to izpildei nepieciešamajiem resursiem?

Lūdzu atzīmēt uz ass X ieguldītos resursus, bet uz Y ass – programmu rezultāti (pret plānotajiem). Iespējamā vērtību skala: (1) minimāli, (2) jūtami, (3) ievērojami, (4)lieli, (5) ļoti lieli

2. Vai pastāv kavēkļi programmas mērķu/rezultātu sasniegšanā un kā tos iespējams mazināt / novērst?

3. Vai kādos programmu ieviešanas posmos (piem., programmu izstrāde un ieviešana, projektu iesniegumu izstrāde, to iesniegšana un izvērtēšana, projektu līgumu slēgšana, projektu uzraudzība, maksājumu veikšana projektiem, projektu neatbilstības un finanšu korekcijas) var konstatēt nesamērīgas prasības no administratīvā sloga viedokļa?

Lūdzu atzīmēt posmus, kuros visvairāk izteiktas nesamērīgas prasības. Iespējams katram izdalīt 7 rimbūšus, kurus liek pēc izvēles – vienā vai vairākos posmos.

Programmu izstrāde	Projektu iesniegumu izstrāde un iesniegšana	Projektu iesniegumu izvērtēšana, atlase un apstiprināšana	Projektu līgumu slēgšana	Projektu uzraudzība	Maksājumu veikšana projektiem	Projektu neatbilstības un finanšu korekcijas

4. Vai programmu divpusējo attiecību fondu ieviešanas posmā var konstatēt nesamērīgas prasības no administratīvā sloga viedokļa?

5. Vai un kāda ir labā prakse programmu ieviešanas efektivitātes paaugstināšanā un administratīvā sloga mazināšanā?

6. Vai finanšu instrumentu programmas papildina viens otru, miniet konkrētus piemērus?

7. Vai un kurus citus finanšu avotus papildina finanšu instrumenti?

Lūdzam, kurus finanšu avotus papildina Jūsu apsaimniekotā programma

ES struktūrfondi	ELFLA / EZF	Teritoriālās sadarbības programmas	Citas ES programmas/ iniciatīvas	KPFI	Valsts budžeta finansējums	Cits
---------------------	----------------	--	--	------	----------------------------------	------

8. Cik liela ir varbūtība, ka finanšu instrumentu programmas/ projekti tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta (vērtēšanas skala)?

Varbūtību lūdzam novērtēt vērtēšanas skalā no 1 līdz 5

1 – netiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta	2 – ļoti nelielā mērā tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta	3 – daļēji tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta	4 – lielā mērā tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta	5 – pilnībā tiktu ieviesti bez finanšu instrumentu atbalsta
---	--	--	--	---

Fokusgrupas diskusijas moderatori jautājumu sarakstu var papildināt ar papildus specifiskiem jautājumiem atkarībā no diskusijas norises gaitas.

11. PIELIKUMS. Programmu apsaimniekotāju/aģentūru pārstāvju interviju jautājumi

Vispārējie jautājumi

1. Kā Jūs kopumā vērtējat EEZ finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk abi – finanšu instrumenti) ieviešanas prasības, vai tās ir ir samērīgs pret ieguldījumiem un nepieciešamajiem resursiem?
2. Vai ir kādi būtiski kavēkļi vai šķēršļi Jūsu pārstāvētās programmas mērķu un rezultātu sasniegšanā?
3. Lūdzu, raksturojiet sadarbību ar Vadošo iestādi plānošanas, vadības sistēmas un uzraudzības funkciju nodrošināšanā.
4. Vai līdz šim ir veikti kādi Jūsu programmas izvērtējumi? Ja, jā, kādi ir to rezultāti?

Specifiskie jautājumi

Projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības

- 1) Kas ietekmē projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasības?
- 2) Vai esat konstatējuši kādas nesamērīgas prasības (pret ieguldījumiem un nepieciešamajiem resursiem)? Vai donorvalstu/ nacionāli noteiktās prasības nerada pārlietu lielu administratīvo slogu?
- 3) Vai esat konstatējuši kādus negatīvos faktorus, kas rada šķēršļus šo prasību izpildei (Jums kā apsaimniekotājam vai projektu iesniedzējiem)?
- 4) Vai pastāv būtiskas atšķirības šīm prasībām salīdzinot ar citu finanšu instrumentu programmām, ko Jūs ieviešat (piem., ES struktūrfondi)?
- 5) Vai varat minēt labo praksi administratīvā sloga mazināšanā saistībā ar *projektu iesniegumu sagatavošanu un iesniegšanu*?
- 6) Jūsaprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi projektu sagatavošanas un iesniegšanas prasībās?

Prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai

1. Kas ietekmē projektu vērtēšanas, atlases, apstiprināšanas un līgumu noslēgšanas prasības un procesu?
2. Vai esat konstatējuši kādas nesamērīgas prasības projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem, projektu iesniegumu atlasei, apstiprināšanai un līgumu noslēgšanai (Jums kā apsaimniekotājam vai projektu iesniedzējiem)? Vai donorvalstu/ nacionāli noteiktās prasības nerada pārlietu lielu administratīvo slogu?
3. Vai šajā procesā ir būtiskas atšķirības no citu finanšu instrumentu programmām (piem. ES struktūrfondi)?
4. Vai esat konstatējuši kādus kavēkļus (šķēršļus), kas padara neefektīvu projektu izvērtēšanu, atlasi, apstiprināšanu un līgumu noslēgšanu?
5. Vai varat minēt labo praksi administratīvā sloga mazināšanā saistībā ar projektu izvērtēšanu, atlasi, apstiprināšanu un līgumu noslēgšanu?
6. Jūsaprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi projektu vērtēšanas kritēriju, projektu atlases, apstiprināšanas un līgumu noslēgšanas prasībās?

Projektu maksājumu veikšanas process

1. Lūgums kopumā raksturot projektu maksājumu veikšanas procesu (galvenie posmi un termiņi)? Vai donorvalstu/ nacionāli noteiktās prasības maksājuma procesā nerada pārlietu lielu administratīvo slogu?
7. Kas nosaka un ietekmē projektu maksājumu veikšanas procesu?
2. Vai esat konstatējuši kādus neefektīvus (nelietderīgus) posmus maksājumu veikšanas procesā?
3. Kāds ir Jūsu viedoklis, vai maksājumi projektiem tiek veikti savlaicīgi?
4. Vai esat novērojuši būtiskas problēmas vai negatīvi ietekmējošos faktorus maksājumu veikšanas procesā? Kas rada šīs problēmas?
8. Vai varat minēt labo praksi administratīvā sloga mazināšanā saistībā ar projektu maksājumu veikšanu?
9. Jūsaprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi projektu maksājumu veikšanas procesā?

Projektu iesniegumu uzraudzība

1. Kas ietekmē projektu uzraudzības prasības un procesu?
2. Vai esat konstatējuši kādus neefektīvus (nelietderīgus) posmus projektu uzraudzības procesā?
3. Vai donorvalstu/ nacionāli noteiktās projektu uzraudzības prasības nerada pārlietu lielu administratīvo slogu?
4. Vai esat konstatējuši kādas nesamērīgas prasības projektu uzraudzības procesā (Jums kā apsaimniekotājam vai projektu iesniedzējiem)?
5. Vai esat novērojuši būtiskas problēmas vai negatīvi ietekmējošos faktorus projektu uzraudzības procesā? Kas rada šīs problēmas?
6. Vai varat minēt labo praksi administratīvā sloga mazināšanā saistībā ar projektu uzraudzību?
7. Jūsaprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi projektu uzraudzības procesā?

Neatbilstības un finanšu korekciju piemērošana, neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšana, norakstīšana vai atgūšana

1. Vai Jūs varētu īsumā raksturot neatbilstību konstatēšanas, finanšu korekciju piemērošanas un neatbilstoši veikto izdevumu ieturēšanas, norakstīšanas vai atgūšanas procesa galveno posmus un iesaistītās/ atbildīgās puses?
2. Kas ietekmē šo procesu un prasības?
3. Vai esat konstatējuši kādus neefektīvus (nelietderīgus) posmus šajā procesā?
4. Vai donorvalstu/ nacionāli noteiktās prasības šajā procesā nerada pārlietu lielu administratīvo slogu?
5. Vai esat novērojuši būtiskas problēmas vai negatīvi ietekmējošos faktorus šajā procesā? Kas rada šīs problēmas?
6. Vai un kādas būtiskas atšķirības pastāv salīdzinot ar citu finanšu instrumentu programmām?
7. Vai varat minēt labo praksi administratīvā sloga mazināšanā saistībā ar neatbilstībām un finanšu korekcijām?
8. Jūsaprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi saistībā ar neatbilstībām un finanšu korekcijām?

DoRIS sistēma

1. Lūdzu, raksturojiet DoRIS sistēmas darbības lomu un efektivitāti. Kā Jūs minēto sistēmu izmantojat savam darbam?
2. Vai Jūs veicat tikai datu ievades funkcijas, vai arī izmantojat sistēmu kā analītisku rīku savā darbā?
3. Vai esat novērojuši būtiskas problēmas vai negatīvi ietekmējošos faktorus DoRIS sistēmas lietošanā? Kas rada šīs problēmas?
4. Jūsprāt, vai un kādi ir nepieciešami uzlabojumi saistībā ar DoRIS sistēmas lietošanu?

Noslēguma jautājumi

1. Vai Jums ir citas atziņas vai piezīmes par finanšu instrumentu ieviešanas prasību samērīgumu no administratīvā sloga un efektivitātes viedokļa ?
2. Vai ir kādi citi priekšlikumi saistībā ar finanšu instrumentu ieviešanas efektivitātes palielināšanu?

12. PIELIKUMS. Interviju jautājumi ar Vadošās iestādes struktūrvienībām

Vispārējie jautājumi (kopīgi visām intervijām)

5. Kā Jūs kopumā vērtējat Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.-2014.gada perioda (turpmāk – finanšu instrumenti) ieviešanas prasības, vai tās ir samērīgas pret ieguldījumiem un nepieciešamajiem resursiem?
6. Vai ir kādi būtiski kavēkļi vai šķēršļi finanšu instrumentu programmu mērķu un rezultātu sasniegšanā?
7. Lūdzu, raksturojiet pozitīvos faktorus finanšu instrumentu ieviešanā (programmu mērķu un rezultātu sasniegšanā).
8. Kā Jūs vērtējat projekta Tehniskās palīdzības fonda 2011.-2017.gadam ieviešanas prasības? Vai Jūs esat saskārušies ar kādām grūtībām minētā finansējuma apguvē? Kādām?
9. Lūdzu, raksturojiet ESFUD, ESFVKD, ESFSD sadarbību plānošanas, vadības sistēmas un uzraudzības funkciju nodrošināšanā.

Specifiskie jautājumi, kas saistīti ar konkrētiem izvērtējuma uzdevumiem

Plānošanas funkcija - ESFSD

1. Kā Jūs vērtējat finanšu instrumentu perioda uzsākšanas procesu (saprašanās memoranda izstrāde un noslēgšana, pārrunas ar donoriem)? Vai Jūs konstatējat kādus kavēkļus vai ierobežojošos faktorus finanšu instrumentu perioda uzsākšanas procesā?
2. Kā Jūs raksturotu finanšu instrumentu izvērtēšanas procesu un savu lomu tajā? Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?

Vadības sistēmas funkcija - ESFVSKD

1. Kā Jūs raksturotu normatīvo aktu, metodoloģiju, iekšējo noteikumu un procedūru par finanšu instrumentu vadību un uzraudzību izstrādes procesu? Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, tādejādi radot šķēršļus tā efektīvai izpildei?
2. Kā Jūs raksturotu prasības vadības un kontroles sistēmas aprakstam? Vai Jūsaprāt ir konstatējamās problēmas vai kādi ierobežojošie faktori šajās prasībās?
3. Lūdzu, raksturojiet sūdzību iesniegšanas un uzturēšanas mehānisma funkcionalitāti (izveidoto sistēmu un tās darbību VI) un efektivitāti (sūdzību izskatīšanas ātrumu un tam nepieciešamos resursus (cilvēkresursus un laika resursus)). Kā un cik bieži pārskata periodā ir notikušas sūdzību izskatīšanas? Kādi ir rezultāti?
4. Lūdzu, raksturojiet izveidoto risku vadības procesu. Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?

5. Lūdzu, raksturojiet, vai un kādos gadījumos VI iestāde ir izmantojusi likumā noteiktās tiesības ierosināt un veikt finanšu instrumentu kontroli un revīziju? Ja minētās tiesības ir tikušas izmantotas, lūdzu, raksturojiet, kādi bija ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas radīja šķēršļus tā efektīvai izpildei?

Uzraudzības funkcija - ESFUD

10. Vai un pēc kāda atbalsta programmu apsaimniekotāji ir vērsušies pie VI (piem. konsultācijas, VI skaidrojums par prasībām u.c.) projektu iesniegumu sagatavošanas un iesniegšanas prasību piemērošanā? Vai pastāvēja kādi šķēršļi vai problēmas sadarbībā starp VI un programmu apsaimniekotājiem?
11. Vai un pēc kāda atbalsta programmu apsaimniekotāji ir vērsušies pie VI projektu iesniegumu vērtēšanas, atlases, apstiprināšanas un līgumu noslēgšanas prasību piemērošanai? Vai pastāvēja kādi šķēršļi vai problēmas sadarbībā starp VI un programmu apsaimniekotājiem?
12. Vai un pēc kāda atbalsta programmu apsaimniekotāji ir vērsušies pie VI projektu uzraudzības prasību piemērošanā? Vai un kādu atbalstu VI sniedza programmu apsaimniekotājiem projektu uzraudzības prasību piemērošanā? Vai pastāvēja kādi šķēršļi vai problēmas sadarbībā starp VI un programmu apsaimniekotājiem?
13. Lūdzu, paskaidrojiet sīkāk savu lomu finanšu instrumentu uzraudzībā. Vai Jūsaprāt ir konstatējami kādi kavēkļi vai problēmas finanšu instrumentu uzraudzībā?
14. Lūdzu, raksturojiet UK organizācijas procesu un ESFUD iesaisti? Kā Jūs vērtējat minētā instrumenta efektivitāti? Kādi ir galvenie ieguvumi no UK organizēšanas? Vai Jūsaprāt ir konstatējami kādi ierobežojošie faktori UK organizēšanā?
15. Lūdzu, raksturojiet stratēģiskā pārskata sagatavošanas prasības un kārtību. Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori stratēģiskā pārskata sagatavošanā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?
16. Viens no finanšu instrumentu uzraudzības mērķiem ir nodrošināt sekmīgu un efektīvu finanšu instrumentu ieviešanu. Lūdzu, raksturojiet VI lomu, kā arī miniet veicinošos un kavējošos faktorus minētā mērķa sasniegšanā.
17. Lūdzu, raksturojiet, kā tiek veikts novērtējums par finanšu instrumentu ieguldījumu vispārējo mērķu sasniegšanā?
18. Lūdzu, raksturojiet VI praktiski veiktās darbības neatbilstību konstatēšanas un ziņošanas procesā? Vai Jūsaprāt ir konstatējami kādi kavēkļi vai problēmas minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?
19. Vai un pēc kāda atbalsta programmu apsaimniekotāji ir vērsušies pie VI neatbilstību konstatēšanas un finanšu korekciju piemērošanas procesā? Vai esat konstatējuši kādus šķēršļus vai problēmas šajā sadarbības procesā?
20. Lūdzu, raksturojiet DoRIS sistēmas darbības lomu un efektivitāti. Kā Jūs minēto sistēmu izmantojat savam darbam? Vai Jūs veicat tikai input funkcijas, vai arī izmantojat sistēmu kā analītisku rīku savā darbā? Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?
21. Vai programmu apsaimniekotāji ir vērsušies pie VI pēc atbalsta DoRIS sistēmas lietošanā? Vai un kāda veida atbalstu VI sniedza programmu apsaimniekotājiem?

22. Lūdzu, raksturojiet budžeta līdzekļu pieprasījumu izskatīšanas un atzinumu sniegšanas procesu FM Budžeta departamentam. Vai Jūsaprāt ir konstatējami ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus tā efektīvai izpildei?
23. Lūdzu raksturojiet, VI lomu komunikācijas stratēģijas ieviešanā. Vai Jūsaprāt ir konstatējami veicinošie/ierobežojošie faktori minētajā procesā, kas rada šķēršļus/sekmē tā efektīvu izpildi?
24. Vai Jums ir citas atziņas vai piezīmes par finanšu instrumentu ieviešanas prasību samērīgumu no administratīvā sloga un efektivitātes viedokļa?

Intervētājs intervijas laikā jautājumu sarakstu var papildināt ar papildus specifiskiem jautājumiem saistībā ar konkrēto jautājumu.

13. PIELIKUMS. Izvērtējuma rubrikas

Rubrikas uzdevums ir palīdzēt novērtēt to cik lielā mērā ieviešanas mehānisms un iesaistīto institūciju konkrētās īstenotās funkcijas, izstrādātais regulējums vai noteiktas prasības ir savlaicīgi sasniegt izvirzītos mērķus un kādi galvenie faktori ir noteikuši to sasniegšanu.

Cik lielā mērā darbības/ funkcijas atbalsta savlaicīgu mērķu/ rezultātu sasniegšanu	Kritēriji
Pilnībā (visos gadījumos) atbalsta	<i>Izcils piemērs. Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu. Tas attiecināms gan uz finanšu instrumentu kopējiem mērķiem, gan uz atsevišķu programmu mērķiem / rezultātiem. Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir uzskatāmas par paraugu un labo praksi. Trūkumi nav konstatējami. 90% vai vairāk programmu apsaimniekotāju pārstāvju piekrīt apgalvojumam, ka īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.</i>
Gandrīz visos gadījumos atbalsta	<i>Gandrīz visos gadījumos īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu. Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir uzskatāmas par atbilstošām mērķu sasniegšanai. Konstatētie trūkumi nerada būtiskas negatīvas sekas. 80-90% programmu apsaimniekotāju pārstāvju piekrīt apgalvojumam, ka īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu..</i>
Lielākoties atbalsta (ar dažiem izņēmumiem)	<i>Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu, ar dažiem izņēmumiem. Ir konstatējami vairāki trūkumi, kas tomēr nerada nopietnas negatīvas sekas. 60-80% programmu apsaimniekotāju pārstāvju piekrīt apgalvojumam, ka īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.</i>
Drīzāk kavē, nekā atbalsta	<i>Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu sasniegšanu, tomēr ir radījušas kavējumus to savlaicīgā sasniegšanā. Ir konstatējami vairāki nopietni trūkumi tomēr tie nav kritiski. 40-60% programmu apsaimniekotāju pārstāvju piekrīt apgalvojumam, ka īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.</i>
Būtiski kavē	<i>Īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir būtiski kavējušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu. Īstenotās darbības/ funkcijas / regulējums / prasības ir uzskatāmas par atbilstošām tikai atsevišķu programmu mērķu/ rezultātu sasniegšanai. Ir konstatējami vairāki nopietni trūkumi kritiskos jautājumos. Mazāk kā 40% programmu apsaimniekotāju pārstāvju piekrīt apgalvojumam, ka īstenotās darbības / funkcijas / regulējums / prasības ir veicinājušas izvirzīto mērķu/ rezultātu savlaicīgu sasniegšanu.</i>

Rubrikas uzdevums ir palīdzēt novērtēt to cik lielā mērā finanšu instrumentu ieviešanas prasības ir samērojamas no administratīvā sloga viedokļa un samērīguma principa. Ar pārmērīgu administratīvo slogu šajā izvērtējumā tiek saprastas tās finanšu instrumentu ieviešanas prasības, kas paredz institūcijām vai līdzfinansējuma

saņēmējiem papildus/atkārtoti sniegt informāciju, kas jau ir pieejama/sniegta iepriekš.
Ar samērīgumu tiek saprasta plānoto ieguvumu atbilstība ieguldītajiem resursiem.

Ieviešanas administratīvā saprātīguma un samērīguma pakāpe pret plānotajiem rezultātiem	prasību	Kritēriji
Ļoti augsta (visos gadījumos)		<i>Izcils piemērs. Noteiktās ieviešanas prasības nevienā gadījumā nav radījušas nekādu papildus administratīvo slogu. Sagaidāmie rezultāti/ ieguvumi būtiski pārsniedz nepieciešamos resursus/ ieguldījumus ieviešanas prasību izpildē visos gadījumos. Atkāpes nav konstatējamas.</i>
Augsta (gandrīz visos gadījumos)	visos	<i>Noteiktās ieviešanas prasības gandrīz nevienā gadījumā nav radījušas papildus administratīvo slogu. Sagaidāmie rezultāti/ ieguvumi būtiski pārsniedz nepieciešamos resursus/ ieguldījumus ieviešanas prasību izpildē gandrīz visos gadījumos. Ir konstatējamas atsevišķas atkāpes, kas nerada būtiskas negatīvas sekas.</i>
Laba (lielākoties, ar dažiem izņēmumiem)		<i>Noteiktās ieviešanas prasības lielākoties nav radījušas papildus administratīvo slogu, ar dažiem izņēmumiem. Sagaidāmie rezultāti/ ieguvumi, kopumā ņemot, pārsniedz nepieciešamos resursus/ ieguldījumus ieviešanas prasību izpildē. Ir konstatējamas vairākas atkāpes, kas tomēr nerada nopietnas negatīvas sekas.</i>
Apmierinoša (reizēm, dažiem izņēmumiem)	ar	<i>Noteiktās ieviešanas prasības vairākos nopietnos gadījumos ir radījušas papildus administratīvo slogu. Sagaidāmie rezultāti/ ieguvumi atbilst nepieciešamajiem resursiem/ ieguldījumiem ieviešanas prasību izpildē, ar vairākiem izņēmumiem. Ir konstatējamas vairākas nopietnas atkāpes tomēr tās nav kritiskas.</i>
Zema (nekad, vai reti)		<i>Noteiktās ieviešanas prasības ir bieži radījušas papildus administratīvo slogu. Sagaidāmie rezultāti/ ieguvumi ir mazāki par nepieciešamajiem resursiem/ ieguldījumiem ieviešanas prasību izpildē. Ir konstatējamas vairākas nopietnas atkāpes kritiskos jautājumos.</i>

